

ספר

ימי מוהרנ"ת

חלק שני

בזה הספר יסופר סדר הנסיעה לארץ ישראל של
מורנו הצדיק הקדוש

רבי נתן מברסלב וצוק"ל

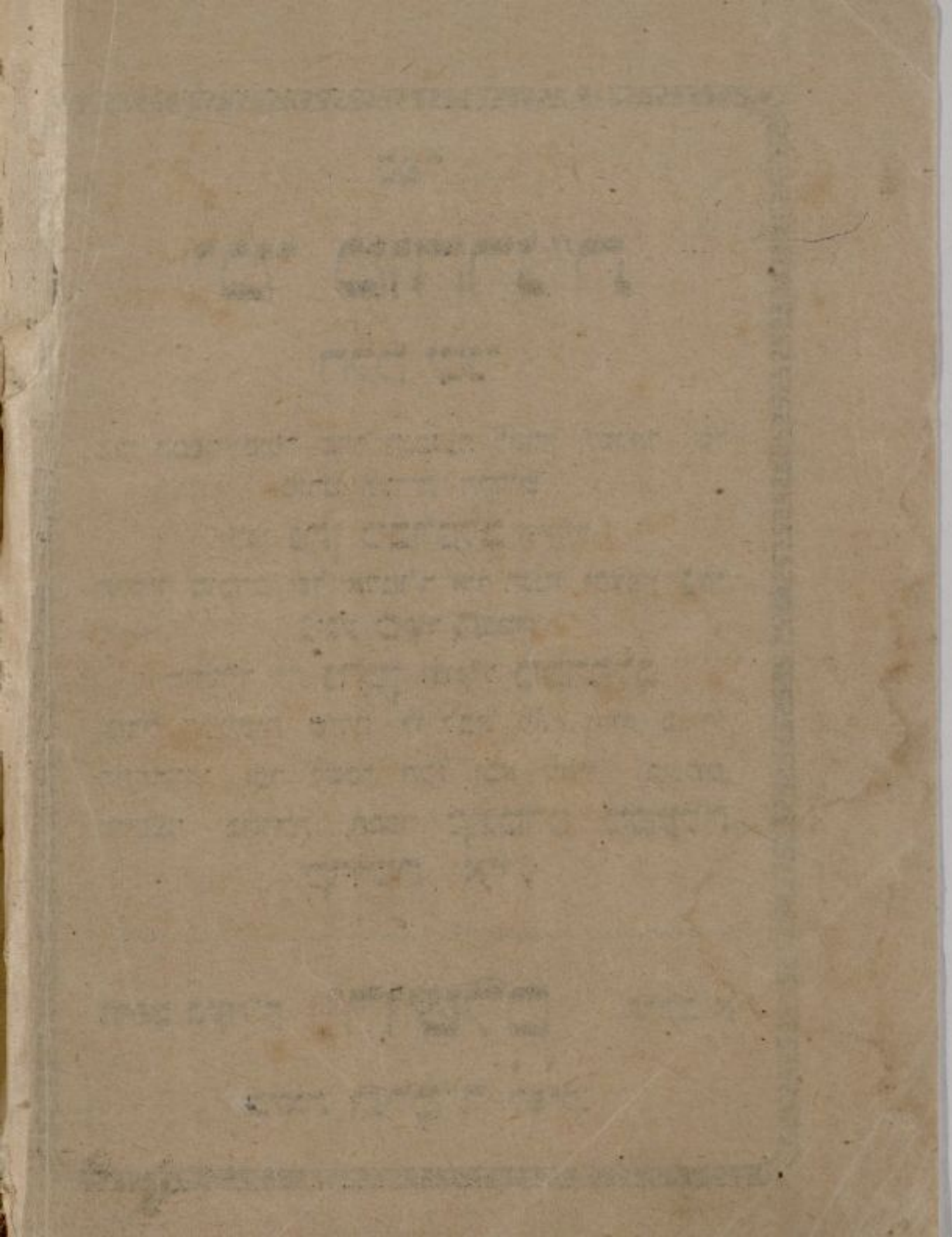
תלמיד מובהק של אדמו"ר אור הגנוז והצפון נחל
ניבוע מקור חכמה

מוהר"ר ר' נחמן וצוק"ל מברסלב

וגודל המניעות שהיה לו לבא לא"י והוא בגודל
התחזקותו וכה לשבר הכל ובא לא"י בשלום,
והוספנו בתחלת הספר קונטרס ממעלת
קדושת א"י.

נדפס בעה"ק **ירושלם** תובב"א

בשנת תרס"ד לפ"ק.

ספר

ימי מוהרנ"ת

חלק שני

בזה הספר יסופר סדר הנסיעה לארץ ישראל של
מורנו הצדיק הקדוש

רבי נתן מברסלב וצוק"ל

הלמיד מובהק של אדמו"ר אור הגנוז והצפון נחל
נובע במקור חכמה

מוהר"ר ר' נחמן וצוק"ל מברסלב

וגודל המניעות שהיה לו לבא לא"י והוא בגודל
התחזקותו זכה לשבר הכל ובא לא"י בשלום, וגם
יסופר בו ממעלת יקרת קדושת א"י כמבואר מעל"ד
לך נא ראה שמה:

הובא לביה"ד ע"י האברך ר' ישראל ב"ר יהודא הלוי
בהוצאות נכדו אדמו"ר ר' נתן ז"ל מברסלב.

נדפס פעם"ק ירושלים תובב"א.

כשנת תרס"ד לפ"ק.

הקדמה

א"ה מצואר בדברי רבינו הק' אור הגנוז והלפון מוהר"ן
ז"ל זכמה מקומות בספריו הק' מגודל כח הסיפורים
שמוספרין מלדיקים הק' מאשר עבר עליהם כמוצא בליקוטי
מוהר"ן ח"א סי' רל"ד שעי"ז נטהר מחשבתו של האדם
המספר ועי"ז גילול מלרות וממתיק כל הדינים שהם מבחי'
מוחין דקטנות וכו' ע"ש וכן כתב בספר המדות שלו מי שמוספר
מעשיות מלדיקים הקצ"ה עושה לו חסד ומרומז זה בהכתוב
מגדיל ישועות מלכו (מאן מלכי רבנן) ועושה חסד למושיחו
היינו למי שמוספר ומשיח אוחס. ועוד כתב בספרו ח"א סי'
רמ"ח שעי"ז נתעורר לב האדם לעבודתו ית' בחשק נמרץ.
כי נתעורר אז עי"ז הרשימו של איתו הלדיק מה שעשה עי"
עבודתו ועי"ז נתעורר לב האדם לעבודתו ית'. ואמר אשר
הוא בעלמו יען שכל הלדיקים היו שכיחים בק"ק מעזבו ששם
מקום הצעש"ט ז"ל ורובם ככולם נתאכסנו בבית אביו ואמו
הלדיקים ושמע מהם הרבה סיפורים מלדיקים עי"ז היה
עיקר התעוררותו לעבודת ה' עד שזכה למה שזכה כמוצא
מזה בשיחותיו הק' וגם כבר נתבאר בהקדמה לספר ימי
מוהרנ"ת ח"א כי כמו שבכלל תורתנו הק' גדולים מעשה ה'
וגדול כח הספורים שבתורה שבהם מתחיל התורה כי מלבד
תעלומות חכמה וסתרי תורה שיש בהם גדול כחם גם ע"פ
פשוטו לעורר לב האדם לזכות לקיים התורה כמו כן הספורים

מהלדיקים

№ 23V13409

9
2

מהלדיקים גדול ג"כ כחם לעורר לב האדם לעבודתו יתברך
וללמוד חידושי תורתם ולקיימם באמת ובתמים כרלונו יתברך
ע"ש. ועל קוטב זה כבר נדפסו סיפורים רבים מכל הלדיקים
מהראשונים והאחרונים ומהאריז"ל ומהצ"ע הק' זל"ל וכן
כל הסיפורים הנפלאים מאדמו"ר הק' מוהר"ן זל"ל בספר חיי
מוהר"ן ושיחות הר"ן מכל מה שעבר עליו במקומותיו למושבותיו
וזכר נסיעותיו הק' וזפרט מסדר הנסיעה הק' שלו לארץ
ישראל כמבואר שם מעט כטיפה מן היס מעולם התלחות
וההרפתקאות שעברו עליו עד שזכה לבוא לשם ולזכות שם
למה שזכה. והנה אדמו"ר הק' מוהר"ן זל"ל הוא גילה לנו
במאמריו הק' גודל נפלאות מעלת קדושת א"י גם עכשיו
כשהיא בגלות כמו שאמר בפירוש בהתחלת המאמר ע'
תיקונין יקירין סי' כ' בלקוטי מוהר"ן ח"א מי שרולה להיות
איש ישראלי היינו שילך מדרגה לדרגה א"א אלא ע"י א"י.
ושם סי' רל"ד כתב כי א"י הוא כלליות הקדושה של כל
הקדושות. וגם גילה לנו גודל החיוב כמעט על כל אחד מישראל
להיות בא"י לפי שעה עכ"פ אם א"א לו להשתקע ולדור שם
בקציעות. ולבו היה בוער מאד לא"י כמו שכתב על פסוק
ויקד ארצה בלק"א סי' קנ"ה שהיה בוער לא"י לשון כיקוד
אש. וגם אחר ביאתו מא"י היה ג"כ השתוקקותו לא"י עלום
ומופלג מאד בכלות הנפש ממש כאשר אבותינו סיפרו לנו
אשר בהיותו בלעמבערג ישב עם אנשים בסעודה השלישית
של שבת קודש שאז הוא רעוא דרעוין ודיבר אז הרבה מגודל

קדושת

בית הספרים הלאומיים
המאוניברסיטאיים

הקדמה

קדושת א"י צרלון והשתוקקה עלום עד מאד עד שהחשיך
הלילה ולא הכניסו עדיין נר לביתו והרגישו האנשים שיסבו
אללו שהתחיל לגווע. וילעקו להביא נר לבית ועוררו והקילו
אותו והבינו אז אשר בגלל גודל השתוקקותו לא"י כלתה נפשו
ללאת. ושמעתי מאחד מאנ"ש אשר נרמוז גם בתורתנו הקדושה
אלל הסתלקות משה רבינו ע"ה שילאה נפשו בעת רעוא דרעוין
בשבת במנחה מחמת גודל השתוקקותו לא"י כי ידוע שהתפלל
משה תקט"ו תפלות לבא לא"י ולבסוף כשאמר לו השי"ת זאת
הארץ וכו' הראתיך בעיניך ושמה לא תעבור מיד כתיב וימת
שם משה וכו'. כי ע"י שמראין לו להאדם דבר הנחשק ומונעין
אותו מאתו נתגבר החשק ביותר כמו כן ע"י שהראה לו
השי"ת את הארץ ואמר לו ושמה לא תעבור נתגבר חשקו
ביותר עד שילאה נפשו. והנה יותר מכל תלמידיו הק' זכה
מורנו הרב הלדיק הק' ר' נתן ז"ל לקבל דעתו הק' לשמור
ולעשות ולקיים. וכאשר הבין ממאמריו הק' שכל קדושת איש
ישראל תלוי בא"י נכסוף נכסף מאד לזכות לבא לא"י ושפך
כמים לבו לפני השי"ת שיזכה לבא לשם כאשר יראה הרוחה
התפלות הנוראות על זה בספר לקוטי תפלות שלו וגם זכה
לחדש הרבה חידושי תורה נפלאים לבאר איך שכל קדושת
איש ישראלי תלוי בא"י הלא המה כתובים בספרי לקוטי הלכות
שלו עד שעזרו ה' לזכות לשבר כל המניעות ולבא לא"י.
וכאשר מלאנו באמתחת כתביו הק' קונטרס מיוחד נקרא ג"כ
בשם ימי מוהרג"ת שכתב כל סדר נסיעתו באריכות כל מחשבה

הקדמה

דיבור ומעשה שעי"ז הגיע לו רמז והתחזקות לבא לא"י או
שעי"ז היה לו מניעה לא"י שגם זה בשביל החשק וכל הסיבובים
והטלטולים שהיה לו בנסיעה הזאת וכל מה שעבר עליו בכל
מקום ומקום, וכבר כתבנו מקודם מגודל כח הסיפורים של
הלדיקים מכל אשר עבר עליהם, לזאת אמרנו להדפיסו בכדי
שיהיה לזכרון לאנ"ש ושיתעורר לב כל איש כמה לריכין להתחזק
לבא לא"י כי אם לדיק גדול וקדוש כזה אשר הזמן היה יקר
אלו מאד ושמר כל שעותיו ורגעיו לכל ילך רגע לאיבוד רק
עסק תמיד בעבודת ה' בתורה ותפלה ובחידושין דאורייתא
אעפ"כ לגודל חיבת א"י סיבב כמה סיבובים וטלטולים ובכל
מקום עבר עליו מה שעבר והוריד עלמו לקטנות עלום לעסוק
אז בנסיעתו במכירת ספרים ולבקש מקום ללין כאשר יסופר
בפנים הספר מה שעבר עליו בסטאמבול ובאלכסנדריה וכל
זה היה כדאי אללו בשביל שיזכה לבא לא"י מכש"כ וכש"כ אגן
יתמי דיתמי עוללים לא ראו אור בוודאי כדאי וכדאי לסבול טרחות
ויגיעות רבות בכדי לזכות לבא לא"י ולהיות עכ"פ פעם אחד
בחיוו בא"י אולי נזכה עי"ז לשוב אליו ית' באמת, גם יצין
המעייין בסיפורים אלה גודל זריזותו בעבודה ה' כי בכל מקום
בואו בטלטוליו הרבים והגדולים וכל מה שעבר עליו לא כלכל
אותו שום דבר אדרבא לקח מזה רמיזי דחוכמתא להזכיר
עלמו להתגבר על הכל ולבא לא"י וחידש בכל מקום בואו
חידושי תורה נפלאים המדברים מגודל מעלת קדושת א"י
המחיים ומשיבים נפש כל חי כאשר יסופר בכמה מקומות

הקדמה

בהספר הזה והרבה מהם נדפסו בספרו לקוטי הלכות א"ח
ח"ב שכל הלכה ד' מהכרך הזה נתחדש אז צעת נסיעתו לא"י
ע"ש ובבואו מים ליבשה לתחלת גבול א"י לעיר לידון חידש
הלכות צרכת הודאות היחיד הלכה ד' המתחיל וזה בחי' ארבעה
לריכין להודות יורדי הים וכו' ע"ש כמו שכתב שם בסוף
ההלכה וכל מי שיציט בעין האמת על סיפור הנסיעה הזאת
בטח יתעורר לבבו לעבודת ה' ולזכות לבא לא"י ולהתחיל
מחדש בעבודתו ית' והשי"ת ירחם עלינו שנזכה כולנו לשוב
לארצנו צביאת משיחנו צבי"א :

מאמרים מלקוטי הלכות מענין א"י.

(א"ה לגודל חבת א"י אמרתי להדפיס בתחלת הספר הזה איזה
מאמרים מספרי לקוטי הלכות ממורנו מוהרנ"ת ז"ל המדברים
מענין המניעות שיש על נסיעת א"י ומענין הטלטולים
והסיבובים שלריכים לסבול קודם שבאים לא"י ומענין מה
שיש כמה לדיקים וכשרים שנוסעים לא"י וחוזרים לחוץ
לארץ שכל אלו הדברים נתחדשו צעת נסיעת מורנו הק'
מוהרנ"ת ז"ל לא"י) :

מאמרים מלקוטי הלכות מענין א"י

(א) עיקר שבח א"י מה שהתורה משבחת אותה שהיא ארץ
זבת חלב ודבש. וכן בשבעת המינים שנשתבחה
בהם א"י עיקר הכונה ששם שופע שפע נועם העליון שהוא
שרש כל הנעימות והמתיקות שמלוכש בכל הטעמים שבעולם
וזה שורש נעימות ומתיקת הפירות של א"י. ושם דייקא יכולין
להתקשר לנועם העליון על ידי הפירות הטובים שבה על ידי
שנוכה לקדש אכילתם כראוי ע"י המלות התלויות בארץ שכולם
במיני מאכל. וזה בוודאי שבח גדול ונורא מאד. כי זה עיקר
עבודת האדם כל ימי חייו לזכות לנועם העליון לחזות בנועם
ה' ולבקר בהיכלו ובשציל זה נתאוו משה כ"כ לא"י. כי זה
עיקר תשוקת כל הגדיקים לחזות בנועם ה' (ברכת הפירות
הלכה דל"ת אות גימ"ל):

(ב) מעלת ושבח קדושת א"י גדול ונורא מאד עד שא"י
לשער צמוח כלל גודל מעלתה ושבח קדושתה
כאשר אנו רואים שכל התורה כולה מראשה ועד סופה מלאה
משבח א"י. וכל ההצטחה שהצטיח הש"י את אבותינו הק'
לאברהם ליצחק וליעקב הי' העיקר על ירושת הארץ. וכן כל
גאולת ויציאת מצרים ע"י משה רבינו ע"ה הכל הי' כדי לזכות
לבא לא"י. ומכל זה יכולין לראות ולהבין מרחוק מעלת
קדושת א"י שהשי"ת מצטיח כ"כ עליה. צפרט המעיין בגמ'
ומדרשים וזהו ק"ק ובשאר ספרי הק' שמבואר בכלם הרבה מאד
מגודל קדושת א"י ומעלת הזוכה לישב בה ואפילו לילך בה רק
ארבע אמות. וע"כ אם הי' האדם מאמין באמת בקדושת א"י
חלק

מאמרים מלקוטי הלכות מענין א"י

חלק מאלפי אלפים מכמו שהוא באמת צוודאי הי' רך ופורח
לא"י בכל כחו ולא הי' שום מונע שימנעוהו ובאמת אין שום
מניעה על זה כלל . כי המניעה הגדולה מריחוק הדרך
ומלטול הקשה על היס ומההולא' הרבה שלריכין על זה : הלא
אנו רואים מעשים בכל יום מאנשים רכים ומעווננים שנוסעים
ומטלעלים א"ע לדרך רחוקה ביותר בשביל ספק ריוח . וכן
אנו רואים עניים שמושיאים צניהם וצנותיהם בהולא' רבה
יותר ממה שלריכים על נסיעת א"י ואעפי"כ הסי"ת עוזר
להם מה שמוכרח להם ביותר . ומכש"כ אם הי' משתוקקים
באמת לא"י ולחשוב מחשבות ותחבולות ע"ז לבא לשם צוודאי
הי' השם יתברך עוזר להם בלי ספק . אך עיקר המניעה
הוא רק מניעת המוח מה שהצב"ד מבלבל את מוחו לבלי
להרגיש בשלימות קדושת א"י ולבלי להאמין בדעתו בשלימות
שהוא לריך לעשות דבר זה ושחיי הנלחיים תלויים בזה . וכל
זה נמשך מחמת שתיכף כשאדם נתעורר להשתוקק לא"י אזי
כפי התעוררותו ותשוקתו נמשך עליו הארה מקדושת א"י שעיקר
קדושתה ששם שופע הנועם העליון שהוא צחי' המוחין של א"י .
ואזי תיכף מתעוררים ג"כ החובלים שהם צחי' המוחין של חוץ
לארץ ובאים ונופלים בנעימים כדי להתתקן . ומחמת שהחובלים
הם צחי' מוחין של חוץ לארץ צחי' מחלוקת . ע"כ מתגבר
הרע שבהם ומבלבלים מוח האדם וגורמים לו מניעות גדולות
והעיקר הוא מניעת המוח מה שמוחו נתבלבל כנ"ל . כי
כל המניעות שמונעים את האדם מלעשות רלונו הם צחי'
מחלוקת

מאמרים מלקושי הלכות מענין א"י

מחלוקת כי המניעות פומדים כנגדו וחולקין עליו ורואים למונעו
ח"ו . וכל זה נמשך מבחי' החובלים הג"ל . וזה בחי' היסורין
שלריכין לסבול קודם שזוכין לבא לארץ ישראל כמאמרז"ל שא"י
היא אחת מג' דברים שניתנו ע"י היסורין . ועיקר היסורין
הם המניעות שלריכין לשבר קודם שבאין לא"י . אך כשהאדם
מסים אל לבו היטב שיעקר כל המניעות הם מניעת המוח
כג"ל ומתגבר על זה ומאמיר באמת למרע"ה ולכל הלדיקי
אמת שהפליגו כ"כ בשבח קדושת א"י . עי"ז יזכה לשבר כל
המניעות גשמיים ג"כ הבאים מן הרע שבחובלים הג"ל והרע
שבהם יפול ויתבטל לגמרי והטוב שבהם יעלה ויוכלל ג"כ
בקדושת הנועם העליון . ואז צודאי יזכה לבא לא"י ולקבל
שפע קדושתה ולחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו : (שם אות
דל"ת זי"ן ע' מניעת אות גימ"ל) :

(ג) **צריכין** לכבד קדושת א"י מעט מעט לגרש הרע
שבחובלים שהם בחי' הקליפות והז' עממים
המונעים מא"י לגרש מעט מעט . כי אין לנו כח לתקן כל
החובלים בבת אחת לבטל הרע שבהם והטוב שבהם יוכלל
בבחי' הנועם העליון כג"ל . רק לריכין להמשיך קדושת הנועם
מעט מעט . וכפי המשכת קדושת הנועם כן גזכה לתקן בכל
פעם את החובלים . וזה בחי' לא תוכל כלותם מהר וכו'
מעט מעט אגרשנו מפניך וכו' (ע' פנים) וזה טעם מה
שמרע"ה לא זכה לבא לא"י . כי לפי עולם גדולת מעלתו
אזי אם הי' נכנס לא"י אזי הי' מקבל שפע נועם העליון

מאמרים מלקוטי הלכות מענין א"י

בריבוי גדול כזה עד אשר הי' לריבין כל החובלים להתקן .
והי' לריבים להתקן כל המוחין הפגומים שנפגמו מחטא
אדה"ר ואילך ופגם כלל החטאים שבעולם שכולם הם צבחי'
חובלים צבחי' חבל חבלנו לך הכל הי' לריך להתקן אז ע"י
משה רבינו ע"ה אס הי' נכנס לארץ . ומחמת שאז עדיין לא
הגיע הזמן לזה כי לא יוגמר תיקון כל החובלים עד שיבא
משיח ויצטר רוח הטומאה מן הארץ . ומחמת שלא הי' אפשר
אז עדיין לתקנם ע"כ היו יכולין לגרום פגם יותר ח"ו . ע"כ
הי' מן הנמנע שיכניס משה את ישראל לא"י רק ע"י יהושע
שמעלתו קטנה ממשה . וע"כ לא נתעוררו החובלים כ"כ
צבת אחת וקלת החובלים שנתעוררו הי' בידו לתקנם בכח
וזכות רבו משה רבינו ע"ה . וזהו הטעם מה שאנשים
קטנים צמעה יכולים ליכנס לא"י בנקל צלי התגברות
המניעות כ"כ . וגדולי הלדיקים יש להם מניעות עלומות מלבא
לא"י . עד שגם סמוך לדורותינו הי' ר' ר' נפתלי והצעש"ט
ז"ל שלא יכלו לבא לא"י כ"ז מחמת הנ"ל . כי כ"א כפי מה
שזכה לקבל קדושת א"י דהיינו השפעת הנועם כמו כן באים
ונופלים צחי' החובלים להתקן . ומחמת שלא הגיע עדיין
זמן תיקון אלו החובלים שהי' לריבין להתקן על ידי קדושת
כניסת הלדיקים הגדולים הנ"ל לארץ ישראל על כן לא יכלו
לבא לשם (שם אות זי"ן) :

(ד) א"א לבא לא"י לבטל המונעים צחי' החובלים ולבא
לא"י שהוא צחי' נועם כנ"ל כ"א על ידי שמחה

שהוא

מאמרים מלקוטי הלכות מענין א"י

שהוא בחי' עשרה מיני נגינה - כמבואר במ"א כי נגינה בחי'
שמחה הוא בחי' נועם בחי' א"י וזה בחי' שתעלינו בשמחה
לארלנו (שם אות ט"ז) :

(ה) **עיקר** קדושת א"י הוא על ידי אמונת חדוש העולם
שזוכין לזה על ידי בירור המדמה . ומחמת

שעיקר אחיזת המדמה הוא דייקא בארץ הגשמי הזה שהוא תכלית
הגשמיות ושם עיקר אחיזת המדמה . וע"כ נקראת אדמה
מלשון מדמה . וזה בחי' מעלת קדושת ארץ ישראל שהיא
קדושה כל כך עד שגשמיות הארץ שלה הוא בחי' בירור
המדמה שע"ז עיקר האמונה כנ"ל . וזה בחי' הטלפולים
שלריכין לסבול קודם שזוכין לבא לארץ ישראל וגם באבותינו
נאמר ולא נחם אלקים וכו' כי קרוב הוא . כי בכל מקום
ומקום יש בו אחיזת המדמה כפי אותו המקום . וע"י שהולכין
דרך אלו המקומות ופנימיות כוונתו בשביל לבא לארץ ישראל
על ידי זה הוא מזכיר בכל מקום ומקום נילוי אמונה הקדושה
שנפלו על ידי בלבולי המדמה שנאחו באותו המקום . נמלא
שבכל פסיעה ופסיעה שהולך בשביל נסיעה לארץ ישראל או
לשאר דברים שבקדושה . על ידי זה מזכיר המדמה בכל
מקום שהולך שם ועל ידי זה זוכה אחר כך לקבל בשלימות
בחי' קדושת ארץ ישראל שהוא בחי' שלימו' בירור המדמה
ותיקון האמונה הקדושה : (שם הלכה דל"ת אות ט"ז) :

(ו) **עיקר** הגלות הוא בשביל לזכור הנדחים שהם הגלויות
שנדחו בעמקי הקליפות בבחי' לא גלו ישראל

אלא

מאמרים מלקושי הלכות מענין א"י

אלא כדי שיתוספו עליהם גרים. ובאמת לכאורה קשה להבין
ענין הגלות שהוא בשביל שחטאו ישראל בא"י והגלה אותם
לחוץ לארץ כדי שיתקנו וישובו להשי"ת. והדבר קשה מאד
ומה אם במקום חיותנו וקדושתנו שהוא בא"י שם התגבר
הי"ה"ר על ישראל עד שהחטיאם. וא"כ איך יהי' תקוה
שבהוץ לארץ שהוא חויר עמא שם דייקא ישובו ישראל ויתקנו.
אבל באמת כל זה הוא נפלאות תמים דעים. וזה בחי' כל
הירידות והגפילות העוזרים על כ"א מישראל כפי בחינתו
ומדריגתו עד שיש שנפלו לעמקי תהום תחתיות ח"ו. ואעפ"כ
סוף כל סוף כולם יתקנו ולא יהי' נאבד שום אחד מישראל
ח"ו. כי השי"ת חושב מחשבות לבלתי ידח ממונו נדח. כי
באמת יש לפעמים שדייקא כשהאדם מגיע למקום נמוך ורחוק
מהקדושה מאד שם דייקא יתעורר בהתעוררות גדול להשי"ת
יש בזה כמה טעמים וזחינות. (ע' פנים) והכלל כי כשהאדם
פוגם ונופל עי"ז למקום רחוק מהקדושה. אך השי"ת חושב
מחשבות לבל ידח ממונו נדח. ע"כ מוזמין לו שם רמזים לפי
אותו המקום ומוזמין לו איזה זכות שיכול לזכות לפי אותו
המקום הרחוק דייקא. וזהו הנסיון והבחירה שלו כי אם יחזק
לבו בהשי"ת ויזכה שם לזכור בהשי"ת בכל עת ולעשות שם
מה שיכול בעבודתו ית' כפי מה שמרמז לו השי"ת בכל מקום
שהוא. אזי בקל יוכל לשוב להשי"ת. כי לפי המקום הזה יכול
לזכות בעבודה קטנה לעשות נחת רוח להשי"ת מה שלא היה
זוכה לזה במקום קדוש ביותר. כי השי"ת מקבל תענוג
ושעשועים

מאמרים מלקושי הלכות מענין א"י

ושעשועים גדולים מאד כשעולה לפניו איזה עבודה ממוקם
הגמוך והרחוק מאד. צבחי' בד אחי יתרו וכו' כדין אסתלק
ואתייקר שמה דקוב"ה. וזהו סוד גלות ישראל בכלל. וצפרטיית
הנפילות של כל אחד ואחד שזה עיקר הגלות. כי כל מה
שנפול למקום נמוך ורחוק מהקדושה ביותר יש לו שם איזה
עבודה ונחת רוח לעשות להשי"ת מה שאינו זוכה לזה אפילו
לדיק גדול. ועי"ז מעלה כל הנלוות הק' שנפלו לשם למקום
הטמא הזה. כי יש כמה נלוות הק' שנפלו משנים קדמוניות
הרבה לעמקי עמקי הקליפות מאד מאד. ובודאי אין מי שירל'
ליכנס לשם להעלותם. וע"כ כשמזדמן אדם שפגס ונפל לשם
ח"ו. אזי תיכף כשמזכיר א"ע צהשי"ת. ונתעורר לעבוד את
השי"ת באיזה עבודה בעלמא שהוא יכול לעשות שם לפי
מקומו הגמוך. אזי מתדבקים בו כל אלו הנלוות שמונחים
ושקועים שם מכבר ומעלה אותם משם וצוה עושה נחת רוח
ותענוג גדול להשי"ת בלי שיעור. וזה צחי' היהודים הגדחים
בארבע כנפות הארץ במקומות הרחוקים מישראל ויש מקומות
שלא נמלא שם כי אם אחד או שנים מישראל בעל מלאכה
וכיולא ועפ"י רוב אלו היהודים הדרים במקומות האלה הרחוקים
מישיבות ישראל בודאי רובם אינם לדיקים כ"כ ואולי אדרבא
וכו'. ובחמת כפי המוזן מכתבי האר"ז"ל מתברר על ידיהם
דייקא נלוות רמות מעמקי הקליפות. וכל זה הוא מחמת
ענין הג"ל. כי יש שם במקומות אלו נלוות רבות המונחים
שם מאלפים שנה צגלות ולער גדול מאד שאם היו מריחין

מאמרים מלקוטי הלכות מענין א"י

ריח בעלמא של ישראל הי' מחיין א"ע מאד. וע"כ תיבך
שנכנס לשם איזה ישראל בעלמא. כל זמן ששם ישראל נקרא
עליו. אזי אלו הגלויות מתעוררין ומתדבקין בו. ואעפ"י שעדיין
א"א להם לעלות מחמת שזה האיש צודאי אין לו כח להעלותם
וע"כ עפ"י רוב נופל על ידם יותר מחמת ריבוי הקליפות
הנאחזין באלו הגלויות כידוע. אעפ"י כמאחר שהאיש הזה בא
למקום רחוק וטמא כזה ואעפ"י כמחזק א"ע בדת ישראל
ושם ישראל נקרא עליו. זה בעלמא יקר מאד בעיני השי"ת.
עד שסוף כל סוף יעלה זה האיש משם ויעלו עמו כל הגלויות
הנ"ל. ועי"ז יתקן כל חטאיו מאחר שעל ידו דייקא עלו
גלויות האלו מה שלא היו יכולין לעלות ע"י שום איש כשר
שבעולם. כי מי הי' נכנס למקום טמא ומלוכלך כזה. וע"כ
צודאי לכתחלה לריך כ"א ליזהר בנפשו מאד שלא לפגום ח"ו
שום פגם בכדי שלא ילטרך ליפול ח"ו למקומות כאלו. אך
מי שכבר פגם וסיבב עמו השי"ת עד שבא למקומות האלו
הגמוכים מאד הן צרוחניות שנפל למדריות גמוכות ח"ו. הן
בגשמיות שנתרחק ח"ו מישוב ישראל וגדחה וצא למקומות
העמים. אעפ"י כגם שם אינו מייאש א"ע וזוכר בהשי"ת
המיד ומלפה לישועה ועושה שם מה שיוכל לעשות בעבודתו
ית'. אזי יכול להיות שיהי' נעשין על ידו דייקא תיקונים
גדולים בענין עליית הגלויות הק' הנ"ל. והעיקר ע"י כח
הגדיק הגדול האמיתי שיש לו כח להעלות כל אלו האנשים
עם הגלויות שנתדבקו בהם. מכל המקומות הגמוכים אפי'

מאמרים מלקושי הלבבות מענין א"י

מעמקי עמקי תהום תחתיות ח"ו. וע"כ כל זמן שהאדם משתדל ומבקש ומחפש להתקרב ללדיקי אמת יש לו תקוה לעולם יהי' איך שיהי' כנ"ל. וזה צחי' כל הטלפולים הרבים שלריכין לסבול קודם שבאים לארץ ישראל והכל הוא בשביל בירור הגלויות הנ"ל שכולם לריכים להתקבץ לארץ ישראל ועל ידם דייקא זוכים לבא לארץ ישראל והכל בכח הלדיק כנ"ל ועוד יש בזה עניינים רבים אך א"א לבאר הכל צפרטיות (שם מ"ה) :

(ז) **עיקר** תיקון כל העולמות ותיקון כל הנשמות הוא צא"י דייקא. כי עיקר התגלות חלקותו ית' אשר זה עיקר התיקון והתכלית להכיר אותו יתברך באמת ולבטל א"ע בכל עת אל אורו האין סוף כל זה זוכין צא"י ששם עיקר הביטול אל התכלית. אבל א"א לבא לא"י ולזכות שם לצחי' ביטול הנ"ל. כ"א ע"י שמתקנים מתחלה כלים כדי לקבל על ידם אור הרשימה של הביטול הנ"ל שמשם עיקר השגת הדעת והתורה שזוכין צא"י. אבל א"א לעשות ולתקן הכלים כ"א ע"י קדושת א"י ע"י שזוכין לקבל שם אור הרשימו של הביטול הנ"ל. ומחמת זה קשה מאד לבא לא"י מחמת שתיקון הכלים תלוי בקדושת א"י וא"א לבא לקדושת א"י כ"א ע"י תיקון הכלים. וא"כ מהיכן יהחילו מאחר שזה תלוי בזה. ומזה נמשכין כל המניעות הגדולות שיש להאדם קודם שבא לא"י. וכל מי שגדול יותר המניעות שלו על זה גדולים ביותר עד שהלדיקים הגדולים יש להם ע"ז מניעות

מאמרים מלקוטי הלבות מענין א"י

עלומות בלי שיעור. כי מצואר צבתבי האריז"ל שתיקון הכלים
והעולמות מחדש הוא ע"י שמועלין גילולות שנפלו לעמקי
הקליפות. וממשיכין אור רב מלמעלה בחי' אור מה החדש.
ועי"ז גורמין יחוד עליון ועי"ז נתתקנין העולמות והכלים.
ועיקר זה התיקון הוא בא"י כי עיקר תיקון וקבוץ כל הנדחים
שהם בחי' כל הגילולות קדושים שנפלו ונתפזרו בין הקליפות
עיקר תיקונם וקבולם הוא לא"י כמ"ס א"ס יהיה נדחך בקלה
השמים וכו' והביאך ה' אלקיך אל הארץ וכו'. אזל איך זוכין
לצא לא"י כי א"א לתקן ולקבץ אלו הנדחים כ"א ע"י קדושת
א"י ששם זוכין לקבל האור הגדול של הביטול אל התכלית
שעי"ז נתתקנין כל הנשמות הנדחין. ולא"י א"א לצא עד שיתקן
תחלה את הכלים כנ"ל שעיקר תיקון הכלים הוא ע"י העלאת
הגילולות וקיצוץ הנדחים וא"כ מהיכן ההתחלה. וע"כ מתגברין
המניעות מאד קודם שבאין לא"י. כי הקליפות והסע"א
הנאחזין מאד צאלו הגילולות הנפולין שהם בחי' הנשמות
הנדחות הם מתגברין מאד במניעות עלומות על זה האדם
הרולה לצא לא"י ולהוליא הנשמות והגילולות מהם. וע"כ
לריכין להתגבר מאד לשבר המניעות העלומות במסירות נפש
ואזי ע"י המסירת נפש שמוסר נפשו בשביל לצא לא"י עי"ז
נמשך עליו איזה הארה מקדושת א"י לחוץ לארץ כדי שיהי'
לו כח לשבר המניעות שהם הקליפות ולהעלות משם גילולות
קדושות. ועי"ז מתקן איזה בחי' כלים. ועי"ז יש לו כח לצא
לא"י להתבטל עם אל השי"ת בתכלית הביטול ברעוא ושוב.
ולקבל

מאמרים מלוקטי הלבנות

ולקבל משם הארות והשגות נפלאות בהורה ועבודה ע"י הכלים שזכה לתקן ע"י העלאת הנילוות שזכה להעלות ע"י גודל מסירת נפשו לשצר המניעות בשביל לבא לא"י. וע"כ מלינו כמה לדיקים וכשרים שנוסעים לא"י וחוזרים לחוץ לארץ. ולפעמים נוסעים וחוזרים כמה פעמים מחמת שעדיין א"א לבצר כל הנילוות בשלימות כידוע בכתבים. והלדיק אעפ"י שצירר ותיקן והעלה נילוות רבות ע"י נביעהו לא"י במסירת נפש עלום. אעפ"י כ עדיין נשארו הרבה נילוות בחוץ לארץ שלריכין להעלותם ולצררם. כי א"א לבצרם כ"א ע"י שיהי' תחלה בא"י. וע"כ הוא לריך לחזור מא"י לחוץ לארץ כדי לחזור ולצרר ולהעלות ולתקן כל הנילוות והנשמות הנדחים והנפולין. כי עתה דייקא הוא יכול לתקנס ע"י אור קדושת הציטול להשי"ת שזכה ע"י קדושה א"י שעי"ז עיקר תיקונם ועלייתם כנ"ל (הפלה ערבית הלכה ד' אות ל"ב):

(ח) **עיקר** תחייה המתים יהיו בארץ ישראל כמארז"ל כי תחיים המתים הוא ענוה אמיתית שיהי' נתי' השפלות של כל אחד (כמבואר בפנים) שזה צהי' עפר שמיים עלמו כעפר וכאדמה צחי' הקילו ורגנו שוכני עפר שנעשה שכן לעפר צחייו כשארז"ל. וזה זוכין דייקא ע"י עפר ארץ ישראל כי עפר חוץ לארץ הוא עפר טמא כמארז"ל. כי שם נאחו ביותר סטרא דמותא שהוא צחי' עלכות ועללות וענוה פסולה שבחמת הוא צחי' גדלות. וע"כ לריך כ"א לקדש א"ע בצחי' קדושת עפר א"י ששם עיקר תחיית המתים שהוא ענוה אמיתיית

שהוא

מאמרים מלקוטי הלכות

שהוא עיקר החיים. וע"כ צאמת נקראת ח"י ארץ החיים
היינו ששם הארץ והעפר צבחי' ענוה אמיתית שהוא עיקר
החיים מה שאין כן ארץ העמים שהוא עפר טמא ששם סטרא
דמותא היינו צחי' ענוה פסולה שאינו חי חיים אמיתיים ע"י
העפר דהיינו שפלות רק נופל עי"ז עד לעפר ח"ו שזה צחי'
עלצות ועללות שזה עיקר נשיכת הגחש צחי' וגחש עפר לחמו
ע"כ צאמת לריכין לבקש הרצה מהשי"ת שיזכה לענות אמיתית
שהוא עיקר החיים צחי' ארץ החיים (כנ"ל הלכות תפלין ה"ו
אות יא):

(ט) **כ"א** כפי קדושתו בקדושת הברית שזה עיקר צחי' לדיק
כידוע. וכפי מה שזוכה להתקשר ולהכלל בהלדיק
הדור האמיתי כמו כן זוכה לירושת ח"י וכמו כן זוכה לשלימות
התפלה כי עיקר תיקון התפלה הוא צבחי' ח"י (הלכות תפלה
הלכה ג):

(י) **אריץ** ישראל הוא צחי' נקודה הטובה והקדושה שבצחי'
מקום העולם. וע"כ שם צח"י זוכין לקבל כ"א
ואחד אור הנקודה שלו כפי חלקו שיש לו צח"י (הלכות נשיאת
כפים הלכה ה' אות ע"ו):

(יא) **העולם** בכללו נגד הש"י הוא צבחי' שלא כסדר צחי'
בתשרי נברא העולם צחי' תשר"ק שלא
כסדר כי הגהנת העולם ע"י צחי' מלכות שהוא צחי' שלא
כסדר. ועיקר חיות וקיום העולם ע"י שהעולם נכלל בקדושתו
ית' ע"י ישראל קדוש' שמקדשין ח"ע ואת כל העולם ואז
נכלל

מאמרים מלקוטי הלבנות

נכלל העולם בצחי' כסדר שזה עיקר החיות וע"כ עיקר חיות וקיום העולם הוא ע"י א"י ששם כל היוד מיני קדושות שהם צחי' כסדר. וע"כ צליון ששם נקודת האזן שתי' שכלולה מכל היוד מיני קדושת ע"כ דרך שם עיקר עליית התפילה צחי' מלכות כי דרך שם נכללין התפלות בהשי"ת ועי"ז נתמלאין כל הבקשות והכל הולך ומתנהג כסדר (ענין קדושה דסדרא) : (יב) **כ"ר** הקדושה של ישראל היא א"י וכל מה שהאדם מקדש ומטהר א"ע ועובד את הש"י כמו כן הוא כובש בכל פעם איזה חלק מא"י ועוסק בתיקון הדרך לא"י וזה שמצואר בכמה מקומות בתורה שהזהיר אותם משרע"ה על קיום התורה והמלות כדי שיזכו לבא ולכבוש את א"י ששם עיקר הקדושה כמ"ש למען ייטב לך וצאת וירשת את הארץ למען תחיון כו' וירשתם את הארץ ועוד רבים כאלה. אך מחמת שהסע"א מתגרה מאד בזה שרולה לכבוש את קדושת א"י מידם ומקטרגי' עליו ואומרים לסטים אתם שכבשתם ארץ שאינו שלכם כמשמעות דברי רז"ל אשר מטעם זה התחילה התורה בצראשית וכו' משום כח מעשיו הגיד לעמו וכו' וע"כ מחמת זה לריך האדם לבטל עלמו לפעמים מדברי תורה ולעסוק גם בדרך ארץ כמארז"ל. ועי"ז ממשיך ע"י הלדיק הגדול את החסד חנם שהי' מקיים העולם קודם מתן תורה ועי"ז נתבטל קטרוגם הנ"ל. ולא עוד אלא שהם עלמם בא"י ומתגיירים ומתקרבים אל הקדושה ואל התורה עי"ז (הלכות בית הכנסת הלכה הא' אות חית יא) :

מאמרים מלקושי הלכות

(יג) **עיקר** התגלות כבודו ית' שבארץ הגשמי הזאת בבחי' מכה"כ הוא בח"י ומשם נמשך חיזה הארה גם לחוץ לארץ. וכן עיקר שלימות התגלות הדעת שמאיר הלדיק לדרי מעלה ומטה בחי' עליונים למטה ותחתונים למעל' ושהאד' הוא גבוה ויכול להשיג יותר מהמלאכים. וכן כל בחי' כלליות העולמות שזה העיקר ומשם נמשך בחי' הארת הרעון כל זה הוא בשלימות בח"י (הלכות נט"י לסעודה הלכה ו'או אות ע"א פ"א סד):

(יד) **בא"י** הלחם מוטעם כ"כ עד שנכללין בו כל מתיקות הטעמים שבכל המאכלים שבעולם בבחי' ארץ אשר לא במסכנות תאכל זה לחם לא תחסר כל זה. וע"כ שם בנקל יותר לזכות להרגיש כל הטעמים באכילה פת במלח שזה עיקר תיקון האכילה בחי' מן כמז"פ (שם אות לג'לח:)

(טו) **מחמת** שבח"י שם עיקר המשכת הדעת הק' שהוא בחי' כלליות העולמו' שמשם נמשך בחי' יראה ובחי' הארת הרעון. ע"כ ח"א עפ"י רוב לבא לשם כ"א ע"י מניעות רבות כי ע"ז הוא מתגבר ברעון חזק יותר עד שמשבר המניעות וע"י זה זוכה אח"כ לקבל קדושת ח"י ברעון טוב ובהסתוקקות נפלא שזה עיקר שלימות כל העבודה שלימות כל הדברים שבקדושה. כי גם אחר כך כשבאין לא"י או להדבר שבקדושה לריכין עוד להתגבר ברעונית טובים וכיסופין חזקים וגדולים להשי"ת כי זה העיקר (שם אות קו):

(טז) **עיקר** קדושת ח"י הוא בחי' קדושת הדעת כמארז"ל
אורח

אזכור דא"י מחכים. והדעת והמוחין הם בחי' אכילת מלה
שהוא בחי' קדושת המחשב' ומוחין גדולים היפך בחי' חמץ
בחית שהוא בחי' חימוץ המוח במחשבות זרות ח"ו. וזה בחי'
כל המלות ההלויות בארץ שהם בעניני אכילה. כי עי"ז מוליחין
האכילה מבחי' אכילת חמץ לאכילת מלה. כי הדעת והמוח
הוא כפי האכיל'. ומחמת שטיקור החילוק בין חמץ למלה הוא
בין חי"ת לה"א. ע"כ קנה אברהם נחלתו הראשונה בא"י מאת
בני חת ועיקר הבטחת א"י לאברהם הי' צעת שקראו
אברהם בהא. כי זה עיקר קדושת א"י בחי' דעת ומוחין
זכים שהם בחי' שמשברין קנה החית של חמץ ונעשה הא
(בליעת הפת ה"ג):

(יז) א"י הוא בחי' זכרון דקדושה בחי' והארץ אזכור, כי
זכרון הוא בחי' שם כי זכר כל דבר הוא שמו
כי ע"י השם יכולין להזכיר את הדבר להודיע לחבירו וכן נחקק
זכרו בלב חבירו כי השם של כל דבר כולל כל מהות הדבר
בללמו ותמונתו כמו שהוא כגון כשמוזכרין ראובן בן יעקב
מעיר פלוני בזה כלול כל תמונתו וכל עניינו ומהותו. כי השם
הוא זכר של כל נברא כי א"א להזכירו אלא בשמו. וכן אלל
הש"י כביכול שמו ית' הוא זכרו כי אעפ"י דלית מחשבה
הפיסא צ"י כלל מכל מקום למס א"ע כביכול ברחמיו ונתן
לנו רשות לקרותו באלו השמות הקדושי'. ואז כשאנו מזכרין
את שמו אנו מכוונין עליו בעלמו ית' כח"ש לצד כך נזכיר
שמך. ועיקר זכרון שמו ית' הוא בביהמ"ק ששם ניתן רשות
להזכיר (ב)

מאמרים מלקוטי הלכות מענין א"י

להזכיר את שם המפורש כמ"ש בכל מקום אשר אזכיר את
שמי ומשם נמשכת הקדושה לכל גבולי א"י. וע"כ בחי' שם ה'
שהוא בחי' זכרון דקדושה הוא בא"י. וע"כ ארז"ל הדר בא"י
דומה כמי שיש לו אלוה. כי עיקר התגלות אלקותו שהוא ע"י
שמו ית' הוא בא"י. ושמו ית' משותף בשמינו. וע"כ ע"י שזוכין
לקדושת א"י ששם נגדל שמו ית' כביכול עי"ז נגדל גם שם
האדם ג"כ שזה בחי' ואגדלה שמך הנאמר לאברהם כשנלטווה
ללכת לארץ ישראל (הלכות דברים הנוהגים בסעודה ה"ד
אות ואו);

(יח) **בישרוצים** לבא לא"י ששם עיקר כללויות כל הקדושות

אזי מתגברים ומשתטחים המניעות
והעיכובים הנמשכים מצגדים הלואים שא"א להכניעם כ"א
בכח התורה והלדיקים והעיקר בכח קברי הלדיקים שכבר
נסתלקו וצאו למנוחתם. וע"כ כשרא' כלב שמתגברים מאד
עלת המרגלים שרולים לפגום בקדושת א"י הלך וגשתתח על
קברי אבות. וע"כ גם בתחלת גאולת מלרים שהיתה בשביל
לבא לא"י כתיב ויקח משה את עלמות יוסף עמו בחי' קבר
הלדיק (בליעת הפת הלכה ה' אות מז):

(יט) **בר** מה שממשיכים קדושת א"י בחוץ לארץ יותר ויותר

ע"י שזוכין להסתכל על לדיק האמת (ע' פנים)
עי"ז נתוסף אור גדול בא"י בעלמה יותר ויותר (כי זה כלל
שהקדושה כל מה שנמשכת למטה יותר לקדש ולטהר מקומות
החילונים יותר אין הקדושה נגרעת עי"ז ח"ו אדרבא ניתוסף
עליה

עליה אור גדול ונפלא יותר ויותר מכפלי כפלים). וע"כ מרגישין יותר ויותר טעם א"י ומשתוקקין לא"י ביותר (בהמ"ז ה"ד אות יא):

(ב) **ב"י** שרולה לזכות לבא לא"י שזה עיקר קדושת איש הישראלי והוא עיקר ניחון המלחמה כמבואר במ"א ובוודאי מתפשטין ומסתטחין לפניו מניעות הרבה מאד על ענין זה. ע"כ א"א לנלח המלחמה זאת כ"א ע"י עזות דקדוש' ועקשנות גדול כי לריך להיות עקשן גדול בעבודת ה' ולבלי להניח את מקומו בכל העליות וירידות שעוברין עליו בכל פעם כמבואר במ"א. ועיקר ההתפארות שהש"י מתפאר בישראל הוא בהעזות והעקשנות דקדושה של איש הישראלי שעי"ז עיקר קבלת התורה וזוה תלוי כל עבודת איש הישראלי מתחילה ועד סוף. ומחמת שעיקר קדושת ארץ ישראל נמשך ונתגלה ע"י ההתפארות שהש"י מתפאר בישראל שהעיקר הוא בהעזו' והעקשנות דקדושה כנ"ל בצחי' זאת קומתך דמתה לתמר כמו שפירש"י סס. ע"כ ע"י שמתגבר בעזות ועקשנות גדול לבא דייקא לא"י ולבלי להסתכל כלל על שום מונע ומעכב. עי"ז בעלמו זוכה לנלח המלחמה ולבא באמת לא"י (סס אות יב):

(בא) **א"י** הוא מקור הברכ'. כי כל הברכות וההשפעות נמשכין מא"י. כי א"י מקבלת קדושתה מהלדיק שאלו כל הברכות וההשפעות בצחי' וברכות לראש לדיק וכסזוכה לקבל השפע של הלדיק ושל א"י בשלימות בוודאי אין

מאמרים מלקושי הלכות מענין א"י

לו שום חסרון צבתי לא תחסר כל זה הנאמר בא"י שזה
ההיפך מצבתי אין אדם מת וחלי תאוותו בידו שזה עיקר תאוות
ממון שתמיד חסר לו. אבל השפע דקדושה של א"י הוא צבתי
שפע כפולה שאין זה שום חסרון אדרבא השפע כפולה ומכופלת
יותר ממה שהוא רולה. וזה צבתי השפע של שבת שהוא ג"כ
צבתי שפע כפולה צבתי לחס משנה. כי שבת וא"י הם צבתי
אחת. וע"כ נאמר בלדיקים לכן בארלם משנה ירשו בארלם
דייקא כי עיקר השפע כפולה הוא בא"י. נמלא שפי קדושת
א"י נתתקן תאוות ממון (שם טז):

(בב) א"י שם עיקר הדביקות אל השי"ת והביטול אל אורו
האין סוף ית'. וע"כ ארז"ל כל הדר בא"י דומה
כמי שיש לו אלוה. כי שם שער השמים ושם יכולין להתדבק זה.
וע"כ נקראת א"י ארץ המוריה על שם ריח הקטרת כמארז"ל
כי הזריח' והרשימ' של הביטול והדביקות שזוכין לזה בא"י צבתי
אין השכינה שורה אלא בא"י כל זה הוא צבתי ריח. כי
א"א להשיגו השגה שלימה בגין דלית מחשבה תפיסא בי' כלל.
ואעפ"כ הרשימה שנשאר מאור הביטול הוא צבתי ריח הטוב
כמאן דארח ריחא. וע"כ תחלת כניסת ישראל לא"י ע"י יהושע
הי' ליריחו שנקראת כן על שם ריח הטוב כמארז"ל. כי עיקר
צבתי א"י הוא צבתי ריח הטוב צבתי ריח נועם מתיקות דביקות
חלקותו יתברך שזוכין לזה בארץ ישראל כנ"ל (הלכות ברכות
הריח ה"ג אות ואו):

(בג) א"א לאדם לזכות לקדושת א"י שהוא צבתי שלימות

אמונת

אמונת חידוש העולם כנ"ל כי אם על ידי הלדיקים אמיתיים
 שזהו צחי' הנשיאים שהעמיד משה לנחל את הארץ. כי עיקר
 ארץ ישראל זוכין על ידי הלדיקים צחי' לדיקים ירשו ארץ.
 וע"כ על ידי שמבקשין ומחפשין את הלדיק ומתקרצין אליו
 ומשמשין אותו בגוף ונפש וממון כמו זבולון ליססכר שעי"ז
 ניולין מן החפוש והבקשה דס"א שמחפשין את הממון. כי
 על ידי ההתקרבות להלדיק נתתקן תאוות ממון שזה גם כן
 צחי' זבולון צחי' שמח זבולון בלא תך כמבואר בפנים. על ידי
 זה זוכין לבא לארץ ישראל. ועל כן זבולון עומד על גבול ארץ
 ישראל. וגם קברו שם בתחילת הגבול צחי' וירכתו על לידוקי
 דייקא על ידי צחי' זבולון זוכין לבא לארץ ישראל (שם אות מג):
(כד) בא"י שהוא צחי' התקרבות ללדיקי אמת צחי' שלימות
 האמונה כנ"ל. שם קשור החבל דקדושה אשר כל
 מי שמתקרב לשם דהיינו להלדיק ולא"י אזי הוא קשור להש"י
 בחבל דקדושה לעולמי עד ולנלח נלחיס אשר לא ינתק ולא
 יתרום לעולם (ע' לדיק אות נ"ט ברכת הריח ה"ד הג"ל אות
 מו) וע"כ נקראת א"י חבל נתלתכס (שם):

(כה) עיקר הארת הרלון וההשתוקקות והכיסופין להשי"ת הוא
 בא"י ומחמת שהרלון הוא צחי' ריח כמאן דארת ריחא
 (ע' מניעות אות ואלו) ע"כ נקראת א"י ארץ המורי' על שם הרית
 וע"כ תחילת בניסת ישראל לארץ הי' ליריחו שנקראת כן על
 שם הרית. כי שם עיקר הרית עוב והנפלא של התנוללות אלקותו
 שעי"ז משהוקקין וכוספין אליו ית' ברלון חזק בלי שעור, וגם

מאמרים מלקושי הלכות מענין א"י

בחן לארץ מה שזוכין לפעמים לאיזה התוללות חלקות שהוא בחי'
ריח טוב כמאן דארת ריחא שעי"ז נתעורר רלון והשתוקקות
נפלא להשי"ת. זה נמשך ג"כ מא"י. כי כל קדושתינו מא"י.
כי ישראל ע"י עבודתם להשי"ת עי"ז ממשיכין קדושת א"י לחוץ
לארץ. אבל עיקר הארת הרלון הוא בא"י ומשם נמשך הארת
הרלון לכ"א ואחד כפי מה שממשיך על עצמו קדושת א"י.
מכש"כ כשזכה לבא לא"י ממש לשם שמים. אך המניעות שיש
ע"ז לבא לא"י רבים ועלומים מאד. אך תיכף כשרולה לבא
לא"י נמשך עליו הארה מהארת הרלון שמאיר בא"י. וע"י תוקף
הרלון והחשק הבא על ידי המניעות דייקא עי"ז יכולים לדלג
על כולם ולבא לא"י (שם הלכה ח אות ז):

(בר) בכל הפירות ובכל התאוות של זה העולם מלוכשים
אהבות עליונות ורלוטיות יקרים דקדושה רק שלריכין
להעלותם כידוע. וע"כ שיבחה התורה את א"י בפירותיה. כי
כ"ז מורה על הארת הרלון שמאיר שם כנ"ל (שם):

(בז) עיקר השגת הט' היכלין שעל ידיהם זוכין להשיג אור
הא"ס בצחי' מטי ולא מטי שזוכין לזה ע"י עשיות המלוות
בשמחה. עיקר כ"ז הוא בא"י. כי שם מקור השמחה ושם זוכין
להשיג הט' היכלין שהם כלל המוחין עם הכתר שזה בחי'
קדושת ההיכל והפרוכת וקדשי קדשים שהם בא"י (ברכות
הודאה הלכה ו' אות טו כא כד):

(בח) מעלת קבורת א"י ע' שם אות נב (וע' חיים אות טו
מובא שם כל הענין באריכות קלת:)

(בט) עיקר קדושת איש ישראל הוא ע"י א"י כי עיקר הקדושה היא שלום. כי כל הסט"א והילה"ר שהם כנגד הקדושה הם בחי' מחלוקת. נמלא שעיקר הקדושה שהוא להכניע ולשבר הילה"ר והסט"א הוא בחי' שלום ועיקר השלום זוכין בא"י. כי מוחין של א"י הם בחי' שלום כמבואר במ"א. ומחמת שבא"י עיקר השלום ע"כ שם עיקר הקדושה כנ"ל (ברכת הראי' הלכה ד אות א) :

(ל) עיקר קדושת א"י שהוא בחי' שלום וביטול כל מיני מחלוקת נמשך על ידי קדושת תענית. כי ע"י התענית זוכין לשלום. וע"כ עיקר הקדושה העליונה של א"י שהוא קדשי קדשים לא היא אפשר ליכנס לשם כ"א ע"י התענית היינו הכהן הגדול שנכנס לשם רק ציום הכיפורים שהוא יום לום תעניתנו. ומשם מבית ק"ק נמשכין כל העשר קדושות שבא"י וכן מבחי' תענית יום כפור שמשם כל קדושת א"י שהוא בחי' שלום שהוא כלליות הקדושה. משם נמשך קדושת כל התעניות שיהי' לנו כח ע"י התעניות להכניע כל הרלוונות להשי"ת כדי לזכות לשלום בכל הבחינות. נמלא שע"י קדושת א"י זוכין לתענית בקדושה היינו לזכות לבטל ע"י התענית כל מיני מחלוקת ולבא לשלום שזהו כלליות כל הקדושה כנ"ל (שס) :

(לא) עיקר שלימות הזכרון דקדושה שהוא לזכור תמיד היטב בהשי"ת ובעלמא דאתי בכלליות ולהבין ולשום לבו היטב להרמוזים הק' שמרמוז הש"י להאדם בכל מחשבה דבור ומעשה לפי האדם והמקום והזמן להקרב אליו ית' שזה בחי' הזכרון הנ"ל

מאמרים מלקוטי הלכות מענין א"י

הנ"ל בפרטיות. כל זה זוכין בשלימות בא"י שמקבלת קדושתה
מהציהמ"ק ששם תכלית שלימות הזכרון הנ"ל (הלכות ברכות
הראי' הלכה ה' אות א' ה):

(לב) עפר א"י הוא אדמת קדש ויש לה כח המושך למשך האדם
אל הקדושה כי יש עפר טמא בחי' עפר חוץ לארץ
שהוא בחי' כח המושך דס"ט"א שבאמת הוא כח המכריח
ומדמה עלמו לכח המושך. כי בזה העולם הכל נתערבב ונחבלבל
ויש מונעים שמרחיקין מן האמת בדבוריהם ומעשיהם שהם
עיקר בחי' כח המכריח ומהפכין הדבר כאלו הם כח המושך
כי הוליס להמשיך עלתם הרעה וזה בחי' עפר דס"ט"א. אבל
העיקר הוא עפר אדמת קדש שהוא עפר א"י ששם הציהמ"ק
ולקודת קדשי קדשים שמשם עיקר כח המושך דקדושה. וע"כ
נברא האדם עפר מן האדמה וארז"ל מן עפר המזבח שנאמר
בו מזבח האדמה. כדי שיתגבר בו כח המושך דקדושה שיהי'
נמשך לשרשו האמת דקדושה (הלכות יו"ט הלכה הא' אות ב):
(לג) עיקר בחי' תיקון העלה השלימה האמיתית הוא רק בארץ
ישראל (הלכות תענית הלכה ד' אות ו'או עית)

(לד) א"י הוא בחי' אמונה וקדושת הצרית ובחי' שלימות לשון
הקדש. וישראל שנבחרו מכל העמים זכו לכולם ומחמת
שעיקר שלימות לשון הקדש הוא ע"י שמעלין הטוב שבתרגום
ג"כ לתוכו. ע"כ הוכרחו שבטי ישראל ליטול חלקם. גם בעבר
הירדן שהוא מבחי' לשון תרגום. ואדרבא אותם השבטים
שבעבר הירדן הי' לריכיס לעבור חלולים לפני אחיהם לכבוש

את א"י. כי עיקר המלחמה והנילחון הוא בבחי' לשון תרגום
שמעורב טוב ורע ואז כשמפילין הרע שבו ומועלין הטוב שבו
ללשון הקדש עי"ז עיקר שלימות לשון הקדש שהוא בחי' קדושת
א"י. וענין זה מרומז בדברי רז"ל שאמרו לעולם ישלים אדם
פרשיותיו עם הלבור שנים מקרא וא' תרגום ואפילו עטרות
ודבון שהם ערי עבר הירדן היינו אעפ"י שהם בעלמס בחי'
לשון תרגום. אעפ"כ לריך לקרותם ג"כ שנים במקרא ואחד
תרגום (הלכות סוכה ולולב הלכה ב):

(לה) א"י הוא בחי' טוב עין ועי"ז יכולין להכניע רע עין
שיש לכלל האומות על ישראל. וכלל כולם הוא עמלק שהוא
כלליות שבג' אומות וכלליות הרע עין שלהם. וע"י א"י
מכניעין אותו (הלכות פורים הלכה ה):

(לו) אוירא דא"י מחכים ועי"ז שם עיקר האהבה והשלום שתלוי
רק בשלימות הדעת והחכמה וזה בחי' ונתתי שלום בארץ
דייקא. וע"כ אוירא דא"י הוא בחי' אוירא דכייא בחי' אויר הנח
והזך שנעשה ע"י האהבה והשלום שבין ישראל וע"כ דרך שם
עולין כל התפלות השמימה כי דיבורי התפלה נשמעין ועולין
שם למכון שבתם ואין מי שיבלבל אותם מאחר שהאויר שם
נח וזך (הלכות חלב הלכה ג אות א) ועיין בהלכות סימני
בהמה וח' טהורה הלכה ד אות ב שם מבואר ג"כ ענין זה
באופן אחר שאדרבא מחמה שאוירא דא"י הוא בחי' אויר הנח
והזך ע"כ אוירא דא"י מחכים כי שם שומעין צוודאי את כל
הדבורים הק' של הלדיקים והחכמים אמתיים שע"י דבריהם

מאמרים מלקושי הלבות מענין א"י

צוודאי נתחכם האדם בחכמה אמיתית לשוּב אל ה' ולדעת ולהכיר את מי שאמר והי' העולם שזה עיקר החכמה כמ"ס אל יתהלל חכם כו' השכל וידוע אותי:

(לז) בא"י מאירין בחי' המאורי אור בשלימות שהם בחי' תלת גוונין דעינא וזת עין שזה בחי' שבת א"י תמיד עיני ה' אלהיך זה וכו' (הלכות בשר בחלב הלכה ב' אות ג') ושם מבואר שזה בחי' מה שנשתבחה א"י שהיא ארץ זבת חלב ודבש שהם בחי' מאורי אור:

(לח) עיקר תיקון כלים לקבל על ידם אור השגת אלקותו ית' הוא ע"י ז' ימי הבנין שהם בחי' שבעת ימי בראשית שבהם ברא השי"ת את כל הבריאה כולה שהיא כולה בכלל בחי' כלים לקבל אורו הגדול ית' כידוע. וע"כ כלל הישוב נחלק לשבעה אקלימים ועיקר כולם הוא א"י שמשם מקבלים ויונקים כל השבעה אקלימים. וא"א לזכות לא"י כ"א כשמכניעין תחלה את השבעה עמוּיִן הכנעני והחתי וכו' שהם הז' קליפות החופין על קדושת א"י ואז זוכין לגוף הפרי דהיינו לקדושת א"י אשר שם מאירין כל שבעת ימי בראשית. כי תמיד עיני ה' אלהיך זה בחי' שבעה אלה עיני ה' וע"כ יולאין משם בחי' שבעת המינין שנשתבחה בהן א"י ושם עיקר הארת כל הז' כוכבי לכת. כי עיקר אור החמה והלבנה וכל הכוכבים עיקר הארתם הוא בא"י שהוא עיקר העולם ומשם נמשך כל האור והשפע לכל העולם לכל השבעה אקלימים. וכנגד ז' אקלימים אלו שנמשכין מבחי' הז' כוכבי לכת יש ז' מיני מתכות כמבואר במ"א. וע"כ

החורה משבת את א"י שנמלאין בה מיני מתכות כמ"ס ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחלוב נחשת ואכלת ושבעת. כי ממיני מתכת אלו נעשין כלי אכילה דקדוש' שעי"ז עיקר תיקון המאכלים דקדושה כמבואר בפנים (ה' הכשר כלים ה"ב אות ה ואו):

(למ) עיקר קדושת א"י הוא ע"י התגלות הרעון שמתיר שם היינו להאמין שהכל מתנהג רק ברעונו יתברך ובהשגחתו לבד וזה בחי' כי רעו עבדיך את אבניה. כי הם בבחי' התגלות הרעון. (הלכות כלי היין הלכה א):

(מ) מעלת קבורת א"י כי ארץ ישראל הוא בבחי' אמונה כידוע. ושם דייקא בעפר א"י זוכין שיתברר ויזדקך הגוף מזוהמת הנפש. (שעי"ז פגמו באמת ואמונה כמבואר בפנים שמה נמשך גזירת המיתה) ויזכה להכלל באמונה בשלימות ואז יזכה לתחיית המתים. כי עיקר התחי' הוא בארץ ישראל כמארז"ל שאפילו מתי חוץ לארץ לריכין לגלגול מחילות לבא לארץ ישראל שהוא בתי' אמונה ששם עיקר הבירור והזיכוך ואז יזכו לתחי'. כי אז יזכו לאמת ואמונה בתכלית השלימות שזה עיקר החיים לנלח (ה' גילות הלכה דלת אות יז):

(מא) עיקר מעלת האדם שיש לו כח לקשר ולחבר ע"י עבודתו הק' כל העולמות יחד דהיינו לחבר עלמא תתאה בעלמא עלאה ולעשות נחת רוח להש"י שהוא מרומם ומונושא למעלה מכל העולמות ומכל הרוחניות והשמות הק' ולהמשיך שכינתו של הש"י בתחתונים שזה עיקר החכלית שבשביל זה נברא הכל.

מאמרים מלקושי הדכות מעגין א"י

וזאת הצחי' בתכלית התיקון והשלימות אין זוכין כ"א ב"א"י
כמבואר בפנים כי שם שער השמים. היינו שם השער שעל
ידו מתקשרין התחתונים בעליונים הארץ בהשמים. כי השער
הוא צחי' התקשרו' שעל ידו יכולין ליכנס מחוץ לפנים ונכללים
העומדים בחוץ עם העומדים בפנים יחד כמו כן יש שער
השמים שדרך בו נכנסין ונכללין התחתונים בעליונים וזה
השער הוא ב"א"י כמ"ש וזה שער השמים. כי עיקר התקשרות
וגלילות העולמות הנ"ל הוא ע"י אמונה כמבואר בפנים ועיקר
שלימות האמונה זוכין ב"א"י כמ"ש שכן ארץ ורעה אמוג' וע"כ
כל העליות מדרגא לדרגא הוא רק ע"י א"י כמבואר במ"א
כי שם ב"א"י זוכין לאמונה שלימה הנמשכת מהמקיפין הק'
שהם צחי' תכלית הידיעה אשר לא נדע שע"י זאת האמונה
בשלימות זוכין לכל העליות שבעולם כי מדת האמונה שזוכין
ב"א"י אעפ"י שהיא מדרגה אחרונה צחי' מלכות כידוע. אף
על פירן על ידה דייקא עולין על כל המדרגות כולם כמבואר
בפנים. (נדריס הלכה דלת אות יב עז בסופו):

(מב) א"י והתורה הכל אחד כי עיקר קיום התורה הוא ב"א"י
כמוזן מכמה פסוקים וע"כ אם לא הי' א"י תחלה ביד
כנען אזי תיכף כשהיו ישראל חוטאים ח"ו ועוזרים על דברי
תורה היתה הארץ מקיאה אותם מיד ולא היה אפשר להם
לשוב אליה עוד ח"ו. וע"כ הי' בהכרח שתהי' הקליפה קודמת
להפרי וגמסרה ביד כנען כ"כ שנים. ובאמת גם אז היתה
א"י בקדושתה כמו עכשיו. כי קדושת א"י קביעא וקיימא לעולם

רק שהיתה קדושתה נעלמת מאד בהעלם גדול ולא הי' שום
 אדם יודע מקדושתה עד שבא אברהם אבינו ע"ה ותקיל בתיקלא
 עד דאתגליא לי' ודייקא אברהם זכה להתחיל לגלות קדושתה
 כי הי' איש החסד ומדתו חסד שזה בחי' החסד חגס שהי'
 מקיים העולם קודם מתן תורה ע"י בחי' התורה הנעלמת בדרך
 ארץ וקדושת זה החסד הי' נעלם אז בא"י כי א"י והתורה הכל
 אחד כג"ל. וע"כ דייקא ע"י בחי' זה החסד יש לנו כח לכבד
 א"י מיד העכו"ם כמבואר בפנים כי באמת גם אז כשהיתה
 ארץ ישראל בידם היתה הקדושה נעלמת שם היינו בחי' קדושת
 התורה וישראל. כי א"י והתורה וישראל כולא חד. רק שאז
 היתה הקדושה בהעלם גדול בבחי' התורה הנעלמת. וכשקבלו
 ישראל את התורה וגכנסו לא"י אז זכו לגלות קדושתה ולהוליא
 אותה מהעלם אל הגילוי וע"כ אפי' כשפגמו ישראל בקדושתה
 הנגליה מחמת שלא קיימו התורה כראוי בשלימות אעפי"כ הי'
 להם קיום בא"י זמן רב בכח החסד חגס והתורה הנעלמת
 הנ"ל וגם עכשיו שגברו הפגמים כ"כ עד שגלינו מארצנו וכו'.
 אעפי"כ א"י עדיין בקדושתה קיימת בכח התורה הנעלמת
 והחסד חגס שהי' נעלם בא"י צעת שהיתה תהלת ציד כנען.
 וע"כ אנו מלפין בכל עת לשוב לארצנו. כי אנו יודעין שגם
 עכשיו כל הארץ שלנו רק שהוא בהעלם גדול ולא די שאנו
 יכולין להחזיר הקדושה לא"י אף גם יש לנו כח החסד
 חגס והתורה הנעלמת הנ"ל לקדש גם כל המקומות של תוך
 לארץ. (שאנו באים לשם) בקדושת א"י. כי אנו יודעין ומאמינים

מאמרים מלקוטי הלכות מענין א"י

שכל הארץ של כל העולם הוא של השי"ת וכולם מקבלים חיות רק מהשי"ת בהעלם גדול בבחי' התורה הנעלמת רק שברלונו נתנה להם וברלונו נטלה מהם ונתנה לנו כי עי"ז יש לנו כח להוליא ולגלות החיות דקדושה שבכל המקומות מהעלם אל הגילוי ע' פנים (ה' מילה ה"ג אות ג ע"ת):

(מג) א"א לזכות לא"י כ"א ע"י מלות מילה שהוא תיקון הברית בחי' וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני וכו' וכמו שארז"ל שאמר יהושע לישראל כסבורים אתם לירש את הארץ כשאתם ערלים לא כך נאמר לאברהם ונתתי לך ולזרעך אחריו את ארץ מגורך על מנת ואתה את בריתי תשמור. כי הז' עמוין דחפיין על קדושת א"י הם בחי' ז' ימי ערלה דחפי"א על ברית קדש. וע"י תיקון הברית שהוא בחי' מילה שנתנה בשמיני שאז מעבירין הז' ימי ערלה מהתינוק ומגלין החסד דמתגליא בפומה דאמה שהוא בחי' החסד הנעלם הנ"ל. עי"ז מגרשין הז' עמוין וכובשין א"י מידם שזה בחי' וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני וכו' וחושב שם כל הז' עמוין שמגרשין אותם ע"י תיקון הברית שהוא בחי' מילה כנ"ל (שם אות הא):

(מד) עיקר התגלות קדושת א"י הוא ע"י תיקון הברית שהוא בחי' מלות מילה שהוא יסוד כל התורה כולה. והערלה הוא בחי' זוהמת הגחש בחי' עומאת העכו"ם בחי' חוץ לארץ. וכשאנו מלין את בנינו בני ישראל זה בחי' שאנו מגרשין ומסירין הערלה שהוא בחי' עומאת הז' עמוין דחפי"א על קדושת א"י

וכובשין

וכובשין את א"י מידם כי באמת הערלה אינה שייכה לישראל
 כלל כי אין הערלה נקראת אלא על שם העכו"ם כמו שארז"ל
 רק שהם רולין להתאחו במה שאינה שלהם כלל. והשי"ת חמל
 עלינו ולונו למול את בנינו ולהסיר הערלה וזוהי אנו מגלין קדושת
 הצרית ומחזירין את בני ישראל לרשות הקדושה שזה בחי' כבישת
 א"י מידם. אבל השי"ת נתן לנו עוד כח יותר שאנו יכולין
 לכבוש אפילו חוץ לארץ ולקדשו בקדושת א"י. וכל זה הוא ע"י
 זה בעלמו. היינו ע"י שהם התגברו תחלה ורלו לכבוש א"י
 לרשותם ע"י זה וזה לא נתקיים בידם בבחי' עת אשר שלט
 האדם באדם לרע לו כמוצא כי עי"ז שהפסו תחלה את א"י
 וגיטלה אח"כ מידם ע"י שנתגלה בחי' החסד הנעלם שהוא
 בחי' כח מעשיו הגיד לעמו וכו'. בחי' ברלונו נטלה מהם
 ונתנה לנו. עי"ז אנו יכולים לכבוש את כל המקומות ולקדשם
 בקדושת א"י. וזה בחי' מילת עבדים כי עבדים הם בחי' זיהמת
 כנען בחי' ארור כנען עבד עבדים וכו' אעפי"כ יש לנו כח
 לכבשם תחת ידינו ולבטל הערלה גם מהם ולגלות החסד הנעלם
 שנתגלה ע"י מלות מילה אפילו ע"י מילת עבדים שהם בחי'
 חוץ לארץ. כי אנו יכולים לכבוש אפי' חוץ לארץ ולקדשו בקדושת
 א"י וזה בחי' מה שנימול בן האמה קודם לילחק כי
 בתחלה לריכין לשבר הקליפה ולהולי' הקדושה הנעלמת בתוך
 הקליפה עלמה ואח"כ יכולין בקל לכבוש הקדושה עלמה ולהוליאה
 מתחת ידם מאחר שכבר נשברה הקליפה הקודמת לפרוי. וזה
 בחי' מה שישראל כבשו תחלה ארץ סיחון ועוג בעבר הירדן
 שאינו

מאמרים מלקוטי הלכות מענין א"י

שאינו בכלל א"י. ואח"כ היו לריכים בני ראובן ובני גד שירשו את עבר הירדן לעבור חלולים לפני אחיהם ולכבש את א"י. כי מאחר שכבר זכו להוליא הקדושה שהיתה בלועה בתוך גוף הקליפ' עלמה שהוא בחי' עבר הירדן ע"כ הי' להם בכח יותר לכבש גוף הקדושה מידם שהוא בחי' א"י בעלמה. וזה בחי' ז' שכבשו וז' שחלקו כל זה להעביר בחי' הז' ימי ערלה בחי' הז' עממין החופין על קדושת א"י כג"ל (שם אות ט יוד יא) :

(מח) זא"י שם עיקר המקום המקודש שבו זוכין לצטל א"ע אל הש"י כראוי. ולהמשיך אח"כ אור הרשימו מהביטול הג"ל לקשרה בלבו היטב כראוי וע"כ הדר זא"י דומה כמי שיש לו אלוה. כי עיקר התמוללות חלקותו שנמשך מזריחת הרשימו הג"ל הוא זא"י. וכן עיקר קיום התורה שנמשך מהזריחה הג"ל הוא זא"י. ועל כן לריכין לסבול יסורין קודם שבאין לא"י. כי הוא אחת מהג' שבאין ע"י יסורים כמו שארז"ל. כי הביטול הג"ל שמשם מאיר הרשימו הג"ל הוא ע"י יסורין כמבואר בפנים (שם ה"ה אות יג) :

(מז) כלל א"י הוא בחי' מעוט מחזיק את המרובה. וע"כ נקראת ארץ לבי כמו שארז"ל וכן לעתיד תחזיק א"י את כל ישראל בריוח הכל מחמת בחי' זאת. כי בכל מקום שיש קדושה הוא בחי' מעוט מחזיק את המרובה. וכל שהקדושה גבוה יותר. שם הבחי' מעוט מחזיק את המרובה בחדוש נפלא יותר שזה בחי' קדושת ירושלים שלא אמר אדם לחבירו לר לי המקום וכו'. ובציהמ"ק שקדושתו גבוה עוד יותר ע"כ

עומדים לפופים ומשתחיים רווחים וכל הסמוך להארון והלוחות
 ביותר הוה ביותר בבחי' מעוט מחזיק את המרובה. וע"כ
 למלס את כולם בין שני צדי ארון כמו שארז"ל. עד שעל מקום
 הארון בעלמו אמרו שאינו מן המדה כלל שזה בחי' למעלה מן
 המקום לגמרי כי מקום הארון ששם התורה. נכלל בעץ החיים
 שהוא למעלה מן המקום ע' פנים (ה' ס"ת ה"ג אות ו'או):

(מח) עיקר קדושת האמונה והחכמה דקדושה שהם עיקר
 החיים והריבת ימים דקדוש' הוא בא"י בחי' למען
 ירבו ימיכם וכו' על האדמה. ובחוק לארץ אין שום חיות כלל.
 רק ע"י מה שמשכימין ומעריבין בבתי כנסיות ומדרשות ומתפללין
 ולומדין וקורין ק"ש עי"ז משכימין קדושת א"י גם בחוק לארץ
 כי הם בחי' מקדש מעט כמו שארז"ל וזה עיקר חיותינו בזמן
 הגלות (שם ה"ד אות יו):

(מט) עיקר שלימות תיקון הקבוצה הוא בא"י. כי עיקר גזירת
 המיתה היה בשביל תיקון המדמה שנאחז בו וזהמת הנחש
 שהוא בלבול המדמה שא"א להזדכך מזה בשלימות כ"א ע"י
 המיתה שנגזרה אז. כי ע"י המיתה והקבוצה תתבלה הזוהמא
 ויקום בגוף חדש בתחי' שאז יהי' חידוש העולם שלעתיד. ואז
 תתרבה ותתגדל האמונה בתכלית השלימות בבחי' חדשים
 לבקרים רבה אמונתך שנאמר העיקר על עת התחי' שאז
 יהי' חידוש העולם. וע"כ עיקר תיקון הקבוצה הוא בא"י. כי
 כל חדוש העולם אחר התחי' יהי' בבחי' א"י וע"כ המהים שבא"י
 חיים תחלה כמו שארז"ל כי עיקר בירור ותיקון המדמה שנעשה
 ע"י המיתה והקבוצה הכל הוא ע"י בחי' א"י שכל קדושתה

מאמרים מלקושי הלכות מענין א"י

הוא בחי' תיקון המדמה שהוא שלימות האמונה. וע"כ אברהם
אבינו שהוא היה הראשון שגילה קדושת א"י קנה הנחלה
הראשונה בא"י בשביל מקום קבורה שהוא קדושת המערת
המוכפלה (שם אות כ):

(ג) עיקר קדושת הזקנה ואריכת ימים זוכין רק בא"י בחי' למען
ירבו ימיכם וכו' על האדמה וכו' כנ"ל. וכן עיקר כל
ההשפעות דקדושה הם בארץ ישראל ששם צירור המדמה שעי"ז
יולאין מזהמת הגחש שמשם כל עיכוב השפע ח"ו בחי' בעלבון
תאכלנה שנגזר ע"י פיתוי הגחש. וע"כ אברהם אבינו ע"ה
אחר שקנה הנחל' בא"י כתיב אח"כ בטמוך ואברהם זקן וכו'
בחי' הזקנה דקדושה הנ"ל וה' בירך את אברהם בכל בחי'
השפע הטובה דקדושה הנ"ל (שם):

(גא) מי שזכה להמשיך על עלמו בשלימות קדושת א"י עי"ז
זוכה להתחדש בכל יום ממש בידיעת אלקותו ואמונתו
ית' מכש"כ בשינויי הזמנים הק' שהם שבתות ויו"ט וראשי חדשים
וזה עיקר אריכת ימים שזוכין בא"י בחי' למען ירבו ימיכם וכו'
וכתיב למען תאריך ימים על האדמה וכו' (שם אות כא):

(גב) השפלות הוא בחי' עפר ועיקר קדושת העפר הוא בא"י
וירושלים והעיקר בציהמ"ק בנקודת האבן שתיה ששם
תכלית הענוה והשפלות. ושם שער השמים. כי א"א לעלות
לשמים שהוא למעלה למעלה כ"א ע"י ענוה ושפלות (הלכות
ערלה הלכה הא אות ואו):

(גג) ירושלים עיר הקודש הוא בחי' שלימות לשון הקדש שע"י
זה עיקר תיקון האכילה והסעודה. וזה בחי' ומליון יסעדך

מאמרים מלקושי הלכות מענין א"י ב

מליון דייקא (שם הלכה א'):
(נד) ירושלים הוא בחי' יראה שלימה ובושה ושפלות אמיתי'
שעי"ז עיקר תיקון האכיל' דקדושה (שם הלכה ב' אות דלת):
(נה) בירושלים שם כל היראות והריחות הק'. ועל כן שם
האכילה בבחי' מזונא דנשמתא שהוא בחי' ריח בחי' יראה
(שם ה"ג אות דלת):

(נו) ירושלים הוא בחי' מלכות דקדושה. ועיקר הגדולה והמלכות
הוא בחי' ענוה ושפלו' אמיתי' בבחי' במקום גדולתו שם
אתה מולא ענותנותו וזה שכתוב בירושלים לעתיד וראמה וישבה
תחיה. היינו שכל מה שתרום ותתנשא למעלה יותר חזי וישבה
תחתיה שתי' בבחי' ענוה ושפלות שתחזיק עלמה למטה ממדרגתה
בבחי' שבו איש תחתיו כמבואר בפנים. היינו שכל היושבים
בירושלים יזכו לשפלות אמיתי' להחזיק עלמם למטה ממדרגתם.
ופ"כ הי' בירושלים מיעוט מחזיק את המרוצה כי מעולם לא
אמר אדם לר לי המקום שאלין בירושלים כל זה מחמת שפלות
וזיטול שזה בחי' אין שעי"ז הוא בחי' מעוט מחזיק את המרוצה
כי ענוה בחי' אין ואפס הוא בבחי' בלתי גבול ויכול להחזיק
הכל (שם הלכה הא אות ג):

(נד) בא"י שם מאיר אור הנקודה הק' שאללה שורה אהבה
דקדושה שעי"ז נתבטלין כל החרפות וכל אהבות הנפולות
הבאין משבירת כלים (הלכות חלה ה"ב אות הא):

(נח) בא"י שם עיקר אור האמת שעי"ז זה גילולין ממימי המבול
שהם המחשבו' זרו' והחשך המסבב את האדם. ועל כן
ארץ ישראל הוא ארץ אשר לא גושמה ביום זעם ודרז"ל שלא

מאמרים מלקושי הלכות מענין א"י

הי' זה המצול. (הלכות דיינים ה"ג אות דלת)

(גמ') עיקר הכלליות וביטול אל הא"ס אחר הסתלקו' הוא ע"י

קבורת א"י ששם העפר קדש ושם זוכין בלא לער

להכלל שם (הלכות גביית חוב מהיתומים ה"ד אות ט):

(ס) עיקר העלי' והכלליות שיהי' נכלל כ"א ממוקומו דייקא

בבחי' למעלה מהמקום שזהו עיקר עבודת איש הישראלי

בזה העולם הוא ע"י קדושת א"י (ה' אפותקי ה"ה אות לד לז):

(סא) גם על ידי קדושת ארץ ישראל זוכין לסליחות עוונות

בחי' וכפר אדמתו עמו כי שם בבחי' למעלה מהמקום

בחי' מוקומו של עולם שם דנין הכל לכף זכות כל אחד לפי

מוקומו שזה בחי' כי הוא ידע ילרנו זכור כי עפר אנחנו. עד

שעי"ז זה מכפרין עוונות ומעלין כל אחד לבחי' למעלה מהמקום

(שם אות לה לז):

(סב) עיקר המשכת הרוח חיים דקדושה שהוא בחי' שלימות

החסדנות הוא בארץ ישראל. כי אוירא דא"י מחכים

שזה עיקר החיים בחי' החכמה תחי' וכן זה עיקר שלימות

החסדנות בחי' דעת קנית מה חסרת. ועל כן נקראת ארץ

ישראל ארץ החיים וכתוב לא תחסר כל צה. וזה בחי' כל הכתוב

לחיים בירושלים. וכן הבית המקדש נקרא בית חיינו (הלכות

העושה שליח לגבות חוב הלכה גימל אות יד כד):

(סג) כניסת ישראל לארץ הוא בחי' תשובה. כי הוליאו אותה

מתחת יד הקליפות והסע"א שהיו חופין עליה שהם

בחי' הז' עמוין שהכניעו ישראל אותם והוליאו את א"י מידם

והחזירו אותם אל הקדושה וע"כ הג' מלות שגלטו ישראל

בכניסתן

צכניסתן לארץ הם עיקר בחי' תשובה כמבואר בפנים. ועיקר
 התשובה הוא שיהי' נעשה יחוד כזיכול בין נקודה עליונה
 לתחתונה כו'. ועיקר היחוד בשלימות הוא כשהשי"ת בעלמו
 מנהיג את ישראל ואזי כנסת ישראל מתייחדין עמו ית' ואזי
 היחוד בשלימות. אבל כשההגהה ע"י בחי' מט"ע זה בחי'
 הסתרה כידוע ואזי אין היחוד בשלימות ויוכל ח"ו לחזור
 ולהשתלשל אחיזה להסע"א שעיקר אחיזתה הוא מבחי' ההנהגה
 הנ"ל וע"כ צאמת ארז"ל אלו הי' משה רבינו עליו השלום
 מכניס את ישראל לארץ לא גלו משם לעולם והכל מחמ' הנ"ל
 כי צימו משה הי' ההנהג' עג ידו ית' בעלמו כזיכול (ה' הרשאה
 ה"ב אות ג):

(סד) עיקר קדושת איש הישראלי הוא צא"י שיש לכ"א מישראל
 חלק שם וכפי מה שמקדש ומטהר עלמו כן ממשיך עליו
 קדושת א"י. וכן זוכה להחזיק ולכבד חלק מא"י וכן להיפך
 ח"ו כפי חטאיו ופגמיו כן פוגם בקדושת א"י וכן נתרחק משם
 כמ"ש ומפני חטאיו גלינו מארצנו. ועיקר התגלות מלכותו ית'
 שיתגלה ע"י מלכות משיח שיצא. צמורה צימונו הוא צא"י
 וירושלים ומשם כל התגלות אלקותו בעולם כמ"ש מזיון מכלל
 יופי אלהים הופיע. אבל לכבד א"י א"א כ"א ע"י לדיקי אמת
 כמ"ש לדיקים ירשו ארץ. והעיקר הוא אמונת חכמים להאמין
 בלדיקי אמת שכל דבריהם ומעשיהם יש בהם רזין כמבואר
 בפנים (חזקה מטלטלין הלכה הא אות יא):

(סה) אעפ"י שאנו מתחננים כ"כ שנים הרבה לשוב לא"י ועדיין
 אנו רחוקים משם אעפ"י"כ אין שום תפלת ולעקה
 נאצדת

מאמרים מלקושי הלבות מענין א"י

נאצדת אפילו של הפחות שבפחותים כי בכל לעקה ותפלה
כובשין איזה חלק ונקודה מא"י עד שיתקבלו כל הנקודות
שכבשנו בתפלותינו ואז נשוב לארלינו בקרוב. ואפי' מי שהוא
פגום מאד ואין לו כח בלעקתו ותפלהו לכבוש איזה נקודה וחלק
מא"י. אעפי"כ לעקתו פועל הרבה כי הוא בחי' מחאה המבואר
בדין חזקת קרקעות שכל זמן שהוא מוחה אז אין חזקת המחזיק
מועלת כלום. ע"כ אעפי"י שהם גזלו מאתנו א"י שהוא ארלינו
וגחלתינו ואין לנו כח להוליאה מאתם מחמת פגם מעשינו.
אעפי"כ אנו מתפללים ולועקים בכל פעם שא"י הוא שלנו כי
הוא נחלתנו. ובזה אנו עושין מחאה להסע"א שידעו שאין חזקתם
חזקה כלל כי א"י היא שלנו מאבותינו וסוף כל סוף נוליא
אותה מידה בעזרת ה' (שם אות יב):

(סו) כ"א מישראל יש לו חלק בא"י ואפילו עכשיו בגלות שאנו
רחוקים מא"י אעפי"כ בכל מקום שישראל יושבין שם
אפי' בחוץ לארץ הוא ג"כ בבחי' א"י וכמובא במ"א. אך לגרש
המערערים על א"י שהם בחי' קליפת עשו וזן האמה החופין
עכשיו על א"י זה תלוי בקדושת הצרית ועיקר שמירת הצרית
הוא ע"י קדושת המחשבה לגעור בכל המחשבו' רעות שהם
בעלמס בחי' קליפת עשו וזן האמה ולפנות המוח מהן שזה
בחי' איסור חמץ ומלות אכילת מלה בפסח שילאנו אז ממלרים
בשביל ליכנום לקדושת א"י כמבואר בפנים (חזקת קרקעות
ה"ג אות כג):

(סז) מעלת לדקת א"י ושעי"ז ממשיכין ביותר השגחה שלימה
וכל ההשפעה (ע' לדקה אות לג) וזה לשונו שם:

מאמרים מלקושי הלכות מענין א"י

כמבואר בפנים. ועיקר המשכה קדושת א"י הוא ע"י התורה הק' שעי"ז נתבטל טענת העכו"ם ליסטים אתם וכו' כמו שארז"ל. וע"כ לריכין הלדיקי אמת ליזהר להמשיך חידושי תורתם רק ברחמים ותחנונים שלא בדרך קצב ואונס שהוא בחי' גזילה כביכול. כי ע"י חידושי תורה כאלו אינם יכולים להמשיך קדושת א"י בשלימות. כי השוב טענת לסטים אתם וכו' למקומה מאחר שהחידושי תורה שלהם נמשכו בעלמס ג"כ דרך בחי' גזילה ואונס ח"ו. וע"כ עיקר התגלות קדושת א"י ועיקר שלימות תיקוני התשובה הוא ע"י הלדיקי אמת שממשיכין חידושי תורתם רק ברחמים ותחנונים כנ"ל (הלכות גזילה הלכה ה' אות ג) :

(ע) אפילו כשישראל שרוים על אדמתם בא"י. עדיין לריכים בכל עת לצער ולבטל מוליחי דבת הארץ רעה שהם המונעים מקדושת א"י שעל ידם ה' גל הקלקולים והפגמים כשהיו ישראל בא"י עד שנתגרשו עי"ז מא"י כי הם אורבים תמיד על ישראל לגרשם מא"י מהסתפח בנחלת ה'. וע"כ אנו לריכין בא"י לקדש את הלחם בכמה מלות התלויות בא"י כדי לברר הלחם מזוהמות הנחש שמשם כל המונעים מא"י כמבואר בפנים שזה בחי' מה שאדה"ר כשפגם באכילת עץ הדעת נתגרש מהגן עדן שישב שם ומקדושת א"י שמשם נברא כמו שארז"ל. וע"כ אפי' כשבאים לארץ ישראל לריכים בירורים ותיקונים גדולים לברר המונעים מקדושת א"י שהוא כלל קדושת א"י הישראלית כמבואר בפנים (שם אות כז כט) :

(עא) עיקר האורח והדרך שהולכין בכל מקום בגשמיות ורוחניות

הכל הוא לבא לא"י כי שם עיקר המנוחה והגחלה ועיקר התיקון לשו"ב לא"י הוא ע"י מתינות רב לבלי לרחוק את השעה כלל ע' פנים והבין (שם בהר"פ):

(עב) ע"י השתטחות על קברי הלדיקים זוכין להכלל בכבוד ה' בקדושה גדולה בבחי' כבוד ה' יאספך שנאמר על חסיפת הלדיקים. וע"כ שורה שם כבוד ה'. ועי"ז זוכין להכלל מפגם הכבוד דקדושה שהוא בחי' פגם קדושת א"י ששם עיקר השראת שכינתו וכבודו ית'. וע"כ הלך כלב וגשתטח על קברי אבות כדי להגלל מעלת מרגלים שלא לפגום בקדושת א"י, וכשזוכין להכלל בקדושת א"י שהוא בחי' כבוד ה' אזי זוכין עי"ז לקבל גפס חדשה וחיות חדש ע"י הכבוד שהוא בחי' אס כל מי כי הוא שרש כל הנפשות חולם. וזה בחי' ויהושע וכלב חיו מן האנשים וכו' ע' פנים (הלכות כובל בחצירו הלכה ג' אות יא יב):

(עג) הזכרת שמות הלדיקים הוא דבר נפלא וגורא מאד מאד ומועיל הרבה מאד לעבודת הש"י כמבואר במ"א. גם מסוגל לזכות עי"ז לא"י. כי א"א לבא לא"י כ"א בבח' הלדיקים אמויתית בבחי' לדיקים ירשו ארץ וכו' ע' פנים ימי מוה"ק"ת בנסיעתו לא"י (וע' ליקוטי הלכות הלכות גט"י לסעודה הלכה ד' אות ו' ובהלכות דברים הנוהגים בסעודה הלכה ד' אות ו'או ותבין ביותר):

(עד) לא"י א"א לבא כ"א ע"י יסורין וכמה וכמה לדיקים גדולים וגוראים מאד שלא באו לא"י עד שעברו עליהם יסורים רבים וסכנות עלומות ושברו ע"ז מניעות רבות וגדולות מאד. ומכ"ש אנשים פשוטים וכשרים צודאי מחוייבים למסור

מאמרים מלקושי הדכות מענין א"י

נפשם ביותר ויותר אלף פעמים לבא לא"י. כי הלא הלדיקים
הנ"ל שגם קודם שבאו לא"י היתה קדושתם ופרישתם ומעלתם
ולדקתם גבוהה ונשגבה ונעלה מאד מאד ולא נסעו לא"י כ"א
בשביל להשיג השגות נשגבות יותר ויותר וכו' וכמבואר במ"א.
ואעפ"י כ' מסרו נפשם כ"כ בשביל זה. מכ"ש אך אנחנו יתמי
דיתמי לריכין להתגולל צרפס וטיט ולרחוש על הארץ גם בין
נחשים ועקרבים עד שמכה לנשק עפר א"י ולשאוב מאוירה
הקדוש והגורא אעפ"י שאין לנו יודעין ומשיגין כלל מה הוא
א"י די לנו במה שהודיעה לנו התורה הק' שבכתב ושבע"פ
ורמזה לנו בכמה מקומות עלמו מספר גדול מעלת קדושת א"י
ושכל קדושת איש ישראל תלוי בזה ומי שזוכה לקבוע דירתו
שם צודאי אשרי לו. אך אפילו מי שזוכה רק לילך ד' אמות
בא"י גם זה טוב ויפה מאד כמו שארז"ל (שם):

(עה) עפ"י רוב אלו הנוסעים לא"י השי"ת מסבב עמם שלריכין
לסבב הדרך הרבה קודם שבאין לשם ולריכין ליסע דרך
מקומות שלכאורה לא הי' הכרח כ"כ ליסע דרך שם כי יש
דרך ישרה וקרובה מזו. וכל זה הוא בחי' ולא נחם אלהים דרך
ארץ פלשתים כי קרוב הוא וכו' וכל זה בשביל שיתגבר החשק
דקדושה לארץ ישראל יותר ויותר ע"י גדל המניעות של
ריחוק וטלטול הדרך וכו' שע"ז זוכה אח"כ ביותר לקבל וליהנות
מקדושתה העלומה (שם):

(עו) שמחה דקדושה מסוגל ביותר לענין הנסיעה לא"י (שם):
(שייך לאות כח)

(עו) מוקם העפר הגשמי הזה של זה עולם העשי' שאנו עומדין
עליו

עליו נמשך בתכלי' תכלי' שרשו העליון מצחי' מקומו של
 עולם שהוא צחי' המסדר והמיישב את השכל שהוא צחי' כתר
 שבו נאמר ברוך כבוד ה' ממקומו ממקומו דא' כתר עליון כידוע.
 רק מחמת שטיקת הצריחה היתה צשציל הצחיר'. ועיקר הצחירה
 הוא לצרר צחי' היכלי התמורו' להגלל מכל השקרים והחליפין
 והתמורו' שלהם שהם ממירין רע צטוצ כו' שקר צאמת. ועיקר
 התגצרו' היכלי התמורו' שהם כלל הסט"ח הוא ע"י עלצבו'
 שטיקת אחיזת העלצבו' הוא ציסוד העפר כידוע. וכל מה שזוכין
 להתגצר עליהם ולצרר הנלוו' הק' מציניהם והטיקת ע"י
 שמחה דקדושה עי"ז זוכין ציותר לתקן צחי' המסדר והמיישב
 הג"ל שהוא תכלית שורש המקום דקדוש' ושם מקור השמחה
 צחי' ושמחת עולם על ראשם שמרמוז על צחי' כתר. וטי"ז
 זוכין להשיג הט' היכלין שהם אורות הלחלחו' שעל ידם משיגים
 את האור א"ס ית' צצחי' מטי ולא מטי שזה עיקר שלימו' החיים
 דקדושה להתדבק צו ית' בתכלי' שלימו' הדציקו' שזה עיקר
 החיות. רק מחמת כח הצחיר' ומחטא אדם הראשון ומקלקולי
 הדורו' שכולם נמשכים מחמת שאינם זוכין לתקן המסדר והמיישב
 הג"ל צשלימו' וצבעין זה יש כמה צחי' כי יש גם כמה לדיקים
 נוראים שפגמו צזה שלא זכו לתקן המסדר והמיישב הג"ל שעי"ז
 רדפו המוחין שלהם להשיג ציותר עד שהרסו לעלות אל ה'
 שזה צחי' הפגם של נדב ואציהוא' ושל צן עזי וצן זומא וכיוצא
 צכמה לדיקים כמצואר צפנים. ויש שפגמו צזה ציותר ויש עוד
 ציותר עד שיש שצאו עי"ז לכל התאו' רעות. ואעפי"כ רודפת
 מחשבתם להסתכל צחכמות והשגות עליונות שאין להם רשות
 להסתכל

מאמרים מלקושי הלכות מענין א"

להסתכל בהם שזה בחי' פגם של כל החכמים להרע והמחקרים של עכשיו שכרוכים אחר כל התאו' וכו' ובכל זאת רולים להבין ולהתחכם וכו' וכו'. וכל זה נמשך מפגם המסדר והמיישב הנ"ל שעי"ז מתגברין מאד ההיכלי התמורו' בפרט בתכלי' גשמי' המקום הזה וכל זה נמשך בשרשו מחטא אדה"ר של אכילת עץ הדעת שעיקר הפגם הי' ג"כ בענין זה. ומאז נגזר מיתה לדורו'. כי עתה ח"א לשום אדם אפי' ללדיקים גמורים לבא לאורו' הלחלו' הנ"ל בחייהם בתכלי' השלימו'. רק כ"א כפי עצודתו זוכה להשיג בחייו מה שמשיג בזה עד אשר בסוף מוכרח למות ולשוב אל העפר ושם דייקא יתבלה הגוף שהוא עפר ונאחז בו וזהמת העפר שהוא בחי' אחיזת העלבו' של הסע"א והיכלי התמורו' שזה עיקר וזהמת הגחש שמסס נמשכין כל התאו' והלרו' וכו'. ואז ישוב הכל ויזדכך ויתהפך לעפר קודש בחי' אדמת קודש בחי' קדושת המקום בשרשו שמקבל הארתו מבחי' כתר שהוא מקומו של עולם. שזה בחי' שנתהפך מעלבו' ויגון ואגחה לחיו' ושמחה. שעי"ז יקום בתחיית המתים שאז יהי' עיקר השמחה והחיים בשלימו'. ומחמת שעיקר נקודת קדושת המקום של זה העפר הגשמי היא ארץ ישראל שמקבלת קדושתה מהציהמ"ק וקדשי קדשים ששם קדושה העשירי' כנגד בחי' כתר כידוע. ושם מאירין הע' היכלין אורו' הלחלו' הנ"ל. ע"כ אשרי הזוכה להקבר בא"י ששם תכלי' קדושת המקום שעי"ז זוכין להכלל בשורש קדושת המקום שהוא בחי' המסדר והמיישב הנ"ל. שעי"ז משיגין אורו' הלחלו' בשלימו' לאחר ההסתלקו' ולעתיד בעת התחי' כנ"ל (הל' ברכות הודאה הלכה ואו אות כד עון כב נד) :

(למען חיבת ואהבת א"י הדפסנו פה גם המאמרים מא"י מהספר לקוטי עצות הנובעים מספרי לקוטי מזהר"ן וגם הענינים מא"י מהספר המדות.)

(א) עיקר האמונה בה' תפלה בהי נסים אינו אלא בה"י ושם עיקר עליות התפלות ויכול לפעול בחפילותו מה שצריך ולעשות נסים ומיפחים אמתיים בעולם (לקוטי מזהר"ן ח"ה ס' ז' ע"ב) (ב) כשפוגמין בה"י שהוא בה' האמונה בה' תפלה אזי יורדין לגלות. ועיקר שירדת התפלה בגלות. וה"ה להתפלל ולעשות נסים בעולם (סס): (ג) מי שרואה להיות אים ישראל באמת דהיינו בילך מדרגה לדרגה א"ה כ"ה ע"י קדושת א"י כי כל עליות שצריך לעלות אל הקדושה הוא רק ע"י א"י. וכן כל עליית התפלה הוא רק בה"י (סי' כ'): (ד) בימות התורה שממשיכין זוכין לא"י. וכן ע"י שנמלאים אלל הנדיק בשעה שממשיך הורה ודורש צרכים אז יש לו ג"כ הלק בהתורה שממשיך הנדיק ועי"ז זוכה ג"כ לבה לא"י (סס): (ה) א"ה לבה לא"י כ"ה ע"י יסורין. ועיקר היסורין הם המונעים הדשעים מוליאי דיבת הארץ וע"י המשכת התורה כנ"ל זוכה להכניע כל המניעות והיסורים. וכפי שלימות התורה שזוכה להמשיך בתיקון גדול ביותר כמו כן הוא זוכה להכניע המונעים ולבה לא"י (סס): (ו) כשיבה לבה' א"י אזי נקרה גבור תקיף כי קודם שבה לבה' א"י אזי אל יתהלל חוגר כמסתח אבל אח"כ כשנולח אזי נקרה אים מלהמה (סס): (ז) ע"י שנותנין נדקה לא"י נכללין באוירא דה"י שהיא בה' הבל הקדוש שהין בו הטא ועי"ז מצטלין הדין והחושך וכו' מן העולם גם עי"ז ניולדין אמחשבות זרות שבתפלה וגיזדכך. מוחו ומחשבתו והיא בה' תיקון הצרית (סי' לו): (ח) א"י הוא סגולה לצנים ומלאת מריב ומחלוקות גם ע"י קדושת א"י זוכין לידע מרבי האמת שבדור ויתגלה האמת בעולם והכל חוזרין להשי"ה אפי' אומות העולם לעובדו שכם אחד (סי' מ"ח): (ט) ע"י תפלה בכח זוכין לבה לא"י וכן ע"י מנחת סיכה כי סוכה ותפלה צמח וא"י הם בה' אחת ותלויים זה בזה (סס): (י) לראות במפלתם של רשעים א"ה כ"ה ע"י בה' א"י (סי' נה סס) (יא) ע"י תפלה כתיקונו כמבואר בתפלה (מן אות כ"ה עד אות נ"ו) מתנווך תור זכות אבות ועי"ז מומשיכין בה' קדושות א"י גם עכשיו בגלו' שהיא תחת יד הס"ה

מאמרים מענין א"י

ואין יכולת בקדושתה להתנלות אעפ"כ יכולין לגלות ולמסוך קדושתה אפי' בגלות המר הזה ע"י התנוללות אור זכות חבות וע"י שנתנלה קדושת א"י עי"ז זוכין לראות במפלתן של רשעים ולא די שהאדם ניצל מהרשע אף גם רואה בהרשע מה שהרשע רואה לראות בו וכ"ז נעשה ע"י לימוד זכות שמלמדים על הרשע גם עי"ז הנדיקים שהם עושי טוב זוכין לפני ה' (שס) : (יב) מלות חלה היא בהי' ירושת א"י כי ע"י חלה זוכין להמשיך אור זכות חבות שע"ז זוכין לגלות קדושת א"י ולכל הנ"ל (שס) : (יג) מי שכוונתו לשמים באמת שנוסע לא"י כדי לשו"ב עי"ז להשי"ת בוודאי תועיל לו א"י מאד כי עי"ז שנגס לא"י עי"ז לבד נאכל חלה ונתהפך למהותה הקדוש וע"כ אפי' המהלך די חמות בא"י וכו' אבל אם אין רגונו כלל בשביל עבודת ה' לכונו' הרע שלו מה יועיל לו ישיבות א"י כי היא מקיאה אותו בצחי' כאשר קאה וכו' (סי' קכ"ט) (יד) ע"י קדושת א"י זוכין לאמונה ועי"ז זוכין לאריכות אפיים דהיינו לשבר הכעס והעלצות והעבירות והכבידות רק יזדרו עלמו מאד בעבודת ה' ולא יוכל לבלבלו שום מונע ומעכב כי מאריך אפיו לסבול הכל (וע' אמונה אות ל"ה) (סי' קנ"ה) : (פז) ונריך לבקש מהשי"ת שיהיה לו כסופים וגענועים לא"י עד שיזכה לבח' לשם וגם שיהיה נענועים לכל הנדיקים לא"י והיא סגולה לצטל הגעס והעלצות כנ"ל (שס) : (פז) מה שהשי"ת משלם לאדם מדה כנגד מדה היא חסד גדול כדי שיבין עי"ז לפשפש במעשיו ועיקר ענין זה הוא בא"י (סי' קפ"ז) : (יז) א"י הוא כלליות הקדושה שכל הקדושות ושם זוכין לגאית מטבעיות ולידע ולהאמין שהכל בהשגחה לבד שזה כלליות הקדושה ועי"ז יכולין להדמות אליו ית' ולהבדיל בין האור ובין החושך ואז יכולין לספר סיפורי מעשיות של נדיקי אמת כי יודעין להבחין בין מעשיות של נדיקי אמת לההיפך ואז זוכין לטהר המחשבה ע"י סיפורי מעשיות של נדיקים ולהמתיק הדינים ועי"ז ניגולין מכל הצרות (סי' רל"ד) (יח) עיקר המוח והחכמה היא רק בא"י ואפי' ישראל בח"ל הם מקבלין ויונקים כל מוחם וחכמתם מא"י וכ"א מישראל כפי החלק שיש לו בא"י כן יונק ומקבל חכמתו מא"י אבל כשפוגמין בכבוד הסי"ה"ו עי"ז נופלין ממוחין של א"י למוחין של ח"ל ועי"ז נעשה מחלוקות ומריבות כי מוחין של ח"ל הם בחי' מחלוקות (ל"ת סי' עא) : (יט) מוחין של א"י הם בחי' נוטע בחי' נעימות התורה בחי' שלום וע"י נדקה בפרט נדקה

לא"י עי"ז נעשה כלי לקבל השפעות הנוטעם הזה ואז יכולים לתקן גם המוחין של ח"ל הנ"ל. אבל כשה"ו המוחין של ח"ל פנומים הרבה ע"י שפנמו הרבה בכבודו ית' אזי אין יכולין להתקן אדרבא אלו המוחין של ח"ל פוגמין גם המוחין של א"י שהם בחינת שלום ואזי נעשה מחלוקות בא"י ג"כ והו ענין המחלוקות שיש עכשיו בא"י ובח"ל (שם) :

(ב) קברי לדיקים אמת"י הוא קדוש בקדושת א"י ממש כ"ס לדיקים ירשו ארץ וא"י הוא תיקון גדול לפנס הצרית ע"כ לריכין להשתדל לבא על קברם כי מקום קברם הוא קדוש כנ"ל והוא תיקון גדול לפנס הצרית :

(א) ע"י ישיבת א"י משיגין השגחת הש"י על העולם : (ב) לפי ההידוש שהאדם מחדש בתורה כן נמשך לו הארה מקדושת ארץ ישראל : (ג) ע"י השתוקקות שאדם משתוקק לביאת ארץ ישראל עי"ז נשפע פרנסה גדולה : (ד) מי שהוא מפרנס את הרבים עי"ז ממשך הצרכה מארץ ישראל לחוץ לארץ : (ה) מי שמשתוקק לא"י ישראל עי"ז מעורר השתוקקות אלל אביו ואמו היינו נשמותיהם ובאים לארץ ישראל והקב"ה בא עמם ומלפ"ם ומשתוקקים אליו : (ו) ע"י הממון שנותן לעניי ארץ ישראל עי"ז ממונו נתקיים בידו : (ז) מי שידע מארץ ישראל שפעם באמה טעם א"י הוא יכול להכיר באחד אם הי' אלל נדיק אמיתי על ר"ה. אזי בכל מקום שהאים הזה מסתכל נעשה אותו האויר בבחי' אוירא דא"י. וע"כ מי שידע מטעם א"י כל אחד לפי ערכו הוא מחויב להרגיש א"י כשפוגע ומתוועד יחד עם זה האים שהיה אלל הנדיק אמיתי על ר"ה. כי על ידו נעשה האויר בבחי' א"י כנ"ל :

ת ם ו נ ש ל ם

ועל הטוב יזכר נשמת המנוח מו"ה **משה** ב"ר שלמה
מזיכל שנלב"ע כ"ה אלול תרס"ג בפה עיה"ק ירושלים
הטוב"א. בעבור שז' מ' **תמר** ב"ר חיים יהודא איריסמאן
מאומאן התנדבה עבור נשמתו על הדפסת המאמרים הק' האלו.
בעל הגמול ישלם גמולה:

(א) להיות יקר בעיני מאד כל פסיעה ופסיעה שזכיתי לילך
 ולנסוע בשביל הנסיעה לא"י. כי היה לי מניעות רבות
 בלי שיעור בכל יום ויום בכל נסיעה ונסיעה שהיתה נוגעת
 לענין הנסיעה לא"י עד אשר יכלו המון יריעות לפורעם.
 וא"א לבאר כולם בכתב בשום אופן. ע"כ אמרתי לכתוב מה
 שאפשר לכתוב מה שיעלה על זכרוני להיות לי לזכרון וליו"ת
 ולאזהבי ורעי באמת ומגדל חיבת א"י אמרתי לכתוב מה
 שעבר עלי בכל יום ויום שהתחלתי לעסוק בהנסיעה לא"י
 וכל מה שאוכל לכתוב מכל ענין מחשבה דיבור ומעשה שעי"ז
 הגיע לי רמוז והתחזקות לבא לא"י או שהיה לי עי"ז מניעה
 לא"י שגם זה בשביל החשק כדי שיתגבר עי"ז החשק יותר
 כמבואר אללינו הכל אראה לכתוב בעזה"י כפי אשר יספיק
 הפנאי ביצועת ה'. למען ידעו דור אחרון יקומו ויספרו
 לבניהם כמה לריכין להתחזק לבא לא"י כל מי שרולה להיות
 איש ישראלי באמת מגדול ועד קטן כי קדושת א"י מספיק
 לכולנו כי כ"א מישראל מגדול ועד קטן יש לו איזה חלק בא"י
 ושם חיינו. שם קדושתינו. שם ביתינו. שם ארלינו. שם אדמתינו
 שם חלקינו. שם גורלנו. ובח"ל אנחנו גרים כאורח נטה
 ללין המתגולל בחולות ובשווקים וברחובות כי אין זה אדמתנו
 וחלקינו כלל. וע"כ נקראת חו"ל חוץ דייקא כי בחוץ אנו
 עומדים בחוץ ממש ואין איש מאסף אותנו הביתה עד אשר
 נבוא על אדמת הקודש ויותר מזה עיין בדברי רבינו ז"ל
 בהת"ו ט' תיקונין סי' כ' ובהתורה ארץ אוכלת יושביה סי'

קב"ט ובהת"ץ מענין אנשים פשוטים ע"פ ואתחנן בליקוטי
 תנינא סי' ע"א ובהתורה מי שיודע מא"י צסי' מ' ובהת"ו
 של אריכת אפים בלקוטי א' צסי' קנ"ה ע"פ וימהר משה
 ויקוד ארלה מה ראה ארך אפים ראה ועי"ז ויקד ארלה לשון
 ביקד יקוד אש שהיה לבו בוער לא"י וכו'. ועוד בכמה תורות
 וע' בחידשינו מה שזיכני השי"ת לכתוב על זה לבאר ולהרחיב
 הדיבור איך כל קדושת איש הישראלי וכל גלחון המלחמה
 שלריכין לגלח צזה העולם הכל הוא לזכות לבא לא"י הש"י
 יזכיני לבא לשם מהרה ולפעול שם מה שאני לריך לפעול
 בא"י באופן שאזכה לשוב אליו ית' באמת ובשמחה ובטוב
 לבב ולהתחיל מחדש בעבודתו ית' להיות כרלונו וכרלונו רבינו
 ז"ל באמת עד עולם והשי"ת ירחם על כלל עדתו ויביא לנו
 במהרה את משיח לדקינו ונזכה כולנו לשוב לארצנו לשבת
 על אדמתינו ולשמוח בצנין בית מקדשינו במהרה בימינו
 אמן כן יהי רלון:

(ב) זה ימים רבים שיש לי כיסופים וגיעושים והשתוקקות
 לא"י ולמן היזם אשר שמעתי מרבינו ז"ל התורות
 המדברים מעולם קדושת א"י ומבולס מוזן שכל קדושת איש
 הישראלי תלוי בא"י מאז ועד עתה הגה אש תוקד בקרבי
 בוער כרשפי אש שלהבת נ"ק לזכות לבא לא"י ובפרט מעת
 ששמעתי התורה הנוראה ע' תיקונין שהזכיר אז רבינו ז"ל
 בעת שאמר התורה הנ"ל וכל מי שרולה להיות איש ישראלי
 דהיינו שילך מדרגא לדרגא א"א לזכות לזה כ"א ע"י א"י

ואמר

ואמר אז כשמנלחין המלחמה ובאין לא"י אז נקרא איש מלחמה
 כי קודם שבאין לא"י אז אל יתהלל חוגר כמפתח אבן
 כשמנלחין אז נקרא איש מלחמה ואח"כ אמר כל התורה
 הג"ל איך זוכין לבא לא"י אשרי און השומעה ואח"כ סמוך
 אחר שאמר התורה הג"ל שאלתי אותו ז"ל מה כוונתכם בזה
 שאמרתם שהעיקר הוא א"י וגער עלי וענה ואמר כוונתי
 כפשוטו את א"י הזאת עם אלו הצתים ואמר בל"א בזה"ל
 (איך מיין טאקי דאס א"י מיט דיא שטיצער מיט דיא הייזיר)
 היינו שכל כוונתי כפשוטו שלריך כל איש ישראל לבא לא"י
 הגשמי הזה שמיושב באלו הצתים והחלירות העומדים שם
 בלפת וטבריא ושאר מקומות א"י כי כל המלוות לריכין
 לעשות כפשוטו דייקא וא"א לזכות אל הקדושה כ"א ע"י
 א"י הזה הידועה לנו שישראל נוסעים לשם והנה מאז הצנתי
 שרלנו בפשיטות שנבא כולנו לא"י ומן אז והלאה נכסף
 נכספתי מאד מאד להיות בא"י. אך רבו המניעות מאד כי
 בחיים חיותו ז"ל לא יכולתי לנסוע לא"י לקבוע דירתי שם.
 כי לא יכולתי לפרוד ממונו כלל. אשר הוא חיי ואורך ימי
 ובלעדו אין לי שום חיות כלל ולנסוע לבדי על מנת לחזור
 ג"כ היה קשה עלי מחמת כמה טעמים ומגודל ההולאה שלא
 היה בידי וגם איך אפשר לפרוד זמן רב כ"כ מרבינו ז"ל.
 אשר הייתי רגיל להיות לפניו בכל פעם ושמעתי בכל פעם
 דברי אלקים חיים המזכין את הרצים לדורי דורות הן על
 כל אלה לא יכולתי לנסוע אז אבן רלוני היה חזק לנסוע
 לא"י

ימי מוהרג"ת

לא"י בכל פעם שנזכרתי מחיבת א"י. גם כמה פעמים דיבר
עמנו בשיחותיו הק' ועשה לנו חשק לא"י והודיע לנו שהוא
דבר קל לבא לא"י ואין לריכין הולאה רבה כמו שסוברין
העולם ושאינו מסוכן כמו שסוברין העולם ומכותלי דבריו
הבנתי שרלנו שנהיה בא"י. גם פ"א כשסיפר מעולם המניעות
והסכנות שהיו עליו בסטאנבול ואיך שהיה בסכנה גדולה קודם
שבא לא"י וכו' וכו' אז ענה ואמר לנו שאנחנו נוכל לבא
לא"י בנקל כאומר שעלינו לא יתגברו מניעות וסכנות כאלה
כמו שהי' עליו ואם נראה נוכל לבא לא"י ואלו הדיבורים
תחובים בלבי מאז ועד הנה והמה היה בעזרי לחזק חשקי
ורלוגי לנסוע לא"י :

(ב) והנה בעו"ה בא השמש בלהרים ונסתלק אדמו"ר ז"ל
זה סמוך לשנים עשר שנים ונשארו כיתומים וסמוך
אחר הסתלקותו עלה על דעתי לנסוע לא"י עם אחתי ויו"ח
שיחיו לקבוע דירתם שם וכבר חשבתי בדעתי וראיתי שבקל
אוכל לעשות לי מעמד פרנסה ע"י קרובים עשירים שלנו
וע"י אנ"ש וגם מעט ממון היה לי אז בערך מאה אדומים
וקלת תכשיטין וכלי כסף וע"י כ"ז ראיתי שבקל אוכל לעשות
לי איזה מעמד להתפרנס בלמלום ובהולאה קטנה בא"י. אבל
ראיתי שאיני רשאי לנסוע לא"י לקבוע דירתי שם מחמת
כמה עסקים של זכות הרבים גדול מאד שאני לריך לעשות
באן בחו"ל דהיינו בענין תורתו של רבינו ז"ל שזכיתי לכותבה
ושאני לריך לכתוב עוד מה שאני זוכר עדיין להעתיק ולהדפיס

וכו'

וכו' וכו', כאשר באמת זכיתי בשנה הראשונה אחר הסתלקותו
 להדפיס ספרו לקוטי תנינא וספר הא"ב והקילור בשנה ההוא
 ע"כ ראיתי שא"א לי לנסוע לקצוע דירתו שם לגמרי ולנסוע
 לצדי ג"כ לא היה לי פנאי אז וגם מחמת ריבוי ההולאה
 ושאר מניעות הן על כל אלה לא יכולתי לנסוע. ודרך האדם
 שבהוך כך בא עליו שכחה ושוכח. ע"כ עברו כמה זמנים
 ששכחתי מלכסוף לא"י אבל מחמת שבתורתו של רבינו ז"ל
 נזכר א"י כמה פעמים ומבואר שם שלריך כ"א לבקש מהשי"ת
 שיהי' לו כיסופין וחשק לא"י וכו' ע"כ נתגברתי בכל פעם
 ונזכרתי בדברי רבינו ז"ל וחזרתי ונכספתי לא"י וכן היה כמה
 פעמים אבל בכל פעם ראיתי שא"א לי עכשיו להוליא מכח
 אל הפועל חשקי ורלוני לנסוע לא"י מעולם המניעות שהיו
 לי אז. והנה מעת שזכיתי לכתוב התפילה מהתורה ט' תיקונין
 הכ"ל מן אז והלאה התחלתי להתפלל כ"פ לפני השי"ת
 שיעזור לי לבא לא"י ובכל פעם שראיתי עולם המניעות שעומדים
 לפני שמונעים אותי מא"י אז דייקא התפללתי הרבה שאזכה
 לבא לא"י. כי ידעתי כי גדול ה' והש"י יכול לעזור בעולם
 מניעות כאלה שאזכה לשבר הכל ולבא לא"י. כי הוא ית'
 גבור ורצ להושיע וממנו לא יפלא כל דבר, אח"כ זכיתי
 לכתוב עוד כמה תפלות לבא לא"י ובכל פעם נתגבר חשקי
 יותר ויותר ואעפ"י כ' עברו ימים ושנים הרבה ולא זכיתי לגמור
 מחשבתי בפועל לנסוע לא"י :

(ג) והנה כל מה שעבר עלי בענין זה א"א לבאר ויוכלו

המון

ימי מוהרנ"ת

המון וריעות לבארם כי איך אפשר לבאר בכתב אפילו
המחשבות של יום א' מכ"ש רבות מחשבות של שנים הרבה כאלה:
(ד) והנה בתוך כך זכיתי להדפיס ס' הספורי מעשיות וכל
מה שעבר עלי בענין זה אין כאן מקומו ואם יסכים
הפנאי בעזה"י יתבאר קלת צמ"א. גם כמה אנשים שהתחילו
להתקרב לנו על ידי וגודל המחלוקת שהיו עלי ועלינו עי"ז
וכל מה שעבר עלי באלו השנים הכל לריכין לכתוב לזכרון
אבל אין כאן מקומו גם בתוך כך מסרתי התפלות להעתיק
ונתפשטו בין אנ"ש עד שנודע להמתנגדים וגם עי"ז גבר
המחלוקת:

(ה) אח"כ נתעוררתי להעמיד דפוס בביתי לחזור ולהדפיס
כל ספרי רבינו ז"ל כרלוגו ז"ל ובפרט שלריכין לתקן
הרבה מה שעוותו המדפיסים בליקוטי מוהר"ן הראשון ושאר
תיקונים והנה התחלתי לחשוב מחשבות בענין זה ועבר זמן
זמנים הרבה עד אשר ההחלתי לעסוק בזה בשנת תקע"ט
והשי"ת עזר לי שקבלתי איזה סך מקליני אנ"ש עד שקניתי
מכבש ואותיות באותו השנה ואז הי' שמחת החתונה של נכד
רבינו ז"ל הוטיק המפורסם המופלא מו"ה ישראל שי' בק"ק
טשערנאביל עם נכד הרב החסיד המפורסם מו"ה מרדכי נ"י
משם והנה כל מה שעבר עלי בענין הדפוס לריכין ע"ז חיבור
גדול וא"א לבארו בכתב בשום אופן ובעזה"י בעוה"ב ידברו
מזה הרבה הרבה:

(ו) והנה רבו המחלוקת והמניעות גם אפס כסף ונתעכזה
הדפוס

הדפוס ולא יכולתי לדפוס בשנת תקע"ט הנ"ל גם בכל
 שנת תק"פ חשבתי מחשבות הרבה להתחיל להדפיס ולא
 עלתה בידי ועמדו בציתי הכלים הנ"ל שהם המכשש והאזהרות
 ומעט נייר אצל לא יכולתי להדפיס מחמת מניעת ממון ושאר
 מניעות רבות ועלומות מאד והשי"ת בחסדו חמל עלי ונתן לי
 לב חזק לצלי להניח את הרלון בשום אופן ונתחזקתי הרבה
 ולא הנחתי את הרלון ונכספתי בכל פעם יותר ויותר אצל
 אעפי"כ עבר גם כל שנת תק"פ ולא עלתה בידי להעמיד הדפוס:
 (ז) והנה באלו השנים נסעתי כ"פ על המדינה בין אנ"ש
 בשביל לאסוף ממון עוד להעמיד הדפוס אצל לא עלתה
 בידי כנ"ל :

(ח) והנה בשנת תק"פ הנ"ל אחר ר"ה וסוכות התחלתי לכסוף
 מאד לא"י אצל אז נשמע שיש עיפוש ח"ו בסטאמבול
 ולא הי' ביכולתי אז לנסוע :

(ט) ויהי היום בשנת תק"פ סמוך לפסח קודם ר"ח ניסן
 נתיישבתי לדבר עם חברי ר' יהודה אליעזר מזה והמתקתי
 עמו סוד יחדיו שיסע עמי יחד לארץ ישראל כי מקודם ידעתי
 שגם לרי"א יש לו כיסופין לבוא לא"י וגם סיפר לי שפ"א חלם
 לו שהיה לפני רבינו ז"ל ודיבר עמו מה שלריך ואמר לו רבינו
 ז"ל שתיקומו הוא שיהיה בא"י וע"כ נהרלה עמי רי"א הנ"ל
 ברלון שלם שיסע עמי יחד לא"י ושיתן לי עשרה אדומים על
 הולאות בשבילו לפחות וביקש אותי מאד מאד שלא אקח אחר
 ולא אסע בלעדו ודברי עם רי"א אז הי' באופן זה שאחר פסח

יס בדעתי לנסוע לניקולייטו לבקש את ר' לייב דובראוונער
 אולי יתרלה להוליח מכיסו מה שלריכין על ההדפסה לגמור
 ואם יתרלה מה טוב ואז אחזיר לביתי ולא אסע משם לא"י
 כי ההדפסה חשובה ויקרה בעיני מואד כי הוא זכות הרבים
 לדורות אך אם לא אזכה לפעול אללו שיעזור לי מה שאני
 צריך לצורך הדפוס העולה סך רב אז אסע משם לאדעם
 ומשם לא"י ומעט המעות שאקבץ בדרך נסיעתי יהיה לי על
 הולאות לא"י. ודברתי כ"ז עם רי"א כדי שהוא יסע עמי אחר
 פסח לניקולאייטב על הספק אולי אסע משם לא"י ואני הייתי
 מוכן אז לנסוע בסמוך לאומאן על ער"ח ניסן כדרכי בכל
 שנה והיה בדעתי להתעכב באומן איזה ימים כדי להרבות
 שם תפלה על ליון רבינו ז"ל שיורה לי דרך האמת ויזכירי
 לבוא לא"י אבל בבואי לאומן ונתעכבתי שם עד אחר שבת
 אח"כ הוכרחתי לחזור לביתי וראיתי שעומדים לפני מניעות
 עלומות וקשה לי לבא לא"י בעתים הללו וע"כ בבואי לביתי
 לא דברתי עוד עם רי"א מזה כי ראיתי שלא אסע עוד
 אחר פסח לניקולאייטב וכן היה שנתעכבתי ולא נסעתי אחר
 פסח וכל מחשבתי היתה מוטטת מאד בענין הדפוס והייתי
 חושב מחשבות רבות בכל פעם איך להעמיד הדפוס וצתוך כך
 הייתי חושב בכ"פ והייתי מתגעגע מאד לא"י וכל מה שעבר
 עלי בענין זה א"א לבאר ולספר :

(יוד) והנה כל"ג בעומר שנה הג"ל נסעתי לדאשיב ומשם
 לאומאן ונתעכבתי שם עד ער"ח סיון ואח"כ חזרתי
 לביתי

לביתי וצבואי לביתי תיכף ספרו לי שהעבירו את הארון
 גארדנילע שהיה בצרסלב וזה היה אללי נס גדלו לענין
 הדפוס כי אם היה זה הגארד' לא הייתי יכול להעמיד הדפוס
 וכבר שלחתי לשאל אותו ולא הסכים :

(יא) והנה אחר שבועות היה דעתי מבולבלת מאד ולא
 ידעתי מה לעשות איך אזכה למלוא אופן ותחבולה להעמיד
 הדפוס כי היה המניעות רבות ועלומות מאד מאד מכל
 הלדדים וגם מניעת הממון כי היה לריכין עדיין סך רב ובידי
 לא היה אפילו זוז כל שהוא והיה צדעתי לנסוע על המדינה
 ונמנעתי הרבה מחמת כמה טעמים ולבי הלך אנה ואנה כמה
 וכמה שבועות אחר חג השבועות אם לנסוע אם לחדול :

(יב) והנה סמוך לער"ח מנחם אז נסעתי מביתי לאומאן
 והייתי שם על ער"ח אז ומשם נסעתי לניקולאייב
 לדבר עם ר' לייב אודות הדפוס כנ"ל ובנסיעה זאת לא
 לקחתי עמי את רי"א נ"י כי לא היה צדעתי אז צעת שילחתי
 מציתי לנסוע לא"י מניקולאייב אך צבואי לאומאן שמעתי
 שם שידידינו הותיק מו"ה שמעון נ"י הוא כבר באדעם לנסוע
 משם לא"י ושיש סברא שר' נפתלי נ"י חבירי יסע עמו יחד
 ואני ידעתי מכבר שר' נפתלי נ"י יש לו כיסופין גדולים לא"י
 זה זמן רב ותיכף ששמעתי זאת נתלהב לבי לא"י והתחלתי
 לחשוב מחשבות אולי אזכה לנסוע עם ר"ש הנ"ל יחד לא"י
 ונסעתי מאומין לניקולאייב דרך טיראוילע ובאתי על שבת
 חזון לק"ק באהפאליע ושם נתקרבו אלי בני הנעורים חדשים
 ונתעוררו

ימי מוהרנ"ת

ונתעוררו להשי"ת בהתעוררת גדול כדרך אנ"ש הנקראים על
שם רבינו ז"ל משם נסעתי לניקולאייב ובאתי לשם על שבת
נחמו ודברתי עם ר' לייב אודות הדפוס ולא פעלתי אללו
כלום גם לי בעלמי לא נתן כ"א סך מועט ונסעתי משם
לאדעם וחשבתי מחשבות בכל הדרך אולי אזכה לנסוע מאדעם
לא"י אבל היו לי ע"ז כמה מניעות בדעתי ומניעות מחמת
ממון וציוס ד' היה חמשה עשר באב ואז נכנסתי לאדעם
ובאותו היום קודם שנכנסתי לאדעם בא אלי שמחה גדולה
ושמחתי מאד וכל שמחתי היה כי היה נראה לדעתי שמכאן
אסע לא"י אבל הייתי כמתנבא ואינו יודע מה מתנבא כי
האמת שע"י נסיעה זאת לאדעם זכיתי לבא לא"י אח"כ, אבל
לא אז באותו העת ונכנסתי לאדעם ציוס ד' הנ"ל לעת ערב
ובכל אותו היום לא נודע עדיין לר"ש שבאתי עד הלילה ובא
אללי והיה צינינו שמחה גדולה לגודל אהבתינו העלומה מאד,
ציוס ה' בבוקר בעת שהתפללתי בא אלי ר"ש ודיבר עמי
אחר גמר תפלת י"ח בעוד שהייתי מעוטף בטלית ותפלין
והתחיל לספר לי שבקל אוכל עכשיו לנסוע עמו יחד לא"י
והודיע לי הדרך איך ליקח הבליעט וכל ענין הנסיעה והיה
לי חשק גדול לנסוע אך רבו המניעות במוחי וגם לא היה
בידי כ"א סך מועטת על הולאות בערך מאה רוביל סוג והשבשי
לו שאני נריך ליישב עלמי בזה אבל לא היה הזמן מספיק
להתיישב הרבה כי אמר שהספינה תלך בסמוך אחר שבת
ולריכין להתחיל להתעסק בענין הבליעט תיכף אעפ"כ בקשתי
אותו

אותו שילך לביתו ואחר גמר התפלה אחיישז איזה שעה עכ"פ
 ואשיז לו תשובה והלך ר"ש ואני גמרתי התפלה ודעתי הלך
 אנה ואנה ולא יכולתי לשית עלה לנפשי, אח"כ נגמר בדעתי
 לנסוע לא"י ואח"כ היה אללי ר"ש והודעתי לו דעתי וזאתו
 היום שלחתי העגלה שהיתה עמי עם האיש ר' לייבלי
 מטיראוילע שהיה עמי שיחזור לביתו וזיוס ה' נתתי שני
 קערבליך אדריף להסרסור שיקבל לי הביליעט ונתעכבתי שם
 על שבת :

(יג) והנה אחר שבת התחילו המחשבות לבלבל אותי הרבה
 הרבה עד שהיתה דעתי תלויה במשקל ולא יכולתי
 להכריע לכאן ולכאן סוף דבר ז' או ג' ימים אחר שבת
 הנחתי לאיבוד האדריף וזיוס ה' בבוקר חזרתי לאומאן ולא
 נסעתי לא"י אז וגם אודות הדפוס לא פעלתי כלל אז והיה
 לבי נשבר בקרבי מאד וחזרתי לאומאן בפחי נפש. גם בתוך
 הדרך זיוס ו' עש"ק היה לי היזק גדול בדרך שהתפללתי על
 העגלה ונזהרתי הרבה שלא יחטוף האופן את כנפי הטלית
 ויקרענו כאשר מוזמן לפעמים ואעפ"כ בסוף התפילה הגזיתי
 עלמי קלת מתוך העגלה שהיתה מחופה והיה רוח גדול ופתאום
 חטף האופן את קלה הטלית ונקרע לקרעים והיה לי לער
 גדול מאד מאד מזה עד כלות הנפש עד שלעקתי וזכיתי
 מחמת זה ואז הייתי נחפז בדרכי מאד לבא לאומאן כדי להגיע
 לשם על ער"ח אלול שאז מתקבלים הרבה אנ"ש על ליונו
 הקדוש. והשי"ת עזר שבאתי על ש"ק לבאפאליו וארעל ומשם
 נסעתי

נסעתי לאומאן והייתי בער"ח על ליונו הק' ואז היה שם
 ידידינו הר"ר יעקב יוסף נ"י שנתן סך רב בשנת תקע"ט על
 הדפוס וחפלתי לדבר עמו הרבה מענין הדפוס שלרכין
 להשתדל להעמידה ורליתי לפרש לפניו כל לבי והנה צעת
 שהייתי עמו יחד על ליונו הק' שם בוודאי היה בלתי אפשר
 לדבר עמו ואח"כ ראיתי אותו בשוק והיינו שנינו טרודים
 ואמרתי לו שאנחנו לריכין לדבר יחד והשיב בדרך לחוק וכי
 איך יעלה על הדעת שלא נתוועד יחד לדבר ולסוף נזדמן
 מאת ה' שהיה טרוד מאד והצע"ג והאנשים שהיו עמו נחפזו
 מאד עד שהי' מוכרח לנסוע בחפזון ולא נתוועד עמי והיה לי
 לער גדול מזה מאד מאד וביום שאחריו חזיתי והלכתי על
 ליונו הק' וספרתי את לבי קלת לפניו. כלל הדבר שבאותן
 העתים היה לי לער ויסורים גדולים מחמת שטרחתי הרבה
 לגמור הדפוס ולא עלתה בידי וכבר נשתקע ממון ישראל
 הרבה ללורך הדפים ועדיין לא פעלתי כלל ולא היה בידי
 מעות להעמיד הדפוס כי עדיין היו לריכין סך רב מאד בערך
 ריש אדומים ויותר ואין שום דרך הטבע לקבץ יחד אפילו
 שליש ורביע מזה הסך וגם פרנסתי דחוקה מאד והייתי בע"ח
 גדול וגם שארי מניעות הרבה מאד מאד שהיו על
 ההדפסה מכל הלדדים מפחד הלעגזור וכו' וכו' וגם ולא"י לא
 זכיתי לנסוע וגם לביתי ללורך פרנסתי ולסלק החובת שאני
 חייב בעלמי לא הבאתי מהדרך כ"ח סך מועט מאד ושאר
 כלבול הדעת שהיו לי ואעפ"כ לא הנחתי את הרלון וחשבתי

מחשבות בכ"פ שאזכה לגמור ההדפסה וכל מה שעבר עלי
 בענין זה יוכלו כמה יריעות לספר:
 (יד) והנה השי"ת עושה נפלאות גדולות בכל עת וסיבב כמה
 סיבות לעוזה צדרכים נפלאים וגוראים ואע"פ שגם
 אח"כ כשנתקבלנו על ר"ה תקפ"ח באומאן לא פעלתי ג"כ
 כלום לגמור הדפוס אעפ"כ אח"כ כשצאתי לביתי עזר לי
 השי"ת והכניס מחשבות בלבי ונתן לי עלות נפלאות וכת
 לסבול ולהמתין לישועת ה' ולבלי לפחוד משום דבר מגדל
 הפחדים שהפחידו עלי שהוא סכנה גדולה וכו' צפרט בין שוגאים
 כאלה וכו' וחיסרון כים הקשה מכולם והשי"ת חיזקני לבלי
 להסתכל על כ"ז להוליך אותי צדרכים ועלות נפלאות עד
 שזכיתי באותה השנה להעמיד הדפוס ולהדפיס ספרי רבינו
 ז"ל ס' ליקוטי מוהר"ן הראשון והתנינא וגם ס' הא"ב ושמות
 הלדיקים והכל צתיקונים נפלאים וזהו ספות חדשות נפלאות
 וגוראות המחיינ את הנפש והנה גודל הישועה הזאת של
 העמדה הדפוס אין כאן מקום לבאר עד היכן מגיע גם נפלא
 וישועה גדולה הזאת כי היא זכות הרבים נפלא וגורא מאד
 שאין דוגמתו לדורי דורות:

(טו) והנה תיבך כשהעמדתי את הדפוס ביום ט"ו בשבט
 תקפ"ח לפ"ק והיינו בשמחה על גודל ישועת ה' אשר
 עזרני עד כה הזמין השי"ת שבא על ש"ק כבוד הרבני וכו'
 מו"ה דוד נ"י בהרב הגאון מחמעלניק שהוא אחיו של כבוד
 ר' יוסקא נ"י חתן רבינו ז"ל ור' דוד הנ"ל בא אז מא"י והיה

שד"ר

שד"ר מהכולל ותיכף כשנודע לי שבא ר' דוד הג"ל מא"י
 לכאן ודרכי ע"פ רוב להסתכל על המחשבה דיבור ומעשה
 שהשי"ת מוזמין לי בכל יום שבוודאי יש בהם איזה רמזים
 לדרכי לקרביני להשי"ת והיכף עלה על דעתי מה זאת והבנתי
 שזה נשלח לי רמז להזכיר עלמי בא"י ותיכף התחלתי לחשוב
 מחשבות בענין ההשתוקקת לבא לא"י והבנתי אז שאחר עולם
 ריבוי המניעות שיש לי על נסיעתי לא"י אעפ"י כ' אחר שזכיתי
 להעמיד הדפוס אחר מניעות רבות ועלומות כאלה והשי"ת
 נתן לי בחי' אריכת אפים לסבול כל המניעות והולך אותי
 בדרכי עלות נפלאות עד שגמרתי הענין ה"ל והעמדתי הדפוס
 עתה אני מבין שעפ"י דרכי עלות אלו שהעמדתי הדפוס
 בעזרה"י בדרך הסבלנות הזאת ואריכות אפים וזריזות ומתיעות
 אלו שעזר לי השי"ת איך להתנהג בהם עד שהעמדתי הדפוס
 בעזרתו וישועתו הגדולה והנוראה עפ"י דרכים אלו כפי מה
 שאני יודע בנפשי יכול להיות שאזכה לבוא לא"י ג"כ. אעפ"י
 שיש לי מניעות וחומות ברזל כאלו וידיעה זו נתחזקה בלבי
 הרבה. ואח"כ הייתי אלל ר' דוד הג"ל ודיבר עמי מא"י ועשה
 לי ג"כ חשק קלת לא"י אח"כ ביום שבת בבקר דברתי בביתי
 עם אנ"ש הרבה מגודל נוראות קדושת א"י ושכל התורה מלאה
 מא"י ושאינן לישראל שום מקום בעולם כ"א בא"י שהיא
 אדמתנו וארלינו וכו' וכו'. והרציתי הדיבור הרבה בדיבורים
 אמיתיים כאשר הוא באמת שכ"א מישראל עיקר תיקונו שיהי
 בא"י (ובבר מצואר בדברינו מזה ע"ש). אח"כ אחר פסח

נודמן שהייתי בחמעלניק על שבת מדי עוברי לק"ק בארדיטשוב
לקנות נייר ללורך גמר ההדפסה ואז היה הי"ל של הרב
מחמעלניק והיה שם ר' דוד הנ"ל וחזרנו ונתוועדנו יחד וחזר
ודיבר עמי בש"ק בשעת שתיה מי יודע אם נזכה לשנה הבאה
לשנות יחד בא"י, ורמז לי מענין נסיעתי לא"י וגם זה האיר
לבי מאד לא"י :

(יז) והנה בכל שנה זו שהיא שנת תקפ"ח הייתי טרוד מאד
בענין הדפוס ואעפי"כ בכל פעם היה לבי מתלהב מאד
מאד לא"י ואחר פסח נתעכזה הדפוס כמה וכמה שבועות עד
סמוך לר"ח מנחם אב שלא היה לי נייר על ההדפסה ובכל
אותו העת הייתי נכסף ומשתוקק מאד לדלג על ההרים ולבוא
לא"י. אח"כ עזרני השי"ת ונתן לי עלה שבעת שעמדה הדפוס
ולא יכולתי להדפיס ספרים הגדולים שהתחלתי להדפיס שאז
אדפיס לע"ע על נייר אחד ס' הא"ב ובני שיחיו נתן מעותיו
על זה והתחלנו להדפיסם ותיכף נזדרזתי לחזור ולכתוב מחדש
כל שמות התנאים והאמוראים אשר מתחילה לא נדפס מהם
כ"א מעט מועיר והתחלתי לעסוק בזה והיה לי בזה יגיעה
גדולה מאד. ותיכף כשעסקתי בזה בכתיבת שמות הלדיקים
נתחזק בלבי שבלירוף זכות זה אזכה לבא לא"י (עיין בלקוטי
הלכות או"ח ה' נט"י לסעודה ה"ד שם מבאר היטב ענין זה)
כי באמת הזכרת שמות הלדיקים הוא דבר נפלא ונורא מאד
מאד ומועיל הרבה לעבודת הש"י, כאשר מבואר מזה קלת
כבר. ועוד יש לאלוק מלין לבאר גודל מעלת הזכרת שמות
הלדיקים

ימי מוהרנ"ת

הלדיקים ואין כאן מקומו ועלה על דעתי שע"י שזכיתי לזכות
את הרבים בזכות זה לסדר להם ביחד כל שמות הלדיקים
וכל שמות התנאים ואמוראים שבכל הש"ס וספרי וכו' ומדרשים
וכו' שזה הענין מסוגל לזכות לא"י בבחי' לדיקים ירשו ארץ
שא"א לבוא לא"י כ"א בכח הלדיקים אמיתיים וכו'. ומאז
נתחזקתי יותר בכיסופין חזקים יותר לנסוע לא"י אבל ראיתי
שאז תיכף א"א לנסוע לא"י מחמת שאני לריך לגמור הדפוס
והשי"ת עזר לי שאח"כ בא הנייר וגמרתו הספרים הגדולים
והקטנים על ר"ה תקפ"ב בעזה"י והבאתי הספרים לאומאן
וחלקתי אותם לאג"ש עינם ראו ושמחו וכולם תמהו על גודל
ישועת ה' אשר עזרני לגמור עסק ההדפסה אחרי מניעות
עלומות כאלה והודינו לה' על חסדו ונפלאותיו אשר הפליא
לעשות עמנו ועם כל ישראל לדורות עולם:

(יח) והנה בכל הקיץ תקפ"א ה' כל מחשבותי היו שתיכף
כשאזכה לגמור ההדפסה אסע תיכף לא"י דהיינו שאהיה
בר"ה באומאן ותיכף אחר ר"ה אסע מאומאן לאדעס ומשם
לא"י אבל כשהיית באומאן על ר"ה עם הספרים אחר ר"ה
רצו המניעות וגם מניעות מחמת ממון. גם עדיין הייתי לריך
להיות בביתי ללורך גמר הספרים שהיו לריכין לסדרם עדיין
נשאר עסקים שהוכרחתי לעסוק בשבילם. ומחמת כ"ז הוכרחתי
לחזור לביתי ולא נסעתי תיכף וצתוך כך עבר חודש תשרי
וימי החורף הגיעו ואז בוודאי א"א ליסע לא"י. גם צתוך כך
צין יוה"כ לסוכות עבר ר' דוד הג"ל דרך ק"ק טולטשין וחזר
לא"י

לא"י ואני לא יכולתי אז לנסוע עמו וכל מחשבותי היו שאסע
 עמו יחד ועכשיו לא יכולתי לנסוע עמו ונתעכבתי צביהי גם
 אז נשמע מלחמות הגרעקין והכל אמרו שא"א ליסע עכשיו
 לא"י גם את ר' דוד הנ"ל שהיה שד"ר מהכולל ושאר
 המשולחים לא רלה הרב מאפטע להניחם לנסוע לא"י מחמת
 סכנות הנ"ל רק אחר הפלרות רבות מחמת שכל עניי א"י
 עיניהם תלויות על ביאת המשולחים הוכרח להניחם וביאת
 לא נסעו מסעאמצול דרך הים רק דרך יבשה והיו להם
 הולאות גדולות מאד הכל מחמת סכנות מלחמות של מרידת
 הגרעקין :

(י"ב) והנה אחר יו"ט סיבב השי"ת שהתחלנו להדפיס את
 התפלות בסוד. וגם ציה יש הרבה לספר ישועת ה'
 הגדולה ואין כאן מקומו. ואז חזר ונבער בי החשק והרלון
 לנסוע לא"י והתחלתי לחשוב בזה הרבה מאד וכמעט לא עבר
 יום שלא חשבתי בזה הרבה. וגם השי"ת עזרני לחדש חידושין
 דאורייתא נפלאים מאד על גודל ההתגברות שלריך כ"א
 להתגבר לבוא לא"י ושזה עיקר נלחון המלחמה שלריכין לנלח
 בזה העולם וכמה וכמה לריכין להתגבר לשבר המניעות לבוא
 לא"י וגודל מעלת קדושת א"י אשר כל התורה מלאה משבח
 קדושת א"י וכו' וכו' כמבואר בדברינו הנ"ל ואעפי"כ עברו
 עלי גם בזה החורף מניעות הרבה בדעתי בלי שיעור ובכל
 פעם עמדו לפני המניעות בחומות נחשת ובריחי ברזל ממש
 וכל מה שעבר עלי צענין זה א"א לספר עד שעזרני השי"ת

שיאלתי

(ב)

ימי מוהרנ"ת

שילאתי מציתי סמוך לער"ח שצט לנסוע לאומאן ולא הגדתי
לשום אדם שיש סברא בדעתי שצנסיעה הזאת אסע לאדעם
ומשם לא"י. ובאמת גם אני בעלמי לא הייתי יודע צבירור
אם אזכה לזה כי עדיין הייתי מסופק מאד אח"כ עבר עלי
מה שעבר והשי"ת היה בעזרי עד שזכיתי לצא לאדעם ולקבל
שם ציליעט ולעבור על הים השחור והלבן בשלום שני פעמים
בעת סכנות מלחמות כזאת ועכשיו אנחנו הולכים זה היום
רביעי מאלכסנדריאה של מזרים לעיר לדון שהיא גבול א"י.
ואני כותב כל זה על הספינה. השי"ת יזכני לצא לא"י
בשלום חיש קל מהרה אכי"ר.

(ב) יום ה' כ"ד טבת תקפ"ב נסעתי מציתי לאומאן ולא היו
עגלות מלויות מחמת קילקול הדרך. והוכרתי לשכור
עגלה רק להייסין ותיכף ששכרתי העגלה נעשה רוח סערה
גדולה עם שלג גדול שקורין (זאוירעכע) והיה לבי חלוק
מאד אם לנסוע. והשי"ת עזרני לנסוע ונסעתי בעת הרוח
סערה הגדולה והוכרתי ללון בכפר א' ושם היה המוכסן
שיכור גדול מאד. אבל קיבל אותנו צסצר פנים יפות ועשה
סעודה עבדרינו והפליג לדבר בשכרותו מיקרת חשיבות
קדושת ישראל ומי אס מאד להתלונן מאד מאמונתם של
העכו"ס. ואלל השולחן ישבו אנשי הייסין ושיצח בפניהם את
אדמו"ר ז"ל ואנשיו ושימה אותי קלה ע"י שכרותו ודבריו
(וזה ידוע לנו שטיקר ההתחזקות צפרט התחזקות שלי הוא
רק ע"י שמחה) משם נסעתי ציום ו' צצקר השכם להייסין.

והי' בדעתי לשכור משם עגלה לטעפליק לשבות שם ש"ק אך
מגודל השלג ושאר טעמים נתעכבתי שם צהייסין והייתי שם
משובתי ש"ק והתפללתי צביהמ"ד ות"ל היה לי גחת קלת
באותו שבת כי היו קלת אנשים אללי ודיברתי עמהם מתורתו
של רבינו ז"ל. ביום א' אכלתי שם באכסניא שלי אלל ר"י
סעודת שחרית ובתוך שיחתנו באתי לתוך התורה של אריכת
אפים שזוכין ע"י א"י וחזרתי שם לפניהם כל התורה הזאת
צביאור נפלא וסיחה נאה המציאה לידי מעשה וגם זה חיזק
דעתי מאד שהיתה חלוקה מאד והכלל שטיקר מניעות שלי
היו מניעות המוח שהיתה דעתי חלוקה מאד מאד מחמת
כמה ספיקות ופחדים וא"א לבאר חלוקות הדיעה שלי בכתב:
(בא) ביום א' פ' בא נסעתי מהייסין לטעפליק ובאתי
לטעפליק לעת ערב אור ליום ב'. ומלאתי שם את ר'
משה מפאליע ובקשתי אותו שיסכור לי עגלה בכפר שלו או
לנסוע לאומאן או אם אפשר לשכור עגלה על השבוע לכל
הדרך מה טוב. ביום ב' השכמתי והתפללתי. בתוך התפלה
בא ערל א' עם אגרת מר' משה הנ"ל כתוב שר"מ הנ"ל
שכר אותו בסך מועט לשבוע לנסוע עמי כל הדרך וסעדתי
שם ואח"כ נסעתי אחר חלות היום לנסוע לאומאן על ער"ח
שבת שהיה ממשמש לבוא ביום ג'. ובאתי לכפר רוסאשי
ונתיגעו הסוסים ואמר הערל שנשכור לנו עגלה אחרת והיינו
בהולים ונחפזים מאד מאד כי היום רד מאד ולמחרתו הוא
ער"ח שהייתי אך ובהול מאד להיות שם על ליון הק' בתוך
אכ"ש

אנ"ש כדרכינו בכל שנה ושנה מיזם הסתלקותו להיות באומאן על ליון שלו הק' בער"ח שבט ע"כ הייתי בהול מאד מאד והש"י הזמין לנו ערל א' והוכרתי ליתן לו כמו שחפץ יו"ד זהו שיעמיד אותנו לאומאן בערב וגסעתי עמו אני ור' מענדיל והש"י היה בעזרתי ובאנו לאומאן לערב בערך ג' או ד' שעות כלילה וכבר נהדמו בשינה בבית ר"א שהוא הכסניא שלי והוכרתי לגסוע לבית ר"ג חבירי להתאכסן שם כלילה ובאתי לשם והייתי סבור שאמלא שם אנשינו הבאים על ער"ת שמתאכסנים כולם בביתו אבל לא היה שם אחד מהם כי מחמת קילקול הדרך רבים לא יכלו לבוא ואותן שבאו לא באו עד יום המחרת בבקר אבל כשנכנסתי לבית ר"ג מלאתי שם אנשים רבים חשובים יושבים בסעודה וזה היה סעודת נשואין של אחד מאנשינו שהשיאו ר"ג באותו העת והי' לי נחת גדול מזה ואכלתי שם סעודת הערב. בבקר ציוס ג' התפללתי בבית ר"ג. בתוך התפלה נתקבלו ובאו כל אנ"ש שבאו מזרסלב וכו'. והלכנו כולנו על ליון הק' ושפכנו שיחינו שם כדרכינו תמיד:

(בב) אח"כ אכלתי סעודת הלהרים בבית ר"א וגסעו כל אנ"ש לביתם. בתוך אנשינו היה שם רק בשנים שהיה שם פעם ראשונה. והוא ר' חיים נחום בן ר' שמואל מזורין והוא היה אלמן שגירש אשתו ובא לביתי זה ב' חדשים קודם חנוכה וקרצתי אותו מאד מחמת אהבת אביו שהיה מאנ"ש. והייתי חפץ מאד לעשות סידוך עמו. אבל לא נזדמן וגם

מחמת

מחמת שדעתי היה עמום ענין הנסיעה לא"י ולא יכולתי
 לקבל עלי ההתחייבות שלי. והרב ור' יוסקא נ"י לא רלו
 לקבל עליהם כלל שום התחייבות בק"ק ברסלב. אבל מאת ה'
 היתה שהאיש הנ"ל נתעכב בביתי עד סמוך לער"ח שבע
 והייתי רולה לקבלו עמי לאומאן. אבל מחמת קילקול הדרך
 עד שהוכרחתי לשכור עגלה רק להייסין לצד ע"כ לא לקחתי
 שום אדם כ"א את ר' מענדיל מטולטשין לצדו שנסע עמי
 כל הדרך עד ק"ק אדעס ומשם חזר לביתו. וע"כ נתעכב
 האלמן ר' חיים נחום בביתי עד לאחר שבת שאז נסע
 בני שיחי' ושאר אנ"ש. וקיבלו את ר' חיים נחום וכו' כאשר
 לוייתי קודם נסיעתי מביתי שיקבלו אותו לאומאן על הולאות
 שלו. וכן היה שהביאו אותו עמהם ואני סלקתי להם בעד
 ההולאות. ואחר שבאנו מליון הק' ואכלנו סעודת הלהרים
 התחלנו לדבר משידוכים אולי ימלא שם איזה שידוך לפניו.
 וברוך ה' היושב ומזווג זיווגים שבתוך כך נזדמן שידוך הגון
 מאד לפניו עם א' מחשובי אנ"ש הוותיק הרבני מו"ה ר'
 זלמן מאומאן. ור' יוסקא נ"י והרב נ"י כבר היו מוכנים לנסוע
 לביתם ורליתי לעכבם להמתין עד שיגמור השידוך ולא רלו רק
 תיכף ומיד נתרלה ר' יוסקא מעלמו בשמחה גדולה וקיבל
 בקגא"ס על כל ההתחייבות המלבושים האלמן. ואני לא
 נתחייבתי כ"א חמישים זהובים לקבלם בטשערין והם נסעו
 לשלום לביתם והאלמן הנ"ל עם בני שיחיו ושאר אנ"ש שהיו
 על אותה העגלה כולם נתעכבו באומן עמי ובלילה נגמר

ימי מוהרנ"ת

השידוך למז"ט וגם זה חיזק ושימח אותי שזכיתי לגמור מטה
כזאת להשיא יתום חשוב כזה בר אוריין וצנו של איש כשר
ונכבד מאד מיקירי אנ"ש :

(בג) ציוס פר"ח הנ"ל בא לעת ערב הרצני הוותיק מו"ה
ר' שמואל אייזיק נ"י שנתעכב בדרך ולא היה עמו על
ליון הק' בצקר ולא בא עד סמוך למנחה ועדיין לא טעם
כלום. והיה בדעתו לילך תיכף על הבית עלמין אבל ראיתי
שהוא לו לטורח גדול כי בא מקור גדול ונתייגע בדרך והיום
רד מואד ועכבתי אותו קלת. ותיכף נתרלה לומר טוב שאלך
למחר בר"ח וישב לאכול. ובלילה היה עמו על התנאים
וצקר הלך על ליון הק' וכשחזר משם נתעורר לי חשק לילך
ג"כ אעפ"י שביום אהמול היה בדעתי לבלי לילך בר"ח
מחמת שהיה בדעתי להתעכב עוד איזה ימים באומאן אבל
עכשיו מחמת שהלך ר' ש"א טס איזה אנ"ש נתעורר לי חשק
ע"כ הלכתי והתפללתי שם. ופירשתי שם שיחתי קלת. ועי"ז
נתחזקתי יותר בענין נסיעתי :

(בד) אח"כ אכלתי סעודת הלהרים בבית אכסניא שלי בבית
ר' אברהם. אח"כ הלכתי להעביר כל החפלים שלי
מבית ר' נפתלי לבית ר"א. כי עדיין היו כל החפלים שלי
מוגחים בבית ר"ג מליל ג' עד עתה ושכרתי עגלה והעברתי
אותם לבית ר"א לאכסניא שלי אח"כ הלכנו לבית ר"מ ששם
התפללנו בר"ה העבר :

(בה) אח"כ הלכתי לבית ר"ג שנמלא שם איש אחד מא"י
שבא

שבא זה סמוך מאד מא"י. כדי לדבר עמו מא"י. וגם לשמוע
 ממנו אודות ר' שמעון חבירינו שנשמע עליו אז שמועה לא
 טובה שהי' ח"ו בתוך הספינה שנאבדה כמפורסם והלכתי לשם
 איזה שעות סמוך למנחה ודברתי עמו הרבה. וסיפר לי כל
 נסיעתו מא"י עד הנה. כי באותן העתים היו שעת מלחמה
 וסכנה גדולה מחמת מרידת הגרעקין במלך התוגר כמפורסם
 ומחמת זה נתעכבו רבים מאד באדעסא שרלו ליסע ולא נסעו
 לא"י מגודל הפחד ואני אמרתי לבלי שכל המניעות האלה הם
 רק בשביל החשק כדי שיתגבר חשקי יותר להנחשק הנפלא
 הקמוץ וסתום הזה שהוא לנסוע לארץ הקדושה. ארץ חמדה
 טובה ורחבה שהנחיל לאבותינו עד אשר נתגברתי יותר ע"י
 המניעות והבלבולים האלה והחזקתי עלמי ביותר לבלי להשגיח
 על כל זה והשי"ת עזרני לנסוע ואז שמעתי מהאיש מא"י
 הג"ל כל סדר נסיעתו וסיפר לי שעיר עכו סגורה מחמת
 מרידה הזאת ושכרו ספינה חוץ לעיר עכו ונסעו קלת ובדרך
 החזירם אדון מספינה אחת ואמר להם שהוא סכנה גדולה
 לילך עכשיו כי בעלמס שמעו קול הלעקה מאנשי הספינה
 שנהרגו ולפי דבריהם היתה זאת הספינה שנשמע שנהרגו
 שהיה בתוכה בן ר' זאב מטראסטנעך ור"ש חבירינו ועוד
 יהודים רבים בערך ס"ה ואמר האיש מא"י הג"ל שהאנשים
 שהיו בספינתו אמרו שהם יודעים וזוכרים ג"ז אנשים מהם.
 ואז חזרה הספינה לעכו שהלך בה האיש הג"ל ושאלו את האדון
 של הספינה שהוא בעלמו נשאר בביתו וזה להם לילך ולבלי
 להשגיח

להשגיח ע"ז וחזרו והלכו עד איזה מקום כמדומה עד ראדים
 משם קלתם שכרו כוסיס עד עיר סעאמבול בעלמו וקלתם
 על שהיו עניים הלכו וסבבו מעיר לעיר קלת ביבשה וקלת
 צים עד שבאו לסעאמבול. וסיפר לי שאותן שהלכו דרך
 עיירות ישראל עזרו להם ישראל בכל מקום שבאו ונתנו להם
 על הולאות הגסיעה ואכילה ושתייה כדרך אחב"י רחמנים בני
 רחמנים וזמן נסיעתם נשתהא מן ר"ח אייר שילאו מא"י עד
 ימי תשרי שאז עמדו בקארניטאן באדעס. וכל הדברים האלה
 היו לי קלת למניעה גדולה. מחמת ששמעתי גודל הרעש
 והסכנה אצל אח"כ נתחזקתי יותר עי"ז כי פניתי ללד א'
 והסתכלתי הלא הם אעפי"כ נסעו מא"י לחו"ל וסיכנו עלמם
 בשביל פרנסה לגודל הדוחק שלהם והשי"ת עזרם שבאו בשלום
 על אחת כמה וכמה אני מחוייב לסכן עלמוי בשביל תיקון
 נפשי לגסוע מחו"ל לא"י והשי"ת יעזרני בחסדו לבוא לשם כי
 לא"י א"א לבוא כ"א ע"י יסורים וגם רבינו ז"ל נסע בשעת
 מלחמה גדולה ואם מי אנכי להשוות עלמי לרבינו ז"ל אשר
 אין מי נדמה אליו מכ"ש פחות כמוני. אעפי"כ לענין דבר
 שבקדושה מחוייב אפילו הקל שבקלים לבקש גדולות כאשר
 שמעתי מפיו הק' בעלמו ז"ל אדרבא אני מחוייב למסור נפשי
 יותר ויותר אלף פעמים לבוא לא"י כי רבינו ז"ל אפילו קודם
 שבא לא"י היתה קדושתו ופרישתו ומעלתו ולדקתו גבוה וגשגב
 ונעלה מאד מאד בתכלית המעלה ולא נסע לא"י כ"א לפעול
 להשיג השגות נשגבות יותר ויותר כי לגדולתו ית' אין חקר
 וכמבואר

וכמבואר מזה בדברינו בספורי שבחיו הנוראים ע"ש אצל אכן
 יתמי דיתמי אנו לריבין להתגולל ברפס וטיט ולרחוש על
 הארץ בין נחשים ועקרצים עד שמזכה לנשק עפר א"י ולהתגולל
 בעפרה הקדושה ולשאוב מאוירה הקדוש והנורא ואע"פ שאין
 אנו יודעים כלל מהו א"י הלא גם אין אנו יודעים מה לילית
 ומהו תפילין ומהו סוכה ולולב וכיוצא בשאר מלוות כי טעמי
 המלוות לא נודעו לשום אנושי מכ"ש לנו וכ"ש פלאות עדותיך
 וכו' וכ"ש כל מלוותיך אמונה (עיין במ"א מזה) וכי ח"ו נפטור
 מלעשות המלוות מחמת שאין אנו יודעין טעמן כמו כן אנו
 חייבין להתגולל לא"י אעפ"י שאין אנו יודעים מהו א"י כי
 כבר הודיע לנו התורה הק' בעלמה ורז"ל בגמרא במסכת
 כתובות ובשאר מקומות ובמדרשים ובפרט רבינו ז"ל בתורתו
 הנוראות שכולם גילו לנו מגודל מעלת א"י ושכל קדושת איש
 הישראלי תלויה בא"י. ואם אין אנו זוכים לקבוע דירתנו שם
 מחמת גודל המניעות שיש לכאן"א ע"ז עכ"פ נזכה להיות שם
 פ"א כל ימי חיינו לילך שם ד' אמות עכ"פ שגם זה טוב
 מאד כמו שהפליגו רז"ל. וגם אולי עי"ז שנלך שם ד"א נזכה
 אה"כ לנסוע עוד הפעם לקבוע דירתנו שם. ועכ"פ איך לא
 נחוש להיות פ"א במקום חיינו במקום קדושתנו בארץ המדה
 שהבטיח הקב"ה לאבותינו כ"פ וחזר ההבטחה כ"פ הרבה בלי
 שיעור לגודל חיבתה (וע' בדברינו מזה במ"א באריכות) הן על
 כל אלה ויותר מזה שא"א לבאר כאן נתחזקתי ע"י המניעות
 העלומות יותר ויותר. ואעפ"כ עדיין היה לצי חלוק לשתיים

ימי מוהרנ"ת

נוטה לכאן ולכאן בלי הכרע מחמת כמה וכמה מניעות המוח

שהי' בדעתי מאד שא"א לפורטס :

(בר) ביום ה' השכמתי והתפללתי בבית אכסניא שלי ולא

הלכתי למקוה ולא הייתי על ליונו הק' ואז באותו העת

לא היו עגלות מלויות לשכור בק"ק אומאן כי בכל יום ד'

שאלתי על עגלות והשיבו לי שקשה למלא עתה מחמת קילקול

הדרך וגם כולם נסעו על קאנטראקטין והעולה על רוחי היה

להתעכב באומאן על שבת כי חקרתי בלבי שאני מוכרח להיות

מתון מתון הרבה בנסיעה זאת אבל רבות מחשבות בלבי איש

ועלת ה' הוא תקום. ובבוקר בגמר התפלה עלה על דעתי

לשכור עגלה לטיראוילע ותיכף ליויתי לר' מענדיל עם עוד

איש א' מאנ"ש מאומאן שילכו מיד וישכרו עגלה לטיראוילע

והלכו וחפשו ומלאו זיגייעה קלת איזה עגלה של נכרי. והביאה

לביתי ושכרתי אותה. בתוך כך קראו אותי לסעודה לבית ר"י

הנ"ל לכבוד המחותנים שבאו לביתי להשתדך עמו והלכתי לשם

אני וחבירי ר"ג ור"מ וישבנו שם יחד עם ר' יונה והתנלל

א"ע בענין המחלוקת שבאומאן שאינו חייב בדבר כלל וזה

היה נלרך לנו מאד. ונתעכבתי שם על הסעודה עד ב' או

ג' שעות אחר חלות היום והייתי סבור שכבר חזר העכו"ם

לגודל העיכוב. אבל כשבאתי לאכסניא מלאתיו עומד עדיין

ונסעתי תיכף עמו לטיראוילע ולנתי בדרך. ביום ו' בבוקר

בהשכמה רליתי להתפלל שם תפלת שחרית. אח"כ נתיישבתי

ונסעתי לטיראוילע והיה השעה דחוקה קלת להגיע לשם

לזמן!

לזמן הפלה ואחרנו זמן התפלה קלה ובחנו בעזה"י לטיראוילע
 בעת שגמרו להתפלל בביהמ"ד של המגיד ז"ל. ותיכף כשראו
 אותי אנ"ש ילאו לקראתי בשמחה רבה כדרכם תמיד והודיעו
 לי מיד הנה קסא של אליהו הנביא מוכנת ועוד מעט יביאו
 תינוק למול ומעלתו יהי' מוהל בוודאי ונתמלאתי שמחה שזכתי
 למלוא כזאת בשעת ביאתי מיד ותיכף ומיד הגחתי עו"ת
 וכיבדו אותי במלוות חיתוך ומלתי התינוק כדת ועי"ז ניתן
 שמחה וחדוה גדולה מאד בלבי כי אני הייתי מסופק כלל
 אם לנסוע לפה על שבת ועכשיו אני רואה כי דרכי נכון
 מעם ד' כי זכיתי בדרך למלוא כזאת אשר לאו בכ"פ מתרחש
 לי מלוא כזאת בדרך ובפרט שזכרתי מיד שמלוות מילה יש
 לה אחדות ושייכות וקשר נפלא עם קדושת א"י. כי אברהם
 אבינו ע"ה בעת שגלטוה על המילה אז הצטיחו הש"י על
 ירושת א"י לו ולזרעו אחריו כ"ש ואתה את בריתי תשמור
 ונתתי לך ולזרעך את ארץ מגורריך וכו' וכ"ש וכרות עמו
 הברית לתת את ארץ הכנעני וכו' ובשביל זה נוהגין
 לומר וכרות בעת ברית מילה ועי"ז נתחזקתי והתפללתי בשמחה
 ובחיות קלה בה' אשר עד כה עזרני ושבתנו שם בש"ק בבית
 ידידנו ר' ילחק חתן המגיד וגם הודיעו לי שגם ביום ג' יהא
 ברית מילה אלל א' מאנ"ש שנתקרב בסמוך. ובליל ש"ק
 שמחנו ורקדנו בעה"י אח"כ הלכנו על סעודת הבן זכר וביום
 ש"ק חזרתי ואמרתי התורה המתחלת מי שיודע מא"י שטעם
 באמת טעם א"י (בל"ת סי' מס) ונתעכבתי שם בטיראוילע עד

יום ג' והייתי סנדק על הצרית מילה :

(כז) ציוס ד' שכרתי עגלה של ר"י לנסוע על שבה למעדוועדיווקא
 ובאותו העת היה הדרך מקולקל ומבולבל מאד ולא
 היו יודעים אם לנסוע עם עגלה או עם שליטין כי לפעמים
 ירד איזה שלג ובתוך כך נתמסמס ולא היה דרך נכון ובטוח
 כלל ומחמת זה נסעתי עם עגלה ציוס ה' בבוקר וליווי אותי
 כל אנ"ש מטיראוילע ועדיין לא הודעתי להם כלל מה שבדעתי
 יש סכרא לנסוע לא"י בנסיעה זאת כי גם בעלמי הייתי
 מסופק עדיין הרבה :

(כח) ציוס ה' נסעתי מטיראוילע ונתחבר עמי ידידנו הוטיק
 מו"ה גרשון וכו' נכד המגיד ז"ל ונסע עמי עד טשערין
 ולגנו בק"ק זלאטיפאליע בבית ר' יקותיאל א' מאנ"ש שדר
 רבינו ז"ל בביתו צעת שיסב שם בזלאטיפאליע ומלאתי שם את
 חברינו ידידנו ר' חייקעל נ"י ובא אללינו בלילה והיה לנו
 לנחת ולשמחת לצב :

(כט) ציוס ו' נסעתי קודם אור היום מזלאטיפאלי ובחנו
 לכפר קראסניסילקע שיושב שם ידידנו ר' זאב ולא
 מלחנו אותו בביתו, משם נסענו לק"ק קאמינקע וכבר עבר
 חלות היום ונתעכבנו שם על שבת שירה, ומאת ה' היתה
 שנסע עמי ר' גרשון הנ"ל שהיה נלרך שם לענינו בק"ק קאמינקע
 כי יש לו שם מחותנים כל בית הרב דשם, ובשבת היו אללינו
 ר' יוסף הירש גיסו של ר"ג ואיש א' ממעדוועדובקע שהוא
 חתן החזן דשם. גם ר' ישעיה חתן הרב היה כל היום אללינו
 וסיפר

וסיפר לי אז שהיה פ"א אלל רבינו ז"ל בעת שהלך עם א' בשליחות מהשפאליר ולגורך חותנו הרב וסיפר לי כל המעשה איך נכנס לרבינו ז"ל ושנפל עליו אימה ופחד גדול עד מאד וסדיבר עמו הרבה וכפי הנראה מדבריו שר"י הנ"ל סיפר לו כל לבו. ושנמשך עליו אז יראה והתעוררות לתשובה מאד בדרך כל אנשים שנכנסו אללו ז"ל כמפורסם שתיכף כשנכנס אליו א' בא עליו התעוררות גדול לתשובה מאד ומי שנשאר על עמדו ולא נפרד ממנו נעשה איש כשר וירא ה' מרבים כמפורסם וסיפר איך שאל"כ כשבא לביתו הבינו קלתם שהי' שם. והיה לו יסורים גדולים ומחמת זה לא היה יכול ליסע יותר ועכשיו הוא יודע בעלמו ההפרש וההבדל בין אם היה אללו ובין עכשיו ושעקרו אותו מחיים אמיתיים וגם כל אדם המסתכל על האמת יכול לראות האמת אם עשו לו טובה עי"ז שעבדו אותו מלהתקרב לרבינו ז"ל או עשו לו רעה שאין דוגמתה מעוות אשר לא יכלו לתקן וכו' :

(ל) גם בשבת בבקר היה אללי רך בשנים א' ושמו שמואל שהיה יכול לנגן היטב וניגן לפנינו הרבה וגם הוא נמשך אחריו מאד ודיבר עמי קלת ביום א' בבקר בהשוקה גדולה וכיסופין נמרלים להתקרב להאמת אך גובה עורא בינו לבינינו כי רחוק ממנו הדרך. והמתנגדים רבים שם מאד ובפרט אביו הוא מתנגד גדול מאד אבל אעפ"כ טוב לפניו שיש לו היברות קלת עמנו כי גם זה לא יאבד לעולם :

(לא) והנה בליל שבת שירה בא על דעתי מענין הפרשה

והנה בליל שבת שירה בא על דעתי מענין הפרשה

שמדברת מגסיעה לא"י כי הפרשה מתחלת ויהי בשלח פרעה את
 העם וכו' דהיינו שילאו ישראל מומלרים וזה ידוע שכל יליאת
 מלרים היה לבא לא"י כ"ש אעלה אתכם מעני מלרים אל
 ארץ עוזה וכו'. וכן הפרשה הזאת מדברת תיכף מענין הדרך
 לא"י כ"ש שס. ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא
 לא"י שהיו הולכין לשם כפרש"י וכו'. וכל ענין הפרשה זאת מלאתי
 בה היטב כל ענין נסיעתי לא"י. כי מצוהר בהפ' הזאת שלריכין
 לסבב הדרך ולבוא לא"י כ"ש ולא נחם אלקים דרך וכו' ויסב
 אלקים את העם דרך המדבר ים סוף כי גם אנחנו היסב
 אלקים אותנו כי דרכינו הישר לא"י הוא דרך אדעם וק"ק
 אדעם קרובה לנו לק"ק צרסלב ובכל יום ויום מלוויים עוזרים
 ושבים הרבה מצרסלב לאדעם כי כל המו"מ של רוב העיר
 ההיא ישבם ציבותינו הוא באדעם. ואני הוכרתי לסבב הדרך
 לאדעם כ"כ הרבה דרך קאמינקע וטשעהרין ועשירקאס
 וקרומוטשאג וכו'. עד שבאתי לאדעם כי התורה בכל אדם
 ובכל זמן והוטב בעיני מאד שמלאתי רמז גדול לגסיעתי
 מצוהר בתורה בפרשה הזאת. ואז התחלתי לחשוב בדעתי
 איזה ענין וטעם לזה מה שלריכין לסבב דייקא הדרך כשרולין
 לבא לא"י. אבל עדיין לא מלאתי טעם נכון ומצוהר היטב רק
 מרחוק גרחה איזה רמזים לזה. ודברתי מענין שיחה זאת
 בסעודת ליל שבת לפני העולם איך שמצוהר בתורה שלבא
 לא"י לריכין לסבב הדרך והם לא הבינו מה כוונתי כי לא ידעו
 שבדעתו לנסוע לא"י בגסיעה הזאת. והנה אח"כ בא על
 דעתי איזה טעם קלת מה שלריכין לסבב הדרך לבא לא"י

והוא מצואר לעין ע"פ תורתו של רבינו ז"ל. אמרתי אגב
 גררא אכתוב גם זה כאן והוא כי מצואר בהתורה ויהי נא
 פי שנים צרוחק (בסי' ס"ו בליקו"א) שכל המניעות שבפולס
 מדבר שבקדושה כולם הם בשביל החשק כדי שיתגבר החשק
 ביותר. וכל מה שהנחשק גדול ביותר אז המניעה גדולה ביותר
 כדי שיתגבר החשק ביותר. כי המניעה היא רק בשביל החשק
 כי ע"י המניעה מתגבר החשק ביותר. כמו שמראין איזה דבר
 לפני תינוק וחוטפין ממנו שאז מתגבר חשקו ביותר ורק
 זרודף מאד אחרי הדבר הזה כמו כן ע"י שמונעים את האדם
 מהדבר שבקדושה ע"י"ז מתגבר חשקו יותר ויותר וע"כ כל
 מה שהנחשק גדול יותר נותנין לו מניעות יותר ויותר כדי
 שיתגבר חשקו יותר ויותר וכו' ע"כ כ"ז היטב כי הם דברים
 המוכרחים מאד מאד למעשה ומי שיקח דברים אלה בלבו
 היטב באמת יוכל ע"י"ז לשבר ולעבור על כל המניעות שבפולס
 ולהשיג ולהגיע לכל הדברים שבקדושה שירלה כי אין דבר
 שימנעוהו כי אם יתגבר חשקו ישבר כל המניעות. כי כל
 המניעות לא באו כ"א בשביל החשק כי ע"י המניעות יוכל
 להבין כמה גדול מעלת הנחשק, וכל מה שהמניעות מתגברין
 יותר ויותר ע"י"ז יוכל להבין כמה גדול מעלת הנחשק וכו'
 ע"כ כ"ז היטב. ועתה מצואר לעין בשביל זה סיבב אלקים
 את העם ולא נחם אלקים בדרך הקרוב כי בכונה סובבם
 בדרכים רחוקים והרחיקם מא"י שלא יבאו מיד לא"י כדי
 שיתגבר השקם יותר ויותר ע"י גדל המניעות של ריחוק הדרך

ותוקף המלחמות שראו שע"י כל זה יתגבר חשקם יותר ויותר של כל הרולים לבא באמת לא"י. ומי שלא יוכל לעמוד בנסיון הזה באמת לא יבא לא"י כי כך מדהו של הקצ"ה שמנסה את האדם ע"י המניעות הגדולות שמזמין קודם כל דבר שבקדושה בפרט קודם כל דבר שבקדושה שכל היהדות תלוי בו כגון לבא לא"י או להתקרב להנדיק האמת שאז מזמין לו מניעות הגדמות למניעות גדולות וקשות מאד והכל בשביל החשק כדי שיתגבר חשקו ביותר כנ"ל. כי ע"י המניעות גדולות ועלומות יוכל להבין כמה גדול מעלת הנחשק ואז יתגבר שיהיה לו חשק וכיסופין גדולים כפי תוקף המניעה ואז אם יתגבר בחשק וכיסופין בוודאי יסבר כל המניעות ויבא אל הנדיק האמת ולא"י כי המניעות לא באו אלא בשביל החשק כנ"ל. ולהיפוך מי שלא יוכל לעמוד בנסיון יתרחק עי"ז כי כל מה שמסבב ומגלגל הש"י עם כל אדם שבעולם מגדול ועד קטן הכל הוא בשביל נסיונות. כי האדם לא בא לעוה"ז השפל כ"א בשביל נסיונות כידוע ויתר מזה אין להאריך כאן :

(לב) והנה עבר השבת בשלום בק"ק קאמינקע ביום א' פ' יתרו נסעתי עם ר' גרשון הנ"ל ביחד ועם חבירי ר' מענדיל לק"ק טשעהרין והיינו בכפר שיושב שם א' מאנ"ש ה"ה מו"ה בער נ"י ולא מלאנו אותו בציתו, גם בנו הגדול שאני מביר אותו לא מלאנו ג"כ רק בנו החתן ראינו שם שמש אותנו קלת וכיבד אותנו באיזה משקה פשוטה וגסענו משם ובאנו לטשערין לעת ערב והתפללתי מנחה על העגלה

וקודם מנחה הייתי בתחילה בעלזות מאד וסיפרתי קלת לערי
 לפני ר"ג ור"מ הג"ל וכיחמו אותי קלת ואמרו הלא רבינו ז"ל
 אמר שאהם שוחקים מכל העולם וכו' ואח"כ התחלנו לשחוק
 אני ורי"ז (והתגברנו בשחוק גדול מאד מאד איזה שעה רלופה)
 ועי"ז שמחתי עלמי קלת וזה הי' נלרך לי אז מאד מאד צלי

שיעור:

(לב) אח"כ התפללנו מנחה על העגלה ובאנו לעת ערב
 לק"ק טשערין ועמדנו אלל ידידינו הוטיק הנגיד מו"ה
 דובער נ"י והם היו מתפללים אז צמנין מנחה וצדעתי ליסע
 על הספינה (סקורין פאראן) ולבוא לתוך העיר לבית ידידינו
 הוטיק הנגיד מו"ה יעקב יוסף נ"י ששם הוא תמיד אכסניא
 שלי אך ר' צער עיכב אותנו בציתו ללון שם כי בלא זה לא
 היה אז ר' יעקב יוסף בציתו בלילה הזאת וגשארנו ללון שם
 ואכלנו שם סעודת הערב ושם נמלאו שני אנשים מצני הנעורים
 שבאו מק"ק מעריראד לר' יודיל נ"י לשמוע ממנו דברי
 אלקים חיים מתורתו של רבינו ז"ל ולא יכלו להגיע על שבת
 ושבתו בכפר אלל ר"צ הג"ל ושם שמעו שר' יודיל הג"ל אינו
 בציתו בק"ק מעדוועדיווקא ובאו לכאן ציוס א' לטשערין
 ולא מלאו אותו גם שם כי נסע ללורך פדיון שבויים ושני
 אנשים האלה היה להם לער גדול מאד ועמדו בפחי נפש
 ומלטערים הרבה כי הם עניינים ומסרו נפשם לבא לכאן אחרי
 מניעות גדולות וחיסרון כים כמפורסם עולם המניעות כשרולין
 להתקרב אלינו ואחר כל אלה לא מלאו מבוקשם ובתוך כך

באתי

(ג)

ימי מוהרג"ת

באתי אנכי לשם פנ"ל בעת שהם היו מוכנים כבר לחזור
וליסע לביתם ונתעכזו שם קלת ודברתי עמהם קלת וניחמתי
אותם הרבה ואמרתי להם הלא אנו רואין כמה בני אדם
נוסעים לאיזה ארון כדי לפעול אללו איזה דבר בשביל עסקי
פרנסה או לעשות עמו איזה מו"מ ואין מולאים אותו בביתו
ולריכין לחזור וכל ההולאה והערחא היתה בחנם לגמרי
ואעפ"כ חוזרים ונוסעים עוד הפעם וע"פ רוב מזדמן שנוסעים
לאדונים פעמים הרבה ואין מולאים אותם בביתם או שמולאים
אותם בביתם אבל א"א לכנס להם כי הם טרודים בעסקים
אחרים עאכ"ו אלפי אלפים ורבי רבבות ק"ו כמה וכמה יש
לבוא ולחזור ולבוא בשביל להתקרב לאנשים כשרים אמיתיים
שיכולים לקבל מהם חיות דקדושה שיהיו טובה לפניו לעולמו
עד ולנלח נלחים ובפרט בשנוסעים בשביל דבר שבקדושה
אפי' אם אין משיגין הדבר אעפ"כ היגיעה בעלמה אינה
נאבדת לעולם כי עכ"פ כוונתו היתה לטובה ובוודאי ישלם ה'
שכר כל פסיעה ושכר כל פרוטה ופרוטה שהולאתם על הולאות
כי שום פסיעה ושום תנועה בשביל איזה דבר שבקדושה אינו
נאבד לעולם אפילו אם אין זוכין להשיג הדבר ההוא והזכרתי
אז לפניהם מה שראיתי בספר על פ' טוב אחרית דבר
מראשיתו וכו' ואין כאן מקומו ובזה ניחמתי והחייתי והחזקתי
אותם קלת וגסעו לשלום :

(לד) ציוס צ' פ' יתרו השכמנו והלכנו על הגהר שנקרש
בלילה כדי לבוא לתוך העיר שמעבר השני כדי לילך
לטבול

לעבול במקוה ולהתפלל שם צביהמ"ד ואחר התפלה באתי
 לבית ר"י נ"י שהיא אכסניא שלי אבל הוא בעלמו עדיין לא בא
 לביתו ונתעכבתי שם בטשערין כל אותו השבוע עד יום ג' פ'
 משפטים. ביום ב' פ' יתרו כשבאתי לבית ר"י נ"י דברתי
 תחלה עם כל צ"ב מהשידוך שעשה בקרוב מזרחד וזה נלרך
 לי לידע. אח"כ אכלנו סעודת הלהרים ועדיין לא בא לא ר'
 יודיל ולא ר"י ובע"ג אך לדרכו והוכרח ר"ג לחזור לביתו
 ולא ראה פנים עם ר"י נ"י שבא בשביל זה אח"כ דברתי
 הרבה עם ר' זאב ברי"י מרבינו ז"ל וגם קיבל אללי חידושים
 שלי לעיין בהם ולעת ערב בא ר' יעקב יוסף נ"י וקיבל אותי
 באהבה רבה כדרכו תמיד :

(לה) והנה באותו העת היו קלת מחלוקת בין השותפים ר' דוב
 ור' יעקב יוסף בענין האטקאפ שהיה מוכן ר"י לנסוע
 לפ"ב לשכור ועדיין לא באו לעמק השוה ובתחילה לא רליתי
 לחוות דעתי בזה כלל אח"כ ביום ג' הטיתי אזני קלת לשמוע
 ענין הסכסוכים שביניהם וב"ה שר' לבי נ"י עשה שלום ופשרה
 ביניהם וגם אנכי עזרתי אותו קלת ואז עשה ר' דוב סעודה
 עצורי בלילה השיך ליום דל"ת שהוא ליל חמשה עשר בשבט
 שהוא זמן לידתי. והזמין כל אנ"ש החשובים וגם את ר"י ובנו
 והיינו כולנו מסובין אליו :

(לו) גם ביום ג' אחר חלות בא ידידינו כבוד הרב וכו' מו"ה
 יודיל נ"י ודברנו יחד באהבה גדולה ואז היינו כולנו
 בלילה על הסעודה ודברנו על השלחן הרבה מרבינו ז"ל וספרנו
 מנפלאות

ימי מוהרג"ת

מנפלאות הספר הנורא שמה לשרוף בעו"ה ועוד שארי דברים
נפלאים מרבינו הנורא ז"ל גם הוכחתי את א' על איזה דברים
שלא הוטבו בעינינו וכל אלו הדברים וכיוצא כולם יש להם
שייכות אללי לענין נסיעתי לא"י ע"כ אני כותב הכל לזכרון
אבל א"א לבאה איך יש שייכות לכל ענין וענין לנסיעתי לא"י.
אח"כ באו בני הנעורים מאנ"ש שלא היו על הסעודה וניגנו
כמה ניגונים והיינו בשמחה קלת וגמסכה הסעודה עד אחר
חלות לילה :

(לז) ציוס ד' ט"ו בשצט עשה ר' יעקב יוסף סעודה בביתו
והיו אללו כל הנ"ל ור' דוב נ"י וקודם הסעודה נגמר
השלוס והפשרה ביניהם וגם באותה הסעודה ספרנו קלת
מרבינו ז"ל וגמשך עד הערב ואח"כ התפללנו מנחה וערבית
וכבר הייתי יגע מאד כי לא ישנתי כלילה כפי לרכי וגם ציוס
לא ישנתי כלל וע"כ הגחתי עלמי תיכף לישן והייתי מרולה
לבלי להתעורר משינתי לאכול סעודת הערב אך קמתי קודם
סעודת הערב אבל לא רליתי לאכול כ"א מעט דמעט ואח"כ
נזכרתי שעבר יום ט"ו בשצט בלי שמחה כראוי והתחלתי לשמח
עלמי והיו שם ר' ישעיה מטשערקאם א' מאנ"ש וחטפתי אותו
לתוך השמחה ורקדתי עמו בעל כרחו ובתחילה לא היה מרולה
כלל אבל אני הכרחתי אותו הרבה ולא היה יכול לשנות רלוני
ועי"ז נמשך עליו שמחה אח"כ באמת וכמבואר אללינו מזה
שמתחילה לריכין להכריח עלמו לשמחה ואח"כ בא השמחה
באמה כמו ששמעתי מפיו הק' בפירוש. ואלו מעט הריקודין
והשמחה

והשמחה באותו הלילה היה יקר בעיני מאד מפני ומפניני כי
 נתייאשתי מלשמוח באותו העת כי כבר נרדמתי וה' היה
 בעזרי לבא לשמחה אז שהוא אללי דבר גדול כי כל זמן שאני
 זוכה להיות בשמחה אפילו בחול הוא אללי יקר מאד ומלוא
 גדולה כי רבינו ז"ל הזהירני מאד מאד להיות אך שמח תמיד
 ולהכריח עלמו בכל הכחות להיות בשמחה תמיד והעיקר לשמח
 א"ע ע"י מילי דשטותא דייקא כמבואר אללינו כ"פ וע"י השמחה
 הזאת הנ"ל עי"ז זכינו לשמוח אח"כ גם בשבת קודש כי עי"ז
 לימדתי את ר' ישעיה הנ"ל להיות בשמחה וריקודין בשבת
 קודש וצפרט לענין הנסיעה לא"י היתה השמחה עיקר גדול
 אללי וכל שמחה ושמחה קטנה וגדולה מעט ורוב שהיו לי
 בדרך הכל היו סייפתא דשמיא כדי לזכינו לבא לשם, ובלא
 זה לא היה אפשר לו לבא לשם:

(לח) אח"כ נתעכזתי לשבות שם בטשעהרין בשבת פ' יתרו
 וגם כבוד ר' יודיל נתעכז בטשעהרין ובליל שבת לא
 אכל עמי בבית ר"א כ"א באכסניא שלו שהוא אלל ר' דוב
 תמיד ובליל שבת שמחנו בעזרה"י ורקדנו לכבוד שמחת ש"ק.
 וציוס אכל עמי גם ר' יודיל וב"ה היו הכל על כון שמחה
 ושלוס וגם צמול"ש רקדנו בעזה"י:

(לט) והנה בכל הימים האלה הי' דעתי נבון ומבולבל בכל
 פעם בענין הנסיעה לא"י ולא יכולתי להכריע דעתי
 כלל מעולם מניעות המוח שהיו בדעתי כמה בלבולים כאלו
 א"א לי לבוא לשם ח"ו הן מחמת מניעות הממון וסכנות
 הדרך

הדרך מחמת כובד מלחמות הגרעקין שנשמע אז הן מחמת
 שארי מניעות שזדעתי שהחליטו את דעתי בכל פעם שא"א
 לי לבוא לשם ח"ו. וכבר הייתי מוכן לנסוע בימי חלול שנת
 תק"פ זה שנה ומחלה. וכבר הייתי באדעם ונתתי אדריק
 באדעם על צילעט ונסגתי אחור מחמת מניעות כאלה. אבל
 דרכנו לבלי להניח את הרלון לעולם כפי אשר קבלנו מפיו
 הק' ומפי ספריו הק'. ע"כ כל מה שהמניעה נתגברה עלי
 יותר וזפרט מניעות המוח שזה עיקר המניעה כל מה שהתגבר
 ביותר נתגברתי ברלון חזק יותר ויותר אבל עדיין לא היה
 דעתי ללולה בענין זה ולא ידעתי בעלמי להכריע דעתי
 לפעמים נגמר בדעתי לנסוע בוודאי ולפעמים להיפוך ולפעמים
 הייתי מסופק בלי הכרעה אך נתיישבתי בכל פעם מה לי
 לבלבל דעתי לעת הזאת לע"ע אני כאן ואני נריך לנסוע
 מעיר הזאת לעיר הסמוכה הלריכה לי ומה לי לדאוג ולחשוב
 על יום מחר כשיגיע העת שאלטרך ליסע לאדעם אז אתיישב
 בדעתי וגם אז אין לריכין ישוב גדול. כי לאדעם אוכל לנסוע
 אפי' אם ח"ו לא אסע לשם. רק כשאהי' אי"ה באדעם שם
 אתיישב או לחזור לביתי או לנסוע על הספינה. וכ"ז הוכרחת
 ליישב בדעתי פעמים הרבה אין מספר כדי להשקיט רדיפת
 מחשבתי שהיתה טרודה ומבולבלת בכל פעם בענין זה ובכל
 פעם שהייתי נריך לנסוע ממקום למקום היה לי ספיקות
 גדולות כי באמת לאמיתו כל עיקר נסיעתי מציתי בשעה
 ראשונה היה רק כדי לסבב בין אנ"ש לקבץ איזה סך על

הולאות

הולאות ולנסוע משם לאדעם אולי אזכה לבא לא"י אך מגודל
 מניעות המוח שבלבבי הוכרחתי לומר ללבי שלע"ע אינו
 נוסע רק למקום זה כי אפילו בלי הנסיעה לא"י אני לריך
 עכ"פ לע"ע לנסוע לאומאן וכשבאתי לאומאן באמת הייתי
 מסופק אם לנסוע להלן והוכרחתי לנסוע ואח"כ כשנסעתי
 מאומאן הייתי מסופק הרבה גם בטוראוילע אם לנסוע כלל
 עתה לאנ"ש לגודל קילקול הדרך וההולאה רבה והשקר מועט
 כי השעה דחוקה בעולם מאד והש"י עזר לי בכל פעם
 וגסעתי לטשערין והנה כבר חדלו הספיקות אם לנסוע
 הסביבות שלאנ"ש כי כשהגעתי לטשעהרין בוודאי אני מוכרח
 להיות במעדוועדובקע ובקרומיטשאק וכו' ולא אשוב לביתי עד
 שאהיה שם אבל עדיין היה לבי חלוק אם לנסוע לאדעם:
 (מם) והנה השי"ת מסבב סיבות לעוזה ברחמיו וחייב כל
 אדם לומר בשבילי נברא העולם וכל מה שנעשה בעולם
 הכל נעשה בשבילי ובפרט אנכי שאמר לי רבינו ז"ל בפירוש
 בעת הנסיעה לאומאן שהכל שלנו כי חייב אדם לומר בשבילי
 נברא העולם כי הלא נוסעים כאן וכו'. וא"כ שיתף אותי עמו
 לענין זה"ע בשב"י:

(מז) והנה ראה ראיתי נפלאות ה' איך מן השמים עוזרים לי
 לבא לניקאלליעב ולאדעם כדי שאסע לא"י כי צבואי
 לטשעהרין סיפרו לו מיד שה"ה הרבני מו"ה שלמה צ"ר לייב
 נ"י בא לבית אמו בעתים הללו ועדיין הוא שם ונדעתי לנסוע
 לאביו לניקאלליעב ותיכף הבנתי כי לא דבר רק הוא ומן
 השמים

ימי מוהרג"ת

השמים הוא כי עי"ז אוכל ג"כ צנקל לבא לניקאלאייטו דהיינו
לנסוע עמו יחד צלוותא חדא וכן היה אח"כ שנסעתי עמו יחד
ולולא זאת צוודאי לא הייתי בארעס ולא הייתי בא"י ח"ו. אבל
אעפי"כ עדיין הייתי מסופק בגוף הנסיעה רק בכל פעם
שזכרתי בדעתי שר"ש נ"י בקרימיטשאק נתעוררתי תיכף והבנתי
שהשי"ת ברחמיו מרמוז לי בזה שאני לריך לנסוע לא"י כי לא
בא עכשיו בעת הזאת לקרימיטשאק כ"א צשצילי וכן היה
בעזרה"י :

(מב) והנה כשצאתי לטשעברין ציוס א' פ' יתרו כנ"ל הבנתי
תיכף שמכאן א"א ליסע קודם שבת וע"כ לע"ע איני
לריך לצלצל דעהי צספיקות כלל אך אח"כ אחר שבת הנ"ל
התחלתי לחשוב מחשבות איך להתנהג צעגין נסיעתי כי אם
לא אסע עם ר"ש משם לניקאלאייטו אני לריך לנסוע מיד
לקרומיטשאק ומשם לחזור לכאן ולסבב צמעדוועדוצקאוטשירקאס
וכו' ומשם לביתו אך אולי ארלה לנסוע משם לניקאלאייטו אז
אני לריך מקודם לסבב כדי לקבץ איזה סך מעות כדי שיהי' לי
על הולאות גם אולי אוכל לשלוח לביתי על פרנסה ולסלק איזה
חוב והנה הייתי נבוך בדעתי וציוס צ' ענה ואמר לי מחותני ר'
אלימלך נ"י שבא לטשעברין ציוס ו' פ' יתרו העבר. אם תירלו
תוכלו לנסוע עמי יחד לטשעברקאס ציוס ג' ומשם תחזרו עמי
על שבת לכאן וגסע מכאן יחד לקרומוטשאק כי אני מוכרח
להיות שם וגס תוכלו לשוב עמי מקרומיטשאק לכאן והוטבו
דבריו צעיני מאד כי יפטור אותי מהולאות הרבה בדרך מקולקל

כזה וכן עשיתי אז וגם עתי ציוס ג' פ' משפטים עם מחותני
 יחד לטשערקאס בדרך נודע לי היטב שמעדוועדיצקע סמוכה
 ביותר לטשערקאס מטשעהרין ותיקף עליה על דעתי שבאס לא
 אוכל לגסוע מטשירקאס לטשעהרין על שבת אסע למעדוועדיצקא
 ובאתי לטשערקאס בליל השייך ליוס ד' אחר חלות לילה ונתעכבתי
 שם כל יוס ד' ויוס ה' ומחו' לא חזר לטשערין ולווייתי שייעמיד לי
 עגלה וגם עתי לבדי ציוס ו' בצקר מטשערקאס למעדוועדיצקע
 ור"מ חבירי לא היה עמי אז כי נשאר בטשעהרין כי עגלה
 של מחותני היתה קטנה לקבלו ובאתי למעדוועדיצקע על שבת
 פ' משפטים ואז היה פ' שקלים ושבתתי שם השבת בשמחה
 כראוי ובליל שבת נשא לבו את רגליו של כבוד ידידי הרב
 ר' יודיל וגם אני רקדתי עמו בשמחה בעזרה"י והיה אללי
 ר' חייקיל :

(מג) אחר שבת ציוס א' פ' תרומה הוכחתי הרבה את א'
 אודות מה ששמעתי עליו שעשה קשר שם לגסוע וכו'
 נגד רלון ר' יודיל נ"י ובענין זה דברתי אח"כ גם עם בני
 הנעורים אחרים ואס לא באתי כ"א בשביל זה ג"כ היה ראוי
 לגסוע וא"א לבאר הכל כאן :

(מד) בלילה השייכה ליוס ב' עשה סעודה ר' שמואל ב"ר
 דוב היושב בכפר יופקאוויץ וגם עתי אני ור"י ושאר בני
 הנעורים לא הזמין ודברתי בדרך הרבה עם ר"י וסעדנו שם
 סעודת הערב. ציוס ב' שבנו למעדוועדיוקא והיה בדעתי מיד
 לשוב לטשערין אך הכרחתי להמתין על איזה אנשים עד יוס

ג'. ציוס ג' נסעתי ממעדוועדיווקא לטשערין וליזה אותי ר'
 לייב צ"ר חייקיל ושאר בני הנעורים וכן ר' אלי' לכפר נאוועסעליך
 משם רלוני לנסוע ללון בכפר סוביטוב וכבר נסענו כולנו לשם
 וחזרנו מאמלע הנהר שנקרש צליל וחזרנו וצאנו לכפר הנ"ל
 לבית ר' אברהם ועשה סעודה גדולה עבורינו ואז דברתי
 הרבה עם העולם שהיו שם עד שצאנו מתוך שיחסינו אל
 התורה ע"פ ואתחנן שמדברת מאנשים פשוטים ושם עיקר
 התורה מענין הדרך לא"י ואמרתי לפניהם כל התורה צא
 היטב כפי מה שאני יודע בעזה"י כפי ששמעתי בעלמי מפיו
 הק' אשר בכתב א"א לצאר כ"כ והחייתי אותם מאד ועי"ז
 נתעוררתי מאד וראיתי שגם זה רמז לי לנסוע לא"י ואעפ"כ
 עדיין לא נתחזק דעתי בשלימות כי במעדוועדיווקא היה
 בדעתי לשוב לביתי גם אמרתי לפניהם אז התורה הניעור
 צלילה וע"י שעוררנו הריח הטוב והגורא של אלו צ' תורות
 נפלאות מרבינו ז"ל ניתן שמחה גדולה בלב כולנו וישבנו
 אח"כ אל הסעודה בשמחה והיינו שמחים שם וכל בני הנעורים
 שמחו מאד צריקודין ומחולות כראוי לשמחה כשזוכין לשמוע
 דברים נוראים כאלה שלא שמעתן ארזן מעולם. צבוקר ציוס
 ד' נסע עמי ר' אברהם לאחיו לכ' סיביטיב ובני הנעורים
 שליווי אותי נשארו שם בבית ד"א וצאנו לר' לייב אחיו לכ'
 סיביטיב והתפללנו שם וסעדנו שם סעודה שחרית. אח"כ
 נתנו לי מעות בכבוד ונסע עמי ר' לייב עד טשערין וחזרתי
 וצאתי לטשערין ציוס ד' פ' תרומה בערך חלות היום והנה

כבר פטרתי בעזה"י הנסיעה שבסביבות אלו ואיני לריך לנסוע
 עוד כ"א לקרומיטשאק :

(מח) והנה בצואי לטשערין שנית כבר היה כבד עלי טלטול
 הדרך והייתי רולה לשוב לביתי וגסיעת אדעם ולבוא
 לא"י היה רחוק בעיני מאד מאד ולולא שבת רבינו ז"ל הלדקת
 מרת שרה יושבת בקרמיטשאק ואחותה הלדקת מ' חייה תחי'
 ובניהם שיהיו שאני מוכרח לקבל פניהם ולראות עמהם
 וליתן להם פ"ש מאחותם הלדקת מ' האדיל תי' אשר אני
 מחויב לעבוד ולשרת את זרע רבינו ז"ל בכל כחי. לולא זאת
 הייתי שב מדרכי אך אמרתי לקרמיטשאק אני מוכרח לנסוע
 מחמת הנ"ל כי לענין מעות לא היה כדאי ההולאה שהיא
 כמעט יתירה על השבת ותיכף שכרתי עגלה ע"מ לחזור
 לכאן ולא הייתי מרולה בשום אופן לשכור עגלה לשם לבד
 ולנסוע משם לניקלאייעב עם ר"ש אע"פ שבאופן זה הייתי
 שוכר עגלה לקרומיטשאק צול יותר אבל דעתי היתה חזקה
 שאיני רולה לניקולאייעב ואדעם רק לחזור לכאן לטשערין
 ומכאן לנסוע לביתי וע"כ שכרתי עגלה ע"מ לחזור לטשערין
 ושכרתי העגלה צליל השייך ליום ה' על דעת לנסוע למחר
 אחר תפלת שחרית לבוא על שבת לקרומיטשאק ולחזור משם
 ציום ב' אחר שבת :

(מז) בצוקר ציום ה' ואז היה ער"ח אדר קמתי משינתי להתפלל
 בזריזות כדי לנסוע ותיכף בקומי משינתי שלה השי"ת
 מחשבות בלבי אולי אעפ"כ אסע מקרומיטשאק לניקלאייעב

ימי מוהרנ"ת

עם ר"ש ונזכרתי עוד הפעם שלא דבר רק מה שבא ר"ש
באותה העת כי בוודאי היא בשבילי ולא רליתי לדחות מחשבה
זאת ונכנסתי הרבה במחשבות אלו ונתיישבתי הרבה בזה
והלעתי בדעתי כל המניעות שיש במוחי על הנסיעה לא"י
והבנתי שאעפ"כ השי"ת גדול מאד ויכול לעזור לי על הכל
לשבר כ"ז ולבא לא"י ע"כ אמרתי עכ"פ אסע לקרומיטשאק
על הספק שיכול להיות שלא אחזור לכאן ולא יהי' נחלט בדעתי
שבוודאי אחזור לכאן והנפקא מינה שאני לריך עתה לקבל
מיד כל מה שרולים אנ"ש שבטשערין ליתן לי כדי שיהיו לי
על הולאות כי אולי יהיה ד' עמדי שאסע משם עם ר"ש
לניקאלייטצ וכו' כנ"ל ותיכף נתחזקתי בדעתי על זה והתפללתי
תפלת שחרית ואח"כ קיימתי כך ודיברתי עם רי"י ושאר אנ"ש
היות שיש ספק בדעתי שיכול להיות שאסע מקרומיטשאק
לניקאלייטצ ועדיין אני יודע בבירור אבל עכ"פ אני
מסופק בזה ויכול להיות כן ע"כ חנוני נא ותנו לי תיכף מה
שאתם רולים ליתן לי וכן קבלו וקיימו דברי ונתנו לי מתנת
ידם הטובה ורוצם אמרו בוודאי תשובו לכאן ואני אמרתי
אעפ"כ מחמת ספק אני רולה לע"ע שלא ישאר לי דבר חוץ
בכאן וד' הטוב צעיניו יעשה וגסעתי מטשערין לקרומיטשאק
אני וחבירי ר"מ ציוס ה' לעת ערב ואז באותה העת היה לער
גדול בבית רי"י מחמת שלא הביאו לו בליעט של גילדיע א'
לנסוע לפ"צ והיתה עלתם חלוקה מאד מאד איך להתנהג כי
היה כמעט כל רכושם תלוי בצלה זאת והשי"ת עזר שאמרתי
להם

להם אז דברים נאים שכל חלוקת העלות שלהם הוא רק איך להשיג ולהגיע רלון הבורא ית' שזה הטיקר חלוקת העלה שלהם כי הלא בוודאי ידוע לאנשים כשרים כמותם שהממון הוא הבל וריק ואין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב וכו' רק שהם לריכין בוודאי מעות הרבה לש"ש כדי לפזר לדקה הרבה כי הם נדיבי לב ביותר כמותם ירבו בישראל וא"כ כל מה שאתם להוטים אחר הממון הכל בשביל רלון הבורא ית' וכשאתם מסופקים עתה איך להשיג הממון ולהגללמן ההפסד כל חלוקות העלה הוא רק איך להשיג רלון הבורא ית' ש. וכשחלוקות העלה הוא בזה ראוי לכם לשמוח מאד ולהרחיק העלבות שיש לכם עתה המזיק מאד לכל הענינים. כדברים האלה ויותר מזה דברתי עמהם ועי"ז הרחצתי קלת דעת רי"י והכרחתי אותו לאכול עמי סעודת ר"ח. מה שבתחילה היה רחוק בעיניו מאד לאכול אז. כי היו לערס וטרדתם וחלוקות העלה שלהם כבד מאד. אבל ע"י דיבורי והפלתתי אכל עמי. ואגב אכלו עוד שאר מסודים רבים ואמרתי לו אז שחלוקת העלה שיש לי בלבי גדול הרבה יותר מחלוקת העלה שלהם. כי ענין שלהם נוגע בממון וענין שלי נוגע לנפשות ולממון והודה מאד לדברי :

(מז) אחר הסעודה קבלתי רשות מהם וגסענו לקרומיטשחק ובחנו לקראקע ביום עש"ק אחר חלות צ' או ג' שעות והיינו להוטים לעבור הנהר נייעפר בזריזות והשי"ת הזמין לנו ספינה ועברנו בשלום. ובחנו לק"ק קרומיטשחק בעוד היום

ימי מוהרג"ת

היום גדול ותיכף צבואי לשם. מלאתי את ר' שלמה ונודע לי
מיד שהוא מוכן אחר שבת לנסוע לניקאלייטו וכבר יש בכאן
עגלה מאדעם שנוסעת לניקאלייטו שתוכל לקבל את כולנו
לשם וכן ה' בעזה"י והודיעו לי תיכף שא' מאוהב"י באמה
מאנ"ש הוא יודע מעגלה זה שנוסעת לניקאלייטו. ותיכף
קראתי את האיש הנ"ל ואמר לי שבקל נוכל לנסוע עם עגלה
זאת. אח"כ שבתנו שם בבית ר' אייזיק חתן רבינו ז"ל ובליל
שבת הילדה שלהם שתחי' שנולדה בקרוב למוז"ט. היתה מוטלת
על ערש דוי ובליל שבת הנ"ל היתה מסוכנת. וצבואינו
מזהב"ג אמרה הלדקת מ' שרה ת' בת רבינו ז"ל שכבר
נתקררו רגלי התינוק וגם חמותה עמדה אלל התינוק בפנים
זעופות מאד. ואני כשבא מזהב"ג וראיתי זאת ה' עלי לבי
דוי מאד מגודל לערס ותליתי עיני למרום ואמרתי מי אנכי
להתפלל על זרע רבינו ז"ל. אבל כבר הוזהרתי מרבינו ז"ל
בעלמו להתפלל על זרעו הקדוש ואמרתי רבש"ע רחם וחמול
ולא תהא לרה ויגון ח"ו ביום השבת שאני אורח בכאן וזה
שנתנים שלא הייתי כאן. רחם עלינו ואל תערבב שמחתנו
ח"ו. ובחסדי השי"ת שב התינוק לאיתנו בעזרה"י ובשבת צבוקר
היתה התינוקת שתחיו בחזקת החיים ותח' רוח כל בני
הבית :

(מח) והנה בשבת בסעודת שחרית באו כמה אנשים אללי
אבל אעפ"כ לא נפתח פי לדבר עמהם מה שלריכים
לדבר מנפלאות תורתו של רבינו ז"ל. גם בתחילה לא התעוררנו
לשמחה

לשמחה כראוי. ועזר לנו השי"ת שנתעורר איש זקן א' והתחיל לרקד הרבה בשמחה ועוד זקן א' רקד הרבה עמו. ועדיין איני יודע מה זה היה לו. אבל לענינינו היה זה גלרך מאד מאד. ואני חזקתי שמחתו הרבה ועוררתי כולם לנגן לו ולהכות כף אל כף כדי לחזק השמחה עד שעזרני השי"ת שנתעוררנו כולנו לשמחה גדולה והיו מרקדים כולם בשמחה גם אני רקדתי הרבה בשמחה צעזע"י ואח"כ דברתי עמהם עד שבאתי לתוך התורה המתחלת מי שידע מא"י וכו' ואמרתי לפניו ה' התורה הזאת וזה חיזק דעתי מאד מאד כי ראיתי כי מאת ה' הוא שאני זוכה לדבר עתה מא"י בפרט תורה נפלאה וגוראה כזאת אשרי אזנים שכך שומעים :

(במז) גם אז כשדברתי מא"י סיפר לי א' מאנ"ש שהיה אלל רבינו ז"ל בעת שכבר אחז בדרך נסיעתו הק' לנסוע לא"י וגמלא אז איש א' מאנ"ש שהיה איש עשיר קלת ומיוחס גדול ונתאוה מאד לנסוע עם רבינו ז"ל לא"י והמרבה רעים על רבינו ז"ל לבקש עצורו שיקח אותו עמו לא"י וגודע לרבינו ז"ל ענין זה. ענה ואמר רבינו ז"ל להאיש הנ"ל אתה חפץ לנסוע לא"י מפני מה אין אתה נוסע השיב האיש הנ"ל אם תקחו אותי עמכם אסע עמכם מיד ענה רבינו ז"ל ואמר לו מה טעם יש לך שאתה רולה לנסוע לא"י צוודאי מוכרח שיש לך טעם כי הלא גם ישמעאלים וערביים נוסעים לא"י וכו'. והשיב לו מה שהשיב והנה איני זוכר סיפור הדברים היטב אבל העיקר מה שגלרך לנו מסיפור

ימי מוהרנ"ת

זה הוא מה ששמעתי מהאיש הנ"ל שאח"כ נודעזע רבינו ז"ל
והפך פניו מאיש הנ"ל ודיבר אל העולם בהתלהבות גדול.
וכל דבריו היו כגחלי אש כדרכו. וענה ואמר כשרולים
באמת לבא לא"י יאמר אם אקח אותי יסע. כך רולים לבא
לא"י הלא כשרולים לבא לא"י לריכין לילך רגלי כי השי"ת
אמר לאברהם לך לך מארנך וממולדתך וכו' אל הארץ. לך
דייקא. שרריכין לילך רגלי ממש כדי לזכות לבא לא"י ואמר
זאת בהתלהבות גדול מאד והנה דיבורים אלו שזכיתי לשמוע
אז חזקו את לבי מאד בענין הנסיעה לא"י כי בכל פעם
ופעם שאני זוכה לשמוע איזה דיבור בעלמא שי"א מפי רבינו
ז"ל מה שלא שמעתי עדיין יקר בעיני מאד מפז ומפנינים.
מכ"ש וכ"ש עתה כשזכיתי לשמוע דבר חדש בעהו מה עוז
ומה נעים. אח"כ ישבנו שם כל היום. וגם בסעודה שלישית
והשוחטים היו אז אללי ודברתי אז מהתורה דרשו שמדבר
שם מענין שוחטים. גם שם מדבר מא"י ע"ש :

(גון) אחר שבת ציום א' אעפ"כ עדיין הייתי נבוך בדעתי
קלת אעפ"כ פערתי את הבע"ג והחזרתיו לביתו
ונתעכבתי בקרומיטשאק עד יום ג' והבע"ג הנ"ל נסע
מקרומיטשאק לאיזה מקום הסמוך לשם ע"מ לחזור לקרומיטשאק
ולא חזר עד יום ג' הנ"ל ומחמת זה היו לי כמה ספיקות
גם ר"ש הנ"ל הי' לו כמה חילוקי דיעות בתחלה אמר שיסע
לבדו עם עגלה אחרת של איזה אדון. אח"כ אמר שלא יסע
כלל. וכ"ז היו מניעות לענין נסיעתי. כי לענין שכירות הבע"ג

היה נלרך לי שיסע ר"ש עמי :

(ג) ציוס ג' הנ"ל נסע ר' אייזיק נ"י לדרך לשיקלאב ועשה
 איזה סעודה קודם נסיעתו והיה שם ר' אהרן חתן רבינו
 ז"ל ור"ש אחיו שהיה לו אז מחלוקת עמו :

(גא) אח"כ נסע לדרכו וילאנו עמו ללוות אותו עד רחוק
 מהעיר וחזרנו להעיר וזא הצע"ג אללי לשוכרו וציקס
 סך הרבה שלא היה ביכלתי ליתן כ"כ ואמר שאם יסע עוד
 א' יקל עלי אבל ר"ש לא רזה לדבר אז כלל מענין הנסיפה
 כי אמר שלא יסע כלל וגם אנכי הייתי אז בעלצות ומרה
 שחורה מאד עד שהיה אז רחוק צעיני מאד שאסע לניקולאייעב
 ולא השצתי להצע"ג שום תשובה כלל והלך לו והייתי סבור
 שיסע לדרכו אבל הצע"ג נתעכב ולן שם בקרומיטשאק לעת
 ערב בין מנחה למערב נכנסתי לבית ר' לייב נ"י ולא הדליקו
 עדיין נר באותו החדר ושכבתי שם על איזה מטה צחשיכה
 ובאפילה. ושכבתי משתאה ומשתומם מאד מאד מגודל בלבול
 הדעת שהיו לי עד שלא הייתי יכול להכריע דעתי צשום פנים
 וכל מה שעבר עלי אז וקודם לזה אי אפשר לבאר ולספר
 כלל. אבל השי"ת ברחמיו סיבב הדבר עד שבאותה הלילה
 בסעודת הלילה נתהפך דעת ר"ש ונתרלה לנסוע גם אותי חיזק
 השי"ת דעתי ונתרלנו שנינו לשכור העגלה גם ר"ש הודיע
 לי שעדיין העגלה בכאן והוא בעלמו ישכור אותה ציוס מחר
 וכן היה שביום המחרת שכר את העגלה שניסע כולנו
 לניקולאייעב. דהיינו ר"ש ואני ור"מ ובאותו היום שהוא יום ה'

פ' תלוה נסענו מקרומיטשאק ועברנו הנעפיר והיה לנו לינת
 לילה בקראקע אלל אנ"ש היושבים שם ור"ש לן בקרומיטשאק :
 (גב) ציוס ה' בבוקר בא ר"ש ונסענו יחד לניקולאייעב
 ושבתנו ש"ק פ' זכור בק"ק פעטרוקובקע והיינו סבורים
 שנבא ליאליסיוועט על שבת הג"ל אך הבעל עגלה בא בכעס
 בסוף יום ה' וחזר בלילה לכפר אלכסנדריא אחר שכבר ילא
 משם והחזיק בדרך בערך ג' ווערסט וזה היה סיבה מאת ה'
 שהוכרחנו לשבות שם בפעטריקובקע הג"ל והשי"ת סיבב עמנו
 עוד כמה סיבות. ועי"ז בנו על ימי הפורים לכפר חוועדיראווקע
 ובאנו לשם אחר חלות ציוס ה' תענית אסתר ונתעכבנו שם
 לקרא את המגילה ועמדנו שם אלל ידידנו הר' מרדכי בבוקר
 אחר קריאת המגילה ואנחנו היינו מוכנים לנסוע מיד אחר
 סעודת שחרית לניקולאייעב והיינו מוזרים עלמינו בשעת
 הסעודה כדי להגיע לניקולאייעב להסעודה של פורים לשת
 ערב ובתוך הסעודה שתינו יין ובשעת השתיה בירך אותי ר"מ
 הג"ל בדרך שאומרים בשעת שתיית היין לחיים וכו' והזכיר אז
 מענין א"י. שנוכה לשתות בארץ ישראל ותיכף נתעוררתי מזה
 מאד כי אני לא הזכרתי עדיין לפניהם כלל שאני רולה
 בנסיעה זאת לנסוע לאדעס ולנסוע משם לא"י ושזה עיקר
 בוונת נסיעתי לניקולאייעב ור"מ מעלמו הזכיר לי א"י והיו
 זה בעיני לפלא ולשמחת לבב בפרט בפורים מן הסתם היה
 אללי כל ענין פורים כדי לבא לא"י ותיכף שאלתי אותו אתה
 רולה באמת להיות בא"י הסיב לי הלא אבי הוא יושב עתה
 בא"י

בא"י ושמו ר' אילי שוחט וצביל זה הוא נכסף לא"י וגבהלתי
 מאד מזה שהשי"ת סיבב שאזכה עתה לעמוד בבית זה שאצ"ו
 הוא בא"י ומדברים בכשו' צפורים מא"י ועי"ז ניתן שמחה
 בלבי בעזהי"ת ותיכף סיפרתי להם בשמחה שאני רולה עתה
 לגסוע לא"י בנסיעה זאת ועי"ז נעשה שמחה גדולה בינינו
 שמחת פורים ושמחנו ורקדנו קלת כי לא היה לנו פנאי
 מחמת שהיינו לריכין לגסוע לניקולאייעב אח"כ מהוך המשתה
 והשמחה ישבתי על העגלה וליווי אותי בשמחה וגסענו בשלום
 לניקולאייעב ובאנו לשם לעת ערב צעת שכבר ישבו על
 הסעודה ואכלנו שם הסעודה בלילה אחר הסעודה רליתי
 לילך לר"ל אבל היה איזה שריפה שם שנסרק בית א' ועי"ז
 לא יכולתי לילך ושבתנו שם ש"ק בק"ק ניקולאייעב פרשת
 כי תשא :

(גג) ציוס ב' פ' ויקהל פקודי נסעתי מניקולאייעב ועברתי
 הנהר בספינה ולגתי שם לינת לילה בעבר השני ושכרנו
 עגלה לגסוע לכפר שיושב שם ר' מרדכי וגסענו ציוס ג'
 וציוס ד' באנו לשם ומלאנו שם איש אחד מאוהבינו ושמו
 ר' מאיר :

(גד) בלילה אור ליוס ה' בא לבית ר' מרדכי הנ"ל צעת
 שרלינו לישב לסעודה ערבית בא לשם שני אנשים איש
 אחד רך בשנים שמו ראובן שבא בסמוך מארך ישראל וגסע
 עמו ר' ליטמאן שיש לו אשה ובת בארך ישראל וגם זה היה
 יקר בעיני מאד מחמת שראיתי שבכל מקום שאני בא לשם
 מדברים

מדברים מארץ ישראל גם צעת שהייתי בק"ק ניקולאייבז סיפרו
 לי שם שבאו לשם אנשים מארץ ישראל. וגם צעת שנסעתי
 מיניקולאייבז לכל המקומות הנ"ל נסע עמי שו"צ אחד שכבר
 היה מוכן לנסוע לארץ ישראל ומכר חזקת השחיטה שלו מחמה
 זה אך אח"כ נתעכב מאיזה טעם וסיפר עמי הרבה מארץ
 ישראל בכל הדרך שנסעתי עמו וגם זה היה יקר בעיני מאד
 גם מצ' אנשים הנ"ל שבאו לכל הנ"ל לע"פ שלא היו אנשים
 יקרים אבל שיחהם היה גלרך לי לכמה ענינים כי חיזקו אותי
 בכמה ענינים והרך בשנים שבא בסמוך סיפר לי שישראל
 רחמנים בני רחמנים ועוזרים הרבה בכל מקום שבאים לשם
 כאשר באמת עוזרים להם הרבה לכל האנשים שנסעו צעתים
 הללו שעברו וכל זה היה נלרך לי לשמוע וצפרט שהשיחה
 בעלמה מארץ ישראל היה יקר אז בעיני מאד :

(גד) ציוס ה' נסע עמנו ר' מרדכי הנ"ל לאדעססא כי
 כבר היה מוכן בלא זה לנסוע לאדעס למחוז חפלו.
 ונסענו יחד ובאנו לאדעס לשלום ציוס וא"ו ערב שבת קודש
 פרשה פקודי :

(גו) ציוס ועש"ק פ' ויקהל פקודי באתי לאדעס ואוהו השבת
 היה פרשת פרה ועדיין לא האיר ד' עיני למלא רמו
 מה שייכות יש לפרשת פרה להנסיעה לא"י אך בליל שבת
 האיר ד' עיני ובא על דעתי חידושים נאים על ענין פורים ופ'
 פרה שהייתי עוסק בענין זה זה כמה שבועות ע"פ התורה
 תקעו תוכחה וכבר כתבתי קלת מענין פורים ופסח אבל

מענין ד' פרשיות ופרשת פרה לא זכיתי עדיין לכתוב וענין
 פ' פרה היה שם דברים נאים מענין עץ ארז ואזוב שהוא
 בחינת גדלות וקטנות יחד שזה עיקר שלימות הענוה בחי'
 במקום גדולתו שם אתה מולא ענותנותו שזהו בחי' מוחין
 דגדלות ומוחין דקטנות ששניהם נכללים יחד ונכנסין כולם
 ביחד כליל של פסח שזהו עיקר שלימות האדם כי אז זוכה
 לידע מכחו לעמוד נגד כל התאוות והבילבולים. ואעפ"כ יהי'
 עניו באמת כי בענין הענוה טועים העולם הרבה כמו ששמענו
 מפיו הק' ז"ל (כמבואר בליקוטי תנינא) כי האדם לריך לידע
 מכחו וכו' וזה מרומז בהתורה הקעו הנ"ל שמבואר שם שעיקר
 תאוות ניאוף הוא ע"י מוחין דקטנות וכו' וכבר כתבתי מזה
 לענין פורים אבל לא זכיתי לגמור הענין בשלימות. לענין פ'
 פרה וד' פרשיות ושאר עניני פסח ופורים וספירת העומר
 השי"ת יזכני לגומרו ולכותבו כאשר הוא עזרני תמיד בחסדיו
 העלומים מאד תל"ת ושם יש שייכות קלת לענין א"י כמבואר
 בסוף התורה הנ"ל שכל הענין השיר שיתעד לעתיד שהוא שיר
 של נפלאות והשגחה הוא ההנהגה של א"י וכו' ועמדתי באדעם
 בבית ר' העניך מנעמיריב ושם היו אורחים ובהם הי' אורה
 א' מטיהראווינע שיש לו שייכות קלת להרב מסאווראן ושם
 אדם לא נכנס אללי כליל שבת רק בבוקר בסעודת שחרית
 באו קלת אנשי נעמיריב שנתאכסנו בבית ר' לבי מנעמיריב
 א' מאנ"ש ודיברתי עמהם קלת אחר גמר סעודת שחרית
 בתוכם היה א' מלאדיזשין שמו ר' אילילע:

אח"כ

(גז) אח"כ שנתתי אחר השינה סמוך למנחה של שבת באו אלי ר' זאב מטיהראוילע בנו של ר' אלי' גיסו של ר' גרשון שהי' שם אז באדעם ובא ר' זאב הנ"ל עם מחותנו ובנו ועם איזה מלמד מזרחאיליץ ושאר אנשים והיה שתויים קלת ובאו אלי ורלו לקנות יין לכבודי וקנו יין ולא רליתי לשתות קודם מנחה אח"כ התפללנו מנחה וגם כל האנשים הכל התפללו מנחה שם ואכלו כולם עמי סעודה שלישית ואמרתי בדעתי הלא דבר הוא ומאת ה' היתה זאת כדרכי תמיד להסתכל ולהשגיח ולהתבונן על כל דבר בכל יום איך השי"ת מסבב עמי בכמה סיבות לטובה ומרמוז רמזים לקרביני אליו באופן שאזכה לדבר מדברי תורתו ושיחותיו הק' של רבינו ז"ל הנוראים מאד אשר יש על זה מניעות אין מספר מגודל המחלוקת אשר מחמת זה היה רחוק מעיני שאוכל לדבר איזה דבר מהורתו הק' באדעם אבל כמה גדול כחו של רבינו הק' זלוק"ל אשר בכחו הגדול הוא עוזר ללא כח כמוני בכל יום ובכל עת ולעולם ידו על העליונה. וכבר גמר ויגמור הכל כרלונו שהוא רלון השי"ת באמת ע"כ נתתי אל לבי גם אז בסעודה השלישית הנ"ל שהכל מן השמים וכל יום ויום מלא רמזים מהשי"ת וכו' (כמבואר בהתורה ד' חלקי גדלת מאד סי' נ"ד) ואע"פ שבתחילה היה בדעתי לצלי להזכיר דבר מהורתו של רבינו באותו סעודה שלישית מחמת שלא היו אנשים לשמוע ולקבל אבל מחמת שאכלו עמי כל הנ"ל וגם ר' לבי ואנשי נעמיריב שהיו בשחרית היו גם שם אז ע"כ

נתעורר לי חשק קלת להגיד בפניהם איזה דבר תורה
 מתורתו של רבינו ז"ל וכתחילה דיברו שיחת חולין בטותים
 מענין מרחץ וכו' ואני התחלתי לכסוף למלוא מקום בתוך
 שיחתם לכנוס לאיזה תורה והיה קשה לי למלא בתוך כך
 היו שם שני מלמדים ודיברו יחד מענין ע"מ לקבל פרס
 והיה להם איזה פלפול של הכל בענין זה עד שנשמע לאזני
 מזה והמלמד הקשה איזה ענין שנכנס לחקירות שא"ל לישבן
 ואני הצנתי קלה להיכן הדבר נוגע השבתי שזה א"ל להבין
 כמו שא"ל להבין ענין פרה אדומה וכל השבת דיבר הצע"ב
 עמי מענין פרה אדומה אע"פ שלא היה למדן אעפ"כ בשנה
 שעברה היה בביתו בשבת פ' פרה איזה דרשן ואמר דרשה
 של הכל אבל להצע"ב הוטב מאד מאד וזכר קלת איזה
 דברים שאמר על הפיוט נור נרורה לאלעזר אבל לא היה
 יודע לחזור דבריו היטב כי לא היה בר אוריין אבל ע"י
 כל זה נתעורר לבי לחשוב בענין זה מה שייכות יש ענין
 פ' פרה לענין נסיעתי לא"י אעפ"כ לא בא על דעתי עד
 הסעודה שלישית שענין פ' פרה ששייכה לא"י זה מצוה
 היטב בהתורה אבא שאל אומר קוצר מתים הייתי וכו' ונפלאתי
 מאד אח"כ עזרני השי"ת שחזרתי כמה דברים מהתורה הזאת
 לפני העולם בזאת הסעודה שלישית והיה צעני לפלא גדול
 כי אני יודע שבכל פעם שאני חוזר דברי רבינו ז"ל הוא
 נפלאות ה' כי יש על זה מניעות אין מספר :

(גח) ציוס א' היתי אלל הסרסור אודות הבליעט ועדיין לא
 באתי

באתי עמו לעמק השוה ציוס ב' כתבתי מה שחידשתי אז
 באותן העתים שנגמר קלת כליל שבת זה ציוס ג' כתבתי
 אגרת לר' יהודא אליעזר שהיו לי בדעתי מניעות רבות ע"ז
 ציוס ה' נתפשרתי עם הסרסור בעד ס"ה רוביל ונתתי לו
 טן רוביל הסי"ת יזכני לגמור בחיים ובשלום אח"כ הגיע שבת
 ק' הב' באדעם ואז היה פ' החודש וגם ר"ח ניסן היה באותו
 השבת ובשבת בשחרית בסעודה נכנסו אללי אנשי נעמיריב
 הנ"ל גם בא אלי איש כשר א' ורולה ליסע לא"י שמו ר'
 אהרן יהודה והוא יושב שם באדעם מקודם ר"ה העבר והוא
 איש עני ואציון ומתפלל בקולות והתלהבות וע"כ רחקהו
 אנשי ציהמ"ד דאדעם והוא נע וגד כי סר מרע משתולל
 בעתים הללו וגם לפני אמרו עליו שהוא איש משוגע ובאמת
 יש לו תנועות משונות קלת אצל אני היה לי אמונה בו
 והחזקתי אותו מיד לאיש כשר ואס לא שכבר כתבתי לרי"א
 שיבא לאדעם כדי שיסע עמי לא"י יכול להיות שהייתי לוקח
 אותו עמי לגסיעה לא"י גם נכנסו אללי צ' אנשים ממשציו
 ודיברתי עמם קלת ואמרתי לפניהם התורה אזמרה לאלוק
 בעודי ואמרו שהחייתי אותם וכיוונתי להם מאד כי ענין זה
 נלרך להם מאד (וכבר ידוע לנו שדברי רבינו ז"ל מחיין הכל
 בפרט ענין אזמרה לאלוה בעודי הנ"ל):

(גמ') אחר שבת התחלתי לשאול קלת על ספינות כי הייתי
 מרולה לילך בספינה אפילו קודם פסח אצל אעפ"כ
 הייתי מתעלל קלת מחמת כמה טעמים (א) מחמת חג הפסח
 אולי

אולי יגיע בתוך הכפינה ואיך אפשר ליזהר מחמץ בין ערלים
 כ"כ (ב) מחמת שכבר כתבתי שיבא רי"א (ג) שאותה העת
 עדיין לא היו הרוחות טובים כ"כ וגם לא התחילו עדיין
 הספינות ללאת כ"א מעט :

(ס) ציוס ג' פ' לו חזרתי ושלחתי ע"י הפאסט אגרת לרי"א
 שיבא ועכ"פ ישלח לי תשובה הן או לאו :

(סא) ציוס ד' מסרתי אגרת לביתי ולהרצ וכו' ולאנ"ש וגם
 נתתי בידו עשרה ר"כ שיתן להמלמדים מלבד ג' ר"כ
 ששלחתי לביתי מקודם :

(סב) ציוס ה' נסע ר' יוסקע מאדעם לביתו לשלום :

(סג) והנה ציוס ד' לפנות היום הודיע לי סרסור אחד שעמד
 עמי בבית ר' לבי שיש ספינה שתלך קודם שבת
 לסטאנביל ורליתי מאד לילך עמהם וליקח עמי את ר' מענדיל
 שהיה עמי אבל הצליעט לא נגמר עדיין ושלחתי מיד
 להסרסור של הצליעטין והסיב שציוס מחר יוגמר כאשר
 הצטיחני צעת שקיבל המעות מידי אבל השי"ת עכבני ולא
 נגמר הצליעט עד יום ג' שלאחריו שהוא השבוע הסמוכה
 לפסח ואז נתיאשתי עוד מללאת קודם פסח כי ראיתי כי
 מאת ה' היא שאתעכב באדעם צחג הפסח הקדוש ודרך זה
 נכון לפני מכמה פעמים כנ"ל :

(סד) אח"כ הגיע שבת הגדול והשי"ת היה בעזרינו שהיינו
 שמחים הרבה בבית ר' לבי שנכנסנו לשם אחר סעודה
 שחרית שאכלנו בבית ר' העניך ושם בבית ר' לבי שמחנו

מאד

מאד. בשמחת שבת הגדול ורקדנו כולנו הרבה בעזרי"ת וזה
 חיזק אותי הרבה בעזרי"ת ובכל העת שעמדנו באדעם
 שעברו כבר שני שבתים לא זכינו לשמחה וריקודין עד זה
 השבת שהוא שבת הגדול וזה היה לי לסימן וישועה גדולה :
 (סד) אחר שבת הגדול בכל השבוע הייתי מלפני שיגיע לי
 איזה אגרת או ידיעה מבית אודות רי"א אם יבוא או
 לא ולא זכיתי לקבל תשובה מהם אע"פ שבאמת שלחו אגרת
 שהיה ראוי שיגיע לי תשובה תיכף כי השטאפעט הולך
 בחיפזון גדול מצרסלב לאדעם אבל נתעכב האגרת ולא בא
 עד חוה"מ פסח אחרי שכבר בא רי"א לאדעם :

(סו) ציוס ועש"ק ערב פסח עשינו סיוס ואכלנו ושתינו
 יין קלת ות"ל הייתי בשמחה קלת קרוב לחלות היום
 הגחתי ליסן קלת ובתוך כך בא רי"א והחיה אותי מאד
 ומחמת שמחה נשקתי אותו באהבה רבה ונתתי שבת והודיה
 להשי"ת שזכיתי לראותו כי מעשה שהיה כך היה זה צ'
 שבועות ויותר אחרי שכתבתי האגרת לרי"א הנ"ל שיבא
 אח"כ סיפרתי זאת לר' יוסקא נ"י עו"א אין אתה יודע מה
 נעשה עם רי"א הלא הגיע לו סיבה לא טובה מאד כי זה
 איזה שבועות בעת שהייתי בביתי והייתי מוכן לגסוע לכאן
 לאדעם הגיע השמועה בעירינו צראסליצ היות שבא אדון א'
 איזה זאסאדאטיל והכה את רי"א הנ"ל בכפר שיושב בו
 הכה ופלוע עד למיתה ממש והקול נשמע שבסמוך יביאו
 אותו לקבורה ח"ו אבל בתוך כך נסעתי משם ומי יודע

מה עלתה צו (וזה הדבר אמת שהכה אותו עד למיתה ממש
 וכמה שעות לא דיבר והיה מונח כנגווע ולא ידע מה נעשה
 עמו כלל אבל אעפ"כ השי"ת החייהו וגשאר בחיים ת"ל)
 ואני כשמעי זאת רעדה אחזתני וגשארתי משתומם והיה
 לבי עלי דוי מאד העיקר גדל הלער שהי' לי משמועה לא
 טובה כזאת שהגיע לי מרע ואוהב דבק מאח כמוסו ונוסף
 לזה שרלוני היה שיסע עמי לא"י ועוד כמה ענינים שהיה
 בלבי שא"א לבארם אשר ע"י כל זה גדל לערי וכאבי מאד
 על השמועה הזאת ומחמת זה כתבתי אגרת עוד הפעם
 כנ"ל כדי שישבו לי תשובה בזריזות ע"י הפאסט אבל לא
 עלתה בידי כי נתעכב האגרת כנ"ל ומחמת כל זה גדלה
 שמחתי מאד מאד כשזכיתי בע"פ הנ"ל לראות פני אוהבי
 באמת רי"א הנ"ל צרוך שהחייני וקימני והגיעני לזמן הזה
 מכל זה ראיתי שהשי"ת בעזרי ורולה שאבוא לא"י עמו יחד
 כאשר כבר דיברנו מזה זה כמה שנים כאשר מבואר במ"א :
 (סז) ציוס ראשון של פסח זכיתי שכיבד א' אותי במלות חיתוך
 וזה היה פלא גדול אללי ואלל כולנו שאמלא באדעם שרובם
 היו אז מתנגדים עלינו מאד ואעפ"כ לא עזבנו השי"ת וזכיתי
 שם באדעם שיהי' לי מלות חיתוך ציוס א' של פסח ובפרט
 שבמלות מילה יש לה שייכות ואחדות גדול עם א"י כנ"ל ובפרט
 בפסח שעיקר יליאת מלרים היה בזכות מילה כמו שדרז"ל על
 פסוק בדמייך חיי ות"ל ניכנסתי לביהכ"ג ובאתי לשם בעת
 שניגן החזן חזרת התפלה אחר סיוס הפיוטים של ברכת טל
 ושמעתי

ימי מוהרנ"ת

ושמעתי עיקר צרכת על וקדושת כתר ואח"כ מלתי התינוק
כדת ת"ל :

(סח) והנה בשני ימים טובים הראשונים של פסח זיכני השי"ת
לשמחה גדולה מאד בריקודין ומחולות שמחה גדולה
מאד בעז"ה גם עם רי"א ז"ל איש אחד מאנ"ש אוהבי ורעי
גם ר"ז אחיו ר"פ ז"ל גם אללנו בימים הראשונים של פסח
ושמח עמנו אז הרבה גם שני אנשים היו שם גם ר"ש הבע"ב
בעלמו רקד הרבה בעז"ה וגם סיפרתי כמה נפלאות מרבינו
ז"לות"ל שמחנו הרבה בעזהי"ת בימים אלו ור' מענדיל שהיה
עמי כל הדרך שמח הרבה מאד וריקד הרבה מאד עד אשר
תמהו כל הרואים מהיכן הוא רוקד הרבה כ"כ שלא כדרך
הטבע (והם לא ידעו מה הוא רוחא דנשיב צשית פירקין וכו')
שמשם נמשכין המחאת כף אל כף וריקודין כמבואר בהתורה
ואלה המשעטים סי' יוד ע"ש :

(סט) ביום ז' א' רחוקה"פ נסע ר' מענדיל לציחו עם
העגלה שבאה עם רי"א וילאנו כולנו עמו ללוות אותו
עד סמוך לסוף העיר ובשביעי ש"פ זכיתי ג"כ שכיבד א' אותי
במלוות חיתוך וגם זה הי' פלא גדול נוסף כנ"ל :

(ע) והנה דרכינו תמיד בצרסלז להתפלל ביום ז' של פסח
בזוקר השכס מאד מעלות השחר ממש כאשר נוהגין
כל זרע הבעש"ט ז"ל והגלוויס עליהם אבל באדעם אמרתי
שבזודאי לא יהיו לנו מנין להתפלל בזוקר השכס כ"כ אבל
השי"ת עזרינו לחזק את לבבינו לשמחה שזכינו שנתקבלו אלינו
למנין

למנין עשרה והתפללנו בבוקר השכם כמו בביתנו ובתחילה
 טבלנו במקוה כדרכינו תמיד ואח"כ התפללנו כל התפילה
 במנין ואמרנו כל הפיוטים וקרינו בתורה גם שמענו ברכת
 כהנים מר"י שבא עם רי"א ואח"כ המתנתי עד שגמרו צביה"ג
 התפילה ואח"כ מלתי התינוק כדת"ל וע"י כל זה נתעוררו
 לבציונו לשמחה גדולה מאד וכן הי' ת"ל שביום ז' של פסח
 היו בשמחה גדולה מאד צריקודין ומחולות הרבה כל היום כולו
 עד הערב בתחילה בבית ר"ש שאכלתי בבית ר"ש אח"כ
 נכנסנו לבית הצרית מילה וגודל השמחה שהיה לנו שם אין
 לשער עד שעוררנו כל העולם שהיה שם לשמחה יו"ט ושמחת
 צרית מילה גם אבי התינוק שהיה בטבע צעל מרה שחורה
 וכשנכנסנו לביתו היה רחוק משמחה מאד מאד אבל אח"כ
 מגודל השמחה עוררנו אותו לשמחה גדולה עד שהוא ושאר
 אנשים הרחוקים משמחה כולם רקדו לכבוד יו"ט בשמחה
 הרבה וכבר מצואר אללינו גודל המלוא כשמשמחים בשמחה
 את מי שהוא צעלצות ומרה שחורה ובפרט ביו"ט בסעודת
 מלוא כזאת אח"כ נכנסתי לבית ר"ל וגם שם היינו בשמחה
 גדולה ורקדנו הרבה ות"ל עבר כל יום ו' שהוא ז' של פסח
 בשמחה רבה בעזהי"ת וכן ציוס השבת שלאחריו שהוא אחרון
 של פסח בתחילה בשעת סעודת שחרית היינו רחוקים מאד
 משמחה וריקודין מגודל היגיעה של אתמול אבל אעפ"כ
 בדעתי הייתי נכסוף מאד לדבר מתורתו של רבינו ז"ל ולהיות
 בשמחה עד שעזרני השי"ת שהייתי משיח ומספר עם האנשים

ימי מוהרנ"ת

שבאו אללינו מכל מה שנודמן לתוך פינו עד שמתוך הדברים
נכנסנו לתוך התורה ע"פ וישסף וכו' שהוא ר"ת שבועות
סוכות פסח ומענין אברהם תיקן שחרית וכו' ומענין השגת
אלהות ש"א להשיג כ"א ע"י למלומים וכו' במבואר כ"ז
בסימן למ"ד והחייתי מאד מאד את כל השומעים אח"כ
זכינו להתעורר עי"ז לשמחה גדולה עד שזכינו שהגיע השמחה
לרגלינו וחזרנו ורקדנו הרבה מאד עד שעבר גם כל יום ש"ק
בשמחה גדולה וגדולה היתה השמחה של הימים האחרונים
מהשמחה של ימים הראשונים של פסח ז"ה אשר עזרנו עד
כה וחיזק את לבבינו בשמחה כי חדות ה' הוא מעוזינו וכו':
(עא) ציוס א' אחר פסח הייתי להוט מאד לשכור ספינה אל
הי' מן הנמנע כי היה אז החגאות שלהם ג' ימים רלופים:
(עב) ציוס ד' פ' שמיני ג' י"א לספירה נכנסנו לבית ר"א
הסרסור. והלך עמנו לשערי העיר (שקורין פריגיווארניע)
ותיכף ומיד שכרנו ספינה בסך מאה רוביל בעד שנינו ולבי
היה מסופק בתחילה איך אתן סך כזה כי לא נשאר בידי על
שאר עיקרי ההולאות משם ולהלן אפילו סך כזה וזה ידוע
שמסעאמבול לא"י הדרך רחוק מהדרך שיש מאדעם לסעאמבול
אך אעפ"כ השלכתי יהבי על השי"ת ושכרתי הספינה ת"ל
בסך הנ"ל ולה' הישועה:

(עג) בהיותי באדעם רליתי לראות פנים עם האנשים הגרים
היושבים שם שבאו לשם כדי לנסוע לא"י ולא עלתה
בידי כי קלת מהם נסעו בתחילת החורף לאיזה עיר קטנה
הסמוכה

הסמוכה לאדעם כי כמה אנשים עם נשותיהם ויו"ח באו
 בקיץ תקפ"א העבר לאדעם אבל מחמת שמועות רעש המלחמה
 של הגרעקין נתעכבו כולם באדעם וקלת מהם נסעו לעיר
 הג"ל כדי להיות שם כל ימי החורף מחמת גודל ההולאה
 שבאדעם כי ישיבת כרכים קשה עליהם וקלת מהם נשארו
 באדעם ואשה אחת היתה בבית ר' העניך שהיא אכסניא שלי
 אבל לא דיברתי עמה כלל מהניסעה של ארץ ישראל כי מה
 יועיל לי אם תסע עמדי ובפרט שהבנתי שגם היא אינה
 מרולה לנסוע תיכף ושאר אנשים שרולים ליסע לא"י לא
 ראיתם לפני כי באדעם לא התפללתי בביהמ"ד ע"כ לא
 ראיתי אותם רק איש א' הוא ר' אהרן יהודא הג"ל:

(עד) והנה באיזה יום הקרה ה' לפני איזה איש עני א'
 ראיתיו עומד בבית ר"ל שהייתי יושב שם כל היום
 באדעם כי שם הזמין לי השי"ת בחסדו מקום מנוחה חדר
 מיוחד והייתי אוכל ולן אלל ר' העניך אבל כל היום כולו
 ישבתי בבית רק בחדר הג"ל וזה הועיל לי מאד מאד
 לנסיעת א"י ולולא זאת לא הייתי יכול להתמהמה באדעם
 כ"כ ומי יודע אם הייתי נוסע לא"י:

(עה) והנה באתי באיזה יום לבית ר"ל הג"ל וראיתי עני
 א' הג"ל והכרתי בו שהוא מהאנשים הגרים הרולים
 לנסוע לא"י והתחלתי לדבר עמו והודה לי שהוא רולה ליסע
 לא"י ושאלתי אותו אולי יש בכאן עוד איזה אנשים
 חמודים הרולים ליסע לא"י השיב הלא יש בכאן ר' יוסף
 פראנלויז

ימי מוהרנ"ת

פראגנויז מטאהרנאפאל שיושב בכאן זמן רב עם אשתו ובני
 והוא עשיר גדול ותיכך הוליד אותנו לאכסניא שלו ומלאתינו
 שוכב על מטתו משינת הלהרים אבל לא היה ישן
 ונכנסתי אליו והתחלתי לדבר עמו ותיכף התחיל לספר
 לי מגודל הסכנה העלומה שיש עכשיו ח"ו וש"א"א לנסוע עכשיו
 ואמר שזה סמוך מאד הגיע לו כמה אגרות משם ש"א"א לילך על
 הים הלצן ובתוך כך סיפר לי איך הגרעק ימ"ש חזק מאד
 ושיש לו מדינות רבות שאין לנו יודעים מהם והוא יושב שם
 ולוחם מלחמות חזקות עם הישמעאל ומחמת זה א"א לנסוע
 עכשיו ובתחילה החלוש דעתי קלת אבל תיכף אמרתי לבני
 שגם זה הוא רק מניעה שבאה בשביל החשק כמבואר לעיל
 וגם סיפר לי שהוא מונע ועוכב הרבה אנשים שבאו לכאן
 שלא יסעו לא"י וראיתי תיכף שהוא שליח הבע"ד לעכב מא"י
 ונפטרתיו ממנו מאז והלאה לא רליתי עוד לשאל כלל על
 הנוסעים לא"י שלא יחלישו דעתי ח"ו גם אנשי ארעם המכירים
 אותי כולם פה א' שאין ראוי עכשיו לנסוע לא"י מגודל הסכנה
 ח"ו והש"י חזק את לבבי לעבור על כל זה ולשום מצטחי
 בהש"י עד שעזרני ברחמיו לנסוע בחסדו הגדול ת"ל גם
 הודיעו לי באדעם שבסמוך קודם פסח יצואו משולחים מווילנא
 המכונים פרושים והייתי מלפה שיצואו כי ידעתי שהם יסעו
 בוודאי אבל לא באו קודם פסח ואחר פסח ציוס ד' הזמין לי
 השי"ת הספינה הג"ל ולא רליתי להמתין כלל על המשולחים
 ושכרתי הספינה מיד שנסע אנחנו שנינו לבד בהספינה שכולם

ערלים וגם מעולם לא היתי על ספינה כלל אעפ"כ חיבת
 קדושת א"י התגברה על כל המניעות בעז"ה:
 (עו) והנה ציוס ועש"ק בעת שהייתי רץ צדהלה בשוק
 באדעם כדי לבוא אל הספינה כי כבר הגיע חלות
 היום ובעוד איזה שעות יהי נסגר השער ולא יניחו אותנו
 לילך אל הספינה וכבר סלקתי להקאפיטאן כל המעות היינו
 המאה רוביל שכר הספינה והספינה מוכנת לילך מחר ע"כ
 נבהלתי מאד והלכתי בחיפזון גדול בתוך כך הודיעו לי שבאו
 עתה המשולחים מווילנא הנ"ל ובתוך הבהלה והחיפזון לא
 יכולתי להתאפק ונכנסתי אליהם ודיברתי עמהם מעט מאד
 ומסרו דברי פ"ש על ידי לאה"ק ונפטרת מהם בשלום
 ועליתי על הספינה ת"ל (וציוס א' פ' אמור בהיותי בקושטא
 זה תשעה ימים בבית ר"א הנ"ל באו המשולחים מווילנא
 הנ"ל ועמדו באכסניא שלי. והמשולחים מרצים בהולאות ע"כ
 לקחו החדר ממני ונתנו להם ואנחנו עלינו על העליה ועמדנו
 שם ב' או ג' ימים עד שעלינו על הספינה ציוס ד' פ'
 הנ"ל בתוך שעמדנו שם יחד דיברתי עמהם קלת עד שהתחלנו
 לכנוס בענין וויכוח קלת שבין חסידים למתנגדים כי הם
 מהבת המתנגדים הגדולים על כל החסידים כמפורסם והתחלתי
 לדבר עמהם מאמונת חכמים ואני הייתי סבור שעכ"פ יש להם
 איזה אמונה בהגאון מווילנא שנקראים על שמו אבל הם השיבו
 לי מיד ואחד מהם היה עיקר המדבר וכולם הודו לו ענה
 ואמר וכו' וכו' ... אמונה יהי' לי באדם וכו' (בלשון תימא)

כדברים האלה דיבר עמי וכולם הודו לדבריו והתחלתי להסוּבַח
 עמו א"כ מהו אמונת חכמים אבל הם לא הטו חוץ לדברי
 כלל והשיבו דברי שטות והבל הנוגעים קלת לבפירות כי
 באמת מי שאין לו אמונת חכמים גם אמונתו בהשי"ת אינה
 בשלימות. וכמבואר בדברינו הרבה ונפרט בהתורה תקעו
 תוכחה בסי' ח' לקו"ת ואז ראיתי היטב החילוק שבין חסידים
 למתנגדים כי ראיתי שאפילו בהת"ח שלהם שהם אומרים
 עליו שהוא ת"ח והסיד גדול גם בו אין להם אמונה ואח"כ
 אמרתי להם בפירוש אני הייתי סבור שאם אין לכם אמונה
 בגדולי הלדיקים של החסידים עכ"פ יש לכם אמונה בת"ח
 שלכם אבל עכשיו אני יודע מדריגתכם שאין לכם אמונה כלל:
 (עו) והנה בתוך דיבורינו ראו לדחוף אותי מהצית וכמעט
 שהיה געשה מחלוקת גדול בינינו אבל לא ראיתי להתווכח
 עמהם הרבה גם הצעה"כ השקיט אותנו והפריד אותנו שלא
 נבא לידי מחלוקת ואם לא היה פועלים כל החסידים בנסיעתם
 ללדיקים אלא מה שיש להם עכ"פ אמונה בזה הלדיק שהם
 מקורבים אליו ובכמה לדיקים דיים כי אמונת חכמים הוא
 יסוד האמונה הקדושה שהוא יסוד כל התורה הק' מכ"ש מי
 שזוכה לצלי להסתכל כלל על המחלוקת שבין הלדיקים ומאמין
 בכולם אשרי לו: גם המשולחים הנ"ל לא ראו לנסוע על הים
 ודעתם לנסוע ביבשה וגם גודל העיכוב של הדרך וגודל לער
 הטלטול והיגיעה הנוגע עד הנפש ליסע על סוסים מהלך
 רב כזה עם אנשים פראי אדם ולפעמים הם מכים את

הרוכב ושאר לרות הרבה בלי שיפור שסובלים בנסייעה על
הסוסים כאשר שמעתי בקושטא. ע"כ אמרתי על ה' נשליך
יהבינו וניסע על הים והשי"ת יוליכני לשלום ויביאיני מהרה
לא"י לחיים טובים ארוכים ולשלום אחי"ר): נחזור לעניננו
(עח) ציוס ועש"ק פ' שמיני כ"ח ניסן י"ג לספירה שנת
תקפ"ב עלינו על הספינה לסטאנבול בערך ב' שעות
אחר חלות היינו שבערך חלות נסענו מהאכסניא עם כל
המטלטלין שלנו ובחנו אל השרים שיושבים אלל שפת הים
לשמור הספר ושם מסרנו הצליעט לכמה אדונים ונתנו תיכף
חתימות ידם עליו כפי הזאקאן ונשתהא הדבר בערך ב' שעות
וליווי אותנו כמה אנשים אשר נגע אהבתי בלבם ושם אלל
הספר לקחתי רשות מאתם ונפטרו זה מזה באהבה ואחיה
ורעות וזרכו אותי זרכת שלום עד שילאתי מהפתח שיולאין
חוק לספר שמעם והלאה אין אדם רשאי ללאת ולכנוס בלי
רישיון מכל השרים הנ"ל וכאשר זכיתי ללאת מהפתח חוק
לספר ניתן שמחה בלבי והלכתי בשמחה אני וידידי רי"א והייני
לריכין לילך על הנמל (שקורין גאוואן) עד שנבא לספינה
שלנו אבל לא מלאנו מיד את הספינה שלנו ורלינו לשאל את
העכו"ם שיסבו שם על הדרך אבל רוצם ככולם אינם מכירים
בלשונות שבסביבותינו כי רוצם מדברים בלשון איטאליא או
בלשון ישמעאל רק קלת היבות מועטים מאד מבינים קלתם
והתחלנו לומר היכן הספינה של הקאפיטאן (יאקאפטאדוואיעוויטש)
ובתוך שהלכנו איזה פסיעות על הגאוואן עמו ואמרו לנו הלא

זה המאטראס ההולך עתה הוא מהספינה של יאקאפ הנ"ל
 ומאת ה' היתה זאת שהזמין לנו אז באותה שעה מאטראס
 א' מהספינה שלנו שהיתה עומדת בקלה הגאווה וברוחב
 היתה רחוקה בערך שטח עשרה ספינות מספינה שלנו וכלא
 זה איני יודע איך היינו יכולים לבוא לספינה שלנו ואז תיכף
 הולך אותנו המאטראס הנ"ל דרך כל הגאווה ועברנו אלל
 ספינות הרבה של אחרים עד שבאנו אלל קלה הגאווה ושם
 הכניס אותנו לתוך איזה ספינה הסמוכה וגם זאת לא היתה
 ספינה שלנו רק העביר אותנו בתוכה וכן הולך אותנו מספינה
 לספינה דרך כמה ספינות וכילאנו מספינה לספינה ובאמלע
 עמדו ספינות קטנות נמוכים שבהם מוליכין החטים מאדעם
 לספינה הגדולה וכילא זהם ע"כ הוכרחנו לירד לקלתם כמו
 מעליה לארץ ובקלתם לא היה סולם ולא מדרגות רק הוכרחנו
 לירד בחבל אצל מרוב שמחתי ורוחב לבי אז לא היה שום
 פחד כלל לירד בחבל מספינה לספינה על הים בדרך שלא
 עברתי בו מעולם רק עברתי מספינה לספינה בזריזות כמו
 שעבר להבדיל המאטראס שהולך אותנו וגם רי"א חצירי
 הלך אחרי ובאיזה ספינה היה לו מעט פחד ואלפ"כ הסתכל
 עלי וירד ג"כ בחבל וכן עברנו דרך כמה ספינות בזריזות
 גדול עד שבאנו לספינה שלנו ושם היה רק מאטראסין כי
 לא היה שום יהודי עמנו בכל הדרך מאדעם לסטאנבול רק
 אנחנו שנינו לבד בין כמה מאטראסין ערלים וגם אללינו הלכו
 עוד כמה ספינות ובכולם לא היה שום יהודי כלל וכשבאנו

על עליית הספינה ושם אין שום איש מכיר בלשון רוסיא ולא
 בשום לשון שצסביבותינו ותיבך ומיד ירדנו אל הבית של
 הקאפיטאן [כי מקום ירידת הבית ידעתי מקודם ע"י שהייתי
 בארעם באיזה ספינה העומדת על הגאווואן של חארסאן]
 ובבואי אל הבית מלאתי שם שני ערלים אוכלים סעודת הלהרים
 אבל הקאפיטאן לא היה ציניהם כי היה על ספינה אחרת
 ואכל שם אלל אחרים ותיבך כשנכנסתי אל הבית שאלתי מיד
 זאת הספינה של יאקאפ הג"ל ומאת ה' היתה שהיה ציניהם
 א' שהיה מכיר בלשון אשכנז קלת ותיבך השיב לנו בלשון
 אשכנז הן וקיבל אותנו בסבר פנים יפות וכפי הנראה שכבר
 הודיע להם הקאפיטאן שיבואו שני יהודים ששכרו אללו לעבור
 בספינתו והתחלנו לבקש הערל שדיבר בלשון אשכנז שיתן
 לנו ספינה קטנה לילך אל הספר לקבל שם כל המטלטלין
 שהשארנו שם בבית המיוחד לזה ענה ואמר צוודאי אתן לכם
 רק אתם לריכין להמתין מעט עד שיאכלו האנשים כי עתה
 הוא זמן אכילה שלהם ותיבך חזרנו ועלינו על הספינה וראינו
 שכל המאטראסין יושבין ואוכלין ואנחנו הלכנו לכאן ולכאן
 בכל הספינה כי הכל היו אללינו נפלאות ובפרט אלל רי"א
 שלא הי' בשום ספינה כזאת מעולם ואפילו אנכי שכבר הייתי
 בספינה העומדת על הגאווואן של חארסאן כג"ל אבל אותה
 הספינה הוא קטנה מהספינות האלו וגם שם לא היה לי פנאי
 להסתכל היטב להשביע עיני בכל תבנית מעשה הספינה
 והלכנו בכל הספינה בשמחה גדולה לכאן ולכאן ונתעכבנו קלת

ימי מוהרנ"ת

עד שעלה המדבר בלשון אשכנז מהצית למעלה וכשראינו
שעדיין אין נותנים לנו ספינה שאלנו אותו על מה מעכב
אותנו כי היינו להוטים להביא המטלטלין מחמת שהי' בעש"ק
אחר חלות והשיב עדיין לא גמרו אכילהם והוכרחנו להמהין
עוד קלת ואח"כ נתן לנו ספינה וירדנו שנינו לתוכה אע"פ
שהיה די שרי"א ילך לבדו בשביל המטלטלין אבל מגודל שמחתי
הלכתי ג"כ וגם כדי לראות פנים עם האוהבים שליווי אותנו
כי ידעתי שבוודאי הם ממתנים לנו וכן הי' שתיכף כשבחנו
על הספר ראינו אותם מרחוק ולעקנו להם שיצואו וזא"ר' לבי
ור' צער מליפאויץ לקראתינו בפנים של אהבה והשתוקקת
וגיעגועים גדולים מאד אבל עתה אסור לנו עוד להתוועד
יחד כ"א לדבר עמהם מרחוק דרך הפריגיווארניע כידוע
להבקיאים בזה ולא ידעתי אם אני רשאי לכנס על שער
הצית שהיו מונחים שם חפילים שלנו וראיתי א' והתחלתי לומר
לו שיתן לי רשות והוא הכיר אותי והשיב לי פתח השער כי
לא השער סגור בשום מנעל ותיכף פתחתי השער ונכנסתי
אני וחבירי וגם להבדיל המאטראס וקבלנו כל החפלים לתוך
הספינה הקטנה ואח"כ דיברנו יחד דרך הפריגיווארניע עם
אוהבינו הג"ל וסיפרנו להם איך עברנו על כל הספינות הג"ל
דרך חבלים וכו' ונפטרנו עוד הפעם מהם בשלום וחזרנו עם
הספינה לספינה שלנו והם עמדו והסתכלו וכן שאר אנשים
עמדו על הר גבוה מרחוק וכולם רמזו לנו בידיהם ואנחנו
אליהם בדרך אהבה וגיעגועים גדולה וגם לעקנו להם בקול
גדול

גדול חיים ושלום עד ששמעו והשיבו לנו עד ששמענו קול
 אהבתם עד שעברנו מנגד פניהם לבין הספינות הגדולות עד
 שבחנו לספינה שלנו ותיכף העלו המאטראסין כל החפלים
 שלנו ואנחנו קבלנו מהם והכל בזריזות ובשמחה ועדיין לא
 בא הקאפיטאן להספינה ומחמת זה הנחנו כל החפלים למעלה
 על הספינה כי לא ראינו להוריד אותם אל הבית כפי המדובר
 עמו עד שיתן לנו רשות עתה בעלמו :

(עמ') אח"כ הדלקנו אש והתחלנו לבשל תרנגולת שהיה עמנו
 לכבוד ש"ק ואח"כ בערך איזה שעות בא הקאפיטאן
 ומלא אותנו והסביר לנו פנים וירדנו עמו להוך הבית ובא
 עם עוד איזה ארון מספינה אחרת ותיכף שאל הקאפיטאן
 אותנו היכן האחרים השבתי לו על רי"א זה האיש שבא עמי
 עו"א הלא עוד שני אנשים מחוייבים לבא ומעשה שהיה כך
 היה כי הסרסור ר"א מאדעם בעת שדיבר עם הקאפיטאן
 לשכור הספינה בשבילינו שאל אותו הקאפיטאן כמה אנשים
 יהיו השיב לו ר"א ארבע אנשים יהיו כי היה סבור שיסעו
 עוד שני אנשים מאדעם אבל לא נסעו ואח"כ כשנגמר המקח
 עמו חמשים רוביל בעד נפש לא דיברו בפירוש אם יהיו ד'
 דווקא או ב' ונתתי לו אדריק וכשחזרתי לביתי לאדעם התחלתי
 לחשוב אולי יקפיד הקאפיטאן שיהיו דווקא ד' וגויתי לשאול
 את הסרסור ע"ז והשיב הסרסור שאין זה קפידא כלל ואח"כ
 ביזם ה' למחרתו כשחזרתי והלכתי אל הספר וסלקתי כל המאה
 רוביל להקאפיטאן ונתן לי קוויטיל ג"כ לא נדבר שום דיבור

מזה כלל ואח"כ חזרתי ושאלתי בעלמי את הסרסור אולי
 יקפיד שיהיו ד' ושחק ממני ואמר שלא יקפיד כלל רק שכרנו
 לנו מקום בעד מאה רוביל רק הסרסור דיבר מה שדיבר
 כדרך הסרסור ודיבר הקאפיטאן עמנו בכעס קלת והיה לי
 יסורים גדולים מזה ענה ואמר הקאפיטאן הייתי סבור שתבואו
 ד' אנשים והייתי נותן לכם כל הבית פנוי ועכשיו לא באחס
 רק ב' עניתי לו הלא בלא זה הבית לריך להיות פנוי בשביל
 אדוני עו"א בשבילי די מקום מיטתי העומד בהבית במחילה
 המפסקת שם וכל הבית הייתי עושה חטים כמו בשאר הספינה
 עניתי לו גם עתה הרשות צידכם לטעון הבית בחטים רק
 שיהיו לנו איזה מקום בעלמא ללון שם ושתיק והיה לי
 פחד גדול מזה כי הייתי מתיירא שלא יעליל עלי לתבוע
 אותי ח"ו עוד מאה רוביל בחנם בעד הב' אנשיו שלא באו
 כי חשבתי בדעתי שיטעון שעכשיו אין לו עוד חטים לטעון
 בהבית כי באותה השעה כבר נגמר טעינת הספינה אבל לא
 רליתי לטעון עמו הרבה וגם כי בל"ז אינו יכול לדבר היטב
 אפילו בלשון רוסיא וגם הקאפיטאן לא היה יכול לדבר היטב
 ודיברנו יחד כמו להבדיל שני עמי הארלות העוסקין בהלכה
 יחד שאין אדם מצין הטעות של חבירו ועליתי מיד מהבית
 על עליית הספינה בפחי נפש קלה רק התחזקתי עלמי ואמרתי
 בלבי יהי' איך שיהי' צ"ה שכבר באתי על הספינה ותיכף
 ומיד התחלנו לעסוק בבישול לעורך שבת וכל המאטרואסין
 כולם הטיבו עמנו והראו לנו תיכף איך לשאוב מים מתוקים

עם הפלומפ מתוך החציות ומקום העלים והתחלנו לצטל
 הסרנגולה שהיתה עמנו ועדיין היו כל החפלים שלנו מונחים
 תחת השמים על פני עליית הספינה כי לא רליתי לשאול
 הקאפיטאן היכן להניחם כי אמרתי אמתין עד יעבור זעם
 ואח"כ תליתי עיני למרום ואמרתי רבש"ע אני שלך ומעט
 המעות שבידי הכל שלך כרלוך עשה עמנו כי ידעתי שבאם
 ח"ו יעשוק אותי הארון הזה צוודאי תצזור לי ותזמין לי ממון
 אחר אך בבקשה ממך הלילני מידו ואל יהיו נמסר ממון
 ישראל ציד גוי בחנם ואל תלער אותי כ"כ ושאר דיבורים
 מועטים כאלה ואח"כ שכבתי על החפלים ונרדמתי קלת ואח"כ
 עמדתי ונתחזקתי ובאתי אל הקאפיטאן ושאלתי אותו בי
 אדוני יודיע לי היכן אני החפלים ותיכף ירד עמי לתוך
 הבית ואמר לי בפנים יפות הלא כל הבית לפניך הגח
 במקום שתראה ותיכף נתרצב דעתי קלת ועליתי והודעתי
 לרי"ח אך אעפ"כ לא היו לנו פנאי להורידם כי היינו
 לריכין לגמור הבישול ואח"כ באיזה שעה ראינו כי היום
 רד מאד והשבת ממשש ובא וסלקנו הקדירה מעל האש
 והתחלנו תיכף להוריד החפלים והמאטראסין הורידו קלת חפלים
 הכבדים וגם באותה שעה ירדו קלת מאטראסין ופינו את
 הבית וכיבדו אותו ואמרנו הכל בשבילינו שמפנים ומכבדים את
 הבית לכבוד ש"ק בשבילינו וגם אנחנו סדרנו הכל כראוי
 והנחנו כל דבר במקומו ואח"כ לבשנו בגדי שבת וכל הבית
 הי' פנוי כי הקאפיטן כבר חזר והלך בספינה קטנה לספינה
 אחרת

ימי מוהרג"ת

אחרת והמאטררסין כולם עלו על עליית הספינה ונשאר
הבית פנוי בשבילינו וכן ברוז היום עש"ק ובשאר הימים ע"פ
רוז היה הבית פנוי בשבילינו והיה לנו רשות לעשות בו מה
שנראה להתפלל וללמוד ולכתוב ולהתבודד וכו'. ואז תיכף
התפללנו שנינו בבית בשמחה ולא היה לנו שום מונע ומעכב
בתפילתינו וכשגמרנו התפילה ניתן שמחה בלבינו והיינו שמחים
מאד ואמרנו שלום עליכם בשמחה וסדרנו השלחן בלחם משנה
וכוס יין לקידוש וקדשנו על הכוס בשמחה ונטלנו ידינו
ואכלנו בשמחה דגים יבשים שהיו עמנו ובשר התרנגולת ושתינו
יין וברכנו בהמ"ז הכל בשמחה. ואח"כ רקדנו מעט מחמת
שמחה ואח"כ שכבנו לישן בבית ועדיין לא בא הקאפיטאן אך
בלילה בעת שהיינו ישינים בא הקאפיטאן להבית ואנחנו היינו
ישינים ולא שמענו כלל כי לא הקיץ אותנו כלל ובבוקר ביום
שבת עמדנו ועלינו על הספינה וראינו שהם עוסקים במשיכת
החבלים ובפרישת הווילאות והבגנו שאמת הוא כמו שאמרו
שביום ש"ק יתחילו לילך אצל אעפ"כ בכל יום שבת לא הלכו
רק שהזינו ממקומה הספינה דרך מועט בעת שאנחנו התפללנו
תפלת שחרית וגם בבוקר הלך הקאפיטאן אודות הצילעטין
וגשתהא שם הרבה עד אחר חלות היום ואנחנו התפללנו
תפלה שחרית ומוסף כדרכינו ואין איש בבית עמנו בעת
התפילה ואפילו אם נזדמן שנכנס איזה מאטררס לתוך הבית
לקבל איזה דבר לזרכו לא בלבב אותנו כלל ואחר התפילה
קידשנו על הכוס ואח"כ קרינו הפרשה שמו"ת ואח"כ טיילנו

קלת על הספינה וראינו איך הם עוסקים בתיקון החבלים והזוילאות ומכינים עלמן בכל מיני הכנות לילך והי' לנו שמחה גדולה מזה כי לפעמים נזדמן ח"ו שהקאפיטאן מצטיח לילך מיד ואח"כ לריכין להתעכב כמה ימים ובימי תשרי העבר נזדמן שנתעכבו ג' שבועות על הספינה קודם שהלכו עד שכלה צידם כל המאכלים שהכינו להם והגיעו ימי הקור והי' להם יסורים גדולים עד הנפש ר"ל כידוע באדעס וצ"ה שהלילנו מזה כי ציוס'ו' עלינו על הספינה וציוס שבת וזה ממקומה קלת וציוס א' ר"ח אייר התחילה לילך לדרכה ואח"כ אכלנו סעודת שחרית וטיילנו עוד הפעם על הספינה ואח"כ ירדנו לבית ושכבנו לישן קלת והשכמנו מהשינה עלינו על הספינה והיינו שם כל היום עד המנחה כי כל עליית הספינה הי' נוח לנו לישב מחמת שיש שם אויר טוב ולא ירדנו לבית כ"א לישן ולאכול ולהתפלל וכל היום היו עוסקים בהכנת הספינה לילך וציוס שבת צבקר אמר לנו הקאפיטאן שנמסור לו הציליעט כי קודם שנוסעת הספינה ממקומה לריכין להראות הציליעטין (להבראנד וואך) שעומדת על הים ונוסרנו לו הציליעט וגסע לשם וגסתהא שם כל היום עד לעת ערב ועמו נסע עוד א' זה שהיה יכול לדבר בלשון אשכנז כנ"ל שהי' לו קלת היכרות עמנו ואח"כ סמוך למנחה בא זה האשכנזי לבדו והציא עמו ספינה קטנה עם שקים מלאים חטים וירד לתוך הבית ופינה שם מקום וסילק כל החפלים שלנו אל הלד והכנים כל השקים עם החטים לתוך הבית והי' לנו שמחה גדולה מזה

כי הבננו שהקאפטן הביא בכוונה עוד חטים מאדעם כדי
 לטעון אותם בתוך הבית כאשר אמר כנ"ל ועתה אין לו שום
 טענה עלינו ואח"כ התפללנו מנחה ואכלנו סעודה שלישית
 ואמרנו בני היכלא בנעימה ובניגון. והארכנו בסעודה עד
 חשכת לילה ואח"כ התפללנו ערבית של ר"ח אייר והבדלנו
 על הכוס ולא היה לנו בשמים בשעת הבדלה הסתכלנו והנה
 עומד פלפל שחוק על השלחן כי היו רולים לאכול שם ולקחתי
 הפלפול וברכתי על ברכת הבשמים ואח"כ בשלנו קאווע ושתינו
 ות"ל עבר עלינו השבת קודש בשלום ושלוה ושמחה ונתתי שבת
 להם יתברך שתהלה לאל לא הי' שום לער בשבת ז"ה אשר
 עד כה עזרתי :

(פ) ציוס א' א' דר"ח אייר בערך שעה קודם אור היום
 התחילו המאטראסין בזריזות גדול לעסוק במשיכת
 החבלים ולפרוס הווילאות וגם הקאפיטאן עמד וגם אנחנו לא
 הי' יכולין ליסן ועמדנו לקול תשואת המאטראסין ועמדנו
 בזריזות כי נכספנו לראות מלאכת הספינה ועלינו מיד על
 הספינה וראינו נפלאות ה' בענין מלאכת הספינה ונתנו
 שבת להש"י אשר ברא את הים ואת היבשה ונתן חכמה בלב
 האדם לעשות ספינה גדולה בתחבולות ואומנות כאלה והסתכלנו
 עליהם בערך ז' או ג' שעות עד ערך הנך החמה ואח"כ
 ירדנו להתפלל ובתוך כך משכו האנקיר מן הים והתחילה
 הספינה לילך אבל כל יום א' לא היה רוח טוב לדרכינו
 והוכרחו

והוכרחו ללדד את הספינה וע"כ בכל יום ה' לא הלכה הספינה
 כ"ח מעט ואללינו היו הולכים עוד בערך ד' או ה' ספינות.
 וספינה אחת היתה הולכת סמוכה אלינו מאד והקאפיטאנים
 הלכו בכל יום מספינה לספינה לאכול ולשתות ובכל יום ה'
 לא הרגשו שום מיהוש ולא שום שימעום והיה לנו לפלא גדול
 כי שמענו כ"פ שיש לער גדול לההולכים פעם הראשון על
 הים ואנחנו לא הרגשו דבר ובהחילת היום ציוס ה' הג"ל
 דיבר עמנו הקאפיטאן ואמר לנו שצוודאי יש לנו ממון הרבה
 והשבנו לו לא אדוני כי אנחנו עניים ומקבלים השיב לא
 צוודאי יש לכם ממון הרבה והיה לי פחד קלת מזה וגם ציוס
 ה' רוב היום היה הקאפיטאן שלנו צכפינה אחרת אח"כ סמוך
 לעת מנחה דיבר עמנו הקאפיטאן והוא היה מעלה עשן
 מהלילקע ושאל אותנו אם אנחנו מעלים עשן ג"כ השבנו
 לו לא עו"ח צוודאי יש לכם ממון הרבה ואין אתם רולים
 להוליא לא על טיטין ולא על שום דבר רק אתם רולים לאסוף
 ממון כי אני רואה שאין אתם אוכלים כראוי בדרך אנשים
 אמודים ואפילו טיטין אין אתם מעשנים כי אתם קמלנים
 וחומדים רק הממון השבנו לו לא אדוני כי באמת אין לנו
 ממון ובשביל זה אין לנו מאכלים כראוי אבל כל זה דיבר עמנו
 בלי כעס רק בדרך שיחה אח"כ הלך מאתנו ודיבר עם האשכנזי
 הג"ל שהוא הי' סופר אללו ודיברו יחד אם לנו אוכלים אורז
 ואח"כ שאלו אותנו ובהחלה לא הבנו דבריהם כי היינו
 סבורים ששואלים אותנו אם לנו שוחטים אח"כ הבנו שכוונתם
 אם

אם נאכל אורז השבנו הן והיכף ומיד לזה ליתן לנו אורז הרבה
 ונתנו לנו ואמר אם יכלה זה האורז אתן לכם עוד אח"כ
 הלך מואתנו וחזר ואמר לנו חולי אין לכם לחם יבש היינו
 סיחירים ואתן לכם השבנו לו ז"ה יש לנו סיחירים די והותר
 רק לימינים ומאראנגין שבחנו ליקח אמר לימינים אין להם
 כ"א מעט בשביל להחיות ולהשיב נפש חולה ואעפ"כ לזה
 ליתן לנו מיד לימינע גדולה וז"ה אשר הטע עלינו חסד והטיב
 עמנו מאד בעזרהי"ת והיכף בשלנו האורז עם חתיכה תרנגולת
 שהיה צדינו ואכלנו סעודת הערב של יום ז' דר"ח אייר :

(פא) ביום ז' ז' דר"ח אייר בבקר התחיל רוח גדולה קלת
 ופירשו כל הווילאות והוסיפו ווילאות וקשרו ספינה הז'
 שהלכה אליו לספינה שלנו והלכו ז' הספינות ביחד בשלום אבל
 התחלתי להרגיש שמעום צמוח ונחלשתי מעט מעט והיה כבד עלי
 מאד להתפלל וגמרתי התפילה בדוחק גדול ואחר התפילה שאלתי
 את הסופר האשכנזי הנ"ל היכן טוב יותר לישב אם בתוך הבית אם
 על הספינה כי הודעת לי שהגיע לי חולי היס עו"א בוודאי על עליית
 הספינה טוב יותר ועליתי על הספינה בחולשת כח וגם שם לא נחתי
 ולא הי' בי כח לעמוד ושכבתי באיזה מקו' ולא יכולתי לאכול ולשתות
 ומעט קאווע ששתיתי נתתי אח"כ הקאות והקאתי הכל וההקאות
 היו לי לטובה ושכבתי רוב היום ככולו חלוש מאד ורי"א בתחילה לא
 הרגיש כ"כ ואכל מה שבישל לסעודת שחרית אח"כ לאחר חלות
 התחיל להרגיש ונחלש ג"כ והקאפיטאן שאל אותנו כ"פ מה אתם

והודענו לו שאנו חולים מחולשת הים וחזק אותנו לכל נתיירא
 מזה כלל כי אח"כ יתוסף לנו כח עי"ז וכל יום ב' לא יכולתי
 לאכול ולשתות ואח"כ באמלע היום היו לי הקאות עוד הפעם
 רק איזה שעות אחר חלות הקיל עלי קלת אבל אז כבד
 המיחוש על רי"א ואעפ"כ הכל הי' בחסד כי לא כבדה עלינו
 החולי כאשר שמענו מספרים מאחרים שהיו פעם ראשונה
 על הים ואח"כ התפללנו מנחה ומעריב על עלייה הספינה
 כי לא ראינו לירד לתוך הבית ובין מנחה למעריב דיבר
 עמנו הקאפיטאן הרבה וסיפר לנו שהיה באמעריקא ובכמה
 מקומות ומדינות וגינה מאד את וכו' וסיפר מאמונתם שיש
 אללם חילוקים וכו' בין האומות המאמינים וכו' ועוד כמה
 דברים ואחר ערבית ירדנו אל הבית ומלאנו מונח על השלחן
 שהכינו בשבילינו ד' מאראנלין ולימינע אחת ונתנני שבת
 להשי"ת הזן את העולם כולו בטובו אשר סיפק לרכינו בים
 שנתן לנו חסד בעיני האדון הזה ומספיק לנו כל מה שחסר
 לנו במה נקדם ה' כעל כל אשר גמלנו בכל עת ובכל רגע :
 (פב) והנה היה לנו פחד גדול משינת הלילה אחר חלישת
 כזה ובפרט שגם כלילה הולכת הספינה והיינו מתייראים
 שלא נחלוש ביותר ח"ו אבל בחסדי ד' ישגנו כל הלילה ועמדנו
 בבוקר ביום ג' והיה לנו שינוי גדול לטובה ולא הרגשנו
 המיחוש והחולשת כ"א מעט דמעט ואכלנו ושהינו מעט מעט
 ב"ה אשר עד כה עזרני :

(פג) ביום ג' בעת שכתבתי כל זה בא הסופר האשכנזי אל

הצית ולא צלצל אותי כלל אח"כ הראה לי הלאנד קארט של
 הים שאנו הולכין עליו והראה לי מקום אדעם וסערסאן
 וניקולאייב ואטשאקוב וסטאמבול ושאר מקומות והראה לי
 שאנחנו עכשיו צערך שלישי הדרך מאדאס לסטאמבול וזה
 הי' צערך שעה עשירית השי"ת יוליכיני להבא לשלום עד
 שמוכה לבא לא"י בשלום :

(פד) וכל יום ג' הג"ל ת"ל היה לנו נייחא וחזרנו לאיתנינו
 מעט מעט אור ליום ד' בתחילת הלילה התחיל
 הקאפיטאן לנגן על איזה כלי זמר ושאל אותי אם אני יכול
 לנגן השבתי לו לא ודיבר עמי מענין כלי זמר והתחלתי לדבר
 עמם מענין ריקודין שצינינו מרקדין ציו"ט ועל חתונה בתוך
 כך ירדתי אל הצית בתוך כך נתעוררו הם והתחיל א' מהם
 לרקד הרבה ואזי נתעורר רי"א לרקד ג"כ קלת ואח"כ ירד
 לשמש אותי בסעודה כי אני כבר ישבתי לאכול והוא לא אכל
 עדיין וגמרתי סעודתי לצדי ואח"כ אמר רי"א שיש לו חשק
 לרקד עוד ועלינו על הספינה והקאפיטאן עם עוד א' היו
 מנגנים צאיזה כלי שיר פשוטים ורי"א היה מרקד הרבה מאד
 עד שאח"כ רקדתי גם אנכי עם רי"א הרבה וגם שני מטראסין
 רקדו. הם רקדו ושמחו ולא ידעו מה שמחתם ואנחנו ת"ל
 רקדנו ושמחנו שאנו זוכים לילך לא"י לאה"ק להכיר את מי
 שאמר והיה העולם וכמו שמוצא משל בשם הצעש"ט ז"ל
 (בספר תולדות יעקב יוסף) מענין בן מלך שהיה בשביה
 והגיע לו אגרת מאביו ורלה לשמוח והסקה את כל מי שהיה

עמו עד שגשתכרו ורקדו ושמוחו הם רקדו ושמוחו בהוללות
 ושיכרות יהוא רקד ושמוח בתוכם על שהגיע לו ידיעה מאציו.
 והיה זה צעינינו לפלא גדול שזכינו לרקד ולשמוח על
 הספינה שהיו כולם עכו"ם ולא היה ציניהם שום יהודי כ"א
 אנחנו שנינו לבד כי זה ידוע לנו שטיקר התחזקות הוא שמחה
 כי חדות ה' הוא מעוזכם כמבואר בדברינו פעמים הרבה
 בלי שיעור. גם בכל יום ד' הלכה הספינה כסדר בעזרת
 השם יתברך:

(פה) ציוס ד' אחר חלות הודיע לנו הסופר האשכנזי שכבר
 הלכנו שלשה חלקי הדרך שיש מאדעם לסטאנבול ב"ה אשר
 הביאני עד הלום בלי סכנה וצלי סערה וצלי פחד בעזיהי"ת
 כן יגמור ד' בעדי להביאני מהרה לא"י בשלום:

(פר) גם ציוס ד' הג"ל אמר לנו הקאפיטאן שנאמר לו איזה
 דבר מאכל שאפשר לנו לאכול והכל יתן לנו הן שמן
 זית או סירדעלין דהיינו דגים מלוחים קטנים או מאסלינים
 או מיני קטניות כל אשר נחפוז הכל יתן לנו אבל לא רליתי
 היום לקבל ממנו מאומה ונתתי לו תשואות חן על החסד שרולה
 לעשות עמנו אבל לא רליתי לקבל דבר ב"ה אשר נתן אותנו
 לחן ולחסד צעיניהם. וב"ה בכל יום ד' לא היה לנו שום מיחוס
 כלל ואכלנו ושתינו מה שהיה צידנו בעזיהי"ת כדרך כל
 הברואים ת"ל:

(זא) ציוס ועש"ק פ' תזריע מלורע באנו בעז"ה לסטאנבול
 ועמדה הספינה אלל הספר ונתמהמה התקרבות הספינה

אל היבשה עד שקידש היום ומחמת זה נשארנו על הספינה
גם בשבת קודש :

(פח) ביום א' פ' אחרו וקדושים ז' אייר נכנסתי לק"ק סטאנבול
לעיר גאליטע ובתחילה נכנסתי לבית ר' שמעון ברעסליר
ולא מולאתיו בביתו משם נכנסתי לבית בנו של ר' יוסף שהיה
לי אג"ש ממנו מאדעם לבנו ר' פינחס ושם קיבלו אותי
בכבוד גדול מחמת האג"ש שהיה יקר בעיניהם מאד וישבנו
שם קלת וכיבדו אותנו בי"ש בתוך כך נתקבלו לשם כל הגרים
מאנשי פולין והיה לי נחת גדול שהיה לי עם מי לדבר בתוכם
הי' א' שמו ר' אברהם מאנשי פולין שהוא ג"כ סרסור ותיכף
הלך עמי ר"א הנ"ל עם עוד א' והכניסני לביתו ושם הרחה
לי מקום להניח המטלטלין שלנו ואח"כ הלכו עמי להספינה
וקבלנו שם כל המטלטלין שלנו והכנסנום לעיר וקיבלו ממנו
מכס סך מועט ערך ארבעים פארים והכנסנו הכל לבית ר"א
הנ"ל ונתתי שבת להשי"ת שהזמין לנו אכסניא לכנוס שם כי
בסטאנבול קשה למצוא אכסניא ובפרט שאין לנו מכירין בלשונם
כלל אח"כ ילאתי לשוק ומדמנו עמי כמה אנשים מאנשי פולין
כי גם אללם היה לנחת שבא איש מומדינתו אח"כ הקרה ד'
לפני את ר"ש ובתחילה היה לי נחת שהיה לי עם מי לדבר
כי קיבל אותי באהבה וכבוד אח"כ היה לי יבורים גדולים עד
אין קך מאהבתו כי תיכף התחיל לדבר עמי מענין ביאתי
שספרתי לו שבאתי בשביל לנסוע לאה"ק ותיכף עו"א אין
עתה שום דרך לבא לשם והגיע לפני גודל עולם הסכנה שיש

עכשיו לגסוע על הים וש"א"ח בשום אופן לגסוע עכשיו לשם
 ודיבר הרבה עמי בדרכי אהבה וכל דיבוריו היו שאין דרך
 נכון לפני כ"א לחזור לאדעם ואין שום סברא אחרת חוץ מזה
 והייתי חפץ שישתוק והוא כפל ושילש הדברים כמה וכמה
 פעמים והיה לי לער גדול מזה. אח"כ נשמע ממני ולצי היה
 נשבר מאד מאד מדבריו בלי שיעור כי גם כשנכנסתי לק"ק
 סטאנבול הי' לצי נעלב ונשבר מאד מכמה טעמים שבלצי אשר
 כמעט כשל כח הסבל אבל השי"ת עשה עמי חסד שעכ"פ
 נזדמן לי תיכף אחסניא עוזה ותיכף התחלתי לשמוע מכל
 אנשי פולין שמועות כאלה שאין שום דרך עכשיו לבא לא"י
 אבל ר"ש הג"ל העתיר עלי דבריו מאד ואחריו ענו כולם
 יהודו לדבריו וכל או"א בשמלא אותי בשוק תיכף התחיל להוכיח
 לי ש"א"ח עכשיו בשום אופן לגסוע לא"י אע"פ שלא שאלתי
 אותו ולא בקשתי ממנו עלה אבל הוא בעלמו דיבר עמי והוכיח
 לי בדברים הרבה ש"א"ח ליסע ח"ו וגודל הלער שהיה לי אז
 ובלבול הדעת ושברון לב עד הנפש יודע רק השי"ת. וחזרתי
 לאחסניא שלי ועליתי על העליה שמצחון וישבתי דומם ומשתאה
 עד שמרוב שבירת לצי התחלתי להוריד דמעות בלב נשבר
 מאד אח"כ ישבתי עלמי קלת והשלכתי עלמי על השי"ת ונתחזקתי
 קלת ותיכף ראיתי שאני מוכרח תיכף לחשוב מחשבות לראות
 ספינה לאלכסנדריא של מלרים :

(פ"ט) ובלרהרחיב לי השי"ת שבאותו יום א' הג"ל הודיע לי
 אחד שיש ספינה שהולכת לאדעם ושם היתה אשה אחת

ימי מוהרנ"ת

ועוד איש אחד ותיכף הלך עמי האיש הנ"ל שהודיע לי ונתתי
בידם חגרת לציתי ושם צאותה הספינה דיברה עמו וחזקה
אותנו מאד והמרה שאין הדבר כמו שהם אומרים כי היא
נסעה משם לכאן צאלו העתים שעברו שבהם היתה הסכנה
יותר גדולה ושאר דברים כאלה שהיו לי נחת כי בכל היום
כולו לא זכיתי לשמוע משום אדם דיבור כזה :

(צ) ביום 3' הייתי עוד הפעם על הספינה הנ"ל ושמועתי
ג"כ דברים כאלה שאין הדברים כמו שהם אומרים
ואעפ"כ ראיתי שהוא סכנה גדולה ואני לריך לרחמים וישועה
גדולה וצפרט שגם מעות על הולאות אין לי כדי ספוקי כי
בעת בזאת לריכין להרבות בהולאות מאד ותיכף ביום 3' הנ"ל
כשחזרתי מהספינה הנ"ל נסענו בספינה קטנה להאסקייע לראות
למכור שם מעט הספרים שהיו עמי כי ראיתי מיד שהמעות
שנשאר בידי כשבאתי לסטאמבול בערך ק"ן טאליר פחות
קלת אינו מספיק אפילו על מחלה הולאות לא"י לצד. מלבד
החזרה ואעפ"כ הי' קשה עלי מאד לנסוע להאסקייע אע"פ
שהיא עיר שרובה ישראלים והעיר הזאת היא העיר הגדולה
מישיבת ישראל יותר משאר העיירות שבסטאמבול אבל מחמת
שם אין נמלאים שום אנשי פולין כי מעט הגרים מפולין
הנמלאים בסטאמבול רובם ככולם הם בעיר גאליעא אבל
מחמת ההכרח ועיקר הכוונה שלי כי אמרתי אולי מאת ה' הוא
שאני מוכרח לילך להאסקייע כדי להשאיר שם איזה ספר מספרי
רבינו ז"ל כי איך אפשר שאהי' בסטאמבול ולא אשאיר שם

שום ספר ח"ו ורק מוחמת זה נתחזקתי ואמרתי ויהי מה אלק
 לשם והתחיל חצירי רי"א לדבר לי שעכשיו סמוך לערב ובדאי
 נלטרך ללון שם ואין לנו שום מקום ללון וכבר ידענו היטיב
 שאלל הפריינקין קשה מאד מאד למלא בית לנום בו בפרט
 אנשי פולין שהם צעיניהם לשחוק ללעג ולקלם אבל אמרתי
 שגם דברי רי"א הם מניעה ואיני רולה לדחות הדבר ויהי
 מה אלק לשם והלכנו לחוץ ולקחנו משם עמנו מעט ספרים
 וקלת ספרי רבינו ז"ל וטלית ותפילין שלי לבד והלכנו שנינו
 אל השוק עד שמלאנו אחד מאנשי פולין שהי' לו הכירות
 עמנו ובקשנו אותו שיוליך אותנו אל הדרך שהולכין להאסקיע
 והלך עמנו עד שהביא אותנו אל השער שיולאין בו אל הים
 ומחמת שכבר פנה היום לערוב הוכרחנו ליתן להשומר צ'
 פארים והניח אותנו ללאת מן השער (אבל בכל היום כולו
 אין נותנים כלום) ובאנו אל חוף הים ושם עומדים ספינות
 מזומנות והכנים אותנו האיש הנ"ל באיזה ספינה עם עוד ג'
 או ד' אנשים אחרים שישבו שם מקודם וגסענו להאסקיע
 והלכנו על הים להחוף בערך חלי שעה ויותר עד שבאנו
 להאסקיע ושלמנו להספן חמשה פארים בעד כל נפש ונכנסנו
 להאסקיע ובאנו שנינו אני ורי"א ושם אין שום איש מכיר
 אותנו ואין שום איש שיבין דיבור אחד בלשוננו ואפילו בלשון
 הקדש רחוק למלא איש שיבין דברינו והלכנו אנחנו נעים
 ונדים וחבילתינו צידינו ואין לנו יודעים להיכן נכנס והתחלנו
 לשאול היכן הביהכ"ג או הביהמ"ד ואין אדם מזבין מה שאנו
 אומרים

אומרים כי ה"הב"ג הם קורין קהל קדוש וציהמ"ד אין גמלא
שם כלל רק מקום שלומדים שם נקרא ישיבה ויש מקום
שיושבים שם בטלנים שאומרים תהלים וזה נקרא הסנה וכל
זה נודע לנו אח"כ אבל צעת שנכנסנו לשם לא ידענו מכל
הלשונות האלה ושאלנו היכן ציהב"ג וקלתם הצינו וקלתם לא
הצינו ושאלנו היכן החכם או הרב והנערים שראו אותנו כולם
שחקו מאתנו מאד ורדפו אחרינו בכל פעם כמו אחרי המשוגע
ח"ו אח"כ לזה פריינק א' לנער א' שזליך אותנו להרב הכולל
שיושב שם בהאסקייע שהוא רב הכולל לכל העיירות שבסמאנבול
והלכנו אחר הנער הנ"ל ואנחנו לא הבנו מה שאמר הפריינק
להנער הנ"ל והיינו סבורים שמוליך אותנו לאיזה ציהב"ג
או ציהמ"ד והנער הלך לפנינו בשמחה ושחוק כי הי' לו נחת
שיש לו שייכות להאנשים האשכנזים שנדמה בעניהם כמשוגעים
ח"ו והוליך אותנו עד שהכניס אותנו על העליה של הרב
הכולל והיה קשה עלינו לכנוס לשם מחמת שאינו מבין לשונו
וגם קשה לכנוס עם החבילות שבידינו ואעפ"כ הגחתי החבילות
ביד רי"א ואני נכנסתי להרב ולא היה אז בקו הצריחה
והתחיל לשאול מאין באתם בלשון קפידא קלת והשצתי לו
דברים מועטים באימה ובושה כי נסתמו דברי לפניו ולא
הבין היטב מה שאני אומר ושם ישב עוד איש א' לפניו ודיברו
עמי דברים מועטים מאד והשיב מיד למחר היינו שאבא
למחר והאיש שישב אגלו הראה לי בידו הלא אתה רואה
שאינו בקו הצריחה וילאתי ממנו מיד בשמחה שפטרתי אותו

כי השעה מועטת שעמדתי לפניו היה קשה עלי מאד מחמת
 שמעולם לא הייתי בענין כזה אח"כ ילאתי אל החוך ועמדנו
 לפוש אלל עך עב אחד שעמד אלל איזה בית והנחנו שם איזה
 חבילה והתחילו לקבץ אנשים אללינו והתחילו לשאול אם לנו
 מוכרי ספניים והתחלנו להראות להם הספרים אבל לא הבינו
 דברינו כ"א בקישי גדול הבינו קלת בלה"ק בתוך כך בא ה'
 שהוא עוסק במכירת ספרים ודיבר עמנו מעט ולקח מאתנו
 ש"ס משניות קטנים ולקח ה' מאתנו ונתן לנו אדרוף מעט
 מעות והשאר יקח למחר ועדיין אין לנו מקום לכנוס בו והיום
 הולך ופונה לערב ובתוך כך נזדמן אחד ואמר שהוא יקנה
 מאתנו ספרים והולך אותנו לביתו והלכנו אחריו בתוך כך
 בקשנו אותו שגלין בביתו ובתחילה מיאן בדבר ואח"כ בקשנו
 אותו עוד ואחר ההפלה קיבל אותנו ללון בביתו ונתנו שבת
 והודאה להשי"ת שמלאנו מקום ללון אח"כ כלילה סיפר לנו
 בעלמו שמה שקיבל אותנו הוא רק מחמת שלא היתה אשתו
 בביתו אבל אם היתה אשתו בביתו לא הי' יכול בשום אופן
 לקבל אותנו כי נשותיהם אינן מקבלות אורחים בפרט אשכנזים:
 (צ"א) אח"כ כלילה בא אללינו איש א' שהוא חזן באיזה ביה"כ"ג
 שם שמו ר' יעקב והוא יכול קלת לדבר בלשוננו וגם
 ביום דיבר עמנו קלה מידי עוברו לפנינו:

(צ"ב) והנה בכל יום ג' וד' עסקנו בענין מכירת הספרים והיינו
 הולכים ושבים מהאסקייע לגאליטע ומשם לכאן וכל עיקר
 כוונתי היה בכדי למלא קונים על ספרי רבינו ז"ל ולא זכיתי
 למלא

ימי מוהר"ג"ת

למלא קונים על ספרי רבינו ז"ל עד יום ד' בצוקר שמכרתי
ששה ספרי לקוטי מוהר"ן הגדולים ובלילה השייכה ליום ד'
היה לנו לינת לילה חלל הישיבה :

(צג) והנה סמוך ליום ד' נזכרתי שכבר עברו ג' ימים ועדיין
לא הייתי בבית הקאנסליר אודות הביליטט שהניחו
הקאפיטאן שלנו שם וזה לנו שגלך לשם לקבלו ולהחליפושם
ועדיין לא היינו בבית הקאנסליר אודות הביליטט וע"כ ביום
ד' נזדרזנו אחר התפילה וגסענו לגאליטט וגסעו עמי על
ספינה א' אלו האגשים שקנו בצוקר ספרים חללינו כי ראו
לקנות חללי עוד ספרים אחרים ומדי עוברינו על הים דברנו
דברי תורה וספרו לי איזה ד"ת שאותיות אמלעיים שבתוך
תיבת יעקב (כזה י"ד עי"ן קו"ף בי"ת) עולה לב ובהחילה
שאלו אותי אימתי יבא משיח השבתי להם שזה נעלם מעין
כל חי כי הוא קן הפלאות וכ"ש דניאל שתום הדברים וחתום
ואפילו השי"ת בעלמו מלבי' לפימ' לא גלי כ"ש בתיקונים
ללבי גליתי ולאצרי לא גליתי והתחילו לעסוק עמי בענין
פירוש דברים אלו ללבי גליתי וכו' והשבתי להם כי יש לדיקים
שנקראים בחי' לב ולהם גילה השי"ת קן הפלאות אבל יש
לדיקים שנקראים בחינת אברים ולהם לא גילה אח"כ אמרו
לי מי נקרא לב ומאז הודיעו לי ענין הג"ל מענין יעקב כנ"ל
אח"כ גליתי להם ענין הגשלא שגילה רבינו ז"ל על פסוק כי
לא תשכח מפי זרעו שהוא סופי תיבות יוחאי וכו' כנדפס
בהחילת ספר לקוטי מוהר"ן והועב בעיניהם מאד גם אמרתי
להם

להם מענין ואלה שמות וכו' שהוא סופי תיבות „תהלים תשובה“
 ולא יכולתי לומר להם כל הענין מחמת שאינם מבינים בלשׁוֹן
 שלנו וכל זה היו צעינינו לפלא גדול וישועת ה' נפלא וגורא
 שזכיתי צסטאנכול לדבר מתורתו של רבינו ז"ל ולמכור שם
 ספריו הק' שהם אתחלתא דגאולה ובאתי לגאליעט סמוך
 לחלות היום ומלאתי את צעל האכסניא שלי בביתו והודיע לי
 תיכף שיש ספינה שהולכת לאלכסנדריא וביום ש"ק או ביום
 א' תלא מכאן והייתי נחפז מאד לילך אל הקאנסליר אודות
 הציליעט ולא רליתי עוד להאריך בדברים עם האנשים שבאו
 עמי לקנות ספרים ודחיתי אותם והלכתי בזריזות אני ורי"א
 והצעה"צ שהוא ר' אברהם והלכתי מיד לעיר ציאלע ששם
 יושבים כל הקאנסלירין והוליד אותנו בדרך ציה"ק של ישמעאלים
 (אע"פ שבאמת יש דרך אחר קרוב ממנו וכ"ז הי' צכוונה)
 עד שבאנו להקאנלילארייע מאוסטרייך וכשנכנסנו לשם דחו
 אותנו מזה לזה כדרכם עד שבאנו לפני הסיקראטאר ותיכף
 הראה לי הציליעט שלי ושאל אותנו זה הוא השצתי לו הן עו"א
 מה זה מה זאת לכאן הלא זה הוא ציליעט של רוסיא ומה
 שייכות יש לך לכאן השצתי לו אדוני כך הוא דת רוסיא שלוקחין
 הציליעט של הקאנסליר ומחליפין אוהו ונותנים ציליעט שלהם
 ובלא זה אין מניחים ללאת מהגרענץ אבל באמת מבואר
 בהציליעט שאני מאגשי הקיסר מאוסטרייך עו"א לא כן הוא
 כי כמה אנשים באו הנה והביאו הציליעט של הקאנסליר בעלמו
 ואמרתיו לו יקרא מה שבתוכו ויראה שכתוב שם שאני מאוסטרייך

ימי מוהרנ"ת

השיב איני מכיר בלשון רוסיא. לך ותן אותו למי שבקי היטב
בלשון רוסיא לקרות והלכנו בפחי נפש מאד גם בתוך דבריו
הזכיר לשון של חשש מרגלים ח"ו שנקרא בלשונם . . . והי'
לי לער גדול ופחד מאד והלכנו עם הצליעט לביתינו ועליתי
על העליה וישבתי משומם אח"כ הלך הצעה"ב ר"ח הג"ל
ודרש וחקר עד שנודע לו מי שבקי בלשון רוסיא וחזר לביתו
וקרא אותו וחזרתי והלכתי עמו לעיר ביאלע ובחנו לבית אותו
האיש ולא מלאנו אותו בביתו והלכנו לבית קאוויני וישבנו שם
לפוש וישבנו שם הרבה עד שנודע שם מאיש א' שיודע בלשון
רוסיא היינו סופר א' שגשאר מצית הקאנסליר של רוסיא כי
אז באותה העת לא היה שם קאנסליר של רוסיא כי נסע
לביתו מחמת מריבת הגרעקין כידוע זע"ז הי' לנו יסורים כ"כ
והלכנו לבית הסופר הג"ל וילא לקראתינו לבית השער וספרנו
מזיקשינו ולקה הצליעט וקרא אותו ואמר שכתוב בו שאני
מהקיסר מאוסטרייך אבל אמר שלא ישר צעיניו החותם
שנחתם עליו (היינו חותם הגשר שקובעין עליו) כי לא
היה ניכר כלל תמונת אות מהחותם כי באמת היה
מטושטש מאד וחתומת יד הגראף לאדזיראן בעלמו שהי'
כתוב שם אמר שאינו מכיר כהיבט ידו כי זה כבר
י"ב שנים שהוא בבאן אבל זה הוא תמוה צעיניו שהחותם
העגול שקובעין הוא מטושטש מאד עד שלא ניכר ליוז הגשר
והאותיות כלל והי' לנו לער גדול ותיכף הלך על העלייה
ולקה הצליעט והעתיק אותו אות באות והביא לנו הצליעט
שלנו

שלנו וגם ההעתקה רק כתב בהעתקה חתום בחתימה ואמר לנו בע"פ שכתוב שם שהבליעט הוא שאני מאנשי קיר"ה מאוסטראך אבל חתימת יד הגראף הג"ל אינו מזכיר ותיכף ה' פחד גדול בלבי חולי יקלקל יותר ח"ו והנה כבר היה אחר חלות שא"ח עוד להתקרב לבית הקאנסליר וההכרח להמתין עד למחר וחזרתי משם בפחי נפש ובדאגה גדולה ומורך לבב מאד כי אני גר בארץ נכריה וכשהקאנסליר לא יקבליני ח"ו בפרט בשעת מלחמה כזאת מי יודע מה יהי' מזה. אח"כ הוכרחתי לילך עוד הפעם להאסקיע לעשות שם קן אודות הספרים שהשארנו שם ובאנו לשם והי' לי שם קלת יסורים קודם שמלאתי האנשים שהי' לי עסק עמהם ולגיניו בבית ר' יעקב חזן הג"ל:

(צד) והנה ציוס ה' אחר התפילה עשיתי קן וסוף אודות הספרים ובעזהי"ת קבלתי שם מעות בעד כל הספרים שמכרתים שם בערך ק"כ טאליר וזה היה לי לישועה גדולה כי צעת כזאת לריבן הולאה מרובה:

(צה) והנה כל הסיבובים והגלגלים שסיבב השי"ת עמנו באלו הימים בהסקייע וגאליטע א"ח לבאר כי השי"ת הרבה להפליא עמנו חסדו בכל יום ובכל עת ובכל שעה:

(צו) והנה ציוס ה' חזרתי בזריזות לגאליטע ולא השארתי עוד שום ספר בהאסקייע והיינו בהולים לחזור לגאליטע כדי לבא קודם חלות לבית הקאנסליר לשמוע התשובה מהם אשר עינינו היו תלויות לזה וחיינו היו תלויים מנגד כי הוא

ימי מוהרג"ת

חשש סכנת נפשות כנ"ל וזכנו לגאליטע לבית האכסניא שלנו
 והלכנו מיד לעיר ביאלע וחזרנו וזכנו להסיקריטאר ומסרנו
 לו הביליטע עם כתב העתקה של הסופר הג"ל שהיתה חתומה
 ופתחה וקראה וענה ואמר הלא הוא בעלמו אומר שאינו מכיר
 החתימה ואמר שהוא לריך לשאל ארון אחר שהוא כמו שני
 להקאנסליר כי הקאנסליר בעלמו לא היה אז בביתו וחזרנו
 והלכנו משם בדאגה ופחד גדול וגודל הלער והעחד שהי' לי אז
 א"א לבאר וישבתי משתומם על העלייה עד שהתחלתי לבכות
 בלב נשבר מאד שבאתי לארץ מרחקים ואין לי מכיר וזאתי בסכנה
 כזאת והי' לי כליון עינים עד יום וא"ו אחר התפילה א"ח"כ
 חזרנו והלכנו לשם והשיב הסקריטאר שגלך להאדון הג"ל בעלמו
 כי עדיין לא השיב לו וזה האדון לא הי' אז בביתו והוכרחנו
 להמתין שם הרבה בפחי נפש וכליון עינים אחר ב' או ג' שעות
 בא האדון הג"ל לביתו והודיעו לנו והלכנו וזכנו לפניו והוא
 טען ג"כ בדברים האלה שדיבר הסקריטאר הג"ל גם שאל
 להיכן אנו רולים לנסוע אמרנו לו לירושלים עו"א אין הקיסר
 שלנו בוחר באנשים ההולכים לירושלם כי הוא רולה שישב כ"א
 במדינתו בביתו כי אלו האנשים מרמים את העולם ולוקחים
 מעות המדינה לחוץ (כידוע ששם אסור ע"פ פקודת הקירה
 לקבץ מעות א"י) השבתי לו אני רולה להחזיר מיד וגשתק קלת
 אבל עכ"פ על הביליטע לא השיב דבר רק אמר שהוא לריך
 לשלוח הדבר לפני המיניסטער הקאנסליר בעלמו וש"א לקבל
 תשובה ע"ז עד יום ב' וקיבל הביליטע וכתב העתקה הג"ל

מידיו כדי לשלחו להקנסליר בעלמו וחזרנו והלכנו משם וגודל
הלער והפחד והאימה שהיה לנו אז א"א לספר וחזרתי ובכיתי
לפני השי"ת שירחם עלי ברחמי העלומים :

(צז) והנה גודל הכליון עינים שהיה לנו עד יום ז' יכול כ"א
להצין בעלמו והנה זה היום עשה ד' היום יום ז' פ'
אמור שלשים למצ"י נכנסנו לשם והוכרחנו להמתין קלת א"ח כ'
הביא לנו איש א' שני ציליעטין כתובים ותחומים כראוי עם
שני לעטליך בלשון ישמעאל ז"ה אשר הפליא חסדו עמו.
ועזרני עד כה כן יגמור נא חסדו עלינו להביאיני מהרה
לארץ ישראל לחיים טובים ולשלום אמן :

(צח) ביום ד' פ' אמור ל"ב למצ"י י"ז אייר עלינו על הספינה
לאלכסנדיא ומעשה שהיה כך היה ביום ד' פ' קדושים
העבר כשבחנו מהאסקייע לגאלוטע הודיע לנו הצעה ז"ב תיכף
שיש ספינה שהולכת לאלכסנדיא וביום ו' או למחרתו תלא
כ"ל ואמר לנו שגלטרך ליתן ביוקר דהיינו י"ח אדומים
ואמרתי לו שזהו יותר משי"ן טאליר השיב שיוכל להעמיד
המקח בסך שי"ן טאליר ומחמת שהייתי צהול אז מאד אודות
הציליעט כג"ל וגם כוספי היה חזק מאד למהר נסיעתי ע"כ
לא השצתי דבר והייתי מרולה ליתן אפילו זה הסך רק שלא
היה בידי לסלק זה הסך בתוך כך הלכתי עם ר"א להקאנסליר
והיה לי שם כל הלער הנ"ל וחזרתי באותו היום להאסקייע
לעשות גמר אודות הספרים וביום ה' באתי לגאליטא וכשחזרתי
מהקאנסליר ועדיין לא פעלנו לקבל הציליעט אמר לנו ר"א

הנ"ל

ימי מוהרנ"ת

הג"ל שכבר נתן אדרוף סך חמשים טאליר להקאפיטן על
 שכירות הספינה בסך שי"ן טאליר ונתתי לו מיד שלשים טאליר
 אע"פ שתיכף הצנתי שיש רמאות בדבר אבל לא ידעתי איך
 להתנהג עמו כי יראתי ממנו מחמת הציליעט שאני לריך
 שילך עמו בכ"פ ולא יכולתי להתגרות עמו ע"כ הוכרחתי ליתן
 לו שלשים טאליר והנה נתעכב קבלת הציליעט עד יום ז' כנ"ל
 ובהודך כך בש"ק הכנים אותנו א' מאנשי פולין לביתו וכיבד
 אותנו לקדש על י"ש שלא הי' מלוי אז בסטאמבול גם ציוס
 כיבד אותנו בפירות כנהוג והיו שם עוד אנשי פולין וכולם
 ענו ואמרו שבדאי ר"ה מטעה אותנו הרבה כי א"א שיתן כ"כ
 בעד הספינה גם ציוס ה' אמר לי שהוא ציוקר גדול והי' לנו
 לער גדול כי באמת לא היה צידינו לסלק כל זה הסך והיה
 לנו יסורים גדולים מה שעשה כשאצוה לאלכסנדריא היכן אכנס
 ללוות לסלק להקאפיטאן וגודל הער שהיה לי צימים אלה אין
 לשער ובפרט שעתה גודע לי שהוא מטעה אותנו וגתוסף
 לנו הער יותר ואעפ"כ ראיתי שאין צידי לתקן הדבר אם לא
 שאשליך לאיבוד השלשים טאליר שנתתי אדרוף עוד אמרו לי
 כמה אנשים בש"ק היות שיש ספינה שהולכת לעיר באראט
 ושם הדרך קרוב יותר הרבה לא"י מהדרך שיש מאלכסנדריא
 לא"י וגם נוכל לשכור צפחות הרבה מסך הג"ל והיה לצי
 חלוק מאד מה לעשות:

(צ"ט) ציוס א' פ' אמור צאו המשולחים מווילנא שהם מהמתנגדים
 הנקראים פרושים וקיבלו אותם הצעה"ב שלנו לביתו

והכרחנו

והוכרחנו לפנות כל החפלים שלנו מהחדר שהיו מונחים שם
 והעלינו כולם על העליה וגם המשולחים הנ"ל כולם אמרו
 שהדרך נכון יותר לגסוע לבאראט והנה הייתי מרולה להניח
 לאיבוד האדרוף ולשבור ספינה לבאראט אבל העיקר מה
 שנמנעתי מזה היה מחמת שהספינה לבאראט לא תלך מכאן
 עד אחר צ' שבועות וזאת הספינה לאלכסנדריא מוכנת לילך
 תיכף כי אללי היה קשה העיכוב אפילו יום א' צסטאמבול
 כמו שנה וע"כ הוכרחתי לישאר במקחי הראשון אבל עדיין
 היה לי לער גדול מחמת שאין בידי שכירות הספינה וגם כי
 הוא מטעה אותנו כנ"ל והתחלתי לדבר עם ר"א הנ"ל באשר
 שאין בידינו לסלק כל הסך הנ"ל אולי יוכל לבקש הקאפיטאן
 שימחול איזה סך מסך ש"ן עאליר סוף דבר צ"ס אחר
 שזכינו לקבל הביליעט בא ר"א ואמר שטען הרבה עם
 הקאפיטאן ופעל אללו שיניח מהמקח סך שלשים עאליר והנה
 אגחנו הצגנו האמת שהכל רמאות ומי יודע כמה הוא נותן
 להקאפיטאן אבל יישבתי עלמי הרבה הרבה וראיתי שא"א
 לי לעשות באופן אחר רק לעשות עלמי כאינו יודע ולהאמין
 לדבריו ונתתי שבת והודיה להשי"ת שעכ"פ ויותר לי שלשים
 עאליר גם צ"ס א' בא איש א' מהאסקייע וקנה מאתנו עוד
 איזה ספרים באיזה סך ובתוכם קנה ספרי רבינו ז"ל וע"י
 הויתור הנ"ל ועל ידי המכירה הנ"ל זכיתי שכבר היה בידי
 לסלק בעד הספינה וגם לקנות לידה לדרך צלמוס קלת וישבתי
 עלמי הרבה וסמכתי עלמי על השי"ת ונקבע בדעתי שאני
 מוכרח

ימי מוהרנ"ת

מוכרח לילך בספינה הזאת ששכרתילאלכסנדריא מחמת שהולכת
מיד וגם כי ראיתי כי מאת ה' הוא כי כבר נתתי אדרוף
והייתי מוכן לילך מיד אך ר"א אמר שביום מחר שהוא יום ג'
נעלה על הספינה:

(ק) ציוס ג' שמדנו בבוקר ורליתי להתפלל בא ר"א הנ"ל
בבהלה ואמר ששמע מאחד שכבר הלכה הספינה ממקומה
והי' לנו לער גדול מאד ורלתי תיכף עם ר"א הנ"ל בבהלה
ובחפזון גדול לבקש הספינה אולי נזכה למוצאה עדיין והלכתי
עמו בדרכים שלא עברתי בהם עדיין עד שילאנו מעיר גאליטע
ועברנו בעיר אחרת והלכנו הרבה מאד עד שבאנו אל הים
לאיזה מקום ספינות ושם שכרנו ספינה קטנה וזאנו אל
הספינות הגדולות ושאלנו על ספינה ששכרנו ולא מוצאו אותה
וחזרנו בפתי נפש לבתינו וכבר עבר הרבה מהיום ואני לא
התפללתי עדיין ומהרתי להתפלל בחיפזון ור"א רץ עוד לבדו
לבקש הספינה עוד במקום אחר וחזר לביתו ולא מוצאה והיה
לנו לער גדול מאד מה שאבדנו שלשים טאליר והעיקר מה
שלא הלכנו עם הספינה כי היינו חפלים מאד ללאת מסטאמבול
אח"כ אמר ר"א שהכרח לילך רחוק הרבה לאיזה עיר
אולי נמצא הספינה שם והיינו לריבים להגליא על הספק ד' או
ה' טאליר ולבלות כל היום על זה והתחלנו לילך בתוך כך
נודמן לנו ערל א' מאיזה ספינה וענה ואמר לנו אתם מבקשים
הספינה בואו עמי ואראה לכם הספינה ששכרתם והלך עמנו
דרך מועט על הים וגסענו משם דרך מועט בספינה קטנה
וזאנו

ובחנו אל הספינה שלנו אבל לא מלאנו הקאפיטאן ונתתי שבת
 והודאה ל"שי"ת שהחזיר לי אבידתי טוב להודות לה' על גודל
 השגחתו בכל עת על נסיון שכל יום עמנו וכו' ובפרט בנסיעה
 כזאת לאנשים בערכינו שאנו כאלמים בכלאן והכסף אין
 בידינו כ"א בלמנוס גדול לולי ד' שהי' לנו וכו' כן יוסף ד'
 עמנו לעשות נפלאות עמנו בכל עת:

(פח) והנה בהיותי על הספינה הנ"ל ששכרנו נודע לנו שלא
 תלך הספינה עד למחר רק שביום זה כפי הנראה כבר
 זזה ממקומה ומחמת זה לא היה יכול ר"א למוצאה:

(פט) ביום ג' הנ"ל אחר חלות היום חזר ובא ר"א הנ"ל ואמר
 שראה פנים עם הקאפיטאן ואמר שמחמת שניכרו לו
 אתמול מהשכירות סך שלשים טאליר ע"כ אינו רוגה עכשיו
 עוד להמתין על פירעון השכירות רק לסלק לו הכל תיכף ומיד
 עד פ"א וגם על ענין זה היה לי חלוקת העלה ובלבול הדעת
 מאד. סוף דבר הלכנו עם ר"א הנ"ל תחילה לבית הקנסליר
 כי אמר ששם נמלא הסופר של הקאפיטאן וגסלק לו כל המעות
 ונקבל מאתו כתב צבית הקאנסליר ע"ז והלכנו לשם ולא מלאנו
 אותו וחזרנו משם והלכנו לבית הערכעות של הישמעאלים.
 לקבל מהם כתב תוקף על הביליעט של הקאנסליר כדי
 שנוכל ללאת מסעאמבול ונתעכזנו שם איזה שעה משם הלכנו
 אל הספינה וסלקנו להסופר בהספינה כל המעות וקבלנו ממנו
 כתב צח"י וחזרנו לביתנו על מנת לעלות ביום מחר על
 הספינה וזה היום יום ד' הנ"ל עלינו על הספינה השי"ת יוליכנו
 לשלום (ז)

לשלוס לא"י מהרה:

(צ) והנה צ"ה כבר סלקנו כל שכר הספינה עד אלכסנדריא
 ושכר הסרסור ושכר נושאי המטלטלין ושכר הספינה
 קטנה וגם קנינו מעט פירות ושאר דברים מועטים קנינו
 לדרך ולחס יצאת"ל יש לנו כראוי מאדעם ועתה אין בידינו
 מעות כ"א בערך ג' טאליר ולד' הישועה:

(צא) בכל יום ד' הנ"ל לא זזה הספינה כלל וכן גם ביום ה'
 שהוא ל"ג בעומר ג"כ עמדה הספינה במקומה והיה לי
 לער ובלבול הדעת מזה מחמת שהבטיח לי הסרסור שכבר
 הספינה מוכנת לילך מיד ושכבר היה ראוי שתלך ביום שבת
 העבר ועתה עדיין היא עומדת במקומה ומורא עלה על ראשי
 אולי גם בזה יש רמאות כאשר סיפרו לי שפ"א בא ת"ח אחד
 לשם שהי' עוסק בתורה יום ולילה והיה ממעט בשינה מאד
 ושמו ר' לייב אשכנזי והטעה אותו סרסור אחד ואמר ששכר
 לו ספינה ור"ל הנ"ל סילק לו כל שכר הספינה וירד לתוכה
 ונתמהמה שם זמן הרבה והקאפיטאן דחה אותו מיום אל יום
 סוף דבר ישב על הספינה כמה חדשים כמדומה ששה חדשים
 ולבסוף הוכרח ללאת מתוכה כי היה הכל שקר כי הספינה
 לא היתה לריכה לילך משם כלל רק הכל היה רמאות לגזול
 ממונו בחנם ואח"כ כשילא מהספינה ענה ואמר להסרסור
 הלער שגרמת לי מחול לך אבל הציטול תורה שבטלת אותי
 כ"כ זמן איני מוחל לך ובודאי ישלם לך ד' כגמולך וזה הסרסור
 היה איש אמיד והיה לו אשה ושתי בנות והיכף ומיד מתו אחד

אחד עד שבזמן קצר מתו כולם. הוא ואשתו ויו"ח ולא נשאר זכרו וסיפרו לי מעשה זאת למען אדע להזהר מן הסרסורים אבל אני כשמעי זאת הבנתי מיד שבדאי אני לריך ליזהר מהם ובלא זה אני יודע שהם שקרנים אבל אני יודע איך לזהר מהם כי א"א לי לשכור ספינה בלעדס בפרט שאני מכיר הלשון כלל וגם זה שסיפר לי זאת אע"פ שהיה חזן ונדמה לאיש כשר אבל כל כוונתו היה כדי שאקח אותו לסרסור ואני כבר הכרתי אותו שגם הוא אינו איש אמת ונותן עיניו בממון ורולה להרויח בי ואמרתי בלבי תיכף אס' ד' לא ישמרני א"א לי להשמר מהם ובפרט שאני נחון לדרכי מאד ומחמת זה הי' לבי נוקש בקרבי בעת שנתעכבתי ב' ימים הנ"ל על הספינה מי יודע עד מתי אתעכב אע"פ שהבנתי שלפי הנראה לא היה כאן רמאות גדול כנ"ל אעפ"כ רבות מחשבות בלב איש והיו עולים על לבי פחדים הנ"ל :

(צב) ציוס ו' בשעת התפילה התחילו לעסוק במשיכת האנקירין ובפרישת הווילאות וכו' ותיכף זזה ממקומה הספינה והלכה הספינה בשלום בנחת ת"ל ונתתי שבח והודאה להשי"ת שת"ל נללנו גם מחשש זאת אבל בכל יום ו' הנ"ל ובכל יום ש"ק עד היום יום א' פ' בהר בחוקותי לא היה רוח טוב לדרכנו רק רוחות קטנים מאד וגם היו מושכים מן הלד מדרכנו וע"כ הלכנו לאט לאט השי"ת יתן רוח טובה בנחת להגיענו מהרה למחוז חפלטנו לחיים ולשלום ונזכה לבא לא"י מהרה בקדושה ובטהרה אמן כן יהי רלון :

ימי מוהרנ"ת

(צ"ג) ציוס שבת הנ"ל פ' אמור אחר שינה הלהרים הייתי חלוש
מעט וגם חזירי רי"א הי' חלוש קלת והנראה שהיה מחמת
תנועת הספינה ואויר הים אבל ת"ל היה החולשות מעט דמעט
ולא נתמהמה כלל:

(צ"ד) ציוס ב' פ' בהר בחוקותי היה קלת רוח סערה ואני
הייתי מתפלל אז בחדרינו הקטן למטה ורי"א היה למעלה
ועסק בבישול וגפל עליו פחד גדול מחמת שראה שהספינה
נעתה על לידה מאד עד שהיה הלד העליון של הספינה קרוב
אל המים מאד והרוח הולך וחזק והקאפיטאן והמאטראסין כולם
עסקו בבהלה ובחפזון במושיכת החבלים ושאר התיקונים הלריכים
כפי הרוח הזה ומחמת זה נפל על רי"א פחד גדול מאד. וגם
אני בשעת התפילה ולא האיהיכל זה רק מחמת סערת הרוח
נפחדתי מעט וצפרט שידעתי שהספינה הולכת בין ההרים
וסמוכה ליבשה מרוב הלדדים כי בכל הימים מיום ו' הנ"ל עד
היום ד' הולכת הספינה תמיד בין גבולי היבשה מוקף מרוב
הלדדים רק במקום אחד יש כאן שער שנכנסין ויולחין בו וכן
היא יולאת משער אל שער בכ"פ ואלו היבשות הם מאיי הים
שמלוים הרבה בים זה עכ"פ מחמת שהלכנו בין ההרים ע"כ
מסוכן ח"ו יותר כשיש רוח חזקה אבל אעפ"כ היה לבי חזק
ולא נפחדתי רק מעט אבל רי"א נבהל מאד בפחד גדול וקרא
אלי בקול גדול ומר ר' נתן אהה חוי ואבוי וכו' התפללו וקראו
אל ה' ונתגלגל גם עלי הפחד יותר קלת אבל אעפ"כ לא נתבהלתי
כלל והתפללתי כדרכי וכה נמשך כמה שעות גם אח"כ צעת
שאמרתי

שאמרתי תהלים אחר התפילה חזר רי"א וקרא עלי בקול גדול
 ועלצ אהה כי הים הולך וסוער וכיולא בלשונות אלה ואז הפסקתי
 וסלקתי ממני עלית ותפילין ובאמת היה באותו היום קלת
 סכנה אבל בחסדי ה' לא היה מזה דבר ועברנו בשלום גם
 הרוח סערה הנ"ל לא היה פונה לדרכינו ובשביל זה הי' לנו
 ג"כ לער קלת אבל בעז"ה אעפ"כ סיבבו את הספינה לדרכינו
 הנכון בדרך המלחים וד' עזרנו ת"ל :

(צ"ה) ביום ג' לא היה רוח גדולה אבל ת"ל הרוח היה ברוב
 היום פונה לדרכנו :

(צ"ו) ביום ג' הנ"ל עברנו אלל איזה שיירות של ישמעאלים לעת
 ערב הורידו את האנקיר והעמידו את הספינה סמוך לעיר
 אחת ואיני יודע הטעם ועמדה רק אותה הלילה במקומה צבוקר
 ביום ד' צפת שהיינו מכינים עלמנו להתפלל חזרו ומשכו את
 האנקירין מן הים וחזרו והלכו ות"ל גם היום הזה הרוח פונה
 לדרכנו בעז"ה ת :

(צ"ז) ביום ד' הנ"ל חזרנו והגענו סמוך לעיירות שהי' שם חזקות
 גדולות והורידו וסילקו קלת ווילאות כדי שתלך הספינה לאט
 לאט וגם הורידו למטה את הספינה הקטנה והקאפיטאן לוח עלי
 ליתן לו הביליעטין שלנו והצגתי ששמה יושבים מושלים ישמעאלים
 לשמור המדינה באלו החזקות ולריכין להודיע להם כשנוסעים
 ולהראות להם הביליעטין וגסע הקאפיטן לשם אל החוף ואח"כ
 באו ישמעאלים אדונים על הספינה שלנו ואני ישבתי למטה
 וגם רי"א בא למטה וראינו דרך הארובה שבחדר שהולכים

ימי מוהרנ"ת

ושבים ישמעלים בספינה שלנו ולא ראינו לעלות אצל אחד מהם ירד אללינו והתחיל לשאול אותנו איזה דבר ולא יכולנו להשיבו ועלה מיד אח"כ קרא הקאפיטאן אותנו לעלות למעלה וישב שם איזה מושל ועמדנו לפניו ולא דיבר לנו מאומה רק לקח הביליעטין שלנו מיד הקאפיטאן וכתב תחתם כנהוג אח"כ ירדו הישמעאלים מספינה שלנו ובתוכם היה ישראל א' אצל אנחנו לא הכרנו בו שהוא ישראלי כי קשה להכיר בין ישראל לישמעאל להבדיל אצל הוא התחיל לדבר עמנו בלה"ק וקבל ידינו ואמר שלום ויעקב הלך לדרכו (כך הם נוהגים לומר ולברך להולך בדרך) וגם אנחנו אמרנו לו שלום באהבה ונפטרו והלכו לדרכם אח"כ חזרו ופרשו הווילאות והלכנו לדרכינו ת"ל והרוח פונה לדרכנו ת"ל:

(צח) ציוס ד' פ' בחוקותי הג"ל אח"כ בעוד איזה שעות שהיו כמו ד' שעות אחר חלות היום נהעורר רוח סערה גדולה ובכל פעם הולך וחזק והיה רעש גדול על הספינה כי היה עבודה רבה ויגיעה גדולה להמלחים שבכ"פ הולרכו לעשות עבודה אחרת כי היה הרוח הולך וסוער ולא היה פונה לדרכינו והיה סובב הולך הרוח לכל לך כדרך הסערות הגדולות וע"כ הוכרחו בכ"פ לפרוש הווילאות ללך אחר ופעם הולרכו לסלק כמה ווילאות ושאר ענינים כאלה אצל מגודל הרוח סערה החזקה כל חכמתם תהבלע והספינה נוטה ומתנדנת לכל החדים מאד והלכה באלכסון מאד פעם נטתה בלד זה מאד עד סמוך לים ממש ופעם ללד זה ואז היה לנו פחד גדול כי

היה או חששת סכנה כנ"ל והי"א עליו נפל הפחד יותר וישב
 למטה בחדרינו הקטן והלך כי אמר שאינו יכול לסבול הפחד
 כשהואה בעיניו שאון הגלים ברעש כזה ונענוע הספינה אל
 הלדדין וכו' אבל אני הייתי למעלה איזה שעה ואח"כ ירדתי
 למטה ג"כ להתפלל להשי"ת שיעזרו ברחמיו כי בכל הדרך
 שהלכנו על הים השחור לסטאנבול לא היה לנו בשום עת רוח
 כזה וסכנה כזאת לא מיניה ולא מקלתו גם על הים הזה זה
 ששה ימים שאנו הולכים עליו לא היה עלינו סכנה כזאת רק
 ביום ז' הג"ל היה קלת רוח גדולה אבל לא נתמהמה כ"כ
 כ"א שעה מועטת והרוח היה הולך וחזק מאד וגם עוד כמה
 ספינות הלכו אללינו וראינו כולם איך הרוח נושא אותם
 ומסבב אותם עולים שמים ויורדים תהומות וכן היה בספינה
 שלנו וגמסך הרוח סערה החזק הזה הרבה הרבה ולעת ערב
 הוכרחו להוריד האנקיר ולסלק הווילאות והעמידו הספינה צעת
 תפלת המנחה ונתנו שבח והודאה להשי"ת שהעמידו הספינה
 שעכשיו אין הסכנה גדולה כ"כ והים הולך וסוער כסיר נפוח
 ברוח סערה ורעש גדול גם כל הלילה ומגודל השלכת הספינה
 וטלטולה וניענועה הקשה עולה ויורדת וכו' עי"ז התחלנו לחלוש
 עד אשר צעת תפלת ערבית נחלשתי מאד ואני נתתי הקאות
 ז' פעמים בתחילת הלילה גם צעת שעמדה הספינה אעפי"כ
 לא היה לנו מנוחה כי היתה מתנענעת בטלטול הקשה מאד
 וכן היה כל הלילה ולא אכלנו בערב כ"א מעט והיה לי הקאות
 כנ"ל גם לעת ערב הלך ר' יהודא אליעזר ורזה לשאוב מים

מן הים ללרכינו והלך מאטרחס אחד והשליך עליו חבל על
 ראשו בדרך שחוק ועי"ז הפיל הכובע שלו לתוך הים וגאבד
 עד היום גם בכל הלילה היה הרוח הולך וסוער מאד ואנחנו
 שכבנו ליסן בחלישות גדול וגוסף לזה היה לנו עוד סכנה
 באותו הלילה כי בהדרינו הלך והארוך קלת היה שם עוד א'
 מאנשי הספינה ואז היה לו כאב השינים והביא לחדרינו אש
 ועישן עליו לוקער לרפואה וקודם השינה בא על דעתי חששא
 זאת מי יודע מה יהיה מהאש שהכניס כי מחמת שארובה
 שבחדר פתחה אל החוץ לאויר השמים והרוח מנשב בפרט
 רוח סערה כזאת ע"כ צוודחי לריבין לשמור עלמו מן האש
 שם מאד ובחמת הקפיד הקאפיטאן בכל עת שהכנסנו נר
 לחדר שלא ידליק בעת השינה ובפרט בליל שבת שהדלקנו שמן
 ואחר הסעודה של ליל שבת נשאר עוד שמן בלנלנת והיה אסור
 לנו ליסן עד שרמזנו למאטרחס אחד שיכבה הנר גם אח"כ
 לא הכנסנו שום נר לחדרינו ואכלנו בלילה בחוץ על הספינה לאור
 הכוכבים ועכשיו הלך הנ"ל והכניס אש בחדרינו בלילה והיה
 עלי פחד גם קודם השינה אבל לא יכולתי לומר לו מחמת שאינו
 מביין בלשונותינו גם ידעתי כי לא יליית אותי ושכבתי ליסן
 ויהי בתוך הלילה הקילותי והנה אש גדולה צוערת על השולחן
 והלהב עולה למעלה כי היה מוגחים ספרי פסולים שלהם שם
 על השולחן ושאר ניירות וכולם נשרפו וגם קלת מנוף השולחן
 אבל בעת שהקילותי כבר נודע לאחד זאת ועמדו וטסקו לכבות
 ואמר לזה שגרם זאת אל תשחד וגם אני נתתי להם ממימי

הנטיילה

הנפילה שלנו וכיבו ואח"כ ירדו עוד מאטרסין והביאו דלי מים
ות"ל שקעה האש וגודל סכנה זאת אין לשער כי החדר לר
מאד ולא היה צו שום פתח כ"א ארובה קטנה שבעליית
הספינה ואם ח"ו היה מתפשט האש עוד לנד הארובה שהיתה
סמוכה לשם מאד לא היה לנו שום מקום לברוח מן האש ח"ו
ורי"א ישן ולא ידע בכל זה. בצוקר ציוס ה' ספרתי לו כל זה
והודעתי לו כל סכנת האש שהיה לנו כלילה זאת ואמרנו מה
זאת שנוסף לסכנת המים שאנו עוזרים בה עכשין ונוסף לזה
היה עלינו סכנת האש ברוך השם אשר הלילנו מאש וממים
וסיפרתי לו את דברי הלחות שאמר רבינו ז"ל אחר שאמר
התורה ט' תיקונין המדבר מא"י שמדבר שם מאש וממים כי
מבואר שם שלריבין שיהיו כל דבריו כגחלי אש ועי"ז יכולים
לקבל תורה מהגשמה וכו' ואז פתח לור ויזבו מים וכו' ע"ש
ואמר אח"כ (איך האב היינט גיזאנט פאר פארייער אין פאר
וואסיר) ועי"ז שספרתי לו זאת נכנסתי אח"כ בשיחה נאה
מרבינו ז"ל ומתורתו הנוראה והחיינו עלמינו קלת בזה אצל
הים הולך וסוער מאד מאד וחלישותינו גדול מאד והיה קשה
עלי מאד להתפלל ואח"כ רליתי להתפלל וקודם שהנחתי עלית
ותפילין הוכרחתי ליתן הקאות ואחר כך התפללתי בחלישות
גדול וצעוד שהייתי מעוטף בטלית ותפילין קודם שגמרתי אמירת
והוא רחוס של ב' זה' נחלשתי מאד והוכרחתי לסלק צמחירות
גדול הטלית ותפילין וחזרתי ונתתי הקאות והייתי אז חלוש
מאד והים הולך וסוער צלי הפסק אח"כ הוליאו האנקיר
והתחילו

ימי מוהרנ"ת

והתחילו לילך בתוקף הרוח סערה אבל לא הלכו כ"א איזה
שעות אח"כ כמו שעה אחת אחר חלות היום חזרו והורידו
האנקיר ועכצו הספינה ועדיין לא פסק הרוח סערה והספינה
מתנדנדת במקומה מאד מאד אך בחסדי ד' פסקו חלישותינו
קלת אבל עדיין לא חזר כוחינו עלינו השי"ת ירחם ויקם
סערה לדממה ויחזור אותנו לאיתנו מהרה אכי"ר:

ועמדה הספינה כך כל יום ה' והיס הולך וסוער לעת ערב
שהוא ליל יום ו' נשקט קלת הרוח סערה וכן צבוקר
ציום ו' ג"כ לא היה הרוח סוער כ"כ אבל אחר חלות
היום צעש"ק הנ"ל חזר ונתעורר רוח סערה גדולה ובליל
שבת היה קשה עלינו מאד מאד להעמיד הגר שלא יכזה
והוכרחנו בערב צעת ההדלקה להעמידו על הקרקע צקרן
זווית וכל הלילה של ליל שבת היה הרוח הולך וסוער אבל
הספינה עדיין עמדה על מקומה וזה היה חסד גדול מהשי"ת
שנתעכזה זה הזמן שעי"ז היה הרווחה קלת וכח לסבול
ואעפ"כ היינו חולשים קלת מכבד וגם גודל נדנד הרוח הספינה
במקומה החלישה אותנו קלת:

(צט) ציום שבת קודש צבוקר השכם נתעוררו הקאפיטן
וכל המאטראסים בצריזות גדול והולילו במהירות האנקיר
והרוח היה חזק וסוער צרעש גדול אבל היה מנשב לדרכנו
מכוון מאד ומחמת זה נודרו לילך מיד והתחילה הספינה לפרוח
ממקומה בצריזות בטלטול וכיענוע וכידנד גדול והצגנו תיכף
שמה צוודאי יגיע לנו מה שיגיע ח"ו וכן הי' ואעפ"כ התפללנו
תפלת

תפלת שחרית ומוסף ואכלנו סעודת שחרית מעט לחם עם שמן
 זית כי בלא זה לא הי' לנו לאכול שארי דברים בשבת אבל
 גם הלחם לא יכולתי לאכול כראוי כ"א מעט בדוחק וזריתי
 ברכת המזון ואחר בהמ"ז הנחתי עלמי ליטן ומאז התחיל
 החלושות להוסיף עלינו עד שנפלנו על ערש דוי והיונו חלושים
 מאד כל יום השבת קודש ולא טעמתי כלום ולא אכלתי שום
 דבר בסעודה שלישית אפילו לימינע ומאראנך שהיה
 לנו ושפיריטום הכל לא יכולתי לקבל כלל בשום אופן ומנחה
 של שבת וערבית של מו"ש וספירה הכל התפללנו מונח במקומו
 בחלישות ועייפות ויסורים אלו הי' לנו מן יום השבת קודש הנ"ל עד
 יום ד' בצוקר והיס הולך וסוער בזעף וברעש גדול והרוח גדול
 וחזק מאד והספינה מתנדנדד ומתהפכת ומסבבת בנדנד גדול
 לכל הילדים והגלים מחנשאים מאד וכל פעם התיזו מים הרבה
 לתוך הספינה. ולפעמים התיזו עלינו לתוך חדרינו והיא עולה
 שמים ויורדת תהומות וטילטלה וליערה אותנו מאד מאד והיה
 לנו לער ויסורים מרים וחלישות גדול מאד אלו הימים ואני נתתי
 הקאות הרבה כמה פעמים בכל יום צרוך השם הנותן ליעף
 כח אשר עד כה עזרני ות"ל ביום ד' בצקר התחלנו לחזור
 קלת לאיתנינו וגם הרוח סערה נשקט קלת וכל הימים הנ"ל לא
 אכלתי כלל וכל מה ששתיני טייל או קאווע הקאתי אחר כך
 וב"ה ביום ד' הנ"ל התחלתי לאכול וחזרתי לאותניני מעט מעט
 וזה היום עשה ה' היום יום ה' ג' סיון באני לעיר אלכסנדריא
 של מצרים בשלום בלי שום פגע משום נר ואיוב ח"ו וסקר

ענו צנו שרנו למונע אוחני מוחמת פחד שקר הנ"ל צרוך השם
 שלא שמענו להם בעזה"ת:

(ק) ציוס ה' הנ"ל פרשה צמדבר יוס א' מג' ימי הגבלה
 נכנסתי עם הקאפיטאן צספינה קטנה לאלכסנדריא ובעלמוי
 לא ידעתי להיכן אכנס מאחר שאין לי מכיר שם ואיני יודע
 שום דיבור צשלונס ושום ישראל מפולין ואשכנז לא נמלא שם
 וצאתי עם הקאפיטאן עד החוף הים וילאתי אל היצשה והתחיל
 הקאפיטאן לכנס אל העיר ואני הלכתי אחריו עד שעבר
 צתוך העיר בצמה רחובות ואני אחריו וראיתי לפני עם אשר
 לא ידעתי כי מנהג מלרים משוגה עוד בצמה וכמה דברים
 ממונהג סעאנבול הן בהמלבושים והן בהלשון והן צמיני צהמות
 ושארי דברים וגבהלתי מראות. ואני עובר צתוך העיר כאלס
 וכחרש והכל מסתכלים ותמיהים עלי. וקלתם שוחקים ומהלוללים
 מומני צפני אצל שום אדם לא פגע צי ח"ו ולא הייתי יכול
 לשאול אפילו היכן מקום היהודים כי אין מלה בלשונו להצין
 שום דיבור מלשונם צתוך כך התחלתי לפגוע קלת אנשים
 פאחאקין שהם האנשים הצאים מומדינות שלנו כגון מאשכנז
 ואיטליא וכו' והם נקראים שם פריינקין ואלו האנשים כשראו
 אותי היו כמו מוחתנים עמי והתחילו לקרצ אלי ולדבר עמי
 קלת מוחמת שאנו כולנו מאקלים אחד מאראפייע אצל גם
 עמהם לא יכולתי לדבר כי רובם ככולם מדברים בלשון איטליא
 וסאלוויטקא וצתוך כך נעלם מומני הקאפיטאן והלכתי
 אני לבדי צתוך הרחובות וצין החנויות ועדיין אינו יודע כלל
 להיכן

להיכן אני הולך ורליתי לשאל היכן הרב או החכם ואין משיב
 לי דבר כי לא פגעתו בישראל רק בערביים או ישמעאלים
 בתוך כך הקרה ד' לפני שני פריינקין והתחילו לקרב אותי
 ולשאל בשלומי ברמז וגם הם לא הבינו בלשון אשכנז ובקשה
 אותם היכן הרב והחכם. והשיב א' שיוליך אותי להרב וכן עשה
 והלך עד שהביא אותי לבית הרב שהיה סמוך למקום שפגעת
 אותו וב"ה שבאתי לבית הרב בשלום והיה זה חסד גדול מהשי"ת
 אללי שנכנסתי לתוך כרך כזה בשלום במקום שאני כאלם מומש
 ולא על חנם אנו אומרים ג"פ בכל יום נודה לך וכו' על ניסוך
 שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך ופיוצתיך שבכל עת ערב ובוקר
 ולהרים וכו' וזה אפילו כשיושב האדם בביתו מו"ש בדרך
 במדינות הים במדינה החוקה ומשונה מאד ממדינותינו כזו
 יהי שם ה' מצורך תמיד:

(קא) צבואי על העליה שדר שם הרב. הלך מאתי זה שהולך
 אותי וגשארתי שם לבדי והדלת היתה סגורה וניזדמן
 שם ישראל אחד שהיה לריך להרב והתחיל לדפוק על הדלת
 ופתחה אשה אחת ולא הניחה אותי לכנס ואמרה שהרב ישן
 ורמוזה לי צידיה ענין שינה ואמרהי אעפ"כ אכנס ואמתין עד
 שיקוץ ולא הניחה אותי לכנס ואמרת אשכב בבית שער שעל
 העליה כי צוודאי לא אהזז מכאן עד שיקוץ הרב וישבתי שם
 לבדי וזה ה' לי קלת מנוחה והתחלתי לחשוב שם מה שהייתי
 לריך בתוך כך חזר ובא האיש הנ"ל שהיה לריך להרב וישב
 עמי שם ג"כ וקירב אותי אבל לא היה מצין בלה"ק כ"א

ימי מוהרנ"ת

מעט דמעט בקושי גדול כי הלה"ק משונה מאד מלה"ק שלנו
 כידוע ומי שהוא למדן ויודע לדבר לה"ק יכולין להבין מעט
 ממנו אבל רובם עמי הארצות ומהם קשה להבין דיבור בלה"ק
 וישבתי שם בבית שער הנ"ל לערך שעה ויותר. אח"כ פתח
 הרב הדלת ונכנסתי אליו ושאל אותי מה טובי וגם עם הרב
 קשה קלת לדבר אבל מאת ה' היתה שנודמן לי איש א' מסטאנביל
 שמו ר' יחיאל מלפת והוא מאנשי ליטא והוא בא בסמוך
 מאלכסנדריא לסטאנביל וישב באלכסנדריא ה' חדשים וכבר
 היה לו הכירות עם הרב ועם הגביר ר' אברהם טילקא ונתן
 לי שני חגרות להרב ולהגביר הנ"ל כי ר' יחיאל הנ"ל עמד בבית
 הגביר הנ"ל כל ה' חדשים הנ"ל שישב שם ואלו שני החגרות
 היה טובה גדולה מאד לאיש כמוני אשר מעולם לא נסתי
 בבזיון זה להילטרך לילך להרב והיה קשה עלי מאד מאד לכנוס
 להרב וצפרט כי כבר לשון אנכי במדינה זאת אפילו בלה"ק
 כנ"ל ע"כ האגרת הנ"ל היה לי לפה והנה הרב הוא קלת קפדן
 ותיכף התחיל לומר בדרך קפידא כמו שאמרו לי בסטאנביל
 איך נוסעים עכשיו בעת כזאת לא"י שנשמע מלחמה כזאת
 עם הגרעקין וביולא בדברים כאלה ובאמת גם
 באלכסנדריא אין יודעים האמת בענין מלחמה זאת והתחלתי
 לבקש את הרב עכ"פ מאחר שכבר באתי יתן לי לע"ע עכ"פ
 אכסניא השיב האתה יכול לפרוע א"ל והכנסת אורחים אין
 כאן השיב בכאן יש תקנה שלא לקבל אורח כ"א עד שלשה
 ימים. השבתי לו טוב אנחתי נאכל משלנו אחר ג' ימים רק

לע"ע יתן לנו אכסניא להניח החפלים שלנו ותיכף שלח עמי
 האיש הנ"ל שהיה לריך להרב באיזה עסק והלך עמי האיש
 הנ"ל ועבר עמי ברחובות ובשוקים וקשה לי לדבר עמו והביא
 אותי לחלר א' והעלה אותי בכמה מעלות לאיזה צית ושם לא
 היתה רק האשה ודיברה עמי בלשונם שהוא לשון ערבי והראה
 האשה לי בידיה שתקבל אותי שם אצל אני הייתי לריך לדבר
 עם הצעה"ב ולבקשו שיתן לי עלה איך להביא את רי"א ואת
 החפלים מהספינה לכאן ולא רליתי לישראל שם והלכתי משם
 עם האיש הנ"ל ועדיין איני יודע להיכן הוא מוליך אותי
 אח"כ פגע באיזה אנשים ודיבר עמהם מה שדובר ואני לא
 הבנתי אח"כ הלך לדרכו ואמר לאשה אחת עניה שהיא תראה
 לי הדרך ורמזה לי והלכתי עמה ושם אין גשים מלויות כ"כ
 בחוץ ואין הדרך לילך עם אשה בשוק והוכרחתי לילך מרחוק
 למקום שהיא הולכת ועברתי צין כמה ישמעאלים וערביים
 במקום שדוחקין שם רבים עד שהביאה אותי להחלר שיושב
 הצעה"ב בעלמו של האכסניא הנ"ל כי הצעה"ב היה לורף
 ושמו ר' משה גבאי חזן הכנסת דשם ושם כל הצעלי מלאכות
 עושין מלאכתם בחנויות ולא בביתם ובאתי להחלר ששם
 החנות שיושב הצעה"ב ר' משה הנ"ל וקיבל אותי וא"ל שלום
 וברוך הבא. והתחלתי לדבר עמו איך להביא החפלים ואת
 רי"א לכאן והיכף התחיל לעלות על מחשבתי גודל הצער שלי
 כי הבנתי תיכף שלא אוכל לחזור אל הספינה ולא אדע מקומה
 ובפרט שאיני מבין הלשון שלהם כלל וגם עם ישראלים קשה

ימי מוהרנ"ת

לי לדבר ולער זה בלבב דעתי מיד מאד ואעפ"כ דברתי עם
 הצעה"ב כאילו אני יודע קלת. אבל הצעה"ב הבין שאני
 בעלמי מבולבל ואני יודע מקום הספינה ואעפ"כ שלח עמי
 בנו נער אי' שילך עמי אל הים. ובקשתי להצעה"ב שיאמר
 להנער שיסבור לי שם ספינה קטנה והלך עמי הנער הנ"ל
 עד שהביא אותי אל חוף הים. בצואי לשם לא נמלא שם ספינה
 קטנה כי שם לא היה המקום כלל. ששוכרין ספינות קטנות
 אבל אנלי לא היה נ"מ מזה מאחר שאני יודע להיכן אסבור
 הספינה כי יש שם כמה וכמה ספינות וא"ל לי להכיר הספינה
 שלי וגודל הנער והפחד ובלבול הדעה שהיה לי אז א"ל לבאר
 אעפ"כ לא הגדתי להנער שאני יודע מקום הספינה שלי רק
 אמרתי לו שילך אותי למקום שימלא ספינה קטנה והלך הנער
 ושאל את אי' והודיעו לו המקום וחזר עמי משם והלך עמי
 הרבה דרך העיר עד שבא לחוף הים למקום אחר ששם נמלאים
 ספינות קטנות ושם רואים כל הספינות הגדולות שעומדים
 כמה מנחות ולערי הולך וגדול. איך אמלא ספינה שלי והנער
 הנ"ל לא הי' יכול למלא גם שם ספינה קטנה כי אין נמלאים
 שם ספינות קטנות כ"א מעט ולא הי' מלוי אז לשכור ובאמת
 עיקר העיכוב נודע לי אח"כ שהיה רק מחמת שלא הייתי
 יודע מקום הספינות שלי כי דרך הספינות הקטנות שיושבים
 שם כמה אנשים מכמה ספינות גדולות והספן מוליך כ"א
 לספינה שלו ואח"כ הוא חוזר משם וצואו לסוף הים מולא
 עוד אנשים אחרים כאלה שצריכין לילך להספינות הגדולות
 ואז

והם נכנסין תיכף להספינה קטנה והוא מוליך כ"א למקומו
 ואז כשעמתי שם עם הנער חזרו ספינות קטנות וכשחמר
 להם הנער ליקח אותי שאל הספן לאיזה ספינה ומחמת שלא
 יכולתי להשיב לו השוזה ברורה כי בעלמי לא ידעתי כנ"ל
 ע"כ נסע תיכף עם הספינה לדרכו והיה לי לער גדול שם
 אלל הים והלכתי אנה ואנה אולי אוכל למצוא הספינה קטנה
 של הקאפיטאן שצא ולא יכולתי למולאה וגודל הער שהיה לי
 אז א"א לבאר ולא ידעתי כלל מה לעשות והיום אינו עומד
 במקומו וכבר היה סמוך לפנות היום וחזר עמי הנער לאביו
 ואמר לאביו שאינו יודע בעלמי היכן הספינה ואני תליתי הסרחון
 בהנער שאמרתי שהוא קטן ואינו יודע לשכור ספינה ושניהם
 היה אמת והנה השי"ת ברחמיו ריחם עלינו ונדמן מאת ה'
 שישב שם איש א' שמו ר' אהרן והוא מסאליניק רק שצא
 לשם זה איזה שבועות וזה האיש היה יודע מעט בלה"ק וריחם
 עלי והלך עמי בעלמו עד שצא עמי אל הים פעם שנית וכבר
 הלכתי הרבה מאד עד שנתגעתי הרבה והלכתי עמו עוד
 הפעם אל הים למקום שהספינות קטנות הולכין משם וצאנו
 למקום א' שמתקרבים לשם הספינות הקטנות ועמדנו שם
 הרבה ולא מלאנו ספינה קטנה וגם אם נמלאת איזה ספינה
 לא קיבלה אותי מחמת שלא ידעתי מקום הספינה שלי ועמדתי
 שם בלער גדול ובפחי נפש ובכליון עינים מאד מאד ולא
 ידעתי מה לעשות והלכתי לכאן ולכאן אולי אמלא הספינה
 קטנה שצאה עמי ולא מלאתי ונתמהמהנו שם הרבה ור' אהרן
 הנ"ל גמל עמי חסד וישב עמי שם בשבילי אח"כ לעת ערב

באה ספינה קטנה ודיבר ר' אהרן עם בעל הספינה וסיפר
 לו הענין ונתרלה לקבל אותנו ולויה לי ר' אהרן ליכנס לתוך
 זאת הספינה ונכנסתי לשם וגם הוא נכנס עמי והערצתי בעל
 הספינה אמר שהוא יודע המקום שעומדים שם הספינות
 הבאות מסטאנבול והיה לי תקוה שעל ידו אפשר אוכל למצוא
 הספינה שלי בעזה"י והלכנו עמו אבל בזאת הספינה ישבו שם
 עוד ישמעאלים וערביים מכמה ספינות הסמוכות והוליך בתחילה
 את כ"א לספינה שלו ונתקרב עמנו לכמה ספינות בשביל
 אלו האנשים הנ"ל וקלט מהספינות היה ספינות של מלחמה
 שישבו שם הרבה ישמעאלים אנשי חיל וכשראו אותי שחקו
 והתלוללו אבל לא פגע בי שום א' מהם בעזה"י וכן הלך עמנו
 מספינה לספינה והוריד אלל כ"א כל איש לספינתו בתוך כך
 פנה היום מאד והגיע זמן המנחה והיה לי לער גדול כי איך
 אפשר לחפש סמוך לחשיכה ובתוך כך יגיע הלילה ובפרט שהיו
 קלת רוח סערה אח"כ כשסילוק כל הנ"ל מהספינה ולא נשאר
 שם כ"א אנחנו אני ור' אהרן הנ"ל ענה ר' אהרן ואמר היום
 פנה וא"א לחפש עכשיו וההכרח לשוב לבתינו ולמחר אלך
 עמכם לבקש ואע"פ שהיו לי לער גדול מזה שאלטרך ללון
 בפחי נפש ובכליון עינים אעפ"כ היו ניחא לי לבזה מאד כדי
 שלא אסכן עלמי בספינה קטנה כלילה בפרט שצריכין לחפש
 ספינתי כנ"ל וחזרתי אל היבשה ולא נתתי להספן אפילו פ"א
 וחזרתי עם ר' אהרן לבית הבעה"ב שלי ודעתי טרודה בלער
 מאד בדרך שאל אותי ר' אהרן הנ"ל אם אין אתי איזה ספר

חדש וזוה החיה אותי ותיכף השבתי לו שיש אתי ספר חדש
 שלא ראיתם אותו עדיין במדינה זו ושמו ספר ליקוטי מוהר"ן
 וזה הענין החיה אותי מאד ואמרתי בלבי שבשביל זה לבד
 כדאי כל היסורים וטולטולים שיש לי שאני עכשיו כמו בגלות
 מלרים שאני נע וגד ומטולטל ומבולבל באלכסנדריא של
 מלרים אשר מעולם לא עלה על דעתי להיות בכאן אבל כשאני
 זוכה להזכיר באלכסנדריא בשוק שם הספר של רבינו הגורא ז"ל
 בשביל זה הכל כדאי כפי מה שאני מאמין ויודע קלת גדולות
 קדושת נוראות זה הספר וגודל הפעולות טובות ונוראות
 שעושה בעולם וכו' וכו' ואם לא הייתי בכאן מי יודע מהי
 היה נזכר זה הספר בכאן ואם לא באתי כ"א בשביל זה די
 בפרט שהבנתי תיכף שע"י שאלה הזאת בוודאי אזכה למכור
 כאן איזה ספר (וכן היה) וזה בוודאי יקר בעיני מעל כל הון
 והלכתי עמו עד לבית הבעה"ב ר' משה הנ"ל ונכנס עמי אל
 העליה ור' משה הבעה"ב לא בא לביתו עדיין ולא היתה שם
 כ"א האשה וקיבלה אותי בכבוד ברמיזה ותיכף התפללתי מנחה
 כי כבר פנה היום מאד ואחר מנחה נתישבתי קלת היכן אני
 בעולם וניחמתי א"ע קלת וחזקתי א"ע לבטוח בה' שיהי' הכל
 נכון בחסדו הגדול ואח"כ התפללתי מעריב וספרתי ספירת
 העומר וקודם שגמרתי בא הבעה"ב ר' משה וקיבל אותי בסבר
 פנים יפות וישבתי עמו על המלאות שלהם כדרכם ואח"כ בא
 ר' יוסף שאוכל שם ג"כ אלל זה הבעה"ב ושאר אנשים שכנים
 ודיברתי עמהם וקיבלו אותי בכבוד ודיברתי עמהם מענין הדרך

מכאן לא"י וקלתם אמרו שלריכין ליסע דרך עיר דומיחאטא
 שהוא עיר של מלרים וזה אומר ככה וזה ככה מתוך דבריהם
 הצנתי תיכף בכפי הנראה יהא דרכו מכאן ללידון ומשם ללפת
 תובב"א והיה לי זה לנחת ולסימן ישועה שאני מדבר תיכף
 מדרך גסיעתי לא"י אח"כ באו לשם בני הנערים כמו בני ט"ו
 או ט"ז שנה ויותר וישבו לפני הצעה"ב וקראו לפניו הפרשה
 במדבר בניגון ונקודות שלהם ונתעכבני איזה שעות אח"כ אכלנו
 סעודת הלילה ואכלנו עסה שקורין לאקשין עם גבינה צידים
 ועם לחם כדרכם והכל היו חביב בעיני מאחר שזכיתי עכ"פ
 שיהיו לי מקום מנוחה ללון במקום רחוק כזה וגם נותנין לי
 לאכול צ"ה. אח"כ לוו לי לעלות על העליה שעל עליה זאת
 לישן שם וישנתי שם על הקרקע והכרים והכסתות שלי לא
 היה לי עדיין שם ונתנו לי איזה יריעה ובר של קש כדרכם
 וישנתי שם והכל היו יקר בעיני מאד אבל לא יכולתי לישן כ"א
 מעט. בבוקר השכס עמדתי והלך עמי בן הצעה"ב לביהכ"נ
 ושאלתי אם יש שם בית הטבילה ובקושי גדול עד שהבינו
 כוונתי והודיעו לי שבציה"כ יש שם מקוה אבל שם אין הולכים
 האנשים לטבול כלל אפילו בע"ש ובעיו"ט ובקשתי מהנער
 שיוליך אותי למקוה ומילא רלוני והלך עמי לשם ועמדה שם
 אשה אחת שממונה על טבילת נשים ולא רלתה בתחילה להניח
 אותי לכנוס והנער טען עמה בשבילי אח"כ נכנסתי וטבלתי
 שם. וזה החיה אותי מאד מאד כי זה יותר משני שבועות שלא
 זכיתי לטבול במקוה והיו לי יסורים מזה ע"כ היה לי נחת רוח

מאד מה שזכיתי עכשיו להטהר במקוה א"ח כ הלכתי לבית
 הכנסת והיה שם אנשים מועטים ולא התפללו בליצור רק
 בדוחק גדול קיבלו א"ח כ מנין לומר קדושה וברכו ואני לוותי
 שם טליתות פילין והתפלין שלהם כולם קטנים מאד מאד עוזיים
 פחות הרבה מאלצע גם הטלית שלויתי היה של לומר גפן
 וקטן מאד וגם יש שם טליתים של לומר אלל אלו האנשים שהיה
 שם אז. רובם היו להם טליתות של לומר גפן והתפללתי בטלית
 ותפילין אלו בביהכ"ג א"ח כ ילאתי מביהכ"ג עם הנער הג"ל
 וחזרתי לבית האכסניא שלי וכיבדו אותי בקאווע עם פת הבא
 בכיסון. והמתנתי הרבה על ר' אהרן עד שגמר תפלת שחרית
 וא"ח כ אמר תהלים א"ח כ הלך עמי אל הים לחזור ולבקש
 הספינה וחזרתי והלכתי בפחי נפש מחמת שאינו יודע מקום
 הספינה והיום ערב שבת שהוא ערב שבועות ואם ח"ו לא
 אמלא היום הספינה כמו אתמול מה אעשה בשבת ושבועות
 כשאהיה ח"ו לבדי בלא חבירי רי"א כי איך יערב לי שמחת
 שבת ויו"ט כשאהיה ח"ו נתעה מחבירי וספינתי והוא ממני
 ובשבת ויו"ט צוודאי א"א לבקש בתוך שהלכנו פגע בנו
 ספרדי א' שבא מירושלים וגם משם לאיזמיר וסיפר לי שגודע
 לו בספינה שלי שאנחנו באנו לכאן מסטאנביל כי סופר א'
 מאנשי ספינותינו היה בספינה שלו וסיפר לו ובשביל זה בא
 אל העיר כדי לשאול אותי אם אין לי אגרת מסטאנביל מאנשי
 ספרדים השבתי לו שאין בידי שום אגרת מהספרדים ודיברתי
 איזה דיבורים עם הספרדים הג"ל והיו לי קלת נחמה עי"ז

א"ח כ

ימי מוהרנ"ת

אח"כ הלך ר' אהרן עם הספרדי ללרכו ואני אחריהם אח"כ חזר עמי ר' אהרן אל הים וישב עמי שם הרבה ולא מלא ספינה קטנה ללרכינו ואותו הערבי של אתמול לא היה שם ונתעכבני שם הרבה והיה לי כליון עינים הרבה אח"כ באו שני ערביים קטנים עם ספינה ודיבר עמהם ר' אהרן ושכר אותם ולוה לי לכנוס בספינתם ונכנסתי לשם וגם ר' אהרן נכנס עמי והיו לי לער כי הבנתי כי קטנים כאלו צוודאי לא יוכלו למלא ספינתי והלכו עמי לספינות אחרים ללרכם אח"כ התחילו לילך עמי לבקש ספינתי והלכנו לכאן ולכאן ולא מלאנו הספינה שלי ובכל פעם שואלים אותו היכן הספינה שלך והוא כמו שער בנפשי כי אינו יודע מה להשיבם אח"כ הלכו עמי עוד צתוך כך פגעני בספינה קטנה אחרת שהיתה גדולה קלת מספינה שישבנו בה ושם ישבו שני עכו"ם גדולים ודיבר עמהם ר' אהרן ואינו יודע מה דיבר עמהם אח"כ נתקרבה הספינה אללינו וילאנו מספינה שישבנו תחילה לספינה זאת והלכתי עם אלו הערביים הגדולים והיו לי קלה נחת מזה כי הבנתי שהם ידעו יותר לבקש את הספינה והלכנו עמהם למקום שעומדים ספינות של איטליא והלכנו מספינה לספינה ולא מלאנו הספינה שלי ועיני כלות מאד ומלפות על כל הספינות חולי אובה למלא חיזה סימן או לראות חיזה ספן מאנשי ספונתי ולא ראיתי והתחלתי ללעוק בקול. יהודא לייזר. יהודא לייזר. ואין קול ואין עונה אח"כ באנו סמוך לספינתינו ולא הכרתי אותה אבל הספן אמר שיתקרב לספינה זאת ונתקרבו לשם

ובחסדו ד' באנו לספינה שלנו ותיכף ראו אותי המאטרואסין
 והתחילו ללעוק אלי ולקרוא את ר' יהודא אליעזר שירד באותה שעה
 לחדרנו שישבנו שם וילא לקראתי תיכף וגודל השמחה שהיה לי
 אז כפזכיתי לראות אותו אין לשער וגם על ר' יהודא אליעזר
 היה שמחה גדולה כי הוא היה לו ג"כ כליון עינים גדול מאד
 על שנתעכבתי כ"כ קרוצ למעת לעת ברוך ד' הגומל לחייבים
 טובות אשר עזרני עד כה ונתן לי כח לסבול הכל בחסדו
 הגדול ותיכף קבלנו כל החפלים לספינה זאת שבאתי עמה
 וגם ר' י"א ירד לתוכה וחזרנו כולנו אל העיר ותיכף באו
 הערביים הנושאים משאות וחטפו החפלים מהספינה כדרכם
 כי כ"א מקדים עלמו כדי שהוא ישא המשאוי כדי לקבל שכר
 אבל צ"ה לא היה לנו שום היזק והכל ע"י ר' אהרן הג"ל שידע
 לדבר עמהם ולשכור אותם היטב ולהודיע להם היכן לריכין
 לישא החפלים שלנו צ"ה שהזמין לי האיש ר' אהרן הג"ל שגמל
 עמי חסד בחנם ובלעדו איני יודע מה הייתי עושה ות"ל
 הכנים אותי בשלום עם כל החפלים לבית האכסניא שלי ברוך
 השם הכל שלום :

(קב) גם צעת שהלכו הערביים עם החפלים היו לי לער
 קלת כי ערבי א' נתעכב לתקן משאו בהוך כך הלכו
 השאר ואני נתעכבתי עמו ואח"כ הלך הערבי ואני אחריו
 והערבי לא ידע להיכן לישה המשאוי וגם אני לא ידעתי והלך
 הערבי בתחילה לכמה בתים אחרים ורלה להניח שם המשאוי
 כי לא ידע להיכן לריכין לישא והיה לי לער גדול באותה

שעה אצל לא נתמהמה הרבה ועזרני השי"ת לבא לבית
 האכסניא שלי ועלינו על העליה המיוחדת שיסגתי שם זלילה
 ושם הנחתי כל החפלים בשלום. ונתתי שבת והודיה להשי"ת
 שהביא אותנו ביחד בשלום וגם ת"ל יש לנו אכסניא טובה
 עליה מיוחדת שיכולים לעשות בה מה שנראה ללמוד ולהתפלל
 כדרכינו שמשונה הרבה מהפריינקין ז"ה אשר עד כה עזרני :
 (קג) אח"כ התחלנו להכון עלמינו על שבת ויו"ט והלכנו לגלח
 עלמינו אלל ישמעאל וגם אומנות הגילות שלהם משונה
 מאד מאומנים שלנו והלכנו לטבול במקוה שבציה"כ ושם אין
 מרחץ של ישראל וגם אין הולכים שם לטבול אפילו בע"ש
 ועיו"ט מכ"ש צו"ט ושבת עלמו וז"ה היו על נכון ושמחנו מאד
 שזכינו אחר חלישות ויסורין כאלו וטלטולים כאלו שהיה לנו
 על היס לבוא אל תוך השבועות וש"ק למקום מנוחה ז"ה :
 (קד) והנה באוהו היום עש"ק בעת שהיינו בחלר ציה"כ
 בשביל לטבול שם במקוה נודמן לנו שם עני א' ספרדי
 שעמד שם בחלר ציה"כ כי רוב העניים הפשוטים ואפילו
 החשובים מעט אין להם אכסניא שם כ"א בחלר ציה"כ רק
 החשובים ביותר נותנים להם אכסניא אלל ר' משה גבאי
 שעמדנו אללו וזה הספרדי הנ"ל היה מלפת והיה יודע לדבר
 קלת בלשוננו ודיברנו עמו והיה לנו לנחת ובהוך דבריו בא
 א' מהעיר שמו ר' יהודא ומתוך דבריהם הודיעו לנו שיש
 ספינה שרלונה לילך אחר יו"ט ללידון והבטיח לנו ר"י הנ"ל
 להודיע לנו מזה וזה היה אללנו בשורה טובה מאד במקום כזה

(קה) והנה ת"ל קיבלו אותנו בבית הבעה"ב הג"ל בשבת
 ויו"ט בכבוד גדול ובנחת והיה לנו מקום מנוחה על
 העליה שהיה ברשותי לעשות שם מה שארלה והשי"ת עזרני
 שם בחסדו הגדול לחדש שם לכבוד שבת ושבעות מענין מתן
 תורה דברים נאים בעזה"ת :

(קו) והנה ביום ש"ק הזמין ה' שבא בספינה אורח אחד מעיר
 ישירניקולים הסמוך לסטאנצול ומשם בא לכאן
 לאלכסנדריא וזה האורח היה ממדינתנו מק"ק פרעמיסלא
 וזה כמו שנתיים שילא מביתו לבדו בידיים ריקניות והשי"ת עזרו
 שבא לאה"ק וישב שם איזה חדשים ואח"כ ילא משם וסיבב
 במדינות ישמעאל עד שבא לכאן ביום ש"ק ונהן לו הרב ג"כ
 אכסניא אלל הבעה"ב שלנו והיה לנו לנחת גדול שנזדמן לנו
 עוד א' ממדינותינו והיה לנו עם מי לדבר ואללי היה זה טובה
 גדולה לכמה ענינים ובמולש"ק ליל א' של שבעות נתקבלו כמה
 אנשים לבית הבעה"ב שלנו והיינו נעורים שם יחד כי אין
 שם ציהמ"ד רק צתי כנסיות וצביה"כ אין נעורים שם רק
 קלתם נתקבלו לבית הבעה"ב שלנו והיינו נעורים שם והיה
 זה לנו לנחת גדול ואמרנו כל התיקון וגם האד"ר כי שם
 הלילה גדולה צעתיים הללו קרוב לכפלים משיעור הלילה שלנו
 כי שם הלילה צליל שבעות הוא שמונה שעות אבל אעפ"כ
 לא היה לנו לער מנידוד השינה כי ישבנו שם צהרוחה גדולה
 על העמלעות שלהם ובכל פעם נתנו לנו קאווע לשתות וסמוך
 ליום נתנו לכל העולם יין שרף טוב עם מרקחת של קליפת
 מארחנלן

מאראנאן גס סמוך לאור היום התחילו קלת ספרדים לנגן
 שירות ותשבחות קלתם הידועים לנו וקלת אחרים בניגונים
 משונים שלהם וגם נגינו יה רבון עלם וכו' בניגון ונקודות
 משונות שלהם ואעפ"כ היה לי נחת גדול מאד והיתי מנגן
 עמהם ג"כ ניגון שלהם ושמחתי ששמעתי שכל מקום מזמרים
 ומשבחים לשמו הגדול י"ת וי"ת עד שהאיר היום ואז הלכנו
 לטבול והם הלכו כולם והתפלל צביה"כ כי שם מתפללים
 כולם בצוקר השכם בשבועות אע"פ שרוצם לא היה נעורים
 ואנחנו התפללנו צביתינו ואחר התפילה אכלנו אורז עם חלב
 ודבש כי כך המנהג שלהם לאכול בשבועות דבש וחלב. גם
 זליל צ' של שבועות עזרני השי"ת שהיה שם א' שאכל ג"כ
 אלל צעה"צ שלנו והתחיל לבא בשמחה וניגנו לו והוא התחיל
 לרקד עד שאח"כ שמחנו ג"כ ורקדנו עמו יחד ושמחנו כל
 המסובין שם וזה היה יקר בעינינו מאד שזכינו לשמוח ולרקד
 בחג הקדוש הזה זמן מתן תורתנו במקום רחוק ומשונה כזה
 מה שלא עלה על דעתנו כי היינו סבורים שח"ו נתעכב על
 הספינה בשבועות ח"ו ועכשיו עזרני השי"ת לבא אל העיר
 לאכסניא טובה ולשמוח בשבועות צריקודין בעזהי"ת:

(קז) וביום צ' אחר התפילה הלכנו אל הרב לקבל פניו ואני
 לא הייתי צביה"כ כלל בשבת ויו"ט כ"א בעש"ק בצוקר
 וזליל שבת ק' אכל רי"א היה צביה"כ ועלה שם לתורה וסיפר
 ששם מוליחין הס"ת צתיק שלה וצתוך התיק קורין בה וגם אין
 מניחין הס"ת כמו אללינו רק כמו שעומדת צתיק כך מעמידין

אותה על השלחן ופותחין התיק עם הס"ת ביחד וקורין בהס"ת
 כשהוא עומדת זקופה בהתיק ומצית הרצ הלכנו להגביר ר'
 אברהם טילקא ובחחילה הוליכו אותנו לבית אחיו ר' יוסף
 שדר עמו בחלר א' ואח"כ נכנסתי לבית ר"א הנ"ל וקיבל
 אותנו בכבוד גדול ומסרתי לו האגרת שהיה בידי אליו מר'
 יחיאל כמבואר לעיל. ואח"כ אמר לנו שאם אנו נריכין לטובתו
 נבא אליו אחר יו"ט ונפטרנו ממנו בשלום:

(קח) והנה ת"ל עבר השבת ויו"ט בשלום ושמחה ונחת רק
 כליל יו"ט ז' אחר הסעודה. כשהנחתי ליטן נחלשתי.
 והוכרחתי ליתן הקאות הרבה וכל זה היה מחמת שעדיין לא
 חזרתי לאיתיני בשלימות מגודל החלישות הכבד שהיה לי על
 היס גם אחר יו"ט הרגשתי שעדיין איני צקו הצריאה בשלימות
 וכל מה שאכלתי היה קשה עלי:

(קט) אחר יו"ט התחלתי לחשוב תיכף איך זוכין ללאת מכאן
 לא"י כי קודם יו"ט אע"פ שהבנתי תיכף שאני לריך
 כאן לרחמים רבים וישועה גדולה ללאת מכאן אעפ"כ הכרחתי
 עצמי להעביר מדעתי דאגה זאת כדי שלא לערצב שמחת שבת
 ויו"ט אבל אחר יו"ט התחלתי לחשוב בזה וראיתי גודל דוחקי
 עתה כי לא הבאתי לאלכסנדריא כ"א בערך ג' טאליר והולאות
 הספינה קטנה והמכס וכו' מן הספינה הגדולה עד האכסניא
 עלה קרוב לשמונה טאליר של מזרים (שהם פחותים שליש
 מטאליר פוזים של סטאנביל) וצחמת לא היה בידי אלו
 ההולאות רק השי"ת ריחם עלי שר' אהרן הנ"ל שגמל חסד

עמי כנ"ל וטרח עלמו עבדרי כ"כ נתן משלו לע"ע כל הסך
הנ"ל ומעט הפארים שהיה אללי נשאר בידי על הולאות
קטנים ועתה לריכין להחזיר הסך הנ"ל לה' אהרן ולשכור
ספינה ללידון או לעכו שהוא יותר ממהלך ג' ימים והדרך
רחוק כמעט כמו מאדעם לסטאנציל וגם מכעו או מלידון
לריכים לשכור חמורים ללפת וגם שאר הולאות לעלות על
הספינה ובידי אין כסף כ"א סך מעט הנ"ל ומדברי הרב
הצנתי קודם שבועות בעת שבאתי אללו שהוא רולה לסלק ידו
הימני והוא מקפיד על שבאתי בעת הזאת ע"כ תיכף בא"ח
נמשכה טרדות המחשבה בענין זה עלי רק אעפ"כ נתחזקתי
לצטוח בה' שיוליחיני מכאן:

(ק) והנה ציוס ג' אחר שבועות הלכנו להרב אני וחבירי
רי"א. ורי"א הלך בלא כובע עליון כי נאבד אללו על
הים וגם מזה לא היה לנו נחת אמת שבמדינה רחוקה כזאת ובלא
זה אנו משונים בעיניהם מאד ע"כ איך שמלובשין שם הבל
נכון לפניהם אעפ"כ היה לי קלת לער מזה כי לא היה לנו
לכבוד לכנוס כך להרב אך מה לעשות וההכרח לא יגונה
ובאנו להרב והשיב לנו תיכף שאין יכול לעזור לנו כלל וכל מה
שדיברנו עמו לא הועיל ועיקר הדברים היה שאמר לנו ששום
אדם לא ירלה ליתן בשביל אנשים שהולכים עכשיו להשתטח
על קברי לדיקים בא"י כי הוא דבר זר אללם ואם היה לנו ממון
עלמינו הרשות לנו לעשות מה שנרלה אך ליתן נדבה בשביל זה
לא ירלו ואני טענתי עמו וכי מפני שאני זכר הפסדתי וכי מפני
שאני

שאני נוסע לדבר מלוה להמשיך עלי קדושת א"י אין לריכים לעזור לי אבל הוא לא שמע אלי ואמר שאפילו אם ישלח אנשים לא יפעלו מאומה והיה לי לער גדול בביתו רק אח"כ אתר הפלרות רבות שבקשנו אותו שהוא יעשה את שלו וישלח שני אנשים וה' המוצב יעשה אח"כ הישיב בשפה רפה שישלח כמו שאומר אני לשלח אנשים אבל לא יפעלו מאומה והלכתי משם בפחי נפש אך אעפ"כ נחמתי עלמי מחמת שעדיין היה לי מעט ספרים והרב קיבל אללי איזה ספרים ורלה לקנותם והצנתי שעי"ז יהיו לי על הולאות ואם לא יספיק נמכור הכרים וכסתות שלנו ואפשר אעפ"כ יעזור הש"י שיקבל כאן איזה עור מצני הקהילה:

(קיא) והנה השי"ת גמל עמי חסד מה שלא עלה על דעתי כי הגביר הג"ל בעלמו נתן בשביל שלשתינו דהיינו אנחנו שנינו בלירוף האורח שבא בשבת נתן חמשים טאליר של מלרים ומשאר כל העיר קיבלו ג"כ מ"ב טאליר ונתן הרב לחלקינו ששים ושנים טאליר גם הרב קנה ממני ספרים בסך ארבעים טאליר ובתוכם קנה ס' לקוטי מוהר"ן לס' הא"ב וזה יקר בעיני מאד שזכיתי להשאיר ספרי רבינו ז"ל במדינה רחוקה כזאת גם ר' אהרן הג"ל קנה ממנו שני ספרי לקוטי מוהר"ן וב' ס' א"ב להוליקם לסעליניק שהוא עיר גדולה לחלפים במדינות ישמעאל וישראלים דרים שם הרבה יותר מסטאנבול;

(קיב) והנה התחלתי לבקש ספינה ומחמת שאין לי מכיר שם

ימי מוהרנ"ת

וגם אינו יודע שום לשון היה קשה לי מאוד למצוא ספינה גם
בעלמי לא ידעתי היטב להיכן דרכי נכונה אם לעכו או ללידון
אם ליפו והנה כל מה שסיבב השי"ת עמנו צאלו הימים א"א
לבאר הכל אך סוף דבר לא היה בדעתי ללאת משם בזריזות
כ"כ קודם שבת והשי"ת חמל עלי וסיבב כמה סיבות לטובה
ובא לביתי ביום ה' סמוך לערב ר' יהודא הנ"ל שדיברתי עמו
בע"ש כנ"ל והציא עמי ערבי א' שהודיע לו ספינה ללידון
וליוה עלי לילך תיכף להקאנסליר כי הקאפיטאן אמר שא"א
לעלות על הספינה עד שאקבל כתב שקורין שם טיסקירע
מהקאנסליר ותיכף הלכתי להרב ולהגביר ולהקאנסליר וכתב
תחת הציליעטין תיכף ונתתי לו בעד זה ששה טאליר אבל
הטיסקירע נתעכבה עד יום מחר אחר חלות:

(ק"ג) והנה ביום ו' עמדתי בהשכמה והייתי ערוד אז מאד כי
עדיין לא ראיתי הקאפיטאן ולא שכרתי הספינה ועדיין
לא קבלתי הטיסקירע וגם המעות מהרב לא קבלתי עדיין
והיום עש"ק ולריכין היום לעלות על הספינה ולקנות מה
שלריכין:

(ק"ד) והנה כל מה שעבר עלי באותו היום א"א לבאר
מאפס הפנאי כי הלכתי נע ונד ומטילטול הרבה לבקש
הקאפיטאן שכשמלאתי אותו לא יכולתי לדבר אתו ובקושי
גדול קודם שמלאתי איש מהמכירים שהיה לי שם וגם עם זה
הישראל לי לא יכולתי לדבר היטב והוא לא הבין מה שאני
אומר ואני לא הבנתי מה שהוא אומר ולא יכולתי לבא לעמק

השנה עם הקאפיטאן בתחילה אמרו לי שהוא רולה שלשים
טאליר בעד שנינו אח"כ הלכתי להקאנסליר והמתנתי שסובא
רי"א אללי ואמר לי שעכשיו אמר לו אחד ממכירינו שהוא
רולה נ"ב טאליר ובעיני רי"א היה רחוק מאד שאתן סך כזה
אבל אני כבר הייתי מרולה ליתן סך כזה מחמת שראיתי שקשה
לנו מאד ללאת מכאן והעיקר מחמת שאין לנו מצינים שום
לשון אפילו עם ישראלים קשה מאד לדבר והלכתי מהקאנסליר
והשארתי שם את רי"א ואני הלכתי אל האיש הנ"ל ואמר לי
שרי"א לא הבין דבריו כי הוא רולה סך נון טאליר בעד כל
אחד לבדו וגודל הטרודות ובלבול הדעת שהיה לי אז רבו
מספר וגמשך הדבר עד ג' ד' שעות אחר חלות בעש"ק
והשבת ממשמש לבוא והשי"ת עזרני ונתן לי התחזקות להזדרז
בכל עוז לנסוע באותו היום דייקא כי הספינה היתה מוכנת
לילך מיד ולא רליתי להניחה: כי אמרתי אם אנוח אותה מי
יודע עד מתי יהיו עיכובי כאן כי לאו בכל יומא מזדמנת
ספינה והם תזדמן קרוב שלא אדע ממנה ע"כ נזדרזתי והשי"ת
עזר לי וסיבב כמה סיבות נפלאות לטובתינו וסוף דבר נתגלגל
הזכות ע"י ר' אהרן הנ"ל בעלמו שגמל עמי חסד בכניסתו
ועתה עזרני השי"ת שזדמן לי בשוק בעת שהייתי טרוד מאד
ולא היה לי שום מתורגמן לפרש דברי והקאפיטאן והוא הלך
עמי ודיבר עם אנשי הקאפיטאן ועדיין לא באתי לעמק השנה
כי אז לא היה שם הקאפיטאן בעלמו. וע"כ חזר ר' אהרן לבית
האכסניא שלנו ואני הלכתי בתוך כך לבית הקאנסליר וקבלתי
הטיסקירע

ימי מוהרג"ת

הטיסקירע ואח"כ מסרתי אותה לישמעאל א' שישב שם בצבית
 המכס ואח"כ חזרתי לביתי ומלאתי שם את ר' אהרן הג"ל
 ואמר לי שלא טוב עשיתי שמשרתי תיכף הטיסקירע להישמעאל
 הג"ל והיה לי לער גדול מאד ואח"כ החלפתי מעט מעות
 ששערתי בדעתי שיסאר לי אחר שבר הספינה וההולאות כי
 כשיולאין ממלרים לשארי מדינות ישמעאל שוב אין מטבע של
 מלרים שזה כלל אפילו פ"א כי מטבע שלהם גירוע מאד מאד
 אח"כ הפלרתי מאד את ר"א הג"ל והלך עמי עוד הפעם
 והיכף שכרתי הספינה בסך מ"ה טאליר 45 של מלרים צעד
 שנינו וסלקתי להקאפיטאן כל הסך ור' אהרן שכר ערביים
 והלך עמהם והביא כל החפלים שלנו אל החוף ושכר לנו ספינה
 קטנה ובגודל חסדו ה' וישועתו ועזרתו הגדולה ילאנו
 מאלכסנדריא ביום ו' עש"ק פ' נשא צערך צ' או ג' שעות קודם
 קבלת ש"ק וילאנו בחיפזון גדול ומגודל החיפזון לא קנינו לידה
 לדרך כ"א מעט אוגירקים ולחם מעט רק שהיה צדינו לחם
 יבש מכבר מאדעם וילאנו ממש כמו שיולאין ממלרים בחיפזון
 וגם לידה לא עשינו לנו ובאנו אל הספינה הגדולה קודם קבלת
 שבת צערך צ' שעות ונתנו שבת גדול להשי"ת שזכינו ללאת
 ממלרים כי באמת בכל הדרך שהלכתי מסטאנביל לאלכסנדריא
 היה לי לער כשזכרתי שאני מוכרח עתה לילך למלרים והייתי
 מלפה היום והישועה ללאת משם ובחסדו ה' ילאנו משם
 בצריזות בעזהי"ת:

(קידה) ובכל יום ש"ק לא זזה הספינה ממקומה ולא היה לנו שום
 תבטיל

תבשיל צש"ק וגם יין לקידוש ולהבדלה לא היה לנו מחמת
 החיפזון הנ"ל וציוס א' צבוקר השכס התחילה הספינה לילך
 וציוס ש"ק הייתי חלוש מעט וציוס א' נחלשתי הרבה ונתתי
 הקאות הרבה אבל ציוס ב' עזרני השי"ת שהתחלתי לשוּב
 לאיתני קלת אבל אעפ"כ לא הייתי בקו הבריאה בשלימות בכל
 הדרך הזה והכל מחמת טלטול הספינה שהיה קשה עלי רק
 הכל היה בחסד ולא הייתי מוטל למשכב כמו בהדרך מסטאנבול
 לאלכסנדריא. וזה היום יום ה' צערך ג' שעות קודם הלילה
 התחילו לראות איזה יבשה:

(קטו) והנה ציוס ה' הנ"ל היינו מלפנים לבא למחוז חפלינו
 ללידון אבל צאמת זאת היבשה היה מגבול עכו וציוס ו'
 צבוקר עברנו אלל עיר אחת מרחוק ואמרו המאטראסין שהוא
 עכו אבל הקאפיטאן לא רצה לעמוד שם כלל ועברנו משם
 ואחר חלות יום ו' עש"ק באנו עוד אל עיר א' ושם שלשל
 האנקיר ועמד שם וזאת העיר היתה לור ונכספתי לירד שם
 כי הצנתי כי משם הדרך קרוב יותר ללפת תוצב"א אבל לא
 ידעתי אם יש שם ישראלים ונתעכזנו על הספינה ולא היה
 לנו שום דבר על שבת ללפת צו את הפת כ"א כוחורים ונתתי
 למאטראס פארים שיקח לי לחם חם ומיני קישואין בעיר ובקשוי
 גדול הבין הרמזים שלנו והביא לנו דברים הנ"ל והיה לנו בשבת
 מה לאכול ועמדה הספינה אלל לור עד אחד חלות ליל ש"ק
 וכמו שני שעות אחר חלות ליל ש"ק וזה הספינה ממוקומה
 והלכנו י"ב שעות מלור ללידון ובאנו ציוס ש"ק כמו שג

ימי מוהרנ"ת

שעות אחר חלות היום לשפת עיר לידון ושלשל האנקיר ועמדה
הספינה ואמרו לנו הקאפיטאן והמאטראסין שגרד מיד כי הם
רולים לילך מכאן לבאירוט אבל אנחנו הפלרנו מאד שנתעכב
על הספינה עד שיעבור ש"ק כדי שלא נלטרך לחלל שבת
בטילטול החפלים ומעות וכו' וזדוחק גדול הוכרח למלאות
רלונינו עמדנו על הספינה עד תחילת ליל מו"ש וקודם שגמרתי
בהמ"ז התחילו לחפוז ולגרש אותנו והוכרחתי לירד בליל מו"ש
והיה לנו בתחילה מזה קלת לער כי איך נכנס בלילה לעיר
שאין לנו שום מכיר ואין יודעין הלשון והיכן גלון בלילה עם
החפלים אבל מה יכולנו לעשות וסמכנו על השי"ת שבודאי
יעזור לנו גם עתה כאשר עזר לנו עד הנה ותיכף צבואינו
סמוך להחוף אזי באו תיכף הערביים הנושאים לחטוף המשאוי
שלנו כדרכם תמיד כי כ"א מקדים עלמו כדי שהוא יקבל שכר
ותיכף נשאו החפלים שלנו אל הספר. ותיכף כשבאנו אל
הספר בא לקראתינו איש א' ישראל ובתחילה לא ידענו שהוא
ישראל ואח"כ נודע לנו שהוא ישראלי וקירב אותנו מאד ונתן
לנו מקום סמוך לבית המכס להניח שם החפלים וללון שם
בלילה כי א"א לכנוס להעיר מחמת שלא הי' שם בעל המכס
שלריך לראות ולבדוק אם אין לנו איזה סחורה וגם הביא לנו
מחללת ופירש לפנינו והיה לנו מקום מנוחה ב"ה ותיכף נתקבלו
אילינו איזה ישראלים ודיברו עמנו וקירבו אותנו מאד ואמרו
שיתנו לנו אכסניא טובה בחדר מיוחד שיש בחלר ביהכ"ג
בשביל אורחים והיה שם השמש ואמר שמחר צבוקר יבא

ויכניס אותנו. ואח"כ דיברתי עמהם איך לוקחין בכלן משקה להבדלה וצלידון אין בגמלא יין מחמת החוס רק שכר וי"ש. והביא לי השמש י"ש ועלים של אילני לימונים להרית והבדלתי בעה"ת :

(קטז) ונתוך שיחתם הודיעו לי תיכף שצלידון אלל העיר יש קבר זבולון בן יעקב ושיש אומרים שגם אחיו יששכר נקבר שם והיה לנו מזה נחת גדול שנזכה להיות על קבר של שבט מישראל ברוך ה' אשר הביאני עד הלום עד גבול א"י :
 (קיז) וצבוקר נכנסתי ללידון והלכנו על קבר זבולון ויש שם היכל נאה על קברו ומנורות בשמן זית ויש שם שומר ישמעאל א' כי גם הישמעאלים מכבדים זה הקבר מאד ומה נשיב לה' כל תגמולוהי עלינו שזכינו גם להיות על קבר קדוש וגורא כזה והדלקתי שם שמן זית וחזרנו משם ואח"כ אמרו לנו שעיר לידון בעלמה עדיין אינו א"י רק מקבר זבולון ואילך משם מתחיל גבול א"י במה נקדם ה' שזכינו היום יום א' כ' סיון להשתטח על קבר הגורא הג"ל בא"י וציוס מחר אי"ה לנו מוכנים לילך ללפת הוצב"א. השי"ת יביאנו לשם לשלום ונזכה להמשיך עלינו קדושת א"י באמת אכי"ר :

(קיח) ושכרנו חמורים לילך ציוס צ' ללפת ונתעכבו עד יום ג' עד ערב ציוס ג' ילאנו מבית הכנסת של לידון שעמדנו שם בהחדר שיש שם צבציל אורחים ונשאו הנושאים כל החפלים שלנו עד סוף העיר ושם עמדו החמורים שלנו בתוך שארי החמורים של השי"ת שהם כמו ט"ו חמורים וכולם גויס וצתוכם

ימי מוהרנ"ת

ובתוכם היה יהודי א' בעל חמור וזה היה טובה גדולה לנו
ועמדנו בחוץ עם החפלים כמה שעות עד כי פנה יום ג' ולא
ילאנו מלידון עד אור ליום ד' כמו ב' שעות בלילה ואז בלילה
ישבנו על החמורים והלכנו כל הלילה עד ערך ב' שעות על
היום ובלילה זאת נכנסתי לגבול א"י בוודאי והיה לנו שמחה
גדולה :

(ק"ט) ביום ה' פ' שלח לך כ"ד סיון באנו ללפת סמוך לחלות
היום מלפניו וכשבאנו אל ההר קטן הסמוך לשער
העיר שם משליכין המשאוי מהחמורים וגושאים אותה ע"י
בני אדם לתיך העיר ותיכף ומיד כשבאנו לשם ילאו תיכף
אנשים לקראתנו המה ראו כן תמהו שבעת הזאת יבואו אנשים
לא"י והיו עליהם שמחה וחדוה גדולה כשראו אותנו ואלו
האנשים היו מהפרושים כי הפרושים דרים סמוך לשער העיר
ותיכף שאלו אותנו אם יש לנו איזה ידיעה מהמושלחים שלהם
שילאו זה סמוך לשנתיים ואין להם ידיעה מהם והודעתי להם
תיכף שדיברתי עמהם בסטאנצול ויש לי אגרה מהם ובקרוז
יבואו כי הם לא ראו לילך עמנו על הים לאלכסנדריא מגודל
הפחד שהיה אז כנ"ל ורלוגס לילך עם היבשה ותיכף שהודעתי להם
זאת בתוך כך נתקבלו סביבנו כמה אנשים ונעשה רעש ושמחה
גדולה ביניהם. ותיכף חטפו כל החפלים שלי והכניסום לתוך
איזה בית הסמוך ושיחרו פני מאד ליתן להם האגרת מיד
ותיכף פחתתי התיבה והולאתי האגרת שלהם בתוך כך סבבו
אותי כמה אנשים ורוצם ככולם מהפרושים כי כל זה היה צרחוב
שלהם

שלהם. ותיכף הפלירו צי מאד לילך עמהם לר' ישראל שהוא
 הראש והממונה שלהם והוכרחתי למלאות רנוגם והלכתי עמהם
 בתוך כך נתרבו ונתקבלו אנשים רבים עד אשר צפת
 שנכנסתי בבית ר' ישראל רבו כמו רבו העומדים עד שהוכרחו
 להעמיד שומרים שלא ידחקו כולם ליכנום אל הבית ונכנסתי
 לבית ר' ישראל אני לצדי ורי"א נשאר אלל החפלים ולא הניחו
 לכנום לבית ר' ישראל כל האנשים שנתקבלו שם כ"א קלתם
 והשאר נשארו בחוץ סביבות הבית ואני לא טעמתי עדיין
 שום דבר באותו היום ונכנסתי צתענית ללפת ותיכף נתנו לי
 שם קאווע וסיפרתי לר' ישראל כל המעשה שעמדתי עם
 המשולחים שלהם וכו' ונתתי לו האגרת וגודל השמחה שהיה
 עליהם אין לשער והחייתי אותם ממש ותיכף שלחו שליח מיוחד
 לירושלים להודיע זאת לר' מענדיל הראש שלהם היושב בירושלים
 אשר בנו ר' נטע היה א' מהמושלחים ועוד ר' נטע צ' ור'
 אילי ואח"כ הודיע לי ר' ישראל שהיה לו אגרת שגם בירושלים
 היה שמחה גדולה ועלומה ממה שבאנו ובישרנו להם בשורה
 טובה כזאת אשר כ"כ נפשות תלוים בזה:

(קב) בתוך כך שישבתי שעה קלה אלל ר' ישראל. בתוך זה
 נודע הדבר בכל העיר בין אנשי פולין שלנו ונעשה
 רעש גדול משמועה זאת שנמלאו עכשיו שני אנשים שבאו
 עתה לאח"ק אשר זה סמוך לשנתיים לא בא שום אדם לשם
 ותיכף באו אלי שאלך אליהם ונזדרזתי והלכתי לבית הרב
 מסקאליע וכשבאתי לשם מלאתי שכבר נתקבלו אנשים ונשים

ימי מוהרנ"ת

הרבה לשם כדי לראות אותנו וכתוכס היתה אלמנת ר' פנחס
מאיר ז"ל שהיא אחותו של רבינו ז"ל שנתאלמנה בסמוך ונכנסתי
לצית הרב מסקאליע והיו עם אנשים הרבה וכולם קיבלו אותי
בשמחה רבה ועלומה מאד וכולם נבהלו נחפזו ונפלא בעיניהם
ענין זה מאד שעכשיו בעת הזאת יבואו אנשים ע"מ לחזור רק
לדרוך על אדמת הקודש וגודל הרעש והשמחה והחיות שהי'
אז מביאיתנו לא"י א"א לבאר ולשער וכולם אמרו שאנחנו
החיינו אותם ממש כי זה שנתיים אשר לא ראו אדם ממדינתנו
ולא שמעו שום ידיעה משם ולא ידעו שום ידיעה אם אפשר
בעולם לילך עכשיו על הים וכל האנשים שהיו מוכנים אז
ללאת לחוץ לארץ לא ידעו הדרך איך להתנהג ודעתם היה
לילך ביבשה אשר זה קשה מאד וההולאות רבים מאד ע"כ
היה עליהם שמחה רבה וכולם אמרו שאנחנו מחיים כל א"י
על שבאנו לשם. קלתם אמרו שאין אלו אנשים כלל רק הם
מלאכים שגשלו מן השמים וזה אמר שיה צחי' אליהו שיבואו
עכשיו פתאום אנשים מחו"ל לא"י בעת כזאת אשר אפילו
המשולחים לא ראו לילך בים כ"א ביבשה אשר מחמת זה לא
בא שום אדם לא"י זה סמוך לשנתיים ובפרט שלא באנו לקבוע
דירתנו וגם הרב ר' זאב מבאלטע אמר לנו בזה הלשון אתם
החיייתם את כל א"י:

(קבא) ואח"כ ילאתי מצית הנ"ל ובכל מקום שהלכתי סבבו
אותי אנשים ונשים וכולם שאלו על משפחתם אבל לא
היה לי שום אגרת מחמת שיילאתי בהעלם ידיעה מכלןסביבותינו
ולא

ולא הודעתי להם שאני נוסע לא"י וגם בעלמי הייתי מסופק
 עד שישבתי על הספינה. אבל אעפ"כ לכמה אנשים צשרתי
 צשורות טובות בע"פ ממשפחתם שאני מכיר אותם שת"ל הם
 צחיים וצשלוס והיו להם לנחת גדול מאד מאד אבל אפילו
 אותם שלא הודעתי להם ממשפחתם היה להם שמחה וחיות גדול
 שעכ"פ רואים איש ממדינתם אשר זה זמן רב לא ראו אדם
 משם כנ"ל:

(קבב) ועמדתי בצית ה"ר פייציש צהרצ מוואלעטיסק ששם
 הוא דירתה של האלמנה הלדקת מ' פעריל הנ"ל שהיא
 אחותו של רצינו ז"ל ואכלתי אלל ד"ז ר' שאול הכהן מצראד:
 (קבג) ציוס ו' הלכתי אני ור' יהודא אליעזר על קבר האר"י
 ז"ל ושם אללו מונח ר' משה קורדווארי ז"ל ור' שלמה
 אלקצן ז"ל שחיבר לכה דודי ושאר לדיקים נוראים וצסמוך
 לשם קבר הצית יוסף והאלשיך וכו' ועמדנו אלל קבר האר"י
 ז"ל ושפכנו שם שיחיני ת"ל עד כה עזרני השי"ת צרחמיו
 העלומים שזכינו לצא לא"י צעת מלחמה כזאת כמה גדולים
 מעשי ד' מה אומר מה אדצר מה אשיצ לד' כל תגמולוהי עלי:
 (קבד) צשצת אכלתי אלל ר"ש הנ"ל ובליל שצת צאו אללי
 כמה אנשים וסיפרתי להם הרבה מרצינו ז"ל מענין
 נביעתו לאה"ק וגם אמרתי להם איזה דברי תורה מרצינו ז"ל
 ואח"כ הפליר ר' שאול לילך להרצ מסקאליע והלכתי לשם
 וכבר היה כמו חלות לילה וגם שם צצית הרצ הנ"ל אמרתי
 לפניהם כמה דברי תורה מרצינו הנורה ז"ל וכל זה היה לי
 לשבון

ימי מוהרנ"ת

לששין ולשמחה גדולה שזכיתי באה"ק לספר דברי תורה
מתורתו הנוראה של רבינו ז"ל:

(קבד) והתפללתי בשבת צביה"כ ובשבת צבוקר באו כמה
אנשים חשובים לקבל פנים ואח"כ בשעת השלחן באו
ג"כ אנשים הרבה ואכלנו ושתינו בשמחה אצל היה לי קלת לער
אז שלא עלתה צידי אז לומר דברי תורה מרבינו ז"ל מחמת
השמחה והרעש של מציאי היין כנהוג:

(קכו) אח"כ אחר סעודת שחרית הלכתי לבית ר' פייבש ושם
ישנתי קלת ואח"כ אמרתי שם ציני לצין קוני מה
שזכיתי לחדש אז מענין תענית שסייך לא"י שנאמר על ה'
ברכות הנסים והטבת חלום וברכת שהחיינו על הרואה את
חבירו החביב עליו וכו' ואח"כ התפללתי מנחה צביהמ"ד
והלכתי לבית ר"ש הנ"ל ואכלתי שם סעודה שלישית והיו שם
קלת אנשים ות"ל אמרתי לפניהם ענין הנפלא על פסוק
אזמרה לאלהי בעודי ועוד כמה ד"ת מרבינו ז"ל ות"ל זכיתי
לשבות שם באה"ק וסיפרתי קלת ממונו ז"ל ומתורתו הק' בשבת
באה"ק שזה נוגע למוקום שנוגע וכו' וכו' ב"ה אשר לא עזב
חסדו מאתנו עד הנה:

(קכז) ציוס א' פ' קרח הייתי על מערת הושע בן בארי וכנגדו
מערת בארי אביו שגם הוא היה נביא בישראל אצל לא
היה לנו המפתח של המערה רק עמדנו בחוץ אלל הפתח ואמרנו
שם קלת תחינות ובקשות גם על מערת בארי אמרנו קלת
גם בדרך הלוכינו למערת הושע היינו אלל הינוקא ואלל הג'
לדיקים

לדיקים שאמר עליהם האריז"ל שהם בחי' אברהם יצחק יעקב
 ובתוך המערה של הרב מוואלאטשיסק ושם מונחת בתו של
 רבינו ז"ל הלקת מ' מרים ז"ל עם בעלה וזנה ז"ל ועוד היינו
 אז אלל שאר לדיקים, ממערת הושע חזרנו והלכנו וזאנו להקבר
 של התנא ר' פנחס בן יאיר, משם חזרנו והלכנו להמקוה של
 האר"י ז"ל וטבלנו שם :

(קבח) ביום ז' הייתי אני לצדי בלא חבירי רי"א על קבר
 התנא ר' חולפית המתורגמן א' מעשרה הרוגי מלכות
 ועל קבר יהודע הבהן המנוח סמוך לשם :

(קבט) ביום ג' היה ער"ח תמוז זרליתי להיות אז במירון והיה
 בדעתי לנסוע לשם ביום ז' וללון שם והיה לנו מניעות
 ע"ז וגם ביום ג' בצוקר היה כמה מניעות אבל הש"י עזרני
 ששברתי המניעות בעז"ה וגסעתי למירון אני וחבירי רי"א
 ובדרך הלוכינו נטפל עמנו ר' אהרן מגראדיב ועוד איש א'
 ששכרנו אותו שילך עמנו וזאנו למירון סמוך לחנות היום
 וכנסנו להמדרש הנורא של רשב"י וזנו ר"א ואמרנו שם תהלים
 ותחנון ובקשות על קבריהם הנוראים אבל הייתי אז חלוש
 מאד ולא זכיתי לשפוך לבי שם כרלוני משם הלכנו והיינו על
 קבר התנא ר' יוחנן הסנדלר ובסמוך אללו שם הצור שלו שהיה
 מעבד עורות שם ועל קבר ר"י הג"ל עזרני השי"ת שנתעוררהי
 יותר קלת, משם הלכנו וזאנו להמערה של הילל הזקן ותלמידיו
 וכנסנו לשם ושתיתי מהמים הנובעים שם בתוך כמה קברי
 תלמידיו ועי"ז נתחזקתי קלת וכנסתי עד מקום הילל הזקן
 אשר

אשר מקומו נסגר ושם שפכתי שיחתי קלת בהתעוררות ואח"כ
 בא עלינו שמחה שם והתפללנו שם מנחה בשמחה ורלינו לילך
 משם למערת שמאי אבל האנשים עיכבו אותי. וגם הייתי על
 קבר התנא ר' ילחק שמונה בחלר של רש"י:

(קל) בחזרה ממירון ללפת היינו על קבר ר' בנימין בן יפת
 ועל קבר התנא ר' יהודה בר עילאי ור' עילאי אביו
 ולא זכיתי להיות על קבר ר' כרוספדאי הסמוך לשם. גם
 בהליכה למירון הייתי על קבר ר' יוסי דמן יוקרת:

(קלא) ביום ה' נסעני לטבריה ובאנו לשם לעת ערב וגם שם
 היה שמחה גדולה וקיבלו אותנו גם שם בכבוד גדול:

(קלב) ביום ו' הייתי על הבית החיים על קבר ר' נחמן
 מהאר"י ענקא ור' מענדיל וויטיפסקור ור' אברהם
 קאליסקיר והרב משיפטייווקא ושאר לדיקים נוראים משם הלכנו
 ובאנו למערת רב כהנא ותלמידיו משם הלכנו ובאנו על קבר
 התנא ר' מאיר צעה"ג ונתעכזנו בכל זה עד איזה שעות אחר
 חלות משם נכנסנו ורחלנו בחמי טבריא. גם היינו על קבר ר'
 ירמיה שנקבר מעומד כשארז"ל ועמדנו בטבריא בבית ר' דוד
 בהר"ב מחמעלניק ושבתנו שם הש"ק בשמחה:

(קלג) במוצאי שבת הייתי על חתונה ושמחנו שם:

(קלד) ביום ז' פ' חקת היינו על ליון ר' עקיבא וב"ד אלף

תלמידיו שמונחים באותו ההר הגבוה ובראשו ליון ר"ע
 וכנגדו מערה של אשת ר"ע משם חזרנו והלכנו עד שבאנו
 למערת ר' חייא ובניו וחזרנו לביתינו:

(קלה) ביום ג' היינו על קברי ריב"ז ותלמידיו ואלו בסמוך
 מונח בלד א' ר' יוחנן מרא דארעא דישראל ומלד הב'
 רב אחי ורב אחי ושם בסמוך מונח בעל השל"ה :
 (קלו) ביום ד' היינו על קברי הנשים הלדקניות אשר מקומם
 רחוק מהעיר קלת. והם, אלישבע בת עמינדב וליפורה
 אשת משה ויוכבד אס משה ואהרן וחולדה הנביאה ובלהה וזלפה
 ואביגיל וי"א גם אסתר המלכה ויש חילוקי דעות על קלת מהנ"ל
 אבל עכ"פ לפי דעת כולם מונחים שם הרוב מהלדקניות הנ"ל.
 אשרי להם :

(קלז) ביום ה' חזרתי והלכתי על מערת רב כהנא ותלמידיו :
 (קלח) ביום ו' חזרתי והלכתי על הבית החיים והייתי על קבר
 ר' מענדיל פרומישלאנער ושאריו לדיקים ואח"כ חזרתי
 והלכתי עד שבאתי על קבר ר' מאיר בעה"ג משם הלכתי
 לחמי טבריא בש"ק אכלתי אלל הרב המפורסם ר' זאב
 טסארניאוסטריר :

(קלט) והנה היה לי לער גדול כי אפס הכסף אללי צבואי
 לא"י ולא היה לי על הולאות החזרה ומראה המקום
 שהיה לי על מעות ר"ש שהיה ציד ר"ד לא רלה לסלק לי כ"א
 נו"ן גרוש והיה לי לער גדול מאד מזה ומחמת זה נתעכבתי
 בטבריא על שבת הב' הנ"ל וביום א' פרשה בלק חמל ה'
 עלי והזמין לי בדרך נס והשגחה נפלאה שבהיותי יושב שם
 בסעודת שחרית אלל איש א' שעשה סעודה עבורינו ושם
 הזמין לנו השי"ת שפתאום באה אשה אחת ואמרה לי שתשלח

עמי דייקא כלי כסף ויש לי רשות למוכרם בחלכסנדריא
ולמסור המעות ליד בנה בחוץ לארץ ונתתי שבח והודיה להש"י
שחמל עלי בהשגחה נפלאה במקום רחוק מביתי כזה. ולא
עזב חסדו מעמי בעזרתו הגדולה :

(קמ) ציוס ז' פ' בלק ילאתי מטבריאוליוו אחתי בכבוד גדול.
ציוס ג' באתי ללפת ציוס ד' הייתי על קבר צניהו בן
יהודע. ציוס ה' חזרנו והלכנו שנית על קבר האר"י ז"ל.
בש"ק אכלתי אלל הרב מסקאליט. בליל שבת רקדתי בשמחה
עם ר' אבא שו"ב ור' משה יונה ציוס ז' פרשה פנחס חזרנו
והלכנו למערת הושע בן בארי ואז פתח לנו נער א' את הפתח
ונכנסנו לשם ושפכנו שיחינו שם בצכי וצתחנונים ואז כבר
היינו מוכנים ללאת מלפת לחזור לביתנו :

(קמא) ציוס ג' פ' פנחס ילאנו מלפת לחזור לביתנו וליוו
אותנו רוב החשובים ואנשים הרבה עד כה עזרנו ה':
(קמב) ציוס ד' באנו לחיפה בשלום ומלאנו שם כל המשולחים
ושאר אנשים שילאו מלפת לחוץ לארץ בשבוע העבר :
(קמג) ציוס ה' הלכנו על הבית החיים על קבר ר' ילחק נפחא
וגם מונח שם ר' ירמיה דמן חיפה משם הלכנו עד
שבאנו למערת אליהו ולא רלו להניח אותנו לכנוס והיה כמה
מניעות על זה והשי"ת עזרני ונלחתי אותם ונכנסנו כולנו
לשם. והמערה חידוש נפלא ושמחנו שם מאד ואח"כ כשילאנו
עד שבאנו על פתח החנר של המערה התחילו לשיר ולומר עד
שבאנו לתוך שמחה גדולה ורקדנו שם בשמחה בעזרי"ת. משם
הלכנו

הלכנו עד שבחנו על קבר אלישע בן שפט אשר עד הנה עמד
 שם בית תפלה שלהם וזה סמוך סהר אותה הפאסי ועתה
 יכולים לילך על קברו הקדוש ות"ל היינו שם אנחנו כולנו
 בעזהי"ת :

(קמ"ד) בחיפה ישנו עד יום ד' פרשה מטות והי' לי לנחת
 מה שנתעכבתי בחיפה שזכיתי להיות בא"י עוד כמה ימים
 בפרט שרבינו ז"ל כשנכנס לארץ ישראל בא תחילה לחיפה
 ושם תיכף זכה מה שזכה ונתעכב שם כל הימים טובים מראש
 השנה עד אחר סוכות ברוך השם אשר זכינו לדרוך באדמת
 קודש במקום שדרך שם רבינו הנורא ז"ל :

(קמ"ה) ביום ד' הנ"ל ילאנו מחיפה לבא לעיר דומייאע שרחוק
 כמו שני ימים על הים אבל מאת ה' היתה שלא היה
 רוח טובה לילך מן הלב והיינו נבוכים בדרך עד שבחנו ביום
 ש"ק פ' מטות ומסעי הנ"ל סמוך לעיר לימיסאן שהוא על
 האי שנקרא קוצריץ והורידו שם האנקיר ועמדה הספינה שם
 איזה שעות אח"כ נתישב הקאפיטאן ולוה להוליא האנקיר וכן
 עשו והתחילה הספינה לזוז משם בתוך כך הסתכלו מן העיר
 שהוא נוסע משם ורדפו אחרי ספינתנו ישמעאלים משם עד
 שבאו על הספינה שלנו צרעם וברוגז והיה לנו פחד קלת וזה
 היה מחמת שאז באותו העת היתה שעת מלחמה בין הישמעאלים
 עלמון דהיינו מה שנלחמו עם הפאסי של עכו שהיה מורד
 נגד המלך וכו' כמפורסם ומחמת זה רדפו אחרי ספינותינו
 כנ"ל ותיכף כשבאו על הספינה שלו תבעו מאתנו כופר ה'
 טאליר

טאליר וחלי מכל נפש ותצטו בנגישה גדולה צרעם וצרוגז
 ליתן להם היכף ומיד והוכרחתי ליתן להם מיד ציום ש"ק
 סך הנ"ל שעלה מכולנו סך ק"ך טאליר וגם התחילו להכות
 קלת מחמת שנתעכב הסילוק זמן מועט קודם שנתקבץ המעות
 וישבנו אז בפחד :

(קמ"ו) אח"כ לקחו הקאפיטאן והוליכו אותנו להעיר וגם קלת
 אנשים מספנתינו ירדו להעיר כדי לדבר שם עם
 הקאנסליר ובאו אל העיר והיה חלל איזה קאנסליר של איזה
 אומה וקירב אותם קלת וגודע להם שיעבדו בכאן הקאפיטאן
 עם הספינה וצבצילינו ישכור לנו ספינה אחרת וכן היה ובאותו
 היום צ"ש"ק לזה הקאנסליר הנ"ל להקאפיטאן שלנו לחזור לנו
 מהשכירות סך שבעים טאליר וגם אמר שציום מחר יבואו
 אליו וישתדל להחזיר לנו הכופר הנ"ל ואנחנו עמדנו על
 הספינה ועינינו כלות כל היום לשמוע מה עלתה צם ומה השיב
 להם הקאנסליר הנ"ל. לעת ערב חזרו אנשינו מהעיר והודיעו
 לנו כל הנ"ל. ציום א' פ' דברים חזרנו והלכנו לתוך העיר וגם
 אני נסעתי עמהם ובאנו אל העיר ועמדנו שם כל היום סוף
 דבר לא החזירו לנו הכופר רק באותו יום א' שכרנו ספינה
 אחרת ועלינו מיד עליה וטלטלנו עלמינו כולנו מספינה הא'
 לספינה הב'. ציום א' הנ"ל חזרנו מהעיר ובאנו לספינה הב'
 הנ"ל ציום ב' התחילה הספינה לילך ולנסיע כדי לבא
 לאלכסנדריא שאינו רחוק משם רק בערך ב' ימים כשיש רוח
 טובה אבל לא היה לנו רוח טובה ונתעכבו בדרך עד אחר

פ"ב עד יום ג' פ' ואתחנן ובכל הדרך מחיפה לאלכסנדריא
 היה לנו יסורים גדולים מהמים כי בשני הספינות הנ"ל שהיה
 של פרציים לא רצו ליתן לנו מים כ"א בלמאום גדול במדה
 ובמשורה בדקדוק גדול וע"פ הרוב היה המים סרוחים
 וגם ישיבתינו על הספינה היה בדוחק גדול ולא היה לנו שום
 מקום מנוחה כראוי וגם היה לי ע"פ רוב חולי היס ונתתי
 הקאות כ"פ ואעפ"כ הכל הי' בחסד ובזר הרחיב לנו השי"ת
 ועזר לנו בכל עת וא"א לבאר בפרטיות מה שעבר עלינו בכל
 יום גודה לך וכו' שבכל יום עמנו וכו' ובחסדו השי"ת עזרנו
 ובחנו ביום ג' פרשה ואתחנן לק"ק אלכסנדריא:

(קמז) ושם מלאנו אנשי לפת שבאו לשם מקודם והודיעו לנו
 תיכף שיש ספינות הרבה לסטאנבול ושארבעה אנשים
 מהם שכרו כבר ספינה לסטאנבול בסך ח' דארים מכל נפש
 ויש עוד ספינות שיכולים לשכור בפחות והיה עלי שמחה גדולה
 וכן היה שהיה בידי לשכור ספינה ביום ד' ולילך ביום ה'
 מיד והיה אפשר שאגיע על ראש השנה לאומאן אבל נתעכבתי
 מחמת אנשי חברתינו של הספינה ואבדתי ספינה זאת כי
 הלכה ביום ה' בצוקר ועי"ז נתעכבתי באלכסנדריא קרוב לג'
 שבועות ולא ילאנו משם עד יום א' פ' שופטים והיה לנו שם
 יסורים גדולים מגדל העיכוז כי כבר שכרנו ספינה תיכף בפ'
 עקב אך הקאפיטאן הטעה אותנו שאמר שילך בסמוך ואח"כ
 עיכב אותנו הרבה והיה לנו לער גדול והוכרחנו לדון עמו לפני
 הקאנסליר ויאלה המשפט משוקל ממונו שאנחנו נגח לאיבוד אללו א'

דארע מוכל נפש וכן היה והגמר היה ציוס ועש"ק לעת ערב
 סמוך לכניסת ש"ק וזאתה השעה הזמין לנו השי"ת ספינה
 שלנו שהיתה מוכנת לילך ציוס ש"ק וציוס ש"ק שזכרו הספינה
 כי ה' הכרח גדול ושכרנו הספינה בסך ד' דארעס מכל נפש
 וגם נתעכבתי בעד ר"ג ור"י והיה לי קלת ומחלוקת מזה אבל
 בחסדי ה' נלחתי כולם וגסענו כולנו יחד לא כמו שרלו הם וכו':
 (קמח) וציוס א' פ' שופטים עלינו על הספינה וציוס ב' ילאה
 הספינה מאלכסנדריא ושם היה לנו מקום מרווח ונות
 לכאו"א וכל א' על מקומו ישב בשלום בתוך האמצאר אבל
 לא היה לנו רוח טובה והלכנו ט' ימים עד שבאו לראדים
 ציוס ג' פ' תלא ונכנסנו לתוך העיר ולקחנו שם קלת לידה
 לדרכינו יין וחומץ ולחם וכו':

(קמט) גם ציוס ה' שלחתי את רי"א חצירי כדי למכור שם
 ספרי רבינו ז"ל ומכר שם ספר הא"צ ועמדנו שם עד
 יום ה' הג"ל;

(קנ) ציוס ה' זזה הספינה מראדים וג"כ לא היה רוחות טובות
 ציוס א' פ' תבוא אחר חלות היה רוח סערה ולא היו
 פונה לדרכינו והורידו האנקיר אלל איזה יבשה שלא היו שם
 כ"א איזה חלירות מועטים ועמדנו שם עד היום יום ג' פ'
 תבוא וזה היום זזה הספינה צבוקר ואח"כ תיכף צבוקר חזרו
 והורידו האנקיר ואח"כ אחר שעה מועטת חזרו והולילו האנקיר
 ואנחנו הולכים עכשיו לבוא לסטאנבול וימי ר"ה וי"ה כ' ממשמשים
 לבא הש"י יוליכנו מהרה לשלום:

(קנא) בזה היום באה ספינה מקיברון ונתקרבה אללינו ושם
 היו ג' ישראלים מלפת ודיברנו עמם מרחוק ושם
 ר' איליק מטארנאפאל ר' לבי מהפרושים:

(קנב) והלכנו מיום ג' עד יום ועש"ק פ' תצואה הג"ל ביום ו'
 הג"ל חזרו והורידו האנקיר אלל איזה עיר ואמרו שמה
 סאמלע ועמדנו שם עד יום ז' פ' נלצים וכל העיכובים
 היה לנו לער גדול מחמת העיכוב והשהיות וצפרט שהיה סמוך
 נימים הגוראים אלל מאת ה' היה העיכוב כי בכל הדרך לא
 היה לנו רוחות לדרכינו ואעפ"כ היה לנו טובה ג"כ ע"י
 שעמדנו שם כי קנינו לעלמינו לידה לדרכינו:

(קנג) ביום ז' פ' נלצים חזרו והולילו האנקיר והתחלנו לילך
 והלכנו עד יום ד' פ' הג"ל וחזרו והורידו האנקיר אלל
 איזה עיר ועדיין אין לנו יודעים שמה קלת אומרים שמה
 סיאה וקלתם אומרים שזה סאקים כי אין לנו מכירים בלשונם
 היטב ע"כ א"א לשמוע ולהבין מהם בירור הדבר והעיר הג"ל
 היתה שרופה באש וחריבה כי הישמעאלים החריבוהו באלו
 העתים מחמת מרידת הגרעקין כי שמה ישבו גרעקין
 ואמרו שהרגו שם בם ציבות אלו שמונים אלפים גפשות והחריבו
 שם בערך ששים עירות ויותר והרגו שם אנשים ונשים וטף
 ואמר הקאפיטאן שעדיין שם מונחים בעיר הג"ל שעמדנו
 אללה ההרוגים והפגרים מושלכים בחולות ובשווקים כי לא
 ניתנו לקבורה ופגרי נבלתם מושלכים בחולות וזה ראינו בעינינו
 שהעיר חריבה ושרופה באש ואמרו שאין שם עכשיו שום בר

ישראל וכפי הנראה שהיהודים ברחו משם מחמת רעש המלחמה
 (קנ"ד) גם כשהיינו אלל העיר סאמלע הנ"ל אמרו שם
 שעומדים שם בסמוך ארבעים אלף ישמעאלים מזוינים
 למלחמה להחריב שאר מקומות הגרעקין וגם הגרעקין נתקבלו
 שם כבר בערך ר' אלפים גרעקין ומכל זה נגע קלת פחד
 בליבנו אבל לא הרבה כי ראינו שבעזה"ת יד הישמעאלים
 גוברת עליהם והישמעאלים אין להם עסק עם היהודים אדרבא
 הם מלילים אותם ומגינים עליהם מן הגרעקין :

(קנ"ה) והנה זה היום יום ה' נלצים ועדיין אנו עומדים סמוך
 לעיר הנ"ל וראש השנה סמוך לבא ביום ז' הצע"ל
 השי"ת ירחם עלינו שנוכה לבא למקום מנוחה בימי ר"ה
 הצע"ל וזאת נחמיתינו שת"ל יש לנו שופר על הספינה וגם
 ת"ל יש בינינו יותר ממנין עשרה וה' הטוב בעיניו יעשה :

(קנ"ו) אח"כ ירדו קלת אנשים מאתנו לתוך העיר ואז נודע
 שזאת העיר הוא סאקים רק קלת קורין אותה סיאה
 ושם קנינו מעט עגבים ושאר דברים קטנים לאכילה וביום ו'
 הביאו לנו מהעיר שלשים לחם וב' אקים עגבים מה שנתנו
 מעט הישראלים שנמלאו שם כי באמת דרו שם ישראלים רק
 בעת המלחמה ברחו רובם ולא נשארו שם כ"א מתי מהפר :
 (קנ"ז) והנה בעת שעמדנו שם אלל העיר סאקים הנ"ל אמר
 לנו הקאפיטאן שהוא יעמוד שם עד יום ז' שהוא ר"ה
 גם רלה לקבל ארבעים ישמעאלים על הספינה ובתוכם ארון
 פאסי ומחמת זה היגר לנו ישיבתינו בהאמבאר שישבנו שם

בתחילה

בתחילה בהרחבה ועתה כשרלה ליקח הישמעאלים הכנים
 המחילה המפסקת הרבה לתוך גבולינו ועי"ז היה לנו
 המקום ונעשה כמה מחלוקת בין אנשי הספינה מחמת דוחק
 המקום שהולרכו רוצם לשנות מקומם. גם היו לנו לער מה
 נעשה בר"ה איך נוכל להתפלל ולתקוע שופר בין הישמעאלים
 שדרכם להקפיד קפידות הרבה מאד גם שארי יסורים שהיה
 מגיעים לנו ח"ו אם היו על הספינה אבל הש"י ריחם עלינו
 וזילבל העסק שלהם וסיבב סיבות לטובה עד אשר לבסוף
 לא קיבל א' מהם כלל:

(קנח) ובע"ש ירדו שני אנשים מהספינה לשבות ש"ק בעיר
 הג"ל כי סברו שלא יזוז עד אחר ש"ק גם אנחנו היו
 בדעתנו לירד להעיר בערב ראש השנה כדי להיות שם על
 קבר ר"י בעל הטורים שהוא קבור שם אך רבות מחשבות
 בלב איש וכו' כי בליל ש"ק נשתנה הרוח ותיקף כעסו המלחים
 על אשר ירדו השנים מאתנו הג"ל לתוך העיר וסוף דבר
 הוכרחו לחזור לתוך הספינה ביום ש"ק וביום א' שהוא ערב
 ר"ה זזה הספינה מסאקים. והב' הג"ל שהיו בעיר סיפרו לנו
 שקיבלו אותם שם אחצ"י ג"ח בני ג"ח בכבוד גדול ושסיפרו להם
 מוגדל תוקף הגם שהיה להם בימי הפסח העבר שאז היה
 מלחמת הגרעקין שסבבו העיר והישראלים היה בתוך
 המצור והחזקת בין הישמעאלים והגרעקין ביקשו
 מהישמעאלים שיתנו להם עשרה יהודים והם יחזרו להם בעד
 זה כמה וכמה ישמעאלים ובחסד ה' הנפלא על עמו ישראל
 לעולם

לעולם נתן בלב הפאשי שלא נתרלה בשום אופן ליתן להם
 אפילו ליפורן א' של ישראל והישראלים עמדו בסכנה כל ימי
 ניסן עד סוף הפסח ועיניהם היו כלות בכל היום שיבא להם
 עזר מסטאנבול אבל נתעכב הדבר הרבה ובליל שביעי של
 פסח הי' תוקף הגם שבאו אנשי חיל הרבה מסטאנבול והשי"ת
 הביא אותם במהירות גדול שהלכו בלילה אחת מה שהיו לריכין
 לילך כמה ימים ועי"ז ניללו הישראלים בחסדו הגדול י"ת ואמרו
 הישראלים שם שבדעתם לכתוב מגילה שלימה מתוקף הגם
 שהי' להם :

(קנ"ג) והנה בער"ה הלכנו מסאקיס כנ"ל ות"ל טבלנו עלמינו
 בבוקר בתוך הים ע"י חבלים אח"כ הגיע יום ר"ה
 הקדוש והנורא ות"ל היו לנו בעלי תפלות ותוקעים בעזי"ת
 ועוז להודות לד' כי אני הבאתי השופר מלפת בעזי"ת כי זה
 האיש שהי' השופר שלו הכין השופר ליקחו בדרך. ושכחו
 בביתו ואח"כ כשנסעתי אנכי מלפת בשבוע שאחריה שלחו
 השופר עמי וראיתי תיכף כי מאת ה' הוא שאזכה להיות שליח
 לדבר מלוא הזאת להביא השופר ואנחנו היינו על הספינה
 י"ט אנשים חוץ ב' נשים :

(ק"ם) והנה בליל ר"ה הי' רוח סערה גדול וחזק מאד והי'
 לנו פחד גדול ורוח סערה הזו נמשך כל הלילה וכל היום
 עד שעת מנחה ומחמת סערת הים נחלשתי מאד בבוקר
 ולא יכולתי להתפלל כאשר כבר היה לי זה החולאת של הים
 כ"פ ולא הייתי יכול להתפלל כלל גם שאר אנשי הספינה רובם
 נחלשו

נחלשו מאד וזחסדי ה' הגדול הפליא נוראותיו עמי ועזרני
 בחלישות כח כזה להתפלל מעט ולשמוע קול שופר ולהתעורר
 לזכיה קלח גם הצעלי תפלות התפללו בישיבה והכל בישועת
 ה' הגדול וגם קיימנו מלות הקיעה שופר כראוי וציוס ב'
 דר"ה אחר גמר התפילות והתקיעות ואחר סעודת שחרית
 חזרה ועמדה הספינה אלל מקוש א' וזה המקום הי' סמוך
 לעיר טשוניקילעם בערך מהלך יום א' ביבשה והי' לנו לער
 ממה שעמד שם ואעפ"כ ציוס ב' דר"ה הנ"ל לא נמשכתי
 אחר הלער כלל רק אדרבא הש"י עזרני שנמשך עלי שמחה
 גדולה ורקדתי הרבה ציוס ב' דר"ה בשמחה רבה:

(קסא) והנה אחר ר"ה נכנס הלער בלבינו הרבה כי הקאפיטאן
 אמר שיכול להיות שיתעכב שם כמה וכמה ימים אפשר
 ארבעים יום כי סמוך לכאן מתחיל החפירה שקורין (קינאל)
 שמחצרת השני ימים לא' ושם א"א לילך כ"א ע"י רוח ישרה
 שאינו מלוי באלו העתים כלל כי כל הדרך הלכנו ע"י רוחות
 שמהלדדים וזכאן א"א לילך ברוחות כאלו כ"א כשיהיה רוח
 ישרה ומי יודע כמה יתעכב כי לפי דעתם וחקירתם נדמה
 להם שבעתים הללו לא יהי' הרוח הראוי לדרכינו גם עוד
 כמה וכמה ספינות עמדו שם עמנו יחד במקום ההוא ובכל
 פעם באו ספינות חדשות וכשהגיעו למקום ההוא עמדו שם
 ואמרו שקלחם עומדים שם כבר זה כמה שבועות גם קלת
 אמרו שסמוך למקום ההוא עומדים עוד מאתים ספינות
 שאינם יכולים לילך שם מחמת ששם לריכין רוח נכון דייקא

ומחמת

ימי מוהרנ"ת

ומחמת כ"ז היה לנו לער גדול ועמדנו שם כל השבוע עד
אשר הגיע יום ש"ק ובער"ש הביאו לנו המאטראסין ענבים גם
הקאפיטאן הטיב עמנו ומכר לנו (סיחורים) לחם יבש בהקפה
וכל זה היה חסד גדול מהש"י וצלר הרחיב לנו ה' צלר עלמו
וכו' (כמבואר בליקוטי הראשון בסימן קלה) ואני עיני לשמיא
נטליה רבש"ע חמול עלינו ואל תעכז אותנו הרבה כי אני
מאמין באמוגה שלימה שאינם יודעים כלל והכל מתנהג רק
בהשגחתך לבד ואתה יכול לשנות הרוח כרלונך בכל עת ובכל
רגע (כאן חסר ונאבד קלת מכתובת ידו הק') עדיין:

(קסב) ות"ל הלכה הספינה בכל יום ש"ק ובליל שבת הורידו
האנקיר סמוך לעיר טשערניקילם וציוס א' פ' האזינו
ז' לעשי"ת הולילו האנקיר ובהגיעם סמוך מאד לעיר
טשערניקילם צאו ישמעאלים על הספינה והראנו להם
הביליעטין ותיכף הלכנו משם והנה אנחנו הולכים היום יום א'
והרוח פונה לדרכינו בעזרי"ת וכולנו רואים שהכל בהשגחתו
לבד בכל עת ורגע וכולם אינם יודעים דרך הרוח כלל כ"ש
כאשר אינך יודע דרך הרוח וכו' רק אל אשר יהי' שמה הרוח
מן השמים ללכת שמה ילכו הספינות צ"ה אשר עדכה עזרני:
(קסג) ציוס ג' עיו"כ צאו לקושטאנדינא הנקרא אללינו
סטאנבול:

(קסד) בקושטאנדינא עמדנו על הספינה מיום ג' עיו"כ אחר
חלות עד יום ז' א' דסוכות אחר סעודת שחרית כי
בתחילה רלינו לשכור אותה הספינה עלמה שבאנו עמה
לקושטאנדינא

לקושטאנדינא (כפי הנראה כאן חסר ג"כ מעט) :
 (קסה) ציום א' דסוכות עשה השי"ת לנו גם שפתאום בא
 הקאפיטאן וגירש אותנו מספינתו אחר שכבר אכלנו
 סעודת שחרית ולא קיימנו מלות אחרוג ולולב ומיניו ומכ"ש
 מלות סוכה והשי"ת ברחמיו העלומים גלגל עמנו סיבות
 לעוזה שפתאום גירש אותנו ציום א' דסוכות מהספינה
 והוכרחנו לילך אל העיר ותיכף בצואינו אל הספר ועדיין היו
 כל המטלטלים שלנו מוגחים בחוץ והלכתי עם כל האנשים
 לבקש אכסניא ובתוך כך שאלתי היכן נמלא אחרוג והלכתי
 לשם וזכיתי בחסדיו הנפלאים לקיים מלות אחרוג ומיניו ציום
 א' דסוכות הנ"ל אחר מלות היוס אחר שכבר נתייאשנו כולנו
 מלצרך על האחרוג וגם ר"ש כיבד אותנו ציין וצמיני כסנין
 והלכנו אל הסוכה שבעלייתו וברכני לישב בסוכה ושהחיינו
 ואכלנו ושתינו בשמחה :

(קסו) ומשם חזרנו לבקש אכסניא ורקדתי מעט בדרך הילכו
 שעשה עמנו השי"ת נפלאות כאלה לזכות ציום א' דסוכות
 לצרך על האחרוג ועל הסוכה אחרי שכבר נתייאשתי מזה
 לגמרי והאמנתי שמה ששמחנו כלילה שלפניו הוא ליל א' דסוכות
 שהיינו שמחים אז מאד כח השמחה זיכה אותנו במלות קדושת
 אלו כי כל כוונתי אז בשעת השמחה היה לזכות ע"י השמחה
 והריקודין לקיים מלות אחרוג וכן הוה. ומה שעבר בימים אלו
 מעיו"כ עד יוס א' דסוכות יש הרבה לספר. ואיך היה מן
 הנמנע לקיים מלות קדושות אלו וכבר נתייאשנו מזה וכמעט

כמעט היינו אוזדים ח"ו לקיים מלות יקרות אלו בכל זה יש
 הרבה לספר ואם יסכים הש"י יבואר בזמן אחר בעה"ת:
 (קסח) ציוס ה' הוא צ' דחומ"ס נכנסנו לעיר הארעקייא
 שבקושטאנדינא לתבוע הקוויטיל שהיה לי מר' לייב
 חייקעס ז"ל והשי"ת עשה עמי נס שגביתי אותו בהשגחה
 נפלאה והוכרחנו ללון שם ולא היה לנו אכסניא ולגתי בחנות
 סגור וכו' אעפ"כ השי"ת היה בעזרי וחדשתי שם וכו':
 (קסט) ציוס ו' חזרתי מהטאקייע לאכסניא שלי בגאליטע
 ובאורו יום עש"ק לעת ערב שרתתי הספינה לאדעם
 בשביל ז' אנשים וכו' ציוס הו"ר שכרו הגשארים מחבורתינו
 הספינה הנ"ל לאדעם בשמחת תורה שמחנו הרבה אלל הגבירים
 ורקדנו הרבה שם בשמחה גדולה בעזה"ת:

(קע) ציוס ו' עש"ק פ' צראשית יחדנו לתוך הספינה ציוס ד'
 צ' דר"ח חשוון תקפ"ג ילאתי מהספינה אל העיר
 ונכנסתי אל העיר עיקר סטאנצול שיושב שם התוגר כדי לבקש
 את חצירי רי"א כי התחילה הספינה לזוז והייתי תופה שם כי
 לא ידעתי לחזור והיה לי פחד גדול כי כבר התחילה הספינה
 שלנו לזוז ממקומה וכו' והשי"ת עזר שאח"כ צרח מאטראס
 מהספינה לתוך העיר והלכו לבקשו ועי"ז נתעכבנו בהשגחתו
 ית' גם ציוס ד' לא ילאנו מקושטא עד יום ה' פ' נח
 צ' חשוון:

(קעא) ציוס ש"ק לעת ערב התחלנו לראות מרחוק אדעם
 והלכנו סמוך לאדעם ג' ימים ולא יכולנו להגיע אל

הספר עד יום ג' לעת ערב ציוס ג' פ' לך לך עזרני השי"ת
שבחנו לספר אדעם ושמחנו צישועתו ובלילה קידשנו הלצנה

בשמחה:

(קעב) אלל אדעם עמדנו על היס קודם שנכנסנו להקיילינטער
שבוע אחת דהיינו עד יום ג' וירא מיום ג' פ' לך עד
ג' וירא, בתוך כך בשבת פ' לך לך צלילה היה רוח סערה
גדולה מאד והיה לנו פחד גדול וחלישות גדול ובחסדו ה' נללנו:
(קעג) ציוס ג' ילאנו מהספינה ונכנסנו להקאלינטער בשבת
קודם פ' וירא היינו בהקאלינטער ושמחנו צליל ש"ק
הרבה מאד, אך היה מעשה ש"ט שנעשה אז מחלוקת עם ר"י
מט"ר ואח"כ חיזק ר"ג את רי"א מאד מאד בקול גדול ובירך
כמה ברכות י"ר שיתקיימו מהרה אכי"ר. בהקאלינטער עמדנו

ב' שבועות:

(קעד) ציוס ג' פ' תולדות היינו בשמחה גדולה אלל ר' שאול
עם הרב שהיה שסוגס ר"ג היה שסועוד קלת מספינתינו:
(קעה) ציוס ועש"ק פ' וילא ילאתי מאדעם ושבתנו צק"ק
פיטאלקע וכו':

(קעו) ציוס ה' פ' וישלח באתי לביתי בשלום בשמחה והכל
קבלנו בשמחה גדולה. צ"ה אשר עד כה עזרני עד הנה
עזרנו רחמיך ולא עזבונו חסדיך ה' אלהינו שזכינו פחסדיך
ונפלחותיך הגדולים להביאנו לארץ ישראל ולהחזירינו לביתנו
בשלום כן יהי ה' אלהינו עמנו לזכותינו ברחמיו לשוב אליו ית'
באמת מעתה כי לפניך נגלו כל תעלומות לב. אשר רק בשביל

ימי מוהרנ"ת

זה טרחתו הטורח הזה לבא לא"י והטוב צעיניך עשה עמו.
ואליו תמיד איחל אולי יחוס אולי ירחס אמן :

ת ם ו ן ש ם

ועל המשוב יזכר הא' הנכבדה מ' הענא בת חנה ציריל
ז"ל נכדת אדמו"ר טוריניו ר' נתן זצוק"ל בעבור שבעלה
מוה"ר ר' מרדכי לעחוויצער נ"י התנדב מתנה הגונה על
הדפסת הספר הזה בעל הגמול ישלם גמולו.

חי מוהר"ן

(הנה בהיות שנשאר פה ניר חלק אמרתי להציג פה כמה מאמרים מספר חי מוהר"ן מענין נסיעת רביה"ק מוה"ר נחמן זצוק"ל לא"י)

נשמע מפיו הק' קודם נסיעתו ממעדוועדווקע לא"י בימי חג הפסח שאמר שהוא רוצה ליסע לארץ ישראל כדי לקיים שם כל התרי"ג מצוות לכלול יחד כל המצוות התלויות בארץ עם כל המצוות של חוץ לארץ ולכוללם יחד ולקיימם ברוחניות ואח"כ יוכל לקיימם כראוי בגשמיות וכו': שם אות ה': **שמעתי** בשמו שאמר קודם שנסע לא"י שרוצה לנסוע כדי להשיג חכמה עילאה כי יש חכמה עילאה ותתאה וחכמה תתאה כבר יש לו ועדיין הוא צריך להשיג חכמה עילאה ובשציל זה הוא נוסע לא"י. ונשמע מפיו הקדוש שאמר שתיכף כשהלך ד' אמות בא"י תיכף זכה להשיג כל מצוקתו וחפלו שנסע בשצילו לא"י וגם שמעתי מפיו הק' מעין זה מגודל השמחה והנחת שהיה לו תיכף כשבא לא"י שנתמלא רצונו ותשוקתו. וכו' שם אות ו':

אמר אז לר' יודל שרוצה לנסוע לא"י ור"י צירך אותו ואמר לו רבינו צוודאי אתם רוצים לפעול שם איזה דבר גדול יהי רצון שהשי"ת יעזור אתכם שתזכו לפעול שם מה שאתם רוצים. ונענע לו ראשו על ברכהו. אח"כ אמר הייתי יכול לפעול מצוקתי וחפלי ועניני שאני רוצה לפעול בא"י הייתי יכול לפעול גם פה ע"י תפלות ובקשות ותחנונים לבד ולא הייתי צריך לנסוע לא"י. רק החילוק שכשאזכה להיות בא"י

אזכה

חי' מוהר"ן

אזכה לקבל השגתי ע"י לבושים אצל כאן בחוץ לארץ לא אוכל
לקבל השגתי ע"י לבושים רק בלא לבושים וזה החילוק שבין
קדושת שבת לקדושת יו"ט ופתח לו לר' יודל הג"ל הסידור של
האר"י ז"ל והראה לו בכוונות שזה החילוק בין שבת ליו"ט
שבשבת האור מלוכס בלבושין וביו"ט האור בלא לבושין כידוע. שם
אות ז':

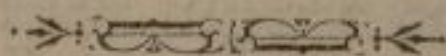
בעת שנסע לא"י בתחילת נסיעתו מציתו שבת בכפר סאקילע
ושם ראה את הלדיק המפורסם מוה' מנחם מענדיל
מוויטפסק וגילה לו ששם אתה מסוגל על היס כמוצא בספרו
בסימן רנ"ו כ"ש בשוא גליו אתה תשבח ויש עוד בזה לספר
מה ששמעתי בשמו ואיני זוכר עתה ולריכין לחקור אלל
אנ"ש ששמעו מר"ש בזה. שם אות ח':

(אמר) המעתיק שמעתי מאיש אחד ששמע מר"ש שהפירוש
הוא כך שאתה ר"ת אל"ף תי"ו ה"א ע"כ לריכין
לכתוב חמשה מכתבים שקורין קוויטליך ועל כל קוויטיל
יכתוב הב' תיבות ורצ חסד גימטריא שלהם היא י"ד
מאות שהיא אלף תיו כי ורצ חסד גימטריא ר"פ וחמשה
פעמים ר"פ עולה אלף תיו והחמשה קוויטליך הם ה' וזה
הוא שם אתה ובשעת הרוח סערה ישליך חמשה קוויטליך
שכתוב בהם ורצ חסד להוך היס ובוודאי יועיל ור"ש אמר
שהוא בעלמו השתמש בזה והועיל לו מאד וקודם שנסע פעם
שני לא"י היה פה ברסלב והלך להסופר וכתב לו כמה קוויטליך
הג"ל על גוויל ובכתב אשורית (:)

מעשה מבטחון

אשר סיפר אותה אדמו"ר הקדוש אור הגנוז
והצפון מורנו

הרב הר' נחמן מברסלב וצוק"ל
אשר איזן וחקר ותקן משלים הרבה, כידוע
לכל דרכו הקדוש בספר ספורי מעשיות
שלו ובוודאי יש גם בהמעשה הזאת סודות
נפלאות אשרי מי שיוזכה להבין רמזיו הקדושים.

מִיר הָאָבֶען דִּיאַ מַעֲשֵׂה אֵיבֶער גִּינְעֶצט אויף
טײַטש גְּדִי יַעֲרֵר וְאֵל זײַך אַרויס גְּעִמֶען
אַמוֹסר זײַן שְׂטאַרק אײַן דֶּער מְדָה פֿון בְּטַחֲוֹן.

הובא לבית הדפוס ע"י האב"ד

ר' צבי דוב ב"ר אברהם מבארדיטשוב

נדפס

פעה"ק ירושלים תובב"א

מעשה מבחון

שסיפרה אדמו"ר הקדוש אור הגנוז והצפון
הר"ר נחמן זצוק"ל מברסלב ליל ד'
אלול תקס"ו לפ"ק.

ענה ואמר עוד ספרתי מעשה מבחון וזו היא : מלך אחד
אמר בלבו מי ימלא שלא יהיו לו לדאוג יותר ממני
כי יש לי כל טוב ואני מלך ומושל, והלך לחקור אחר זה, והיה
אין האב דער ציילט אַמעשה פון בַּטְחון אין דאס
אין דיא מעשה :

אמאל אין גיוועהין אַמך האט ער זיך גיטראכט ווער
קען גיפיגען אַמענטשין אז ער זאל גיט האבין קיין
שום דאגה אין קיין שום יסורים חוץ מיר ווארין אין
האב אַלדעם גוטן אין קינעג אוף דער וועלט אין
ער אליין גיגאנגען קלערין נאך דער זאך אין ער
פֿלעג געהין באגאכט אין האט זיך גישטעלט אונטער
דיא האזיר זיך צוא הערין דיא הייד פונג דער וועלט
האט ער גיחערט אין יעדיר הויז דיא זארג פונג יעדן

הולך בלילה והיה עומד אחורי הצתים להקשיב ולשמוע את
 דברי העולם, והיה שומע דאגות כל אחד שזה אינו הולך לו
 כסדר בחנות, ואח"כ הלך לבית אחר ושמע שיש לו דאגה
 שהוא לריך להמלכות וכן שאר כל הדאגות של כל אחד ואחד:
אח"כ הלך וראה בית אחד נמוך עומד בחוך הקרקע
 והחלונות למטה סמוכים ממש להארץ והגג נופל וגשבר
 וראה ששם יושב אחד ומנגן על הכנור שלריך להקשיב מאד
 כדי לשמוע את הקול והוא שמח מאד וקדירה עם משקה עומדת
 לפניו והמשקה היה יין ומאכלים עומדים לפניו והוא שמח מאד
 מלא

באזונדער דעם פירט זיך גיט כסדר אין קלייט אין איין
 אנדער שטובז האט ער גיהערט איין אנדער זארג ער
 דארף האבן צו דער מלוכה אין אזו האט ער גיהערט
 אנדערע זארג פונג יעדן באזונדער. דער נאך איז ער
 גינאנגען האט ער גיזעהין איין גידריק שטובעלע שטייט
 אין דער ערד אין דיא פענגצטיר זעגן הונטען גאהונט
 מממש בא דער ערד אין דער דאך איז צווא בראכין אין
 פאלט איין. אונג ער האט גיזעהין אז דארט זיצט איינער
 אין שפילט אונג איין פידלע וואס מע דארף זיך זעהיר
 צווא הערין כדי מע זאל הערין דאס קול. אין ער איז
 זעהיר פריילעך אין אטאפ מיט משקה שטייט פאר

מעשה מבטחון

מלא שמחה בלא דאגה כלל. הלך ונכנס לתוך הבית ושאל
בשלומו והשיבו, וראה הקדירה עם המשקה לפניו והמיני מאכלים
והוא רק מלא שמחה, וכיבד את המלך לשמות וסתה אל המלך
והיה המלך שותה גם כן למען האהבה, אח"כ שכב שם המלך
לישן וראה שהוא אך שמח בלי שום דאגה ובזוקר עמד המלך
וגם הוא עמד וליווה את המלך ושאל המלך אותו מאין אתה
לוקח כל זאת והשיב לו אני יכול לתקן כל תיקוני הדברים

שנתקלקלו

אים אין דיא משקה זיי גיוועהין וויין אין מאכלים
שטעהין פאר אים אין ער איז זעהיר פריילעך פול מיט
שמחה אן אשום זארג. איז דער מלך אריין גיגאנגען
אין שטוב אריין. אין ער האט גיפרעגט אין זיין שלום
האט ער אים גיענפירט. אין דער מלך האט גיזעהין
דעם טאפ מיט דער משקה מיט דיא מאכלים שטייען פאר
אים אין ער איז גאר פול מיט שמחה. האט ער מכבד
גיוועהין דעם מלך ער זאל אויך טרינקען אין ער האט
אויך גיטרינקען מחמת ליבשאפט. דער גאך האט זיך
דער מלך דארט גילייגט שלאפין אין ער האט גיזעהין
אז ער איז גאר פריילעך אן אשום זארג. אין דער פריא
איז דער מלך אויף גישטאנען אין ער איז אויך אויף
גישטאנען אין ער האט באלייט דעם מלך. האט אים

שנתקלקלו (סקורין נאפריווקים) כי מלאכה שלימה איני יכול
רק תיקוני הדברים שנתקלקלו, ואני יולא צבוקר ואני מתקן
איזה דברים וכשאני מקבץ מזה איזה סך ה' ו' זהובים אני קונה
לי כל אלו הדברים של אכילה ושתייה. כששמע המלך זאת אמר
בלבו אקלקל לו זאת הלך המלך ונהן כרוז שכל מי שיהיה לו
דבר לתקן לא יתן לשום אדם לתקן, רק יתקן בעלמו או יקנה

לו

דער מלך גיפּרעגט פּונג וואָניט געמאָסט דואַ דאָס אַלעס
דינג האָט ער אים גיפּענפירט אַיך קען פאַר רעכטיגן אַלע
זאכין וואָס זיין ווערין קאָליע קיין גאַנצע מלאכה קען
אַיך גיט נאָר פאַר רעכטיגן דיין זאכען וואָס זיין ווערין
קאָליע (נאָפריווקעס) אין אַיך גיין מיר אַרויס אַלע אין
דער פּרייאַ אין פאַר רעכט עטליכע זאכין אין אז אַיך
זאמער אַיין פינגער זעקס גולדען קויף אַיך מיר דיין
זאכין פּונג עסין אין טרינגען. אז דער מלך האָט דאָס
גיפּערט האָט ער זיך גיטראכט אַיך וועל אים דאָס
קאָליע מאַכען. איז גיגאַנגען דער מלך אין האָט אַויס
גירופען אז ווער סע וועט האָבין עפּים אַזאך צוואַ פאַר
רעכטיגן זאַל ער גיט גיבּען קיין שום מענטשען נאָר ער
זאַל אַזיין פאַר רעכטיגן אָדער ער זאַל זיך קופּען אַגייע
זאך אין דער פּרייאַ איז דער מענטש גיגאַנגען פּריינגען

מעשה מבטחון

לו הדבר הזה חדשה. צבוקור הלך לשאול אחר תיקוני הדברים
ואמרו לו שגזר המלך שלא ליתן לשום אדם לתקן שוב דבר
וירע בעיניו אך בטח זה' והלך וראה גביר אחד שחוטב עלים
ושאל אותו למה אתה חוטב עלים האם זה כבודך אמר לו
חזרתי אחר איש שיחטוב לי עלים ולא מלאתי והוכרחתי לחטוב
בעלמני, אמר לו תן לי ואני אחטוב עמד וחטב העלים ונתן
לו הגביר זהב אחד ראה שזה טוב והלך לחטוב עוד עלים
עד שקיבץ ו' זהובים וקנה שוב כל הסעודה (ובזה הלשון אמר

רבינו

גאון זאקען אויף צוא פאר רעכטיין. גיהאט מען אים
גיזאגט אז דער מלך האט גוזר גיוועהין אז מע זאל
ניט גיבען קיין שום מענטש פאר רעכטיען קיין שום זאך
אזו אים גיווארין זשעלעכט, גאר ער האט גיהאט בטחון
אין השי"ת אז ער גיגאנגען האט ער גיזעהין איין גביר
האקט האלץ האט ער אים גיפרייגט וואס האקסט דיא
האלטען אזו דאס דעזשדיין כבוד האט ער אים גיענפירט
איך האב גיזיכט א מענטשין ער זאל מיר האקען דאס
האלץ האב איך ניט גיפינגען האב איך גימיזט אליין
האקען. האט ער אים גיזאגט גיב מיר וועל איך האקען
האט ער זיך אנידער גישטעקט אין האט צוא האקט
דאס האלטען אין דער גביר האט אים דער פאר גיגבען

אגולדען

רבינו ז"ל אין דיא סעודה איז אסעודה) והיו שמח. והמלך הלך
 שוב אחרי חלון ביתו לראות וראה שזה יושב והמסקה והמכלים
 לפניו והוא שמח מאד הלך המלך ונכנס לתוך הבית וראה
 כנ"ל ושכב ג"כ שם כמו הלילה הראשון וצוקר עמד האיש
 ולויה את המלך ושאל לו מאין אתה לוקח זאת כי זה לריך
 להוליא עליו ממון והשיב לו דרכי היה לתקן כל הדברים

שנתקלקלו

אגולדען. האט ער גיזעהין אז דאס איז גיט איז ער
 גיגאנגען גאך האקען האלטין ביז ער האט איין גיזמילט
 זעקס גולדען אין האט גאך אמאל גיקופט דיא גאנצע
 סעודה אין איז גיוועהין זעהיר פריילעך. איז דער מלך
 איז גאך אמאל גיגאנגען זעהין אונטער זיינע פענצטיר
 האט ער גיזעהין אז ער זיצט אין דיא משקה אין דיא
 מאכלים שטעהין פאר אים (אין דיא סעודה איז אסעודה)
 אין ער איז זעהיר פריילעך איז דער מלך אריין גיגאנגען
 אין שטוב אריין אין האט דאס אלעס גיזעהין אין ער
 האט זיך דארט גילייגט שלאפין וויא דיא ערשטע נאכט
 אין דער פריא איז דער מענטש אוף גישטאנען אין
 האט באלייט דעם מלך האט אים דער מלך גיפרעגט
 פוג וואניט געמסטי דאס אלעס וואריין דאס דארף
 קאסטין געלט האט ער אים גיעגפירט מיין שטענדיג

מעשה מבטחון

שנתקלקלו ואח"כ גזר המלך שלא ליתן עוד לשום אדם לתקן
והלכתי וחרטבתי עלים עד שקבלתי ממון לזה כנ"ל והלך המלך
מאתו וגזר שלא ליתן לשום אדם לחטוב עלים. ויהי כאשר
בא אל אדם לחטוב עלים והשיב לו שגזר המלך גזר דין שלא
ליתן לשום אדם לחטוב עלים וירע בעיניו כי אין כסף אך
בטח צה' והלך וראה אחד מנקה הדיר ושאל אותו מי אתה שתנקה

הדיר

איז גיוועהין פאר רעכטיין אלע זאכען וואס זיין ווערין
קאליע דער גאך האט דער מלך גוזר גיוועהין אז מע
זאל נישט געבין קיין שום מענטשין פאר רעכטיין קיין שום
זאך בין אים גיגאנגען אונט האב גיהאקט האלץ בין אים
אים האב איין גיזאמילט געלט און דער סעודה איז
דער מלך אונטק גיגאנגען פונ אים אונט האט גוזר
גיוועהין אז מע זאל נישט גיבען קיין שום מענטשין
האקען האלץ. איז דער מענטש גיגאנגען זוכען האקען
האלץ אין מע האט אים גיענפירט אז דער מלך האט
גוזר גיוועהין אז מע זאל נישט גיבען קיין שום מענטש
האקען האלץ איז אים גיווארין שלעכט סע איז נישט
קיין געלט און דער סעודה גאר ער האט גיהאט בטהון
אין השי"ת אין ער איז גיגאנגען האט ער גיזעהין
איינער רייניקט אשטאלען האט ער אים גיפרייגט ווער

מעשה מבטחון

ה

הדיר הסיב לו חזרתי ולא מלאתי מי סינקה לי והוכרחתי
 לנקות בעלמי אמר לו תן לי ואני חנקה. עמד וניקה אותה
 ונתן לו 3' זהובים הלך וניקה עוד דירים וקיבץ ו' זהובים
 וקנה שוב כל הסעודה הנ"ל והלך לביתו (והסעודה הוא סעודה)
 והיה שמח מאד. הלך המלך שוב לראות וראה שוב ככל
 הנ"ל וכנס לבית כנ"ל ואח"כ צבוקר ליוה עוד את המלך ושאל

אותו

ביסט דוא אז דוא זאלסט רייניקען אשטאלען האט ער
 אים גיענפירט איד האב גיזיכט אמענטשין האב איד
 גיט געפינען ווער סע זאל מיר רייניקען האב איד
 גימיזט אריין רייניקען האט ער אים גיזאגט גיב מיר
 ווער איד רייניקען האט ער זיך גישטעלט אויג האט
 אויס גירייניקט דעם שטאלען האט ער אים גיגעפען
 צוויי גולדען איז ער גיגאנגען אויג האט גירייניקט נאך
 שטאלען אין האט איין גיזאמילט זעקס גולדען און ער
 האט נאך אמל גיקופט דיא גאנצע סעודה און ער
 איז גיגאנגען אהיים (אין דיא סעודה איז אסעודה) אין
 איז גיוועהען זעהיר פריילעך איג דער מלך איז
 גיגאנגען ווייטער זעהיג האט ער ווייטער גיזעהיג דאס
 אלעם איג איז אריין גיגאנגען איג שטוב אריין אזו
 וויא פריער דער נאך איג דער פריא האט ער באלייט
 דעם מלך איג דער מלך האט אים נאך אמאל גיפרעגט

מעשה מבטחון

אוחו המלך שוב כנ"ל והסיב לו כל הנ"ל הלך המלך וגזר
 שלא ליתן לשום אדם לנקות דיר. בצוקר הלך האיש לחזור
 לנקות דיריו והסיבו לו שהמלך גזר על זה כנ"ל. הלך האיש
 והשכיר לאיש חיל אלל המיניסטער שלוקח חיל למלך כי יש חיל
 שלוקחין אותם בזרוע מה שמגיע לו מהמדינה ויש חיל ששוכרין
 אותם והלך הוא והשכיר עלמו לאיש חיל והתנה עם המיניסטער
 שאינו משכיר עלמו לעולם כי אם לזמן ובכל יום ויום בצוקר

י"ט

אזו וויא פריער האט ער אים דער ציילט דיא גאנצע
 מעשה איז דער מלך גינאנגען איג האט גוזר גיוועהי
 אז מע זאל גיט גיבען קייג שום מענטשין רייניקען קיין
 שטאלען איז דער פריא איז דער מענטש גינאנגען
 זוכען רייניקען שטאלען האט מען אים גיענפירט אז
 דער מלך האט גוזר גיוועהין איג האט פאר ווערט דיא
 זאך איז גינאנגען דער מענטש אין האט זיך פאר
 דינגען פאר אסאלדאט בא דעם מיניסטער וואס ער
 נעמט זעלנער ציא דעם מלך ווארין סע פאר האנדען
 חיל וואס מע נעמט וואס סע קומט דעם מלך פין דער
 מדינה אין סע פאר האנדען וואס מע דינגט חיל איז
 ער גינאנגען איג האט זיך פאר דינגען פאר אסאלדאט
 איג ער האט אויס גינימען אהנאי מיט דעם מיניסטער
 אז ער פאר דינגט זיך גיט אוף אייביג נאר אוף איין

יתן לו שכרו והמיניסטר הלבים אותו תיכף בצגדו חנסי חיל ותלה לו חרב צלדו ושלח אותו למקום שלריך אח"כ לעת ערב כשעשה כל פעולתו השליך הצגדים מעליו וקנה לו כל הסעודה הנ"ל והלך לביתו (והסעודה הוא סעודה) והיה שמח מאד הלך המלך שוב לראות וראה שהכל מוכן לפניו והוא שמח מאד כנ"ל וכנס לביתו ושכב כנ"ל ושאל אותו כנ"ל וסיפר לו ככל הנ"ל

הלך

צייט אין אלע טאג אין דער פריא זאל ער אים באצאלען פאר דעם טאג אין דער מיניסטרער האט אים תיכף אן גיקלייד מיט דיא קליידער פונע אועלנער און האט אים תיכף אן גיהאנגען אישוערד אין דער זייט אין ער האט אים גישקט וויא אהין ער האט בדארפט דער נאך פאר גאכט אז ער האט אפ גיטאן זיין ארביט האט ער פונ זיך אראפ גיווארפן דיא קליידער פונ דעם מלך אין ער איז גיגאנגען אין האט ווייטער גיקופט דיא גאנצע סעודה אין ער איז גיגאנגען אהיים (אין דיא סעודה איז אסעודה) אין איז גיוועהין זעהיר פריילעך. איז דער מלך גיגאנגען ווייטער זעהין האט ער גיוועהין אז אלעם איז צוא גיגרייט אין ער איז זעהיר פריילעך איז ער אריין גיגאנגען אין שטוב אריין אין ער האט זיך גילייגט דארטין אזו וויא פריער אין דער מלך האט אים גיפרייגט אזו וויא פריער האט ער אים דער ציילט

מעשה מבטחון

הלך המלך וקרא להמיניסטער וליזה עליו שלא ירים את ידו
לשלם מהקאסע לשום אדם באותו היום בצוקר הלך להמיניסטער
שישלם לו שכרו עבור היום ולא רלה ושאל לו הלא התניתי
עמך שתשלם לי בכל יום השיכ לו שהמלך גזר שלא לשלם לשום
אדם היום. וכל מה שטען עמו לא הועיל והשיב לו מוטב
אשלם לך מחר בעד שני ימים והיום אי אפשר לך. מה עשה

הלך

דיא גאנצע מעשה איז גיבאנגען דער מלך אין האט
גירופען דעם מיניסטער אין ער האט אים אן גיזאגט
אז ער זאל זיך גיט דער וועגין צאלען פונג דער קאסע
קיין שום מענטש דעם טאג. אין דער פריא איז ער
גיבאנגען צוא דעם מיניסטער ער זאל אים באצאלען פאר
דעם טאג האט ער גיט גוואלט האט ער אים גיפרייגט
איך האב זיך אום גינעמין מיט דיר אהנאי אז דיא
זאלסט מיר צאלין אלע טאג האט ער אים גיענפירט אז
דער מלך האט גוזר גיוועהין אז מע זאל היינט גיט
צאלין קיין שום מענטשין אין וואס ער האט מיט אים
גיטעניט האט גיט גיהאלפען אין דער מיניסטער האט
אים גיענפירט איך וועל דיר בעסיר מארגען באצאלען
פאר צוויי טעג אין היינט קען איך דיר גיט באצאלען
וואס האט ער גיטאן ער איז גיבאנגען אין האט אפ
גיבראכען אישטיקעל פונג דער שווערד אין האט פאר

הלך ושבר חתיכה מהחרב ותיקן שם עץ במקומה ולא היה נראה
 וניכר מבטחון כלל והלך והשכין אותה החתיכה וקנה לו שוב כל
 הסעודה הנ"ל (והסעודה היא סעודה) הלך שוב המלך וראה
 שהשמחה בשלימות במקודם ונכנס שוב לביתו ושכב שם כנ"ל
 ושאל לו כנ"ל וסיפר לו ככל הנ"ל שהוכרח לשבור הלהב של
 החרב מן הקתא והשכין אותה כדי לקנות לו לרכי הסעודה
 ואח"כ

רַעְבָּת אֹרֶף דָּעַם אֶרֶץ מִיט אֲשֶׁמִיקַעֵל הָאָרֶץ אִז מַע
 הָאֵט אֹיִסְעוּ וְנִינִיג נִיט דָּער קַעגִט אִין אִיז גִּנְאָנְגֶען
 אִין הָאֵט פֿאַר זַעצִט דָּאָס שְׁמִיקַעֵל שְׁווערד אִין הָאֵט
 וְנִיִּטְער גִּיקֹפֿט דִּיא סְעוּדָה (אִין דִּיא סְעוּדָה אִיז
 אֲסְעוּדָה) אִיז דָּער מַלְךְ וְנִיִּטְער גִּנְאָנְגֶען אִין הָאֵט
 גִּיזַעֵהִין אִז דִּיא שְׁמַחָה אִיז בְּשִׁלִּימוֹת אִזוּ וְוִיא פֿרִיעֶר
 אִיז עֶר וְנִיִּטְער אַרִיִּין גִּנְאָנְגֶען צוּא אִים אִין שְׁטוּב אִין
 עֶר הָאֵט זִיךְ דָּאָרְט גִּילִיִּגִט אִזוּ וְוִיא פֿרִיעֶר אִין עֶר
 הָאֵט אִים גִּיפֿרִיִּגִט אִזוּ וְוִיא פֿרִיעֶר הָאֵט עֶר אִים דָּער
 צִיִּילִט דִּיא גִּאָנְצֶע מַעֲשָׂה אִז עֶר הָאֵט גִּימִיזִט אָפּ
 בְּרַעֲבִין דִּיא קִלִּיג פּוֹנ דָּער שְׁווערד פּוֹנ דָּער שְׁטִיל אִין
 עֶר הָאֵט זִיא פֿאַר זַעצִט בְּדִי קֹפֿען דִּיא סְעוּדָה דָּער
 גָּאָךְ אִז אִיךְ וְוַעל אָפּ גַּעמֶען שְׁכִירוֹת פֿאַר דָּעם טָאָג
 וְוַעל אִיךְ דִּיא קִלִּיג אִום לִיזֶען אִין וְוַעל פֿאַר רַעֲבִיִּין
 דִּיא שְׁווערד אִין סַע וְוַעט גָּאָר נִיט זִיין דָּער קַעגִט

מעשה מבטחון

ואח"כ כשאקבל מעות בעד אותו היום אפרדה אותה ואתקן
את החרב ולא יהיה ניכר כלל כי אני יכול לתקן כל הדברים
שנתקלקלו (ולא יגיע שום הזיק להמלך) הלך המלך לביתו
וקרא את המיניסטער וזוה עליו באשר שיש חייב מיתה בזכ
תקרא אותו האיש חיל ששכרת שיהי' איש חיל ותלוה אותו דייקא
שהוא יחתוך ראשו של החייב מיתה הלך המיניסטער ועשה כן

וקרא

ווארין איד קען דאך פאר רעכטיג אלע זאכען וואס זייא
ווערין קאליע. איז גינאנגען דער מלך אהיים אין האט
גירופען דעם מיניסטער אין ער האט אים אן גיזאגט
פאשר סע איז פראגען איין חייב מיתה בזכ זאלסטו
ריפען דעם זעלנער וואס דיא האסט אים גידינגען פאר
איין זעלנער איז זאלסט אים זאגען אז ער זאל אפ
שניידען דעם קאפ פונג דעם חייב מיתה. איז גינאנגען
דער מיניסטער אין האט אזו גיטאן אין ער האט אים
גירופען איז דער מענטש גיקומען פאר דעם מלך. אין
דער מלך האט אן גיזאגט אז סע זאלין זיך איין זאלען
אלע עלצטע כדי זייא זאלען זעהין דאס גילעכטער אז
סע גיפיגען גיווארין אמענטש וואס ער האט אוף דעם
הארט פונג דער שווערד אריין גישטעקט אשטיק הארץ
אין ער איז גיקומען פאר דעם מלך אין איז גיפאלען
צוא זייגע פים איז האט גיפרעגט אדוני קיגעג אוף וואס

וקרא אותו וזא לפני המלך והמלך לזה שיתאספו כל השרים
 כדי לראות השחוק הזה שנמלא איש שנעץ חתיכת עץ במקום
 החרב והוא זא לפני המלך ויפול לפני רגליו ושאל לו אדוני
 המלך על מה נקראתי אמר לו כדי לחתוך הראש של החייב
 מיתה השיב לו והתחנן לפניו זאשר שמעולם לא שפך דם זכן
 יקרא אחר לזה. והמלך השיב לו שהוא דווקא מוכרח עתה

לשפוך

ריפת מען מיד האט אים דער מלך גיזאנט כדי אפ
 שניידען דעם קאפ פונ דעם חייב מיתה האט ער אים
 גיענפירט אין האט אים גיפייטען באשר ער האט גאך
 אוף זיין לעבין גיט פאר גאסען קיין בלוט זאל ער
 ריפען זיין אנדערין. האט אים דער מלך גיענפירט
 אז גאר ער מוז אצינדערט פאר גיסען דאם בלוט פונ
 דעם חייב מיתה. האט ער גיזאנט צוא דעם מלך איז
 דען שוין פארזאגען אקלארער פסק דין אוף דער זאך
 טאמיר איז דער דין גאך גיט קלאר אז ער איז חייב
 מיתה אין איד האב גאך אויף מיין לעבין גיט פאר
 גאסען קיין בלוט מכל שכן פאר גיסען אזוי אבלוט
 וואס סע איז גאך גיט קלאר אז דער מענטש איז חייב
 מיתה האט אים דער מלך גיענפירט בנודאי איז שוין
 דער דין קלאר אז ער איז חייב מיתה ווארין סע איז
 שוין פארזאגען אפסק אויף דער זאך דאם הייסט

מעשה מבטחון

לשפוך דמו אמר להמלך וכי יש פסק ברור על זה חולי אין
הדין ברור שהוא חייב מיתה ואני לא שפכתי דם מעולם
מכ"ש שאשפוך דם שאינו ברור אם הוא חייב מיתה. השיב
לו המלך בוודאי הדין ברור שחייב מיתה כי בוודאי יש פסק
על זה (סקורין דעקריט) ועתה מוכרח שאתה דווקא תשפיד
דמו. ראה שא"ל לו לפעול אלל המלך פנה עלמו אל הש"י
ואמר אל שדי אני לא שפכתי דם מעולם ובאס זה האיש אינו
חייב מיתה יהיו נעשה מהברזל עץ וחטף החרב ושלפה מתערה
וראו הכל שהוא עץ ונעשה סם שחוק גדול ראה המלך שהוא
איש נאה כזה ופערו לשלום:

(אדעקריט) אין אצינדערט מיזט דיא גאר פאר גיסען זיין
בלוט. האט ער גיזעהין אז ער קען גאר נישט פועלין
פא דעם מלך האט ער זיך גיקערט צוא השי"ת אין
ער האט גיזאגט אלמעכטיקער גאט איך האב גאך
אויף מיין לעבין נישט פאר גאסען קיין בלוט אינ אויב
דער מענטש איז נישט חייב מיתה פייט איך דיך אז סע
זאל ווערין פון אייזן פין דער שווערד האלץ אין האט
ארויס גיחאפט דיא שווערד פין איר שיידעל האבען
אלע גיזעהין אז סע איז גאר האלץ איז דארטען
גיזוארין אגרום גיקעכטער האט דער מלך גיזעהו אז
ער איז אזו אשיינער מענטש האט ער אים אף גישיקט
איהיים צוא שלום

(נדפס לעלוי נשמת הא' גאלדע בת ר' אברהם ז"ל מצפת"ו)

שאלו שלום ירושלים

יברכה ה' מציון ויראה כבוד ירושלים

ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה

